

SISÄLLYSLUETTELO

Tekninen lautakunta pöytäkirja 11.10.2016

Pöytäkirjan kansilehti	1
1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
2 § Työjärjestyksen hyväksyminen	4
3 § Pöytäkirjan tarkastajien valinta	5
4 § Asiantuntijoiden selvitykset ja ajankohtaiset asiat	6
5 § Tiedoksi merkittävät asiat	7
6 § Kuntalain 51 §:n ottomenettelyä varten saapuneet päätökset	8
7 § Määrärahan muutosesitys Kehäradan vuoden 2016 investointeja koskevaan talousarvioon/HP	12
8 § Tilakeskuksen käyttötalouden lisämäärärahaesitys/HP	14
9 § Teknisen lautakunnan lausunto: Vantaan kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman uudistaminen 2015-16/HP	16
- : Vantaan kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman 2017-2020 luonnos (28.9.2016)	18
10 § Tiettyjen viranhaltijapäätösten rajaaminen ottomenettelyn ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle / HP	108
11 § Tikkurila- Koivukylän paviljonkipäiväkodin tarveselvityksen ja hankesuunnitelman hyväksyminen	110
- : Tikkurila- Koivukylän paviljonkipäiväkodin tarveselvitys ja hankesuunnitelma	112
12 § Martinlaakson päiväkot, uudisrakennus, hankesuunnitelman hyväksyminen	130
- : Martinlaakson päiväkot, hankesuunnitelma	132
13 § Turvapalveluiden hankinta	160
- : Vertailutaulukko_Turvapalveluiden hankinta	162
14 § Liikenneonnettomuudet Vantaalla 2015	163
- : Selvitys: Liikenneonnettomuudet Vantaalla 2015	164
15 § Vantaan pysäköinnin maksullisuuden järjestäminen	189
- : Vantaan pysäköinnin maksamisselvitys	191
16 § Kaupunginarkkitehdin viran nimikkeen muuttaminen hankepäälliköksi ja kelpoisuusehdon tarkistaminen	232
Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus Tekniselle lautakunnalle	233
Muutoksenhakuohje 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen	234
Muutoksenhakuohje 3. Valitus katu-, puisto- tai muun yleisen alueen suunnitelmaa koskevassa asiassa	235
Muutoksenhakuohje 4. Hankintaoikaisu ja oikaisuvaatimus hankinta-asiassa	236
Muutoksenhakuohje 5. Hankintaoikaisu ja markkinaoikeusvalitus hankinta-asiassa	237
Muutoksenhakuohje 6. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto	240
Muutoksenhakuohje 7 Hallintovalitus hallinto-oikeudelle	241

Teknisen lautakunnan kokous

Aika 11.10.2016 klo 17.00 – 19.30
Paikka Kielotie 28, kokoushuone 447, Tikkurila

Osallistujat

Jäsenet	Läsnä	Varajäsenet	Läsnä
Porthén Jari, puheenjohtaja	x	Linnankoski Risto	
Päivinen Tapio, varapuheenjohtaja	x	Lopperi Kari	
Eskelinen Ritva	x	Pesonen Eva	
Hirvonen Juha		Kekkonen Ilmari	x
Kaasalainen Silvo	x	Kuusela Minna	
Jormola Jukka	x	Rannisto Jukka-Pekka	
Kaukola Ulla	x	Snygg Sari	
Lehtonen Olavi	x	Riikonen Jyrki	
Mäkinen Virpi	x	Nurmi - Kokko Tiina	
Orlando Carita	x	Merjola - Repo Nina	
Saastamoinen Tuula	x	Mielonen Mikko	
Salminvuola Mia	x	Hakulinen Teija	
Simonen Juha	x	Suoverinaho Jussi	
Karen Timo	x	Fahlström Kenny	
Kaupunginhallituksen edustaja		Kaupunginhallituksen varaedustaja	
Mäntynen Taisto	x	Kakko Teijo	
Nuorisovaltuuston edustaja		Nuorisovaltuuston varaedustaja	
Chakir Aimen		Kivi Antti	
Muut osallistujat			Läsnä
Penttilä Hannu, apulaiskaupunginjohtaja			17.00 – 18.50
Westlin Henry, kaupungininsinööri			x
Wallenius Pekka, tilakeskusjohtaja			x
Hohti Jonna, talous- ja hallintojohtaja			x
Hamari Milla, viestintäpäällikkö			x
Salomaa Helena, sihteerin pöytäkirjanpitäjä			x

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja Jari Porthén

Pöytäkirjanpitäjä Helena Salomaa

Pöytäkirjan tarkastus

Aika ja paikka 13.10.2016, Kielotie 13, 01300 Vantaa

Saastamoinen Tuula

Orlando Carita

Pykälät (§:t), tarkastettiin ja hyväksyttiin kokouksessa.

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika ja paikka 14.10.2016 virka-aikana, Kirjaamo, Asematie 7, 01300 Vantaa (Tikkurila)

1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Tekninen lautakunta 11.10.2016 § 1

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään todeta kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös:

Todettiin kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

2 § Työjärjestyksen hyväksyminen

Tekninen lautakunta 11.10.2016 § 2

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään hyväksyä kokouksen esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

Päätös:

Hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi esityslista jonka lisäksi käsitellään lisälista ja asiaan 10 pöydälle oli jaettu uusi päätösesitys.

3 §

Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Tekninen lautakunta 11.10.2016 § 3

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) valita pöytäkirjan tarkastajiksi Saastamoinen Tuula ja Orlando Carita (varalla Simonen Juha ja Karen Timo)
- b) tarkastaa pöytäkirja viimeistään torstaihin 13.10.2016 klo 14.00 mennessä.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys

4 § Asiantuntijoiden selvitykset ja ajankohtaiset asiat

Tekninen lautakunta 11.10.2016 § 4

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Merkittää seuraavat asiantuntijoiden esittelyt ja kokouksessa ajankohtaisista asioista saatavat selvitykset tiedoksi:

Kokouksessa selostettiin seuraavia asioita

Asia 10 Tiettyjen viranhaltijapäätösten rajaaminen ottomenettelyn ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle, Henry Westlin

Asia 14 Liikenneonnettomuudet Vantaalla 2015, Henry Westlin

Asia 15 Vantaan pysäköinnin maksullisuuden järjestäminen, Henry Westlin

Asia 16 Kaupunginarkkitehdin viran nimikkeen muuttaminen hankepäälliköksi, Pekka Wallenius

Päätös:

Merkittiin tiedoksi.

5 § Tiedoksi merkittävät asiat

Tekninen lautakunta 11.10.2016 § 5

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään merkitä seuraavat asiat tiedoksi:

1. Teknisen lautakunnan opintomatkalle 29.9. – 1.10.2016 osallistuivat:

lautakunnan puheenjohtaja Jari Porthén, varapuheenjohtaja Tapio Päivinen, jäsenet Timo Karén, Jukka Jormola, Ulla Kaukola, Olavi Lehtonen, Virpi Mäkinen, varajäsenet Eva Pesonen, Nina Merjola-Repo ja Mikko Mielonen, kaupunginhallituksen edustaja Taisto Mäntynen, apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilä, kaupungininsinööri Henry Westlin, tilakeskusjohtaja Pekka Wallenius, projektijohtaja Heikki Virkkunen, talous- ja hallintojohtaja Jonna Hohti ja lautakunnan sihteeri Helena Salomaa

Päätös:

Merkittiin tiedoksi.

2. Teknisen lautakunnan pöytäkirjan 23.8.2016 korjattu § 10 ja pöytäkirjan tarkastaminen

§ 10 Lausunto Helsingin seudun liikennekuntayhtymän alustavasta taloussuunnitelmasta 2017 - 2019

Päätökseen lisätty teksti

Kokouksessa Henry Westlinin lausuntoon liittyvässä esittelyaineistossa oli mainittu että Vantaa on oikeutettu laskuttamaan HSL:ltä yhteensä 12,8 milj. euroa vuonna 2017. Kokouksen jälkeen luku on tarkistettu ja se on täsmentynyt 10,9 milj. euroa niin kuin esityslistatekstissä oli mainittu. "Infrakustannukset koostuvat kaupungin ylläpito-, hallinnointi- ja pääomamenoista ja infrasopimuksen mukaisesti Vantaa on oikeutettu laskuttamaan niitä HSL:tä yhteensä 10,9 milj. eurolla vuonna 2017".

Päätös:

Merkittiin korjaus tiedoksi ja pöytäkirja tarkastetuksi.

Tekniselle lautakunnalle on kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet päätökset.

Apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilä

§ 46 Aurinkokiven 2. vaiheen pää- ja arkkitehtisuunnittelijan valinta

Talous- ja hallintojohtaja Jonna Hohti

§ 23 Vuokran hyvittäminen osoitteessa Uusiraja 13 E, 01350 Vantaa

§ 24 Vuokran hyvittäminen osoitteessa Kultarikontie 10 c C, 01300 Vantaa

Tilakeskusjohtaja Pekka Wallenius

§ 42 Autohallipaikkojen vuokraus / Tikkuparkki Oy

Kaupungininsinööri Henry Westlin

§ 69 Hankintapuutavaran myynti kaudella 1.10.2016-30.9.2017

§ 70 Liikennesuunnittelupäällikön sijaisten määrääminen

§ 71 Kuntatekniikan keskus -tulosalueen kadunpito -tulosyksikön työpisteen nimi

§ 72 Tikkurilantorin vesiallasurakan työmaa-aikaisen suunnittelupalvelun hankinta

Toimitilapäällikkö Pasi Salo

§ 454 Tilakeskuksen lupa Vantaan Energian Sähköverkot Oy:n maakaapelin sijoittamiseen, kiinteistöjen 92-41-109-6 ja 92-41-109-10 alueelle osoitteessa Tuupakankuja 2-4, varikko ja sähköasema

§ 455 Osoitteessa Vaahtorinne 4 ja Pähkinätie 6 sijaitsevien asuntojen myynti ja kiinteistövälitystyön hankinta

Kaupunginarkkitehti va. Jukka Hagelberg

§ 38 Kaivoksen päiväkodin uudisrakennuksen tontinkäyttöselvityksen arkkitehtikonsultin hankinta

§ 39 Kuuselan perhekuntoutuskeskuksen lisärakennuksen suunnitteluryhmän hankinta, lisätyön hankintapäätös

§ 40 Länsimäen kirjasto, nuorisotilat, avoin päiväkotito ja asukastilat, korjaus- ja muutostyöt, arkkitehtisuunnittelun hankinta

Rakennuttajapäällikkö Juha Vuorenmaa

§ 42 Vaaralanpuiston päiväkodin putkiurakoitsijan valinta

§ 43 Petikon tukikohdan uusi huoltokatos, kameravalvontajärjestelmän hankinta

§ 44 Länsimäen tilapäisen päiväkodin pohjarakennusurakoitsijan valinta

§ 45 Hämeenkyllän koulun irtaimiston ja rakennusmateriaalien luovuttaminen Sorasod ry:lle

§ 46 Peltolan ja Illenpihan päiväkodin pihaurakan muutostöiden ja taloudellisen loppuselvityksen hyväksyminen

Katupäällikkö Janne Juntunen

§ 385 Kaivantotuet 2016, tarjouksen hyväksyminen

§ 386 Ainontie – Tuomiharjunkuja 4; yhdyskuntateknisten johtojen ja laitteiden sijoitusluvan myöntäminen

§ 387 Malmiintyppöpolku 3; yhdyskuntateknisten johtojen ja laitteiden sijoitusluvan myöntäminen

§ 388 Jäkelätie – Kuusikkopuisto – Kyytitie - Tukkuhaupankuja; yhdyskuntateknisten johtojen ja laitteiden sijoitusluvan myöntäminen

§ 389 Ratatie 8 – Unikkotie - Asematie; yhdyskuntateknisten johtojen ja laitteiden sijoitusluvan myöntäminen

§ 390 Piisamirinne; yhdyskuntateknisten johtojen ja laitteiden sijoitusluvan myöntäminen

§ 391 Riihimiehentie 3; yhdyskuntateknisten johtojen ja laitteiden sijoitusluvan myöntäminen

§ 392 Vuolutie 7; yhdyskuntateknisten johtojen ja laitteiden sijoitusluvan myöntäminen

§ 393 Santaradantie 10; yhdyskuntateknisten johtojen ja laitteiden sijoitusluvan myöntäminen

§ 394 Korenontie 18; yhdyskuntateknisten johtojen ja laitteiden sijoitusluvan myöntäminen

§ 396 Jäkkitie, tila 421-1-287, katualueen haltuunotto

§ 397 Kuriiritie, tila 407-5-77, katualueen haltuunotto

§ 398 Päivänkakkaratie, tila 407-16-137, katualueen haltuunotto

§ 399 Päivänkakkaratie, tila 407-16-199, katualueen haltuunotto

§ 400 Päivänkakkaratie, tila 407-16-228, katualueen haltuunotto

§ 401 Piisamirinne, tila 401-3-546, katualueen haltuunotto

§ 402 Piisamirinne, tila 401-3-543, katualueen haltuunotto

§ 403 Piisamirinne, tila 401-3-299, katualueen haltuunotto

- § 404 Keimolantien alitukset / urakkatarjouksen hyväksyminen
- § 405 Neilikkatie 11; yhdyskuntateknisten johtojen ja laitteiden sijoitusluvan myöntäminen
- § 406 Hernetie - Orvokkitie; yhdyskuntateknisten johtojen ja laitteiden sijoitusluvan myöntäminen
- § 407 Kehävuorenkuja - Kehävuorenrinne; yhdyskuntateknisten johtojen ja laitteiden sijoitusluvan myöntäminen
- § 408 Kanervantie - Kanervikkotie - Tikkurilantie - Kyytitie - Tukkukaupankuja; yhdyskuntateknisten johtojen ja laitteiden sijoitusluvan myöntäminen
- § 409 Kanervantie - Kanervikkotie - Tikkurilantie - Kyytitie - Tukkukaupankuja; yhdyskuntateknisten johtojen ja laitteiden sijoitusluvan myöntäminen
- § 410 Spinellikuja - Spinellipolku - Opaalipuisto - Oliivinkuja - Opaalikuja; yhdyskuntateknisten johtojen ja laitteiden sijoitusluvan myöntäminen
- § 411 Murattitie 1; yhdyskuntateknisten johtojen ja laitteiden sijoitusluvan myöntäminen
- § 412 Maarinkunnaantie 1; yhdyskuntateknisten johtojen ja laitteiden sijoitusluvan myöntäminen
- § 413 Peltolantie 30; yhdyskuntateknisten johtojen ja laitteiden sijoitusluvan myöntäminen
- § 414 Piisamirinne, tila 401-3-298, katualueen haltuunotto
- § 415 Piisamirinne, tila 401-3-542, katualueen haltuunotto
- § 416 Piisamirinne, tila 401-3-478, katualueen haltuunotto
- § 417 Piisamirinne, tila 401-3-544, katualueen haltuunotto
- § 418 Piisamirinne, tila 401-3-545, katualueen haltuunotto
- § 419 Katajatie, tila 407-16-248, katualueen haltuunotto
- § 420 Lupa rakenteiden sijoittamiseksi katualueelle: Sato-Asunnot Oy (Uomarinne 5), pelastustien sekä nostopaikkojen osittainen sijoittaminen Uomarinteen katualueelle
- § 421 Lupa rakenteiden sijoittamiseksi katualueelle: Sato-Asunnot Oy (Uomarinne 5), Kaukolämpöjohdon sekä vesijohdon osittainen sijoittaminen Uomarinteen katualueelle
- § 422 Lupa rakenteiden sijoittamiseksi katualueelle: Tuukka Kullervo Säily (Kierretie 17), routaeristysten osittainen sijoittaminen Hohtimienpolku ja Kierretie
- § 423 Hankintaoikaisuvaatimus koskien Kaivantotuet 2016 –hankintaa
- § 424 Lupa rakenteiden sijoittamiseksi katualueelle: Vantaan kaupunki/AVAIN Rakennuttaja Oy (Laajaniitynpolku 1 – Martinlaaksonpolku)
- § 425 Ullantie tila 415-1-283; katutekniikan työstä aiheutuneen vahingon korvaaminen
- § 427 Puistomuuntajan siirtäminen asemakaavamuutosalueella 002178 Martinlaaksonpolulla Martinlaaksossa, urakkatarjouksen hyväksyminen
- § 428 Keimolanmäentie – Radioasemantie 10; yhdyskuntateknisten johtojen ja laitteiden sijoitusluvan myöntäminen
- § 429 Valtimotie - Asolanväylä; yhdyskuntateknisten johtojen ja laitteiden sijoitusluvan myöntäminen
- § 430 Lupa rakenteiden sijoittamiseksi katualueelle: Asunto Oy Myyrinkeidas (Ojahaanrinne 3) pelastusauton nostopaikkojen osittainen sijoittaminen Hakamaanpolku 3
- § 431 Laaksotie 29; yhdyskuntateknisten johtojen ja laitteiden sijoitusluvan myöntäminen
- § 432 Lupa rakenteiden sijoittamiseksi katualueelle: YIT Rakennus Oy (Keimolantie 11 – Kvartsiraitti 16) pelastusauton nostopaikkojen osittainen sijoittaminen Keimolantie 11 ja Kvartsiraitti 16
- § 433 Katajatie tila 407-16-63; haltuunotetulla katualueella olevan omaisuuden korvaaminen
- § 434 Karpaattientie tila 421-1-507; haltuunotetulla katualueella olevan omaisuuden korvaaminen
- § 435 Koivukyläntie 37 - Uusiniityntie; yhdyskuntateknisten johtojen ja laitteiden sijoitusluvan myöntäminen
- § 436 Kaskelanrinne 1 - 2; yhdyskuntateknisten johtojen ja laitteiden sijoitusluvan myöntäminen
- § 437 Laaksotie 29; yhdyskuntateknisten johtojen ja laitteiden sijoitusluvan myöntäminen
- § 438 Jyvätie 16; yhdyskuntateknisten johtojen ja laitteiden sijoitusluvan myöntäminen
- § 440 Hiekkaharjuntie 18; yhdyskuntateknisten johtojen ja laitteiden sijoitusluvan myöntäminen
- § 441 Talkootie 29; yhdyskuntateknisten johtojen ja laitteiden sijoitusluvan myöntäminen
- § 442 Lustetie - Kuriiritie; yhdyskuntateknisten johtojen ja laitteiden sijoitusluvan myöntäminen
- § 443 Kuovikuja tila 404-1-544; haltuunotetulla katualueella olevan omaisuuden korvaaminen
- § 444 Levonojantie tila 421-22-1; haltuunotetulla katualueella olevan omaisuuden korvaaminen
- § 445 Runotie 6; yhdyskuntateknisten johtojen ja laitteiden sijoitusluvan myöntäminen
- § 446 Nauharinne 18; yhdyskuntateknisten johtojen ja laitteiden sijoitusluvan myöntäminen
- § 447 Jäkkitie – Lustetie - Lustekuja; yhdyskuntateknisten johtojen ja laitteiden sijoitusluvan myöntäminen
- § 448 Päivänkakkaratie – Keiholehdentie - Jäkkitie; yhdyskuntateknisten johtojen ja laitteiden sijoitusluvan myöntäminen
- § 451 Katajatie tila 407-16-254; haltuunotetulla katualueella olevan omaisuuden korvaaminen
- § 452 Maanomistajan lupa pääsytien rakentamista varten Korsossa tilalle 92-404-1-544 (Kuovikuja 14–16)

Kunnossapitopäällikkö Jyrki Vättö

- § 61 Joulukuusien myyntipaikat 2016 / Paikka numero 633 Neilikkapolku-Unikkotie, Viertola
- § 62 Joulukuusien myyntipaikat 2016 / Paikka numero 651 Koivukyläntie-Minttutie, Simonkylä
- § 67 Myyrmäen marrasmarkkinat 2016 / Vantaan Torikauppiasyhdistys ry
- § 68 Korson joulumarkkinat 2016 / TMK Tori- ja markkinakaupan palvelukeskus Oy / Markkinaperinteen tuki ry

Liikenteen alueinsinööri Susanna Koponen

- § 382 Akatemiantaival / 64 Kuninkaala, liikennemerkki- ja ajoratamaalaussuunnitelma LOS 57243-1
- § 383 Kuusitie välillä Pihlajatie - Asolantie / 72 Asola, liikennemerkki- ja ajoratamaalaussuunnitelma LOS 40973 muutos C
- § 384 Merkkipuuntie, Kolohonganreitti, Kolopolku / 97 Kuninkaanmäki, liikennemerkki- ja ajoratamaalaussuunnitelma LOS 40016 muutos G
- § 385 Ilmakehä, Aviabulevardin liittymäalue / 52 Veromies, liikennemerkki- ja ajoratamaalaussuunnitelma LOS 57238-1
- § 386 Pakkalanrinne / 51 Pakkala, liikennemerkki- ja ajoratamaalaussuunnitelma LOS 57237-1
- § 387 Kiitoradantie, pohjoisosa / 52 Veromies, liikennemerkki- ja ajoratamaalaussuunnitelma LOS 57236-1
- § 388 Teilmäki / 52 Veromies, liikennemerkki- ja ajoratamaalaussuunnitelma LOS 23839 muutos C
- § 389 Kiitoradankuja / 52 Veromies, liikennemerkki- ja ajoratamaalaussuunnitelma LOS 23838 muutos A
- § 390 Lentoasemantie väl. Tasetie - Kehä III / 51 Pakkala, liikennemerkki- ja ajoratamaalaussuunnitelma LOS 32420 muutokset Q ja R
- § 391 Malvatie plv 0 - 185 / 67 Ruskeasanta, liikennemerkki- ja ajoratamaalaussuunnitelma LOS 30843 muutokset C ja D
- § 392 Maalipolku, liityntäpysäköintialue / 62 Jokiniemi, liikennemerkki- ja ajoratamaalaussuunnitelma LOS 56248 muutos A
- § 393 Merjantie / 73 Rekola, liikennemerkki- ja ajoratamaalaussuunnitelma LOS 40826 muutos B
- § 394 Lehmustontie jk+pp -tie plv 0-410 / 81 Korso, liikennemerkki- ja ajoratamaalaussuunnitelma LOS 21026 muutos S
- § 395 Putouskuja / 15 Myyrmäki, liikennemerkki- ja ajoratamaalaussuunnitelma LOS 28091 muutos F
- § 396 Putousrinne / 15 Myyrmäki, liikennemerkki- ja ajoratamaalaussuunnitelma LOS 28092 muutos D
- § 397 Virtatie väl. Putouskuja - Myyrmäenraitti/Myyrmäki, liikennemerkki- ja ajoratamaalaussuunnitelma LOS 29213 muutos J
- § 398 Laajavuorenkuja, Laajavuorenrinne, Laajavuorenpolku, Raiviosuonpolku / 17 Martinlaakso, liikennemerkki- ja ajoratamaalaussuunnitelma LOS 32600 muutos G
- § 399 Klöarsantie / 63 Viertola, liikennemerkki- ja ajoratamaalaussuunnitelma LOS 57168-8
- § 400 Urpiaisentie välillä Kotkansiipi - Korsontie / 81 Korso, liikennemerkki- ja ajoratamaalaussuunnitelma LOS 36306 muutos I
- § 401 Valtimotie välillä Hansinkatu - Asolanväylä / 72 Asola, liikennemerkki- ja ajoratamaalaussuunnitelma LOS 56352
- § 402 Nokkoskuja / 65 Simonkylä, liikennemerkki- ja ajoratamaalaussuunnitelma LOS 38494 muutos B
- § 403 Staffaksenkuja / 68 Koivuhaka, liikennemerkki- ja ajoratamaalaussuunnitelma LOS 38500 muutos F
- § 404 Niittytie plv 500 - 980 / 68 Koivuhaka, liikennemerkki- ja ajoratamaalaussuunnitelma LOS 15347 muutos E
- § 405 Tiedepuisto/61 Tikkurila, liikennemerkki- ja ajoratamaalaussuunnitelma LOS 23666 muutokset E ja F
- § 406 Pyhtäänkorventie, länsipää / 52 Veromies, liikennemerkki- ja ajoratamaalaussuunnitelma LOS 20266 muutos D

Puuttuvat pykälät ovat päätöksiä, joita ei tarvitse ilmoittaa ottomenettelyyn.

Tekninen lautakunta 11.10.2016 § 6

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään olla ottamatta teknisen lautakunnan käsiteltäväksi esittelyosassa mainittuja ottamiskelpoisia päätöksiä.
Käsittely: Apulaiskaupunginjohtaja täydensi esitystä seuraavilla viranhaltijapäätöksillä

Apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilä

§ 48 Korson keskuspuiston (Ankkapuisto) lampien ruoppaus, siltojen ja padon rakentaminen / urakkatarjouksen hyväksyminen

Kaupungininsinööri Henry Westlin

§ 74 Vantaan liikennevalojen ylläpitotyöt 2017-2020, Palveluhankinta

§ 75 Optionkauden 1.1.2017 - 31.12.2017 käyttöönotto, ulkovalaistussuunnittelun puitesopimus 2015 hankinnassa

Toimitilapäällikkö Pasi Salo

§ 456 Keihäspuiston päiväkodin pihan perusparannus 2016, urakoitsijan valinta

Rakennuttajapäällikkö Juha Vuorenmaa

§ 47 Aurinkokivi monikäyttöinen palvelurakennuksen putkiurakan muutostöiden ja taloudellisen loppuselvityksen hyväksyminen

§ 48 Rajatorpan vanhan koulun osittainen perusparannus RAU-urakoitsijan valinta

§ 49 Aurinkokivi monikäyttöinen palvelurakennuksen rakennus/pääurakan muutostöiden ja taloudellisen loppuselvityksen hyväksyminen

§ 50 Aurinkokivi monikäyttöinen palvelurakennuksen ilmanvaihtourakan muutostöiden ja taloudellisen loppuselvityksen hyväksyminen

§ 51 Havukosken koulun sisäpuoliset korjaukset; v. 2016 korjaukset; taloudellinen loppuselvitys

Kaupunginarkkitehti va. Jukka Hagelberg

§ 41 Länsimäen kirjasto, nuorisotilat, avoin päiväkotikoti ja asukastilat, korjaus- ja muutostyöt, sähkösuunnittelun hankinta

§ 42 Vaaralanpuiston päiväkotikoti, uudisrakennus, tietomallikoordinaattori, lisätyön hankinta

§ 43 Länsimäen kirjasto, nuorisotilat, avoin päiväkotikoti ja asukastilat, korjaus- ja muutostyöt. LVIA-suunnittelijan valinta.

Katupäällikkö Janne Juntunen

§ 453 Piisamirinne, tila 401-3-298, katualueen haltuunotto, korvaa päätöksen § 414/2016

§ 454 Timanttikiteenkuja 8; yhdyskuntateknisten johtojen ja laitteiden sijoitusluvan myöntäminen

§ 455 Liljatie - Näsiätie; yhdyskuntateknisten johtojen ja laitteiden sijoitusluvan myöntäminen

§ 456 Martinlaaksonpolku 3; yhdyskuntateknisten johtojen ja laitteiden sijoitusluvan myöntäminen

§ 457 Martinlaaksonpolku 3; yhdyskuntateknisten johtojen ja laitteiden sijoitusluvan myöntäminen

§ 458 Raappavuorenrinne – Raappavuorentie - Martinkyläntie; yhdyskuntateknisten johtojen ja laitteiden sijoitusluvan myöntäminen

§ 459 Neilikkatie 9 – Kielotie 7; yhdyskuntateknisten johtojen ja laitteiden sijoitusluvan myöntäminen

Liikenteen alueinsinööri Susanna Koponen

§ 407 Raivosuonmäki, Raivosuonrinne / 17 Martinlaakso, liikennemerkki- ja ajoratamaalaussuunnitelma LOS 32601 muutokset E, F ja G

§ 408 Kenraalintie välillä Ritaritie - Riipiläntie / 23 Kivistö, liikennemerkki- ja ajoratamaalaussuunnitelma LOS 37320 muutos E

Päätös:

Hyväksyttiin täydennetty esitys.

7 § Määrärahan muutosesitys Kehäradan vuoden 2016 investointeja koskevaan talousarvioon/HP

VD/8471/02.01.00.04/2016
HW/SPR

Kunnallistekniikan investointeihin (julkinen käyttöomaisuus, ryhmät 931–935) oli vuoden 2016 budjetissa varattu yhteensä 35 milj. euroa. Alustavien tilinpäätöstietojen perusteella näyttää siltä, että kokonaisbudjetti tulee ylittymään yhteensä noin 6,9 milj. eurolla.

Kehärataprojektille ei vuoden 2016 talousarviossa oltu varattu määrärahoja, koska hankkeen oli määrä valmistua kokonaisuudessaan vuoden 2015 aikana. Kehärata avattiinkin liikenteelle 1.7.2015, mutta se valmistui lopullisesti vasta maaliskuussa 2016 lentoaseman aseman terminaalisisäänkäynnin liukuportaiden käyttöönoton myötä 17.3.2016. Lentoaseman urakan viivästyminen siirsi investointimenoja vuodelta 2015 siten, että vuonna 2016 toteutuneita kustannuksia on kertynyt yhteensä noin 3,6 milj. euroa elokuun loppuun mennessä.

Liikenneviraston antaman alustavan arvion mukaan vuoden 2016 kustannukset Vantaan kaupungin osalta olisivat kokonaisuudessaan noin 4,6 milj. euroa. Liikennevirasto ei ole toistaiseksi voinut esittää lopullista kuluvaan vuoden kustannusennustetta, koska lentoaseman asemaurakan taloudellinen loppuselvitys pääurakoitsijan (SRV) kanssa on vielä keskeneräinen.

Skanska Talonrakennus Oy, Suomen Osakaskiinteistöt Oy ja NCC Rakennus Oy toteuttajina sekä Vantaan kaupunki ovat 24.9.2010 allekirjoittaneet Kaivoksela 3B alueen toteuttamissopimuksen. Sopimuksen 5.4 kohdan mukaan yhtiöt laskuttavat kaupungilta katujen, puistojen ja toriaukioiden rakentamiskustannuksina 2 865 900 euroa (sis alv 23%) ja vastaavasti kaupunki laskuttaa Yhtiöitä 2 330 000 euron suuruisella laskulla Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisista yhdyskuntarakentamisen kustannuksista. Arvonlisäverolainsäädäntö on sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen muuttunut. Laskutukseen sovelletaan nyt käännettyä arvonlisäveroa siten, että arvonlisäveron tilitysvuoksu on Vantaan kaupungilla. Näin ollen yhtiöiden lähettämien laskujen yhteissumma on 2 330 000 euroa, jota vastaavan suuruisen summan Vantaan kaupunki kuittaa yhtiöille lähetettävillä laskuilla. Kuntatekniikan keskus ei ole varautunut em. kunnallistekniikan rakentamiskustannusten maksamiseen vuoden 2016 investointibudjetissaan, kuten ei myöskään vastaavan suuruisen sopimuskorvauksen käyttötuloissa. Sopimuksen mukaisen rakennettavan kunnallistekniikan viimeistelytyöt valmistuvat ja otetaan vastaan vuoden 2016 lopulla, jolloin sekä yhtiöiden että kaupungin maksuerät tulevat laskutuskelpoisiksi. Investointimenokohdan määrärahaylityksen nettovaikutus on 0 euroa, koska menoja vastaava sopimuskorvaus tuloutuu käyttötuloon.

Liikennealueet (931)	TA 2016	Muutos 2016	Uusi TA 2016
Menot	25 565 000	2 330 000	27 895 000

Kehärata (937)	TA 2016	Muutos 2016	Uusi TA 2016
Menot	0	4 600 000	4 600 000

Tekninen lautakunta 11.10.2016 § 7

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että kuntatekniikan keskuksen investointien vuoden 2016 määrärahaa korotetaan seuraavasti:

- korotetaan liikennealueiden (931) menojen määrärahaa 2 330 000 euroa
- korotetaan Kehäradan (937) menojen määrärahaa 4 600 000 euroa

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Taloussuunnittelu, esitys kaupunginhallitus

Muutoksenhakuohje: 6.2. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Henry Westlin, puh. 09 8392 2427, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

8 § Tilakeskuksen käyttötalouden lisämäärärahaesitys/HP

VD/8720/02.01.00.04/2016

HP/PW/PS

Vantaan kaupungin vuoden 2016 talousarviovalmistelussa tilakeskukselle annettiin budjettikehys, jossa tulot olivat 130,278 milj. euroa ja menot 80,696 milj. euroa.

Toimintakatteeksi eli tulojen ja menojen erotukseksi saadaan tällöin 49,582 milj. euroa.

Tilakeskuksen tulosalueen toimintakuluja on budjetoitu vuodelle 2016 seuraavasti:

Kuluryhmä	Käyttösuunnitelma 2016 milj. euroa	Tilinpäätös 2015 milj. euroa	Muutos
henkilöstökulut	6,096	6,091	+0,05
tilahallinnan käyttötalouden palvelujen ostot	15,715	16,146	-0,396
aineet, tarvikkeet ja tavarat	16,730	16,337	+0,393
muut toimintakulut	34,300	34,211	+0,089

Edellä olevassa taulukossa esitettyjen toimintakulujen kokonaissumma on yhteensä 72,841 milj. euroa, josta kuluryhmä "muiden toimintakulujen" eli lähinnä ulkoisten vuokrien ja vastikkeiden sekä kiinteistöverojen osuus on noin 47 prosenttia. Muut toimintakulut ovat ylittymässä yhteensä noin 1,5 milj. euroa.

Alkuvuoden 2016 talousarvion toteutumaan vaikuttaneet asiat ovat osin toteutuneet jo vuoden 2015 aikana talousarvion kehysvalmistelun jälkeen. Sisäilmaongelmien takia jouduttiin vuokraamaan korvaavat toimitilat mm. Päihdevieroitusyksikön ja A-klinikan käyttöön, minkä vaikutus ulkoisiin vuokriin on noin 250 000 euroa vuodessa. Alkuvuoden aikana on vuokrattu varhaiskasvatuksen käyttöön lisätiloja Rajakylään, Tikkurilaan ja Pakkalaan, Kivistöön sekä perusopetuksen käyttöön Pähkinärinteeseen, joiden kustannusvaikutus vuositasona tulee olemaan noin 700 000 euroa. Lisäksi väliaikaisasumista varten vuokratut asunnot ovat kasvattaneet vuokramenoja noin 250 000 euroa vuodessa sekä perhepalveluiden ja maahanmuuttajapalveluiden lisätilojen tarve on kasvattanut vuokramenoja noin 200 000 eurolla.

Tilahallinnan käyttötalouden palvelujen ostot sisältävät mm. kiinteistönhoidon ja kunnossapidon sekä asiantuntijapalveluiden ostot. Palvelujen ostojen odotetaan ylittävän kustannukset noin 900 000 eurolla, johon sisältyy loppuvuoden aikana toteutettava Hämeenkyllän koulun purku-urakka. Menojen ylitykseen ovat lisäksi vaikuttaneet mm. kiinteistöhoito ja turvapalveluiden kasvanut tarve sekä laajarunkoisten rakennusten turvallisuuden arvioinnista annetun lain vaatimat selvitykset.

Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin, joihin sisältyy mm. sähkö, vesi ja lämmitys, osalta ennustetaan, että käyttösuunnitelma ylittyy noin 500 000 euroa.

Kaikki edellä mainitut tekijät yhdessä aiheuttavat tilakeskuksen vuoden 2016 käyttötalousmenojen noin 2,9 milj. euron ylityksen.

Tilakeskuksen toimintatuotoiksi on budjetoitu vuoden 2016 talousarviossa noin 130,3 milj. euroa, josta sisäisten vuokrien osuus on 116,6 milj. euroa ja ulkoisten vuokrien noin 13,7 milj. euroa. Sisäisten vuokrien ennustetaan ylittävän budjetoidun noin 100 000 eurolla ja ulkoisten vuokrien noin 900 000 eurolla, joten yhteensä tilakeskuksen tulot ylittävät budjetoidun noin 1,0 milj. eurolla.

Tekninen lautakunta 11.10.2016 § 8

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen -valtuustolle, siten, että

- että tilakeskuksen vuoden 2016 käyttötalousmenojen määrärahaa lisätään 2,9 milj. euroa ja
- todetaan, että tilakeskuksen vuoden 2016 tulot ylittävät talousarvion 1,0 milj. eurolla.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: taloussuunnittelu

Muutoksenhakuohje: 6.2. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Pasi Salo 040 7199700 etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

9 § Teknisen lautakunnan lausunto: Vantaan kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman uudistaminen 2015-16/HP

VD/7835/00.01.02.00/2015
HP/SS

Vuoden 2015 alussa tulivat voimaan tasa-arvolain osittaisuudistus ja yhdenvertaisuuslain kokonaisuudistus. Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta eli lyhyemmin tasa-arvolaki (609/1986) sekä yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) vaativat viranomaisilta toimintaa sukupuolten tasa-arvon sekä kaikkien ihmisten yhdenvertaisuuden toteuttamiseksi. Lait edellyttävät viranomaiselta ensinnäkin syrjimättömyyttä omassa toiminnassa. Tämän lisäksi viranomaisen tulee edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Tasa-arvolaisissa sanotaan (4 §):

”Viranomaisten tulee kaikessa toiminnassaan edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti sekä luoda ja vakiinnuttaa sellaiset hallinto- ja toimintatavat, joilla varmistetaan naisten ja miesten tasa-arvon edistäminen asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Erityisesti tulee muuttaa niitä olosuhteita, jotka estävät tasa-arvon toteutumista. Naisten ja miesten välisen tasa-arvon edistäminen tulee ottaa huomioon 1 ja 2 momentissa tarkoitetulla tavalla palvelujen saatavuudessa ja tarjonnassa.”

Yhdenvertaisuuslaissa sanotaan (5 §):

”Viranomaisen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Edistämistoimenpiteiden on oltava viranomaisen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia.”

Kummankin lain soveltamisala on erittäin laaja ja viranomaisella on velvollisuus laatia tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmia.

Vantaan kaupungin kaupunkitasoinen eli kaikkia toimialoja velvoittava tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on vuodelta 2006. Sitä on täydennetty kaupunginhallituksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöstä antamin linjauksin valtuustokaudella 2009 – 2012 (kaupunginhallitus 6.4.2009 § 9) sekä 2013 – 2016 (kaupunginhallitus 11.2.2013 § 22). Vastuu kaupunkitasoisesta *toiminnallisesta* eli päätöksenteon ja palveluiden tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelusta kuuluu asukaspalvelujen toimialalle. Vastuu kaupunkitasoisesta *henkilöstöpoliittisesta*, Vantaan kaupungin henkilöstön keskinäistä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta tavoittelevasta suunnittelusta on työnantajan (henkilöstökeskus) ja henkilöstön ammattijärjestöjen yhteistoiminnan piiriin kuuluva asia.

Vuoden 2015 alussa voimaan tulleet lakimuutokset aiheuttavat tarpeen ajantasaistaa koko Vantaan kaupunkitasoinen suunnitelma. Asukaspalvelujen toimialan hallinto aloitti suunnitelman ajantasaistamistyön syksyllä 2015 kaupungin johtoryhmän ohjauksessa. Työhön on kuulunut erilaisia vaiheita, kuten tapaamisia kaupungin toimielinten kanssa, työpajoja toimialoilla sekä asiantuntijakuuleminen.

Luonnos uudeksi kaupunkitasoiseksi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaksi on nyt valmistunut ja saapunut lausuntokierrokselle lautakuntiin sekä sosiaali- ja potilasasiamiehelle. Asukaspalvelujen apulaiskaupunginjohtaja pyytää lautakuntia käsittelemään luonnoksen lokakuussa ja antamaan lausuntonsa 28.10.2016 mennessä, jotta lausunnot voidaan ottaa huomioon ennen kuin suunnitelma esitetään hyväksyttäväksi kaupunginhallituksessa marraskuussa 2016.

Kaupunkitasoinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaluonnos on nimeltään *Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen Vantaan kaupungin toimintatapana – Vantaan kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma valtuustokaudelle 2017 – 2020*. Suunnitelmaluonnos koostuu kolmesta osasta:

1. Työkirja-osuudesta, joka opastaa kaupungin toimijoita tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen toimintatavan saavuttamisessa

2. Työkirjan liite 1: Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma valtuustokaudelle 2017–2020; tämä on kaupunkitasoinen suunnitelma, johon lautakuntien alaisten toimialojen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön tulee pohjautua tulevilla valtuustokaudella
3. Työkirjan liite 2: Vantaan kaupunki tasa-arvoisena ja yhdenvertaisena työpaikkana – henkilöstöpoliittinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu Vantaan kaupungilla.

Asukaspalvelujen apulaiskaupunginjohtaja pyytää lautakuntia lausumaan 28.10.2016 mennessä luonnoksen Työkirja-osuudesta ja toiminnallisesta suunnitelmasta (Työkirjan liite 1). Henkilöstöpoliittisen suunnittelun kuvaus (liite 2) on jo hyväksytty henkilöstökeskuksen ja ammattijärjestöjen yhteistoiminnassa, joten se tulee lautakuntaan vain tiedoksi.

Tekninen lautakunta 11.10.2016 § 9

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään todeta ja lausua luonnoksen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisestä olevan kannatettava eikä luonnokseen esitetä muutoksia.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

Vantaan kaupungin tasa-arvo – ja yhdenvertaisuussuunnitelmaluonnos (Työkirja) sisältäen Liitteet 1 ja 2

Täytäntöönpano: Asukaspalvelut / apulaiskaupunginjohtaja Niinistö

Muutoksenhakuohje: 6.2 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Meija Tuominen, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

LUONNOS

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen Vantaan kaupungin toimintatapana

Vantaan kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma valtuustokaudelle 2017–2020

SISÄLLYS

1. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus Vantaan kaupungin arvoissa
Tarkastellaan syrjimättömyyden ja tasa-arvon sekä yhdenvertaisuuden edistämisen yhteyksiä Vantaan kaupungin arvoihin.
2. Lainsäädäntöä – tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat perusoikeuksia
Tutustutaan tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta tukevaan lainsäädäntöön, ennen kaikkea tasa-arvolain ja yhdenvertaisuuslain monitahoisiin velvoitteisiin. Samalla tulevat tutuiksi syrjinnän eri muodot ja hallinnon oikeusperiaatteet. Luku sisältää myös pohdintatehtäviä ja linkkejä lisätiedon luo.
3. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusviranomaiset
Lyhyt kuvaus relevanteista valtion viranomaisista sekä Vantaan kaupungin vastuutahoista tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelussa.
4. Arviointia jo tehdystä työstä ja tulevan työn suuntaviivat
Vantaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö, kaupunkitasoisen suunnitelman 2017–2020 laatimisen prosessi ja tulevan kehittämisen kärjet.
5. Syrjimättömyys ja tasa-arvon sekä yhdenvertaisuuden edistäminen toimintatapana
Tarkastellaan tasa-arvolaissa ja yhdenvertaisuuslaissa esitettyjä ihmisen ominaisuuksia. Pohditaan mitä kaikkea nykypäivänä tarkoittaa sukupuoli ja sukupuolten tasa-arvo ja tarkastellaan yhdenvertaisuuslain esittämiä perusteita – ikää, uskontoa, alkuperää, perhesuhteita jne. – sekä yksitellen että rinnakkain muiden perusteiden kanssa etenkin pohdintatehtävien avulla. Tarkastelun keskiössä on Vantaan kaupungin viran- ja toimenhaltijoiden toimintatapa.
6. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmien integrointi viranhaltijoiden toimintaan ja palvelutuotantoon
Esimerkkejä kaupungin toiminnoista, joihin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulma tulee integroida. Esimerkkejä tarkistuskysymyksistä, joista on apua integroinnissa.
7. Menetelmiä ja työkaluja
Tässä luvussa ohjataan Vantaan kaupungin toimijoita hyödyntämään erilaisia tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön menetelmiä ja valmiita työkaluja.
8. Luottamushenkilöiden toiminta
Kymmenen tapaa, joilla luottamushenkilöt voivat edistää sukupuolten tasa-arvoa ja kaikkien ihmisten yhdenvertaisuutta päätöksenteossa ja muussa toiminnassaan.
9. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden käsitteitä A:sta Ö:hön
Keskeisiä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön käsitteitä, joista on hyötyä Vantaan kaupungin toimijoille kehittämistyössä sekä lisätiedon hankinnassa.

TYÖKIRJA TASA-ARVOSTA JA YHDENVERTAISUUDESTA

Työkirja-osuus taustoittaa ja tekee näkyväksi sen, mille Vantaan kaupunkitasoinen toiminnallinen ja henkilöstöpoliittinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu perustuvat. Työkirjan avulla kaupungin toimijat voivat kehittää yksin ja yhdessä muiden kanssa osaamistaan tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen toimintatavan löytämisessä ja vahvistamisessa.

SAATESANAT

Olet lukemassa Vantaan kaupungin ajantasaistettua tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa. Aluksi on paikallaan kertoa miksi se on sellainen kuin se on.

Vuoden 2015 alussa tuli voimaan uudistettu yhdenvertaisuuslaki. Yhdenvertaisuuden vaatimus koskee nyt kaikkea julkista ja yksityistä toimintaa paitsi yksityis- ja perhe-elämää ja uskonnonharjoitusta. Yhdenvertaisuuslakia sovelletaan siis lähtökohtaisesti kaikkeen kunnan toimintaan. Myös syrjintäperusteita on tarkennettu ja esimerkiksi kohtuullisten mukautusten epääminen vammaisilta henkilöiltä katsotaan syrjinnäksi.

Yhdenvertaisuussuunnitelman laatimisen velvoite koskee nyt lain mukaan kaikkia syrjintäperusteita aiemman, etnisiä vähemmistöjä koskevan suunnittelun lisäksi.

Samaan aikaan tuli voimaan muutoksia lakiin naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta, jota yleisesti kutsumme tasa-arvolaksi. Sukupuoleen perustuvan syrjinnän kieltö koskee nyt myös sukupuoli-identiteettiä ja sukupuolen ilmaisua. Kunnalla on velvoite olla omassa toiminnassaan syrjimätön sekä ehkäistä ennalta tällaista syrjintää. Lisäksi oppilaitosten velvollisuus laatia opetusta ja muuta toimintaansa koskeva tasa-arvosuunnitelma laajennettiin koskemaan myös perusopetusta eli kaikkia koulutusasteita. Yhdenvertaisuuslain muutos toi oppilaitoksille vielä uuden vaatimuksen laatia opetusta ja muuta toimintaa koskeva yhdenvertaisuussuunnitelma tasa-arvosuunnitelman lisäksi.

Näillä laeilla ja lakimuutoksilla vahvistetaan perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista. Oikeudet ja niitä koskevat lait eivät toteudu itsestään, vaan ne on toteutettava Vantaan kaupungin ja viime kädessä jokaisen viran- ja toimenhaltijan sekä luottamushenkilön omassa toiminnassa. Sukupuolten tasa-arvo ja kaikkien ihmisten yhdenvertaisuus ovat jotakin, jonka me ihmiset teemme yhdessä - eivät meistä riippumattomia luonnonilmiöitä.

Syrjintä ja tavoittelemamme syrjimättömyys ovat paljon laajempia asioita ja niiden yhteisvaikutuksia kuin osaamme äkkiä ajatella. Kun kaupungin toiminnan syrjimättömyyteen yhdistetään velvoitteet edistää kaikessa toiminnassa sukupuolten tasa-arvoa ja kaikkien ihmisten yhdenvertaisuutta, alamme tarvita tukea sen hahmottamiseen, mistä kaikesta tässä on kysymys. Tätä tarkoitusta varten lakisääteisen suunnitelmamme ensimmäinen osa on johdatus siihen, mitä syrjimättömyys ja sen edistäminen tarkoittavat aikamme kuntatyössä. Tämä Työkirjaksi kutsumamme osuus liittyy tasa-arvon ja

yhdenvertaisuuden osaksi kaupungin arvoja, avaa lakien asettamat vaatimukset, tarjoaa käsitteistöä keskusteluun, arvioi jo tekemäämme työtä, käsittelee syrjintäperusteita, ohjaa virkakuntaa ja luottamushenkilöitä toimintaan ja toimii myös johdantona varsinaisille kaupungin suunnitelmille. Tarkoitus on saada aikaan pohdintaa, yksin ja yhdessä, muun muassa konkreettisten, todellisten tai kuvitteellisten, tapausten avulla. Päämäärämme on löytää syrjimätön ja edistävä toimintatapa toimintamme arkipäivään.

Toiminnalliseksi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöksi kutsutaan syrjimättömyyttä ja edistämistä päätöksenteossamme ja palveluissamme. Työkirjan liitteenä oleva toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma ohjaa luottamushenkilöiden ja virkakunnan toimintaa kaupunkitasoisesti valtuustokaudella 2017–2020. Tämän ”ulkoisen” toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulman lisäksi tarvitsemme ”sisäistä” eli kaupungin henkilöstöä koskevaa suunnittelua. Henkilöstöpoliittisella suunnittelulla tavoittelemme sitä, että jokainen kaupungin viran- ja toimenhaltija voi tuntea itsensä tasa-arvoiseksi ja yhdenvertaiseksi omassa työyhteisössään Vantaan kaupungin palveluksessa. Työkirjan liitteenä on kuvaus henkilöstöpoliittisesta suunnittelusta, joka on integroitu tavanomaiseen henkilöstöasioiden suunnitteluun.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus vaativat toimintaa. Työkirja, toiminnallinen suunnitelma ja henkilöstöpoliittisen suunnittelun kuvaus muodostavat yhdessä kokonaisuuden, josta käytämme nimeä Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen Vantaan kaupungin toimintatapana. Syrjimätöntä ja edistävää toimimisen tapaa haettiin jo vuonna 2006 hyväksytyllä, rakenteeltaan samantyyppisellä suunnitelmakokonaisuudella, jolla ylitimme reilusti silloisten lakien minimivaatimukset. Sen ansiosta olemme hyvässä valmiudessa kohdata tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslakien uudet vaatimukset. Itse asiassa emme näe niitä vaatimuksina, vaan mahdollisuuksina toteuttaa suuren suomalaisen kaupungin moninaisuuspolitiikkaa palvelujen tarjonnassa, kumppanuuksissa ja työnantajana.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen Vantaan kaupungin toimintatapana - suunnitelmakokonaisuus on käsitelty kaupunginhallituksessa X.X.2016 ja merkitty tiedoksi kaupunginvaltuustossa X.X.2016. Työkirja-osuutta pidetään ajan tasalla kaupungin www-sivuilla tarpeen mukaan tekstimuutoksien, joiden yhteyteen laitetaan muutoksen ajankohta.

Kiitän lämpimästi kaikkia suunnitelmakokonaisuuden valmistumiseen panoksensa antaneita viranhaltijoita, luottamushenkilöitä ja asiantuntijoita. Erityisesti haluan kiittää suunnittelija Meija Tuomista hänen toiminnastaan Vantaan kaupungin toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön kantavana voimana. Itse olen oppinut suunnitelman laatimisen myötä paljon tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöstä. Tervetuloa kaikki muutkin opin ja toiminnan tielle!

Vantaalla 28. syyskuuta 2016

Jaakko Niinistö

asukaspalvelujen apulaiskaupunginjohtaja

Vantaan kaupungin toiminnallisesta tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelusta vastaava viranhaltija

1. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus Vantaan kaupungin arvoissa

Sukupuolten tasa-arvo ja kaikkien ihmisten yhdenvertaisuus ovat perusoikeuksia. Ne ovat myös suuria asioita ja kiistellyjä käsitteitä. Niiden määrittelemisen yleispätevästi on yllättävän vaikeaa ja jokaisella ihmisellä on niistä oma käsityksensä. Ne on kuitenkin määriteltävä silloin kun on tarkoitus saada aikaan toimintaa niiden saavuttamiseksi.

Tämän suunnitelmakokonaisuuden lähtökohtana on toiminut käsitys tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta tilanteena, jossa ihmisellä ja ihmisryhmällä on yhtäläiset oikeudet, velvollisuudet ja mahdollisuudet toteuttaa itseään ja osallistua yhteiskunnan toimintaan ilman sukupuolesta ja/tai monesta muusta henkilöön liittyvästä perusteesta mahdollisesti aiheutuvaa painolastia. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisen tarkastelussa ja tavoittelussa tulee kiinnittää huomiota mahdollisuuksien lisäksi lopputulokseen eli siihen, toteutuuko tasa-arvo ja yhdenvertaisuus todella yhtäläisten mahdollisuuksien seurauksena.

Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta on mahdollista pitää jo olemassa olevina yhteiskuntamme perusarvoina, joita kuitenkin joskus rikotaan erilaisin sanoin ja teoin. Tässä suunnitelmassa tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta lähestytään toisin eli siitä ajatuksesta, että ne eivät lankea päällemme jostakin ylhäältä, vaan niiden toteutuminen tai toteutumattomuus on seurausta meidän omasta toiminnastamme, johon me kaikki voimme vaikuttaa. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat tässä katsannossa seurausta tietoisesta syrjimättömästä ja edistävästä *toimintatavasta*.

Tavoittelemme tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta siksi, että haluamme elää oikeudenmukaisessa kaupungissa, jonka toimijat kunnioittavat näitä arvoja sekä periaatteessa että käytännössä. Tämän lisäksi tiedämme, että tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat myös keinoja saavuttaa muita päämääriä, esimerkiksi hyvinvointia työssä ja asiakastyytyväisyyttä palveluissa. Tällaisilla asioilla on puolestaan suora yhteys tuottavuuteen ja talouteen. Tänä päivänä ei ole enää työnantajaa tai palvelun tuottajaa, joka pärjäisi markkinoilla ilman moninaisuuden huomioon ottamista toiminnassa.

Vantaan kaupungin arvot ovat yhteinen käsitys siitä, mikä meille on tärkeää ja arvokasta. Arvot ohjaavat kaupungin päätöksentekoa ja koko organisaation toimintaa. Valtuustokauden 2013–2017 strategiassa todetaan Vantaan arvojen kohdalla, että ”kaupunki on sitoutunut tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen toiminnassaan ja päätöksenteossaan”. Toimialoilla voi tämän lisäksi olla oman toimintansa kannalta määriteltyjä eettisiä periaatteita.

Vantaan kaupungin arvot ovat innovatiivisuus, kestävä kehitys ja yhteisöllisyys. Seuraavassa katsomme miten nämä arvot on avattu strategiassamme ja tarkastelemme mitä lisäarvoa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen toimintatapana voi tuoda niihin.

Innovatiivisuus

Innovatiivisuus on kykyä tuottaa Vantaalle uusia hyödyllisiä muutoksia ja toimia suunnannäyttäjänä sekä rohkeutta etsiä uusia entistä parempia tapoja järjestää palveluja kuntalaisen hyväksi.

Innovatiivisuutta ei synny yhteisöissä, joissa ihmiset pakotetaan samanlaiseen ajatteluun ja toimintaan eli ”muottiin”. Moninaisuuden havaitseminen ja arvostaminen omassa työyhteisössä ja kuntalaisten keskuudessa on edellytys aidosti toimivalle palvelutoiminnalle. Innovatiivista muutosta voidaan saada aikaan kaikessa toiminnassa hoivasta kaupunkisuunnitteluun ja opetuksesta johtamiseen. Suomessa eri alojen työ on kuitenkin vahvasti sukupuolistunutta ja tällainen sukupuolten erillisyyks tuo esiin eroja arvostuksessa.

Eriytymistä tapahtuu myös muilla perusteilla. Kaikkien toimintojen ja kaikkien alojen innovatiivisuuden näkeminen arvokkaana on omalta osaltaan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämistä. Lisäksi moninaisuutta avoimesti arvostava Vantaa houkuttelee innovatiivisia ihmisiä työntekijöikseen, asukkaikseen, kumppaneikseen ja yrittäjikseen.

Kestävä kehitys

Kestävä kehitys on hyvien elinmahdollisuuksien turvaamista nykyisille ja tuleville sukupolville. Ratkaisuissa ja päätöksenteossa huomioidaan ekologiset näkökulmat ja oikeudenmukaisuus sekä pidetään talous tasapainossa.

Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys pitävät sisällään idean inhimillisestä pääomasta ja eettisestä kasvamisesta. Oman toiminnan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden arviointi sisäisessä ja ulkoisessa toiminnassa kuuluvat olennaisesti tällaiseen ajatteluun. Päätöksenteon oikeudenmukaisuutta on se, että valmistelussa ja päätöstilanteessa huomioidaan, että päätökset vaikuttavat ihmisiin eri tavoin esimerkiksi sukupuolen, iän, perhesuhteiden ja terveydentilan mukaan. Päätöksenteossa onkin siten tärkeää kiinnittää huomiota etenkin resurssien oikeudenmukaiseen jakautumiseen.

Yhteisöllisyys

Yhteisöllisyys on osallisuutta ja aktiivisuutta sekä vastuullisuutta yhteisten tavoitteiden saavuttamisessa. Vantaalainen yhteisöllisyys on yhteishengen luomista sekä kumppanuutta yritysten ja kuntalaisten kanssa.

Yhteisöllisyys, yhteishengen luominen ja kumppanuus on helppoa silloin kun kaikki ovat ”meitä” ja ”muita” ei ikään kuin ole olemassakaan. Todellinen esimerkiksi iän, sukupuolien, kielet ja vakaumukset ylittävä yhteisöllisyys ja yhteishenki tarkoittavat sitä, että rajat ”meidän” ja ”muiden” välillä ylitetään. Ilman kaikinpuolista tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden hyväksymistä ja edistämistä jokaisella ja kaikilla ei ole aitoa mahdollisuutta olla mukana suuren kaupungin lukuisissa toiminnoissa omana itsenään ja tasavertaisena kumppanina.

2. Lainsäädäntöä – tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat perusoikeuksia

Kaiken julkisen toiminnan kulmakivi on laillisuus ja julkisten palvelujen käyttäjien oikeudet on turvattu laissa. Sukupuolten tasa-arvolla ja kaikkien ihmisten yhdenvertaisuudella on niin ikään vahva lain suoja.

Tässä luvussa esitellään ensinnäkin varsinainen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslainsäädäntö eli

perustuslaki, tasa-arvolaki ja yhdenvertaisuuslaki. Nämä lait muodostavat lähtökohdan ja perustan omalle suunnitelmallemme. Kutakin lakia valotetaan hieman myös siltä kannalta, mitä lakien vaatimusten noudattamisessa on hyvä huomioida Vantaan kaupungin työssä tämän ajan toimintaympäristössä. Tasa-arvolain ja yhdenvertaisuuslain esittelyssä on hyödynnetty Kuntaliiton yleiskirjeitä näistä laeista.

Tämän jälkeen tässä luvussa kerrotaan keskeiset kohdat laeista, joissa myös on tärkeää sisältöä kuntalaisten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden turvaamisen näkökulmista. Katsaus sisältää lisäksi henkilöstön tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta tukevaa lainsäädäntöä.

Lait löytyvät kokonaisuudessaan osoitteesta www.finlex.fi. Mikäli nämä lait muuttuvat, tämän luvun tietoja päivitetään Työkirjan sähköiseen versioon lakimuutosten voimaantulon yhteydessä asianmukaisin päivitysmerkinnöin.

Suomen perustuslaki (731/1999)

2 luku

Perusoikeudet

6§ Yhdenvertaisuus

Ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä.

Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Lapsia on kohdeltava tasa-arvoisesti yksilöinä, ja heidän tulee saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin kehitystään vastaavasti.

Sukupuolten tasa-arvoa edistetään yhteiskunnallisessa toiminnassa sekä työelämässä, erityisesti palkkauksesta ja muista palvelussuhteen ehdoista määrättäessä, sen mukaan kuin

lailla tarkemmin säädetään.

Tämän lisäksi perustuslaissa säädetään muun muassa uskonnon ja omantunnon vapaudesta (11§) sekä oikeudesta omaan kieleen ja kulttuuriin (17§).

Kun tasa-arvolakia ja yhdenvertaisuuslakia on uudistettu vuoden 2015 alusta, toimenpiteen keskeisenä tavoitteena on ollut uudistaa tasa-arvo ja yhdenvertaisuuslainsäädäntö tavalla, joka aikaisempaa paremmin täyttää perustuslain sisältämän yhdenmukaisen ja laaja-alaisen syrjintäkiellon asettamat vaatimukset.

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986)

Vakiintuneessa kielenkäytössä tasa-arvolaki. Viimeisin lain osittaisuudistus on tullut voimaan 1.1.2015.

Lakia naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta kutsutaan tasa-arvolaksi. Tasa-arvolain tarkoituksena on estää sukupuoleen perustuva syrjintä ja edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä sen toteuttamiseksi parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä.

Viimeisimmän lakiuudistuksen myötä tarkoituksena on myös estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä (7 §). Sukupuoli-identiteetillä tarkoitetaan tässä laissa henkilön kokemusta omasta sukupuolestaan.

Sukupuolen ilmaisulla tarkoitetaan tässä laissa sukupuolen tuomista esiin pukeutumisella, käytöksellä tai muulla vastaavalla tavalla.

Viranomaisten, koulutuksen järjestäjien ja työnantajien tulee myös ennaltaehkäistä sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti (6 c §).

Mitä tässä laissa säädetään sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvasta syrjinnästä, sovelletaan vastaavasti syrjintään, joka perustuu siihen, että henkilön fyysiset sukupuolta määrittävät ominaisuudet eivät ole yksiselitteisesti naisen tai miehen.

Tasa-arvolaki sisältää syrjintää ja tasa-arvon edistämistä koskevia säännöksiä sekä säännöksiä lain valvonnasta ja seuraamuksista.

Tasa-arvolain monitahoinen sisältö ei ole välttämättä hyvin tiedossa Vantaan kaupungin viran- ja toimenhaltijoiden sekä poliittisten luottamushenkilöiden keskuudessa. Käsittelemme nyt tasa-arvolain keskeiset velvoitteet kolmella osa-alueella erityisesti kuntatyön näkökulmasta. Samalla tulee tutummaksi se, mitä tarkoittaa velvollisuus sekä olla syrjimätön että edistää tasa-arvoa.

Tasa-arvon edistäminen kaikessa toiminnassa

4§ Viranomaisen velvollisuus edistää tasa-arvoa

Viranomaisten tulee kaikessa toiminnassaan edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti sekä luoda ja vakiinnuttaa sellaiset hallinto- ja toimintatavat, joilla varmistetaan naisten ja miesten tasa-arvon edistäminen asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa.

Erityisesti tulee muuttaa niitä olosuhteita, jotka estävät tasa-arvon toteutumista. Naisten ja miesten välisen tasa-arvon edistäminen tulee ottaa huomioon 1 ja 2 momentissa tarkoitetulla tavalla palvelujen saatavuudessa ja tarjonnassa.

Laki tuo tässä ensinnäkin esiin sen, että sukupuolten tasa-arvo ei toteudu itsestään ilman sen määrätietoista edistämistä ja tasa-arvoa edistävien toimintatapojen omaksumista. Tätä edistämistä tarvitaan kaikessa toiminnassa eli kaikilla kuntatyön lohkoilla ja tekemisen kaikissa eri vaiheissa. Yksikään toimintomme ei ole tasa-arvon edistämisen velvoitteen ulkopuolella. Tasa-arvolain neljäs pykälä tunnetaankin tasa-arvotyössä nimellä valtavirtaistamispykälä. Sukupuolinäkökulman valtavirtaistaminen (gender mainstreaming) tarkoittaa lyhyesti sitä, että sukupuolten tasa-arvon tavoittelu pitää saada mukaan toiminnan valtavirtaan eli ”tavalliseen” toimintaamme. Siihen on kehitetty erilaisia menetelmiä ja työkaluja, joista kerrotaan tarkemmin toisaalla tässä Työkirjassa.

4a§ Julkisen hallinnon ja julkista valtaa käyttävien toimielinten kokoonpano

Valtion komiteoissa, neuvottelukunnissa ja muissa vastaavissa toimielimissä sekä kunnallisissa että kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Jos julkista valtaa käyttävällä toimielimellä tai virastolla, laitoksella taikka kunta- tai valtioenemmistöisellä yhtiöllä on hallintoneuvosto, johtokunta tai muu luottamushenkilöistä koostuva johto- tai hallintoelin, toimielimessä tulee olla tasapuolisesti sekä naisia että miehiä, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Viranomaisten ja kaikkien niiden tahojen, joita pyydetään nimeämään ehdokkaita tässä pykälässä tarkoitettuihin toimielimiin, tulee mahdollisuuksien mukaan ehdottaa sekä naista että miestä jokaista jäsenpaikkaa kohden.

Tasa-arvolaki asettaa tässä sukupuoleen (nainen/mies) perustuvan kiintiön luottamushenkilöistä koostuviin toimielimiin, jotka valitaan muilla kuin yleisillä vaaleilla. Tällä melko vahvalla puuttumisella esimerkiksi kunnallisten lautakuntien jäsenten kokoonpanoon halutaan varmistaa se, että niihin saadaan sekä naisten että miesten edustus. Tämä on tärkeää muun muassa jo siksi, että kiintiön avulla varmistetaan vahvasti

sukupuolittuneessa yhteiskunnassa päätöksenteko-osallisuus sukupuolelle, joka muutoin on vähemmistössä kyseisen asian toteuttajien tai toimijoiden keskuudessa.

Sukupuoleen perustuvasta kiintiöinnistä esiintyy vääriä käsityksiä. Ensinnäkin edellä kerrottu kiintiö on Suomen ainoa lain vaatima sukupuoleen perustuva kiintiö. Kiintiöitä tai sukupuoleen perustuvia ”lisäpisteitä” ei siten tunneta esimerkiksi uusien työntekijöiden rekrytoinnissa, kunnan johtotehtävissä tai ylipäänsä viranhaltijoiden työssä vaikkapa virkakunnan muodostamissa työryhmissä. Sitkeästi elää myös käsitys heikolla pätevyydellä esimerkiksi lautakuntiin päätyvistä kiintiönaisista, jotka syrjäyttävät heitä pätevämmät miehet paikanjaossa. Tosiasiassa kun kiintiöitä sovelletaan, jokainen luottamushenkilö on siinä tilanteessa osa kiintiötä.

Ei ole myöskään olemassa objektiivista ja sukupuolineutraalia tapaa määritellä pätevyys esimerkiksi lautakuntatyöhön. Lautakunnan jäsenten on tarkoitus edustaa palvelujen käyttäjiä, ja tästä syystä opetuslautakuntaan ei kerätä opettajia tai sosiaali- ja terveyslautakuntaan sosiaalityöntekijöitä ja lääkäreitä. Sopii lisäksi kysyä, oliko pätevyys ainoa valintakriteeri silloin, kun kiintiötä ei ollut ja esimerkiksi lautakunnista naiset puuttuivat kokonaan tai heitä oli niissä todella vähän vuosikymmenten ajan.

Vantaalla 40 % -kiintiö huomioidaan toimielinten valintaprosessissa normaalina osana luottamushenkilönimitysten valmistelua. Puolueiden kunnallisjärjestöt vastaavat itse oman toimintansa tasa-arvoisuudesta. Puolueet voivat asettaa ohjelmissaan tasa-arvotavoitteita ja lisäksi varmistaa, että puolueen kaikilla tavoitteilla on myönteisiä vaikutuksia eri sukupuolten kannalta. Osa puolueista on laatinut myös erillisiä tasa-arvo-ohjelmia. Luottamushenkilöille on tässä Työkirjassa oma luku.

Manner-Suomessa vuonna 2013 kunnallisessa päätöksenteossa

- valtuutetuista oli naisia noin 36 % (naisia tulee valituksi valtuustoihin vähemmän kuin heidän saamansa ääni- ja ehdokasosuuden perusteella olisi odotettavissa)
- valtuustojen ykköspuheenjohtajista oli naisia noin 28 %
- valtuustojen I varapuheenjohtajista oli naisia noin 23 %
- hallitusten ykköspuheenjohtajista oli naisia noin 26 %
- hallitusten I varapuheenjohtajista oli naisia noin 36 %
- lautakuntien ykköspuheenjohtajista oli naisia 30 %; naisten yleisin puheenjohtajuus oli opetus-, kulttuuri- tai sosiaali- ja terveyslautakunnissa ja miesten yleisin puheenjohtajuus oli yhdyskunta-, tekniikka- ja ympäristölautakunnissa
- lautakuntien varapuheenjohtajista oli naisia 33 %
- valtuuston ja hallituksen puheenjohtajat ovat keskimäärin 50-vuotiaita
- valtuutetuista ulkomaalaistaustaisia on noin 0,5 %; kuntavaaleissa 2012 Manner-Suomen valtuustoihin valittiin 43 vieraskielistä henkilöä.

Lähde: Uutta kunnista. Kuntaliiton julkaisusarja numero 3/2015.

Syrjimättömyys ja edistäminen koulutuksessa ja opetuksessa

5§ Tasa-arvon toteuttaminen koulutuksessa ja opetuksessa

Viranomaisten ja koulutuksen järjestäjien sekä muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen on huolehdittava siitä, että tytöillä ja pojilla sekä naisilla ja miehillä on samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen sekä että opetus, tutkimus ja oppiaineisto tukevat tämän lain tarkoituksen toteutumista. Tasa-arvoa edistetään koulutuksessa ja opetuksessa lasten ikä ja kehitys huomioon ottaen.

Suomalainen koulu on menestystarina, josta olemme ylpeitä. Sukupuolen merkitys tässä tarinassa on kuitenkin kiistelty asia: lainsäätäjä korostaa koulutuksen ja opetuksen merkitystä tasa-arvotyössä sukupuolten tasa-arvon saavuttamiseksi, mutta monet alan käytännön toimijat uskovat toimivansa sukupuolineutraalisti ja tästä syystä tasa-arvon -samojen mahdollisuuksien - toteutuvan paremmin huomion kiinnittämisellä muihin tekijöihin sukupuolen sijasta. Kasvatuksen ja koulutuksen sukupuolineutraalia käsitystä haastetaan jatkuvasti tutkimuksin ja muun muassa miesten tasa-arvojärjestöt tuovat esiin poikien heikomman koulumenestyksen ja suuremman koulupudokkuuden tasa-arvokysymyksinä. Koulun ja sukupuolen suhde on näin myös jännitteinen tasa-arvotyön osa-alue.

Sukupuolittuminen näkyy koulussa muun muassa erilaisina opiskeluasenteina ja kiinnostuksen kohteina sekä oppiainevalintojen eriytymisenä, joka luo pohjaa sukupuolittain eriytyneille jatko-opiskelu- ja ammatinvalinnoille. Sukupuolen mukainen eriytyminen näkyy vahvasti myös toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa. Vantaalla tarkasteltiin vuonna 2010 toisen asteen koulutuspalveluja sukupuolen näkökulmasta. Ammattiopisto Variassa oli havaittavissa, että jako naisten ja miesten aloihin eli edelleen vahvana. Kulttuurisissa ajatusmalleissa vallitsi jako miesten ja naisten aloihin. Naiset kokivat, että heidän oli vaikeampi opiskella miesvaltaisilla aloilla, kun taas miehet kokivat, että heitä arvostettiin vähemmistösukupuolen edustajina perinteisesti naisvaltaisilla aloilla.

Lisäksi jos koulussa tai oppilaitoksessa vallitsee ilmapiiri ja oletamus, että kaikki nuoret ovat tyttöjä tai poikia ja heteroseksuaalisesti suuntautuneita, sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvat nuoret kokevat itsensä näkymättömiksi. Heitä myös kiusataan. Ahdistuksen ja turvattomuuden tunteet aiheuttavat kärsimystä ja heikentävät vähemmistöihin kuuluvien nuorten mahdollisuuksia täysipainoiseen opiskeluun.

Tasa-arvon edistämisen vaatimus koskee myös vapaata sivistystyötä, joka tarjoaa aikuisille mahdollisuuksia omaehtoiseen opiskeluun ja harrastamiseen. Tällöin kehittämisen kohteena voi olla esimerkiksi aikuisopiston kurssitarjonta ja tavoitteena vahvasti sukupuolittuneen osallistumisen monipuolistaminen. Vantaan aikuisopistossa asiaan on kiinnitetty huomiota.

5a§ Toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi oppilaitoksissa

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden tai opiskelijoiden kanssa. Suunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää:

- 1) selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta;*
- 2) tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi;*
- 3) arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.*

Erityistä huomiota tulee kiinnittää oppilas- tai opiskelijavalintoihin, opetuksen järjestämiseen, oppimiseroihin ja opintasuoritusten arviointiin sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen.

Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerralla.

Tässä pykälässä lainsäätäjä ohjaa koulutuksen järjestäjää aktiiviseen ja osallistavaan tasa-arvosuunnitteluun ja kertoo lisäksi mitä suunnittelussa pitää erityisesti ottaa huomioon. Uusin tasa-arvolain uudistus laajensi suunnitelman tekemisen velvoitteen oppilaitosten lisäksi perusopetuslakiin perustuvaa opetusta järjestäviin kouluihin. Tasa-arvovaltuutettu on ilmoittanut, että koulukohtaisten tasa-arvosuunnitelmien tulee olla laadittuna 1.1.2017 mennessä.

Tässä kaupunkitasoisessa suunnitelmassa ei käsitellä tai ohjeisteta tämän enempää Vantaan oppilaitosten tai koulujen tasa-arvosuunnittelua, koska asia on selvästi yhden toimialan, sivistystoimen, vastuulla ja osaamisaluetta. Ohjeita suunnitteluun löytyy esimerkiksi Opetushallituksen oppaasta Tasa-arvo on taitolaji - Opas sukupuolen tasa-arvon edistämiseen perusopetuksessa (2015). Oppilaitosten ja koulujen suunnittelovelvoite on kuitenkin erittäin tärkeä asia Koko Vantaan kaupungin organisaation tasa-arvotyön näkökulmasta. Kaikki toimialat ja toiminnot voivat oppia tästä suunnittelusta ja koulujen ja oppilaitosten kanssa tehtävässä yhteistyössä muut toimialat voivat sovittaa toimintaansa tukemaan niiden asettamia tavoitteita. Kaupungin kokonaisvaltaisessa tasa-arvon kehittämistyössä, muun muassa hyvinvointia tukevassa toimialojen poikkitoiminnallisessa yhteistyössä, onkin tärkeää, että tasa-arvotyön tavoitteet ja toimenpiteet ovat samansuuntaisia. Sama pätee tietenkin myös yhdenvertaisuussuunnitteluun. Suunnittelovelvoitteet tuleekin nähdä mahdollisuutena - ei muodollisuutena tai rasitteena.

Tasa-arvon edistäminen ja syrjimättömyys henkilöstöpolitiikassa

6§ Työnantajan velvollisuus edistää tasa-arvoa

Jokaisen työnantajan tulee työelämässä edistää sukupuolten tasa-arvoa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti.

Tasa-arvon edistämiseksi työelämässä työnantajan tulee, ottaen huomioon käytettävissä olevat voimavarat ja muut asiaan vaikuttavat seikat:

- 1) toimia siten, että avoimena oleviin tehtäviin hakeutuisi sekä naisia että miehiä;*
- 2) edistää naisten ja miesten tasapuolista sijoittumista erilaisiin tehtäviin sekä luoda heille yhtäläiset mahdollisuudet uralla etenemiseen;*
- 3) edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa työehdoissa, erityisesti palkkauksessa;*
- 4) kehittää työoloja sellaisiksi, että ne soveltuvat sekä naisille että miehille;*
- 5) helpottaa naisten ja miesten osalta työelämän ja perhe-elämän yhteensovittamista kiinnittämällä huomiota etenkin työjärjestelyihin; ja*
- 6) toimia siten, että ennakolta ehkäistään sukupuoleen perustuva syrjintä.*

Tämän pykälän asiat ovat tasa-arvolain perinteisintä ja tunnetuinta asiasisältöä: työelämän sukupuolisegregaation purkamista, uramahdollisuuksien takaamista, samapalkkaisuutta, perhe-elämän ja työn yhteensovittamista ja proaktiivista toimintaa sukupuolisyryntää vastaan. Suomalainen työelämä on vahvasti sukupuolittunutta ja tämä näkyy mm. kunta-alan ammattien sukupuolijakaumissa ja ylipäänsä kuntatyön arjessa selvästi. Kunta on niin ikään suuri ja merkittävä toimija monissa asioissa sekä etenkin naisten työllistäjä. Kuntatyön tasa-arvoisuudella tai tasa-arvovajeilla on siten laajat vaikutukset koko suomalaiseen yhteiskuntaan.

6 a § Toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi työelämässä

Jos työnantajan palvelussuhteessa olevan henkilöstön määrä on säännöllisesti vähintään 30 työntekijää, työnantajan on laadittava vähintään joka toinen vuosi erityisesti palkkausta ja muita palvelussuhteen ehtoja koskeva tasa-arvosuunnitelma, jonka mukaisesti toteutetaan tasa-arvoa edistävät toimet. Suunnitelma voidaan sisällyttää henkilöstö- ja koulutussuunnitelmaan tai työsuojelun toimintaohjelmaan.

Tasa-arvosuunnitelma on laadittava yhteistyössä luottamusmiehen, luottamusvaltuutetun, työsuojeluvaltuutetun tai muiden henkilöstön nimeämien edustajien kanssa. Henkilöstön edustajilla on oltava riittävät osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet suunnitelmaa laadittaessa.

Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää:

- 1) selvitys työpaikan tasa-arvotilanteesta ja sen osana erittely naisten ja miesten sijoittumisesta eri tehtäviin sekä koko henkilöstöä koskeva palkkakartoitus naisten ja miesten tehtävien luokituksesta, palkoista ja palkkaeroista;*

2) käynnistettäväksi tai toteutettavaksi suunnitellut tarpeelliset toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi ja palkkauksellisen tasa-arvon saavuttamiseksi;

3) arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.

Tasa-arvosuunnitelmasta ja sen päivittämisestä on tiedotettava henkilöstölle.

Palkkakartoitus voidaan paikallisesti sopia tehtäväksi vähintään joka kolmas vuosi, jos tasa-arvosuunnitelma muilta osin tehdään vuosittain.

Vantaan kaupungin – käytännössä henkilöstökeskuksen – on laadittava edellä kerrotulla tavalla henkilöstön tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön nimeämien edustajien kanssa. Vantaan kaupungin henkilöstökeskus on yhdessä henkilöstön edustajien kanssa laatinut tämän Työkirjan liitteenä olevan Vantaan kaupunki tasa-arvoisena ja yhdenvertaisena työpaikkana – henkilöstöpoliittinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu Vantaan kaupungilla osan, jossa on kerrottu, miten henkilöstöpoliittista tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelua ja -työtä Vantaalla tehdään.

Keskeinen osa henkilöstöpoliittista tasa-arvosuunnitelmaa on palkkakartoitus, josta laki ohjeistaa näin:

6 b § Palkkakartoitus

Palkkakartoituksen avulla selvitetään, ettei saman työnantajan palveluksessa olevien samaa tai samanarvoista työtä tekevien naisten ja miesten välillä ole perusteettomia palkkaeroja.

Jos palkkakartoituksen vaativuus- tai tehtäväryhmittäinen taikka muulla perusteella muodostettujen ryhmien tarkastelu tuo esiin selkeitä eroja naisten ja miesten palkkojen välillä, työnantajan on selvitettävä palkkaerojen syitä ja perusteita. Jos työpaikalla on käytössä palkkausjärjestelmiä, joissa palkat muodostuvat palkanosista, esiin tulleiden erojen syiden selvittämiseksi tarkastellaan keskeisimpiä palkanosia.

Jos palkkaeroille ei ole hyväksyttävää syytä, työnantajan on ryhdyttävä asianmukaisiin korjaaviin toimenpiteisiin.

Samapalkkaisuuden merkitys tasa-arvolle on keskeinen, mutta tasa-arvotyössä on hyvä muistaa, että se ei ole ainoa tasa-arvosuunnittelussa huomiota tarvitseva asia. Kuntatyössä henkilöstöpoliittisen tasa-arvonäkökulman tarvetta ei myöskään poista esimerkiksi miesten vähäinen määrä koko kuntasektorilla, yksittäisessä kunnassa ja toimialojen työssä. Lisäksi suunnittelussa on tärkeää hahmottaa yhteys henkilöstöpoliittisen ”sisäisen” ja toiminnallisen ”ulkoisen” tasa-arvon välillä. Vain tasa-arvoinen työyhteisö voi hyvin ja kykenee toimimaan ja antamaan palveluja tasa-arvoisesti – ja yhdenvertaisesti.

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)

Uudistettu yhdenvertaisuuslaki tuli voimaan 1.1.2015. Lain kokonaisuudistuksessa kumottiin aiempi yhdenvertaisuuslaki vuodelta 2004. Yhdenvertaisuuden suojaa vahvistetaan nyt ulottamalla se aiempaa yhdenmukaisemmin kaikkiin elämäntilanteisiin ja asettamalla eri perusteilla tapahtuva syrjintä mahdollisimman samanlaisten oikeussuojakeinojen ja seuraamusten piiriin. Uudistuksen tavoitteena on ollut myös syrjinnän ehkäisemisen tehostaminen oikeussuojakeinojen yhdenmukaistamisen avulla ja edistämisvelvollisuuksia kehittämällä.

Soveltamisala on erittäin laaja

Yhdenvertaisuuslain tarkoituksena on edistää yhdenvertaisuutta ja ehkäistä syrjintää sekä tehostaa syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeusturvaa (1 §). Lakia sovelletaan lähtökohtaisesti kaikessa julkisessa ja yksityisessä toiminnassa. Lain soveltamisalan ulkopuolelle jää ainoastaan yksityis- ja perhe-elämän piiriin kuuluva toiminta ja uskonnonharjoitus (2 §).

Lakia sovelletaan kunnallisiin viranomaisiin, joilla tarkoitetaan kunnan ja kuntayhtymän viranomaisia. Lain säännöksiä sovelletaan myös muuhun julkista hallintotehtävää hoitavaan kuin viranomaiseen. Lain soveltamisalan kannalta julkista hallintotehtävää hoitavan organisaatiomuodolla ei ole merkitystä. Kysymys voi olla yhteisöstä, laitoksesta, säätiöstä tai yksityishenkilöistä. Lain viranomaista koskevat säännökset tulevat sovellettavaksi julkista hallintotehtävää hoitavaan vain siltä osin kun se hoitaa tällaista tehtävää. Lakia sovelletaan myös tavaroiden ja palvelujen tarjoamisessa. Tavaroiden ja palvelujen tarjoajalla tarkoitetaan laissa sitä, joka ammattimaisesti tarjoaa tavaroita ja palveluja yleisesti saataville ja kyse voi olla julkisesta tai yksityisestä oikeushenkilöstä taikka luonnollisesta henkilöstä. Laissa tavaroiden ja palvelujen tarjoajalla tarkoitetaan myös julkisten palvelujen tarjoajaa. Edellä mainittu tarkoittaa lain soveltamista lähtökohtaisesti koko kuntakonsernissa, myös kunnan yhtiöissä, sen mukaan kuin laissa säädetään.

Koulutuksen järjestäjällä on velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta

Lakia sovelletaan myös koulutuksen järjestäjän toiminnassa (6 §). Koulutuksen järjestäjällä yhdenvertaisuuslaissa tarkoitetaan sitä, joka järjestää lakiin perustuvaa opetusta tai koulutusta. Koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on varattava oppilaille ja heidän huoltajilleen sekä opiskelijoille tai heidän edustajilleen mahdollisuus tulla kuulluiksi edistämistoimenpiteistä. Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan.

Yhdenvertaisuuden toteutumista voidaan arvioida lakisääteisen koulutuksen arvioinnin yhteydessä tai erillisessä menettelyssä. Arvioinnissa voidaan kiinnittää huomiota muun

muassa oppilaiden valintaperusteisiin, käytettävään oppimateriaaliin, häirintää ja koulukiusaamista ehkäiseviin toimiin, opetustilanteiden tasapuolisuuteen, opintosuoritusten arviointiin sekä opettajien yhdenvertaisuusosaamiseen. Oppilaitoksen yhdenvertaisuussuunnitelmassa voi olla aiheellista käsitellä esimerkiksi opetuksessa käytettävien materiaalien asianmukaisuutta moniarvoisessa yhteiskunnassa, syrjinnän vaarassa olevien ryhmien tarpeiden huomioonottamista opetuksen järjestämisessä, kiusaamiseen ja häirintään puuttumista sekä mahdollisten syrjivien tapojen, asenteiden ja käytäntöjen tunnistamista ja poistamista.

Moninaiset velvollisuudet edistämässä

Uuden lain vaatimus yhdenvertaisuuden edistämisestä (5 §) koskee kuntia viranomaisina ja palvelujen tarjoajina, koulutuksen järjestäjinä ja työnantajina. Edistämisvelvollisuus kattaa myös kuntayhtymien toiminnan.

Laissa säädetään, että viranomaisen on ensinnäkin *arvioitava* yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan. Toiminnan yhdenvertaisuusarvioinnin tulee mahdollisuuksien mukaan kohdistua siihen, miten yhdenvertaisuusnäkökulma on otettu huomioon viranomaisen tehtäviin kuuluvien toimintojen järjestämisessä samoin kuin siihen, miten sen toiminta on tosiasiallisesti vaikuttanut syrjinnän vaarassa olevien ryhmien asemaan. Arvioinnissa tulee käsitellä myös niitä viranomaisesta riippumattomia olosuhteita, jotka vaikeuttavat yhdenvertaisuuden toteutumista sen toimialalla.

Viranomaisen tulee toimialallaan arvioida yhdenvertaisuuden toteutumista esimerkiksi asioiden valmistelussa, päätöksenteossa, hallintotoiminnassa ja -tavoissa, johtamisessa, tulosohjauksessa ja tulossopimuksissa, taloussuunnittelussa, strategisessa suunnittelussa ja tiedotuksessa. Laajoissa ja muuten merkitykseltään tärkeissä hankkeissa on arvioitava vaikuttaako hanke syrjinnän vaarassa olevien ryhmien oikeuksiin, velvollisuuksiin tai asemaan. Viranomaisen tulee lisäksi ottaa huomioon velvollisuutensa edistää yhdenvertaisuutta myös kun se esimerkiksi ohjaa julkista hallintotehtävää hoitavan yksityisen toimintaa.

Viranomaisen on myös ryhdyttävä tarvittaviin *toimenpiteisiin* yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Tarvittavilla toimenpiteillä viitataan sellaisiin käytännöllisiin keinoihin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi, joihin arvioinnissa havaitut kehittämiskohteet ja mahdolliset ongelmat antavat aihetta. Toimenpiteille ei toisaalta ole tarvetta, jos arviointi osoittaa yhdenvertaisuusnäkökohdat jo asianmukaisesti huomioon otetuiksi. Edistämässä on usein kyse toimenpiteistä, joilla julkiset palvelut pyritään järjestämään syrjinnän vaarassa olevien ryhmien tarpeet paremmin huomioon ottavalla tavalla. Esimerkiksi sähköisiä palveluita suunniteltaessa ja käyttöön otettaessa tulee varmistaa palveluiden soveltuvuus eri ryhmille, kuten vanhuksille.

Edistämistoimet voivat myös olla luonteeltaan toimenpiteitä syrjinnän havaitsemiseksi tai ennaltaehkäisemiseksi taikka lain 9 §:ssä tarkoitettua positiivista erityiskohtelua. Viranomaisen on erityisesti *muutettava* niitä olosuhteita, jotka estävät yhdenvertaisuuden

toteutumista. Edistämistoimenpiteiden on oltava viranomaisen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia.

Viranomaisilla ja oppilaitoksilla sekä työnantajilla, joiden palveluksessa on säännöllisesti vähintään 30 henkilöä, tulee olla kaikkia syrjintäperusteita (8 §) koskeva suunnitelma eli yhdenvertaisuussuunnitelma yhdenvertaisuuden edistämisen toteuttamiseksi. Koulutuksen järjestäjällä ei tarvitse olla suunnitelmaa, vaan koulutuksen järjestäjän tulee huolehtia siitä, että oppilaitokset tekevät suunnitelman. Viranomaisten ja oppilaitosten suunnitelmat ovat toimintaa koskevia ”ulkoisia” suunnitelmia ja työnantajan velvollisuutena oleva suunnitelma koskee ”sisäisesti” henkilöstöä.

Yhdenvertaisuuslaissa ei ole tarkemmin säädetty yhdenvertaisuussuunnitelman sisällöstä. Lähtökohtana on arvio yhdenvertaisuuden toteutumisesta ja arviossa havaitut kehittämiskohteet.

Yhdenvertaisuusasioita koskeva viestintä kuntalaisille ja palvelun käyttäjille eri viestintäkanavia käyttäen on ensiarvoisen tärkeää.

Syrjimättömyys

Lain mukaan ketään ei saa syrjiä *ian, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn* perusteella (8 §).

Syrjintä on kielletty riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään vai jotakuta toista koskevaan tosiseikkaan tai oletukseen (läheissyrjintä ja oletussyrjintä). Välittömän ja välillisen syrjinnän lisäksi laissa tarkoitettua syrjintää on myös häirintä, kohtuullisten mukautusten epääminen sekä ohje tai käsky syrjiä.

Syrjintään voi syyllistyä, vaikka toiminnassa ei olisi tarkoitus toimia syrjivästi.

Syrjintäperusteiden luettelo ei ole laissa tyhjentävä. Muuhun kuin henkilöön liittyvään syyhyn perustuva erilainen kohtelu, esimerkiksi yhtäläisten ikärajojen asettaminen, ei kuulu laissa tarkoitettun syrjintäkiellon piiriin.

Syrjinnän kiellolla suojataan luonnollisia henkilöitä. Yhdenvertaisuussäätely ei siten yleensä tule sovellettavaksi yritysten välisiin sopimussuhteisiin eikä muutoinkaan oikeushenkilöiden välisiin oikeussuhteisiin. Oikeushenkilön asemaan ja oikeuksiin puuttuminen saattaa kuitenkin merkitä kajoamista oikeushenkilön taustalla olevan yksilön oikeuksiin. Esimerkiksi jonkin yhdistyksen tai uskonnollisen yhdyskunnan asettaminen epäsuotuisaan asemaan edellä mainituilla syrjintäperusteilla voi merkitä laissa tarkoitettua syrjintää näiden yhteisöjen taustalla olevia ihmisiä kohtaan.

Välitön ja välillinen syrjintä

Syrjintä on *välitöntä*, jos jotakuta kohdellaan henkilöön liittyvän syyn perusteella epäsuotuisammin kuin jotakuta muuta on kohdeltu, kohdellaan tai kohdeltaisiin vertailukelpoisessa tilanteessa (10 §). Epäsuotuisalla kohtelulla viitataan sellaiseen menettelyyn, joko tekoon tai laiminlyöntiin, jolla menettelyn kohde asetetaan muihin nähden huonompaan asemaan. Epäsuotuisampi kohtelu voi olla esimerkiksi rajoitusten, vaatimusten, rasitteiden tai velvoitteiden asettamista vain tietyille henkilölle tai henkilöryhmälle samoin kuin esimerkiksi jonkin yleisesti saatavilla olevan etuuden, palvelun tai oikeuden epäämistä tai rajoittamista. Syrjinnästä voi olla kyse esimerkiksi opettajan arvioidessa oppilaan suoritusta ankarammin tämän etnisen taustan vuoksi. Epäsuotuisan kohtelun on perustuttava henkilöön liittyvään syyhyn ollakseen laissa tarkoitettua välitöntä syrjintää. Merkitystä ei ole sillä, onko tekijän tarkoituksena ollut syrjiä.

Välittömän syrjinnän lisäksi syrjintää on myös välillinen syrjintä. Syrjintä on välillistä, jos näennäisesti yhdenvertainen sääntö, peruste tai käytäntö saattaa jonkun muita epäedullisempaan asemaan henkilöön liittyvän syyn perusteella, paitsi jos säännöllä, perusteella tai käytännöllä on hyväksyttävä tavoite ja tavoitteen saavuttamiseksi käytetyt keinot ovat asianmukaisia ja tarpeellisia (13 §). Välillinen syrjintä ilmenee usein siten, että johonkin tiettyyn ryhmään kuuluvien henkilöiden on tosiasiasa muita vaikeampi täyttää jokin asetettu edellytys tai siten, että valitulla toteuttamistavalla on kielteisiä vaikutuksia nimenomaan ja vain heihin.

Häirintä on yksi syrjinnän muoto

Häirinnästä säädetään yhdenvertaisuuslain 14 §:ssä. Henkilön ihmisarvoa tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukkaava käyttäytyminen on häirintää, jos loukkaava käyttäytyminen liittyy yhdenvertaisuuslain 8 §:n 1 momentissa tarkoitettuun syyhyn (syrjintäperusteeseen) ja käyttäytymisellä luodaan mainitun syyn vuoksi henkilöä halventava tai nöyryyttävä taikka häntä kohtaan uhkaava, vihamielinen tai hyökkäävä ilmapiiri. Säännöksessä tarkoitettu ilmapiiri voi syntyä esimerkiksi esittämällä ihmisarvoa loukkaavia lausumia tai kiusaamalla muulla tavoin häirinnän kohdetta. Ilmapiiri syntyy tyypillisesti jonkin organisaation, esimerkiksi oppilaitoksen, toiminnassa ja vaikuttaa usein ihmisten väliseen kanssakäymiseen.

Loukkaavan käyttäytymisen käsite on laaja: kyse voi olla esimerkiksi puheista, sähköposti- ja someviesteistä, ilmeistä, eleistä tai epäasiallisen materiaalin esille laittamisesta tai muunlaisesta viestinnästä. Ihmisarvoa loukkaavan käyttäytymisen ei tarvitse kohdistua suoranaisesti tiettyyn ihmiseen ollakseen häneen kohdistuvaa häirintää vaan se voi kohdistua myös johonkin ihmisryhmään. Esimerkiksi rasistisen materiaalin esillä pitäminen tavarain tai palvelun tarjoajan julkisessa tilassa voi loukata asiakkaaksi tulevan ihmisen ihmisarvoa sillä tavalla, että tekoa voidaan pitää häirintänä.

Kiellettyä on paitsi loukkaamistarkoituksessa harjoitettu häirintä myös menettely, joka tosiasiasa on säännöksessä tarkoitettulla tavalla loukkaavaa. Esimerkiksi kansanryhmää

halventava leikinlasku saattaa loukata siten kyseiseen ryhmään kuuluvan henkilön ihmisarvoa, vaikka tähän ei suoranaisesti olisi pyrittykään. Teon loukkaavuutta arvioidaan objektiivisin perustein.

Läheissyrjintä ja olettamaan perustuva syrjintä

Syrjintäkieltoa on selkeytetty lisäämällä lakiin uudet säännökset läheissyrjinnästä ja ns. olettamaan perustuvasta syrjinnästä. Syrjintä on siten kielletty riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään vai jotakuta toista koskevaan tosiseikkaan tai oletukseen.

Läheissyrjintä tarkoittaa, että syrjintä ei liity syrjityksi tulleeseen henkilöön itseensä, vaan johonkuhun toiseen. Kiellettyä on esimerkiksi henkilön asettaminen epäedullisempaan asemaan siksi, että hän on etniseen vähemmistöön kuuluvan tai vammaisen henkilön läheinen. Tällaisia ovat esimerkiksi perheenjäsenet ja sukulaiset sekä läheiset työtoverit ja ystävät.

Ns. olettamaan perustuva syrjintä (oletussyrjintä) tarkoittaa, että syrjintäkiellon soveltamisen kannalta on merkitykseltöntä, onko kohtelu perustunut syrjityksi tulleen henkilön todelliseen vai oletettuun ominaisuuteen. Teko voi olla syrjintäkiellon vastainen silloinkin kun tekijä erehtyy esimerkiksi henkilön alkuperästä, iästä tai seksuaalisesta suuntautuneisuudesta.

Arvioi seuraavia osin todellisia, osin kuvitteellisia suomalaisten kaupunkien palveluissa ja henkilöstötoiminnassa esiintyneitä tapauksia tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja syrjinnän määritelmien (välitön/välillinen, häirintä, läheis- ja oletussyrjintä jne.) valossa. Kiinnitä huomiota myös sukupuolen ja muiden perusteiden rajapintoihin. Mitä kaikkea huomaat ja millaisia vaikutuksia teoilla voi olla? Miten viran- ja toimenhaltijat voisivat toimia toisin?

– Päiväkodissa on lapsi, jonka äiti on työtön työnhakija eli puhekielisesti ”kotona”. Henkilökunta asettaa palaverissaan lapsen hoitopaikan tarpeen kyseenalaiseksi ja esittää niiden jälkeen äidille vihjailuja alueen työssä käyvien asukkaiden huutavasta hoitopaikkojen puutteesta. Päiväkodin johtaja soittaa äidille toistuvasti ja tiedustelee onko hänen välttämätöntä tuoda lapsensa hoitoon tiettyinä päivinä kun päiväkodissa on tuolloin henkilöstön vajausta. Hän ei soita tällaisia puheluja muiden lasten työssäkäyvillä vanhemmille eikä erään toisen lapsen työttömälle isälle. Äiti sanoo johtajalle pitävänsä johtajan ja henkilöstön suhtautumista asiattomana. Tämän jälkeen osa henkilöstöstä ei enää puhu hänen kanssaan. Kun äiti kertoo tästä johtajalle, tämä sanoo vain, että ”täällä on töissä ammattilaisia ja ammattilaiset eivät käyttäydy noin”. Kun päiväkodin Viikon lapsi -esittelyssä on tämän äidin lapsen vuoro, poika puetaan valokuvaan vaaleanpunaisiin ballerina-vaatteisiin. Poikaa nolottaa ja itkettää kun lapsiaan tuovat ja hakevat vanhemmat nauravat hänen kuvalleen. Päiväkodin työntekijä toteaa äidille: ”Tuohon kuvaan ei ihan kaikkien vanhempien huumorintaju riittäisi”.

Kun vanhempia pyydetään tuomaan päiväkotiin tavaroita myyntiin retken rahoittamiseksi, äidin tuomien uusien tavaroiden hinnaksi laitetaan 5 senttiä kun muiden tuomien

käytettyjen tavaroiden hinta lähtee yhdestä eurosta ylöspäin. Tämän jälkeen äiti vaatimalla vaatii ja lopulta saa lapselleen hoitopaikan toisesta alueen päiväkodista.

– Lastenlääkäri kirjoittaa lasta koskevaan asiakirjaan huomautuksen: ”Äidillä on ollut masennusta.” Paperi päättyy sellaisenaan moniin paikkoihin, mm. lapsen päiväkotiin, jossa se on koko henkilökunnan saatavilla.

– Erään lukiolaistytön todistuksen keskiarvo on yli 9. Tyttö käyttää päähuivia ja hän kuuluu etniseen vähemmistöön. Lukion henkilöstö ohjaa häntä vahvasti opiskelemaan hoitoalalle ja varsinkin lähihoitajaopintoihin, vaikka hän ilmaisee olevansa kiinnostunut yliopisto-opinnoista ja etenkin lain lukemisesta.

– Isä vie 1,5-vuotiaan lapsensa neuvolaan sovittuun tapaamiseen. Työntekijä tiedustelee, miksi isä on saapunut ilman lapsen äitiä ja sanoo, että äiti olisi voinut hyvin muuttaa ehdotettua aikaa niin, että hän olisi tullut. Hän ei esitä vastaavaa kysymystä ja ehdotusta äideille, jotka saapuvat neuvolaan ilman lastensa isää.

– Peruskoulun viimeisellä luokalla oleva tyttö kertoo luokanvalvojalleen saaneensa tarpeekseen seksuaalisesta häirinnästä, jota häneen kohdistaa samalla luokalla oleva poika kahden muun pojan kanssa. Häirintä ilmenee monin tavoin, muun muassa rivojen eleiden, korvaan kuiskutelluin seksuaalisin ehdotuksin, perättömien huhujen levittämisenä tytön seksisuhteista sekä kännykkäkuvien napsimisena hänen rintoistaan ja takamuksestaan. Opettaja nauraa ja sanoo, että pojat taitavat olla vähän ihastuneita häneen ja pojathan ovat luonnostaan tuollaisia suoran toiminnan tyyppisiä. Tyttö toteaa loukkaantuneena, että hänen tietääkseen tällainen toiminta on laitonta ja koululla on velvollisuus puuttua asiaan. Tähän luokanvalvoja sanoo, että hänen on vaikea uskoa kivojen poikien tekevän tuollaista ellei tyttö ole itse antanut siihen aiheita. Hän lupaa tarkkailla tilannetta ja puuttua asiaan jos jotain tapahtuu hänen nähtensä.

– Yksikön päällikkö päättää, että avoinna olevaa vahtimestarin paikkaa hakeneista haastatellaan kolmea pätevimmältä vaikuttavaa hakijaa. Erilaisia kriteerejä soveltaen ja yhdistellen tehtävän saanut työntekijä löytää kolme hyvää haastateltavaa. Hän katsoo tarkemmin hakijoiden nimiä ja huomaa, että yksi kolmesta on nimeltään Henry Nyman. Hän laittaa tämän hakemuksen sivuun ja valitsee tilalle muun henkilön kolmanneksi haastateltavaksi. Kun vahtimestari on valittu ja valinnasta ilmoitettu hakijoille, Henry Nyman soittaa yksikön päällikölle ja kysyy miksi hän ei päässyt haastatteluun omasta mielestään pätevänä hakijana. Hän esittää lisäksi epäilynsä mahdollisesta syrjinnästä, koska hän on romani. Päällikkö vastaa, että rekrytoinnissa ei ole voinut tapahtua minkäänlaista syrjintää ja todentaa asian kertomalla, että haastatteluun kutsuttiin yksi maahanmuuttajakin.

Rikoslaki (1889/39)

10 luku 10 § Kiihottaminen kansanryhmää vastaan

Joka asettaa yleisön saataville tai muutoin yleisön keskuuteen levittää tai pitää yleisön saatavilla tiedon, mielipiteen tai muun viestin, jossa uhataan, panetellaan tai solvataan jotakin ryhmää rodun, ihonvärin, syntyperän, kansallisen tai etnisen alkuperän, uskonnon tai vakaumuksen, seksuaalisen suuntautumisen tai vammaisuuden perusteella taikka niihin rinnastettavalla muulla perusteella, on tuomittava kiihottamisesta kansanryhmää vastaan sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

10 luku 11 § Syrjintä

Joka elinkeinotoiminnassa, ammatin harjoittamisessa, yleisönpalvelussa, virkatoiminnassa tai muussa julkisessa tehtävässä taikka julkista tilaisuutta tai yleistä kokousta järjestettäessä ilman hyväksyttävää syytä

- 1) ei palvele jotakuta yleisesti noudatettavilla ehdoilla,
- 2) kieltäytyy päästämästä jotakuta tilaisuuteen tai kokoukseen tai poistaa hänet sieltä taikka
- 3) asettaa jonkun ilmeisen eriarvoiseen tai muita olennaisesti huonompaan asemaan rodun, kansallisen tai etnisen alkuperän, ihonvärin, kielen, sukupuolen, iän, perhesuhteiden, sukupuolisen suuntautumisen, perimän, vammaisuuden tai terveydentilan taikka uskonnon, yhteiskunnallisen mielipiteen, poliittisen tai ammatillisen toiminnan tai muun näihin rinnastettavan seikan perusteella, on tuomittava, jollei teko ole rangaistava työsyRJintänä tai kiskonnantapaisena työsyRJintänä, syrjinnästä sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

47 luku 3 § TyösyRJintä

Työnantaja tai tämän edustaja, joka työpaikasta ilmoittaessaan, työntekijää valitessaan tai palvelussuhteen aikana ilman painavaa, hyväksyttävää syytä asettaa työnhakijan tai työntekijän epäedulliseen asemaan

- 1) rodun, kansallisen tai etnisen alkuperän, kansalaisuuden, ihonvärin, kielen, sukupuolen, iän, perhesuhteiden, sukupuolisen suuntautumisen, perimän, vammaisuuden tai terveydentilan taikka
- 2) uskonnon, yhteiskunnallisen mielipiteen, poliittisen tai ammatillisen toiminnan tai muun näihin rinnastettavan seikan perusteella, on tuomittava työsyRJinnästä sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Hallintolaki (434/2003)

2 luku § 6 Hallinnon oikeusperiaatteet

Viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien

on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.

2 luku § 9 Hyvän kielenkäytön vaatimus

Viranomaisen on käytettävä asiallista, selkeää ja ymmärrettävää kieltä.

Asiakkaan oikeudesta käyttää omaa kieltään viranomaisessa asioidessaan on voimassa, mitä siitä erikseen säädetään tai mitä johtuu Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuksista.

5 luku § 26 Tulkitseminen ja kääntäminen

Viranomaisen on järjestettävä tulkitseminen ja kääntäminen asiassa, joka voi tulla vireille viranomaisen aloitteesta, jos:

- 1) romani- tai viittomakieltä taikka muuta kieltä käyttävä asianosainen ei osaa viranomaisessa käytettävää suomen tai ruotsin kieltä; tai*
- 2) asianosainen ei vammaisuuden tai sairauden perusteella voi tulla ymmärretyksi.*

Asia voidaan tulkita tai kääntää sellaiselle kielelle, jota asianosaisen voidaan todeta asian laatuun nähden riittävästi ymmärtävän. Asian selvittämiseksi tai asianosaisen oikeuksien turvaamiseksi viranomainen voi huolehtia tulkitsemisesta ja kääntämisestä muussakin kuin 1 momentissa tarkoitettussa asiassa.

Suomen ja ruotsin kieltä käyttävän oikeudesta viranomaisen järjestämään tulkkaukseen sekä käännökseen säädetään kielilaissa (423/2003). Tulkitsemisesta ja kääntämisestä saamen kielelle on voimassa, mitä siitä erikseen säädetään. Viranomaisen on myös huolehdittava siitä, että muiden pohjoismaiden kansalaiset saavat sen käsiteltävissä asioissa tarvittavan tulkitsemis- ja käännösavun.

Hallintolaissa säädetään hyvän hallinnon perusteista. Niihin kuuluvat muun muassa hallinnon oikeusperiaatteet, jotka ohjaavat viranomaisen päätösharkintaa ja muuta asian käsittelyä. Hallinnon oikeusperiaatteita ovat:

- yhdenvertaisuusperiaate, joka velvoittaa tasapuoliseen kohteluun, johdonmukaisuuteen ja syrjimättömyyteen
- tarkoitussidonnaisuuden periaate, jonka mukaan viranomaisella ei saa olla toiminnassaan vääriä vaikuttimia eikä harkintavaltaa saa käyttää väärin
- objektiviteettiperiaate, joka edellyttää viranomaisilta asiallista ja puolueetonta toimintaa
- suhteellisuusperiaate, joka velvoittaa esimerkiksi terveysvalvonnassa mitoittamaan keinot niin, ettei kenenkään oikeuksia tai etuja rajoiteta enempää kuin haitan tai vaaran poistaminen edellyttää
- luottamuksensuojaperiaate, joka on ennen muuta yksilön suoja julkista valtaa vastaan ja antaa yksityiselle oikeuden luottaa viranomaisen toiminnan oikeellisuuteen ja virheettömyyteen.

Hallinnon oikeusperiaatteet ovat ennen muuta oikeusturvasäännöksiä. Hyvän hallinnon perusteisiin kuuluvat myös

- palveluperiaate ja palvelun asianmukaisuus
- neuvontavelvollisuus
- hyvän kielenkäytön vaatimus ja
- viranomaisten yhteistyövelvoite.

Säännökset velvoittavat viranomaista järjestämään toimintansa niin, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja että viranomainen suorittaa tehtävänsä mahdollisimman tuloksellisesti.

Esimerkiksi hyvän kielenkäytön vaatimus velvoittaa käyttämään asiallista, selkeää ja ymmärrettävää kieltä. Vaatimus on kova ja velvoittaa jokaisen viranomaisen arvioimaan kielenkäyttöään. Selkeän ja ymmärrettävän kielenkäytön vaatimus on luonteeltaan kuitenkin enemmän periaatteellinen ja asenteita muokkaava kuin tiukan oikeudellinen. Lainsäätäjä pyrkii ohjaamaan julkisen hallinnon toimijoita oikeanlaisiin menettelytapoihin.

Hyvän hallinnon perusteet on otettava huomioon kaikessa julkisen hallinnon toiminnassa, ei vain hallintoasian käsittelyssä ja päätöksenteossa.

Osallisuutta edistävä lainsäädäntö: kuntalaki ja julkisuuslaki

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat kaukainen asia ihmiselle, joka elää yksin autiolla saarella. Tilanne kuitenkin muuttuu heti jos sille samalle saarelle haaksirikkoutuu toinen ihminen kokonaisesta laivallisesta ihmisistä puhumattakaan. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden idea, tarve ja toteutuminen muodostuvat ihmisten välisessä kanssakäymisessä tiettyinä aikoina tietyssä yhteisössä ja yhteiskunnassa. Jokaisella ja kaikilla on oltava aito mahdollisuus ”päästä mukaan” kanssakäymiseen ja yhteisöihin, sillä ilman osallisuutta tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta ei oikein edes pääse syntymään. Osallisuudessa on kysymys siitä, että yksilö ja ryhmä voivat kokea yhteisön hyväksyntää, että hän tai he pystyvät toimimaan, ja että hän tai he saavat kokemuksen siitä, että hänen/heidän toimintaansa arvostetaan. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat asioita, johon on kiinnitettävä huomiota kun haemme kuntalaisillemme tapoja tieto-, toiminta- ja päätöksenteko-osallisuuteen.

Kuntalaki (410/2015)

Kuntalain tarkoituksena (1 §) on luoda edellytykset kunnan asukkaiden itsehallinnon sekä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumiselle kunnan toiminnassa. Lain 5. luvussa 22 §:ssä todetaan, että ”kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan” ja että ”valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista”.

Lisäksi (§ 29): ”Kunnan toiminnasta on tiedotettava asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille. Kunnan tulee antaa riittävästi tietoja kunnan järjestämistä

palveluista, taloudesta, kunnassa valmistelussa olevista asioista, niitä koskevista suunnitelmista, asioiden käsittelystä, tehdyistä päätöksistä ja päätösten vaikutuksista. Kunnan on tiedotettava, millä tavoin päätösten valmisteluun voi osallistua ja vaikuttaa. Viestinnässä on käytettävä selkeää ja ymmärrettävää kieltä ja otettava huomioon kunnan eri asukasryhmien tarpeet.”

Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta eli lyhyemmin julkisuuslaki (621/1999)

1 luku 3 §: ”Julkisuuslaissa säädettyjen tiedonsaantioikeuksien ja viranomaisten velvollisuuksien tarkoituksena on toteuttaa avoimuutta ja hyvää tiedonhallintatapaa viranomaisten toiminnassa sekä antaa yksilöille ja yhteisöille mahdollisuus valvoa julkisen vallan ja julkisten varojen käyttöä, muodostaa vapaasti mielipiteensä sekä vaikuttaa julkisen vallan käyttöön ja valvoa oikeuksiaan ja etujaan.”

Työsopimuslaki (55/2001)

2 luku Työnantajan velvollisuudet

1 § Yleisvelvoite

Työnantajan on kaikin puolin edistettävä suhteitaan työntekijöihin samoin kuin työntekijöiden keskinäisiä suhteita. Työnantajan on huolehdittava siitä, että työntekijä voi suoriutua työstään myös yrityksen toimintaa, tehtävää työtä tai työmenetelmiä muutettaessa tai kehitettäessä. Työnantajan on pyrittävä edistämään työntekijän mahdollisuuksia kehittyä kykyjensä mukaan työurallaan etenemiseksi.

2 § Tasapuolinen kohtelu ja syrjäntäkielto

Työnantajan on kohdeltava työntekijöitä tasapuolisesti, jollei siitä poikkeaminen ole työntekijöiden tehtävät ja asema huomioon ottaen perusteltua. Määräaikaisissa ja osa-aikaisissa työsuhteissa ei saa pelkästään työsuhteen kestoajan tai työajan pituuden vuoksi soveltaa epäedullisempia työehtoja kuin muissa työsuhteissa, ellei se ole perusteltua asiallisista syistä.

Esimerkkejä muusta tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvästä lainsäädännöstä

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000)

2 luku § 4 *Asiakkaalla on oikeus saada sosiaalihuollon toteuttajalta laadultaan hyvää sosiaalihuoltoa ja hyvää kohtelua ilman syrjintää. Asiakasta on kohdeltava siten, ettei hänen ihmisarvoaan loukata sekä että hänen vakaumustaan ja yksityisyyttään kunnioitetaan. Sosiaalihuoltoa toteutettaessa on otettava huomioon asiakkaan toivomukset, mielipide, etu ja yksilölliset tarpeet sekä hänen äidinkielensä ja kulttuuritaustansa.*

§ 10 Alaikäisen asiakkaan toivomukset ja mielipide on selvitettävä ja otettava huomioon hänen ikänsä ja kehitystasonsa edellyttämällä tavalla.

Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992)

2 luku § 3 Potilaalla on oikeus laadultaan hyvään terveyden- ja sairaanhoitoon. Hänen hoitonsa on järjestettävä ja häntä on kohdeltava siten, ettei hänen ihmisarvoaan loukata sekä että hänen vakaumustaan ja hänen yksityisyyttään kunnioitetaan. Potilaan äidinkieli, hänen yksilölliset tarpeensa ja kulttuurinsa on mahdollisuuksien mukaan otettava hänen hoidossaan ja kohtelussaan huomioon.

§ 7 Alaikäisen potilaan mielipide hoitotoimenpiteeseen on selvitettävä silloin, kun se on hänen ikänsä ja kehitystasoonsa nähden mahdollista. Jos alaikäinen ikänsä ja kehitystasonsa perusteella kykenee päättämään hoidostaan, häntä on hoidettava yhteisymmärryksessä hänen kanssaan. Jos alaikäinen ei kykene päättämään hoidostaan, häntä on hoidettava yhteisymmärryksessä hänen huoltajansa tai muun laillisen edustajansa kanssa.

Työturvallisuuslaki (738/2002)

5 luku 28 § Jos työssä esiintyy työntekijään kohdistuvaa hänen terveydelleen haittaa tai vaaraa aiheuttavaa häirintää tai muuta epäasiallista kohtelua, työnantajan on asiasta tiedon saatuaan käytettävissään olevin keinoin ryhdyttävä toimiin epäkohdan poistamiseksi.

Lisätietoa

- Laeista alkuperäisinä: www.finlex.fi
- Tasa-arvolaista sekä neuvontaa syrjimättömyydestä, syrjintätapauksista, edistämisestä jne. saa tasa-arvovaltuutetun toimistosta: <http://www.tasa-arvo.fi>
- Yhdenvertaisuuslaista, kantelun tekemisestä jne. saa yhdenvertaisuusvaltuutetulta <http://www.syrjinta.fi>
- Lakien noudattamisesta omassa työssä saa oman toimialan lakimieheltä tai kaupunginlakimieheltä
- Neuvoja ja tukea, kun epäilet tullesesi syrjityksi henkilöstöasioissa saat ammattijärjestösi luottamusmieheltä, ammattiliittosi neuvontapalveluista ja työsuojeluviranomaisilta.

Yhteenveto

- Sukupuolten tasa-arvo ja kaikkien ihmisten yhdenvertaisuus ovat perusoikeuksia. Ne ovat myös hyvää hallintoa.
- Tasa-arvolaki ja yhdenvertaisuuslaki vaativat sekä syrjimättömyyttä että tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämistä.
- Syrjintään voi syyllistyä, vaikka toiminnassa ei olisi tarkoitus toimia syrjivästi.
- Syrjintää on monenlaista.

3. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusviranomaiset

Tässä luvussa kerrotaan maamme tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusviranomaisista sekä siitä, miten Vantaan kaupunki on järjestänyt viranomaisvastuunsa näissä asioissa.

Tasa-arvovaltuutettu valvoo Suomessa naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain eli tasa-arvolain noudattamista. Valtuutettu antaa ohjeita ja neuvoja tasa-arvolakiin liittyvistä kysymyksistä, sukupuoleen perustuvasta syrjinnästä ja sukupuolten tasa-arvon edistämisestä. Tasa-arvovaltuutettu on itsenäinen ja riippumaton lainvalvontaviranomainen, joka toimii oikeusministeriön hallinnonalalla.

Yhdenvertaisuusvaltuutetun puoleen voi kääntyä, jos henkilö on kokenut tai havainnut syrjintää iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Valtuutetun tehtäviin kuuluu myös syrjinnän vaarassa olevien ryhmien, kuten ulkomaalaisten, olojen, oikeuksien ja aseman edistäminen. Lisäksi valtuutettu valvoo ulkomaalaisten maasta poistamista ja toimii kansallisena ihmiskaupparaportojana. Käytännössä yhdenvertaisuusvaltuutetun työ on esimerkiksi neuvontaa, yksittäisten tapausten selvittämistä, sovinnon edistämistä, kouluttamista, tiedon keräämistä, lainsäädäntöön ja viranomaisten käytäntöihin vaikuttamista sekä oikeudellista avustamista.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta on vuoden 2015 alusta valvonut sekä yhdenvertaisuus- että tasa-arvolain noudattamista.

Lisäksi kaksi tahoa kehittää ja edistää tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimintaa Suomessa. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinto- ja suunnitteluosastolla toimii tasa-arvoyksikkö (TASY), joka valmistelee ja kehittää tasa-arvolainsäädäntöä ja hallituksen tasa-arvopolitiikkaa sekä edistää sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamista valtionhallinnossa. Oikeusministeriössä on osastoihin kuulumaton demokratia-, kieli- ja perusoikeusasioiden yksikkö, joka edistää valtakunnallisesti yhdenvertaisuutta ja syrjimättömyyttä. Tämän yksikön tulosohtauksessa sijaitsevat yhdenvertaisuusvaltuutetun lisäksi yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta, tasa-arvovaltuutettu ja maamme kolmas valtuutettu, lapsiasiavaltuutettu.

Tasa-arvopolitiikka

Sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen on yksi valtion ja kuntien tehtävistä. Viimeisten vuosikymmenten aikana Suomen hallitukset ovat sitoutuneet tasa-arvon edistämiseen

kaikessa päätöksenteossään. Sukupuolten tasa-arvoa edistetään kaksoisstrategialla, joka pitää sisällään sekä erityistoimia tasa-arvon esteiden poistamiseksi että sukupuolinäkökulman valtavirtaistamisen (gender mainstreaming) kaikkeen päätöksentekoon. Tasa-arvopolitiikka perustuu tasa-arvolakiin, hallitusohjelmiin sekä EU-oikeuteen ja kansainvälisiin sopimuksiin.

Tasa-arvopolitiikkaa koordinoi sosiaali- ja terveysministeriö, joka ohjaa tasa-arvon edistämistä hallituskausittain laadittavilla tasa-arvo-ohjelmilla. Pääministeri Juha Sipilän hallituksen tasa-arvo-ohjelma 2016–2019 toteaa, että tasa-arvon kannalta suurimmat ongelmakohdat Suomessa ovat palkkaerot, sukupuolen mukaan eriytyneet alat ja ammatit, lähisuhdeväkivalta sekä miesten suuret hyvinvointierot. Ohjelmassa esitetään 30 toimenpidettä, jotka jakautuvat seuraavien otsikoiden alle:

- Vahvistetaan tasa-arvoa työelämässä
- Tuetaan työn ja perhe-elämän yhteensovittamista sekä vanhemmuutta
- Edistetään sukupuolten tasa-arvoa koulutuksessa ja liikunnassa
- Vähennetään naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ja lähisuhdeväkivaltaa
- Parannetaan miesten hyvinvointia ja terveyttä
- Yhteiskunnallisella päätöksenteolla edistetään sukupuolten tasa-arvoa.

Moni ohjelmassa esitetty selvitys- ja toteutustoimenpide liittyy kuntatyöhön ja kuntapalveluihin. Ohjelma löytyy sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuna 2016:4 <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/75238>.

Vastuu tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden suunnittelusta ja edistämisestä Vantaan kaupungissa

Suomalaisissa kunnissa ei ole valtionhallinnon valtuutettujen tai yksiköiden kaltaisia tasa-arvo- tai yhdenvertaisuusviranomaisia. Kokopäiväinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimenhaltija löytyy vain Helsingistä; useissa kunnissa jollekin viranhaltijalle määritellään tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelua useimmiten henkilöstöpoliittisella painotuksella. Joissakin kaupungeissa, esimerkiksi Helsingissä, Espoossa, Turussa ja Oulussa, toimii luottamushenkilöistä koostuva, kuntavaalien jälkeen nimettävä tasa-arvotoimikunta. Vantaalla tällaista toimikuntaa ei ole ollut enää pitkään aikaan. Tämä ei tarkoita sitä, että Vantaa laiminlöisi lakeihin perustuvat vastuunsa suunnittelusta ja edistämisestä.

Vantaalla on tehty kaksi muista kunnista jossain määrin poikkeavaa linjausta. Ensinnäkin teemme selkeän eron kaupungin henkilöstöön keskittyvän henkilöstöpoliittisen ja kaupungin palveluihin liittyvän toiminnallisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kehittämisen välille. Henkilöstöpoliittinen toiminta on linjattu työnantajan (henkilöstökeskus) ja työntekijöiden ammattijärjestöjen yhteistoimintaan kuuluvaksi asiaksi. Toiseksi meillä on johtosäännöllä (tulevaisuudessa todennäköisesti hallintosäännöllä) määritelty vastuutaho kaupunkitasoiselle päätöksentekoon ja palveluihin liittyvälle toiminnallisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kehittämistyölle. Vuonna 2016 eli tätä Työkirjaa laadittaessa vastuutahot toiminnallisesta työstä ovat kaupunginhallituksen yleisjaosto sekä

asukaspalvelujen toimiala, käytännössä asukaspalvelujen apulaiskaupunginjohtaja. Kaupunkitasoinen kehittäminen tarkoittaa käytännössä kaupunkitasoisen suunnitelman laatimista ja jalkauttamista, koulutus- ja neuvontatoimintaa organisaation sisällä, sisäistä ja ulkoista viestintää, kansallista ja kansainvälistä yhteydenpitoa sekä esimerkiksi kehittämishankkeiden toteuttamista.

Jokainen kaupungin toimiala, tulosalue ja tulosityksikkö on vastuussa oman toimintansa syrjimättömyydestä sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisestä omissa toiminnoissaan. Vuoden 2015 alusta voimaan tulleet tasa-arvolakia ja yhdenvertaisuuslakia on käytännössä vaikea toteuttaa ilman toimialojen ja tulosalueiden omia suunnitelmia ja kehittämistoimia, jotka perustuvat kaupunkitasoisen suunnitelman tarjoamaan kehykseen. Kouluilla ja oppilaitoksilla on lakisääteinen velvollisuuskin tehdä omat toiminnalliset tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmansa.

4. Arviointia jo tehdystä työstä ja tulevan työn suuntaviivat

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen Vantaan kaupungin toiminnassa 2004–2016

Tähän on koottu Vantaan toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön keskeisiä päätöksiä, linjauksia ja toimenpiteitä reilun kymmenen vuoden ajanjaksolla vuosilta

2004–2016. Katsaus palvelee pääasiassa kahta tarkoitusta. Ensinnäkin se pohjustaa arviota siitä, mitä tällä työllä on saatu aikaan. Lisäksi katsauksen avulla on mahdollista hahmottaa kehittämiskohteet ja suunnata rajalliset voimavarat siten oikeisiin kohteisiin.

Tarkastelu on kaupunkitasoinen eli se tapahtuu tavallaan ”lintuperspektiivistä”. Rajankäynti kaupunkitasoisen ja esimerkiksi toimialatasoisen työn välillä on kuitenkin liukuva ja tulkinnanvarainen. Kaupunkitasoinen tarkoittaakin tässä yhteydessä ennen muuta sitä, että alla tarkastellaan sitä kehitystä, jonka kaupunkitasoinen Työkirja tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta – tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen Vantaan kaupungin toimintatapana vuodelta 2006 on saanut aikaan ja hahmotellaan kehittämiskohteet, joihin liittyvät kehittämistoimet kerrotaan toiminnallisessa päätöksenteon ja palvelujen suunnitelmassa (erillinen asiakirja). Tarkastelu etenee selvyyden vuoksi kronologisesti.

2004–2005

Suomeen on saatu ensimmäinen yhdenvertaisuuslaki vuonna 2004. Se suojaa syrjinnältä pääasiassa etnisen alkuperän osalta ja kunnan tulee laatia suunnitelma oman toiminnan etnisestä syrjimättömyydestä. Tasa-arvolakiin tehdään vuonna 2005 osittaisuudistus, joka vaatii aiempaa parempaa suunnittelua sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi. Tasa-arvolain painopiste on yhä henkilöstöpoliittisessa suunnittelussa. Vähimmillään kunta selviää näiden lakien suunnitteluvaatimuksista laatimalla henkilöstöpoliittisen tasa-arvosuunnitelman, oppilaitosten tasa-arvosuunnitelmat ja toiminnallisen (eli palveluihin liittyvän) yhdenvertaisuussuunnitelman etnistä syrjintää vastaan.

Vantaalla kumpikin lakiuudistus päättyy keskushallinnon asukaspalvelujohtajan pöydälle toimenpiteitä varten. Samoihin aikoihin Vantaata pyydetään mukaan eurooppalaiseen yhdenvertaisuushankkeeseen. Vantaa (asukaspalvelut) liittyy tähän Join in -hankkeeseen ja määrittelee tavoitteekseen tehdä hankkeen asiantuntijaresurssien avustuksella Vantaalle kaupunkitasoisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman, jossa tavoitellaan samanaikaisesti sekä sukupuolten tasa-arvoa että moniperusteista yhdenvertaisuutta ja lisäksi näihin kumpaankin liitetään sekä henkilöstöpoliittinen että toiminnallinen näkökulma. Suomalaiset alan asiantuntijat pitävät näiden neljän kokonaisuuden

yhdistämistä samaan suunnitelmaan mahdollisena tehtävänä.

Join in -hankkeen Vantaan osahanke työstää laaja-alaista suunnitelmaa muun muassa kaupunkitasoisen työryhmän avulla. Samalla määrittyy kaupungin toimijoiden työnjako: kaupunkitasoisen toiminnallisen työn kehittämisvastuu sijaitsee asukaspalveluissa ja henkilöstöpoliittinen suunnittelu määritellään työnantajan (henkilöstökeskus) ja ammattijärjestöjen yhteistoiminnaksi.

Haasteellinen monen näkökulman yhdistäminen toteutuu lopulta siten, että suunnitelmasta tehdään kolmiosainen kokonaisuus. Osat ovat:

- 1) Toiminnallinen suunnitelma (Vantaan kaupungin suunnitelma tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi palveluissa vuosina 2006–2008)
- 2) Henkilöstöpoliittinen suunnitelma (Monimuotoisuus vahvuutena – Vantaan kaupunki tasa-arvoisena ja yhdenvertaisena työyhteisönä)
- 3) Työkirja tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta; tämä laeista, käsitteistä, edistämisestä, syrjintäperusteista jne. kertova osuus yhdistää toiminnallisen ja henkilöstöpoliittisen näkökulman yhdeksi, kumpaakin erillissuunnitelmaa laajemmaksi kokonaisuudeksi. Sen lisäksi Työkirja-osuus sisältää linjauksia, jotka ohjaavat käytännön toimintaa. Kaupunkitasoinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma laaditaan määräaikaiseksi valtuustokauden loppuun saakka.

2006

Asukaspalvelulautakunta hyväksyy suunnitelman toiminnalliset osuudet ja lähettää kokonaisuuden kaupunginhallitukselle kaupunkitasoista hyväksymistä varten. Kaupunginhallitus hyväksyy toiminnalliset osat ja merkitsee henkilöstöpoliittiset osat tiedoksi.

2007–2008

Uutta suunnitelmaa jalkautetaan toimialoille. Valtuustokauden lopussa asukaspalvelulautakunta pyytää toimialoilta itsearviointin toiminnallisen työn kehittämiskohteista. Pelkistetysti tulos on se, että sukupuolella nähdään olevan merkitystä ainoastaan henkilöstöpoliittisena kysymyksenä ja yhdenvertaisuusasioissa huomiota tarvitsevat vain maahanmuuttajat.

Vantaa allekirjoittaa vuonna 2007 kolmantena kuntana Suomessa Euroopan kuntien ja alueiden liiton CEMR:n Eurooppalaisen tasa-arvon peruskirjan.

2009–2012

Koska yhdenvertaisuuslakiin on tekeillä muutoksia, Vantaan suunnitelmaa ei lähdetä muuttamaan valtuustokauden alussa. Sen sijaan kaupunginhallitus määrittelee toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskehittämisen linjaukset valtuustokaudelle 2009–2012. Painopiste on toiminnallisen tasa-arvotyön käynnistämisessä ja vakiinnuttamisessa osaksi toimialojen tavanomaista toimintaa.

Keskeisiä toimenpiteitä ja saavutuksia:

- Toiminnallisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kaupunkitasoinen kehittäminen lisätään johtosääntöihin siten, että vastuutahoiksi kirjataan vapaa-ajan ja asukaspalvelujen lautakunta ja toimiala. Käytännössä kehittämisestä vastaa toimialan talous- ja hallintopalvelut.
- Toimialojen johtoryhmät valitsevat toimialoiltaan edustajat sukupuolivaikutusten arvioinnin eli suvauksen koulutukseen, joka ostetaan WoM Oy:ltä. Koulutuksen jälkeen toimialoilla toteutetaan erilaisia suvauspilotteja.
- Vantaa osallistuu valtakunnalliseen ESR-tasa-arvohankkeeseen Valtavirtaistaminen käytäntöön. Kaikki toimialat saavat hankkeesta tukea oman toiminnallisen tasa-arvotyönsä käynnistämiseen ja kehittämiseen.
- Toiminnallisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kehittäminen otetaan mukaan talousarvion suunnitteluohjeisiin.
- Tasa-arvotyöstä on TS-tavoitteita kaupungin strategiassa. Yhtenä vuonna toimialat tekevät sukupuolivaikutusten arviointia vastuullaan olevista TA-tavoitteista. Näiden toimenpiteiden myötä myös tarkastuslautakunta tarkastelee toiminnallista tasa-arvotyötä toimialoilla.
- Vantaa on aktiivisesti mukana kunnallisen toiminnallisen tasa-arvotyön kehittämisessä Suomessa (esimerkiksi Kuntaliiton TASE -ESR-hanke) ja Euroopassa (muun muassa yhteistyötä Puolan kuntasektorin kanssa).

2013–2016

Uutta yhdenvertaisuuslakia – ja nyt myös jo tasa-arvolain uudistusta – odotellaan yhä. Kaupunginhallitus määrittelee jälleen valtuustokauden toiminnalliset kehittämiskohteet. Painopisteet ovat sukupuolen ja muiden henkilöön liittyvien perusteiden huomioiminen samanaikaisesti (ns. GENDER+) sekä vuodelta 2006 olevan kaupunkitasoisen suunnitelman ajantasaistaminen lakimuutosten jälkeen.

Vantaa siirtyy yhteen valtuustokauden mittaiseen kaupunkistrategiaan. Vantaan arvojen yhteyteen kirjataan kaupungin sitoutuminen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen kaikessa toiminnassa.

Organisaatiouudistuksessa kaupunkitasoinen kehittämisvastuu siirtyy kaupunginhallituksen yleisjaostolle ja asukaspalvelujen toimialalle, käytännössä suoraan asukaspalvelujen apulaiskaupunginjohtajalle.

Tasa-arvolain osittaisuudistus ja yhdenvertaisuuslain kokonaisuudistus tulevat voimaan parin päivän varoitusajalla 1.1.2015. Vantaan suunnitelmakokonaisuuden – Työkirjan, toiminnallisen suunnitelman ja henkilöstöpoliittisen suunnitelman – ajantasaistaminen käynnistyy syksyllä 2015.

Vantaan kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman 2017–2020 laatimisen prosessi

Kaupungin johtoryhmä hyväksyi syyskuussa 2015 asukaspalvelujen apulaiskaupunginjohtajan esittämän työsuunnitelman. Sen keskeiset vaiheet olivat:

- 1) vuodelta 2006 peräisin olevan suunnitelman muutostarpeiden arviointi luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden keskuudessa (syksyllä 2015)
- 2) suunnitelman ajantasaistaminen (keväällä ja kesällä 2016)
- 3) ajantasaistetun suunnitelman arviointi- ja hyväksymisprosessit (syksyllä 2016).

Työ päätettiin rakentaa Vantaan vanhan suunnitelman pohjalle. Toteutuksen keskiössä olivat lakien vaatimukset sekä luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden osallisuus ajantasaistamisprosessiin. Ohjausryhmää ei perustettu; sen sijasta työn etenemisestä tuli antaa väliraportti kaupunginhallituksen yleisjaostolle ja kaupungin johtoryhmälle. Henkilöstöpoliittisen suunnittelun kuvaus (Työkirjan liite 2) valmistui työnantajan/henkilöstökeskuksen ja työntekijäjärjestöjen yhteistoimintana.

Asukaspalvelujen toimialan suunnittelija vieraili kaupunginhallituksen yleisjaostossa ja toimialojen johtoryhmissä esittelemässä työsuunnitelman. Johtoryhmät nimesivät viranhaltijaedustajat ykkösvaiheen arviointityöhön. Loppuvuodesta 2015 ja alkuvuodesta 2016 suunnittelija ja WoM Oy:n tasa-arvokonsultti tapasivat arvioinnin merkeissä toimialojen edustajat (kaupunginjohtajan toimiala ja asukaspalvelut, sivistystoimi, sosiaali- ja terveystoimi sekä maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala) sekä luottamushenkilöitä (kaupunginvaltuusto, nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto, vammaisneuvosto, monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta ja paikallisromanityöryhmä). WoM Oy esitti kaupungille ehdotuksia ajantasaistettavana olevan suunnitelman sisältöihin.

Työkirja ja toiminnallinen suunnitelma rakentuivat vähitellen syksyyn saavuttaessa. Toisaalla henkilöstökeskus ja työntekijäjärjestöt päivittivät Vantaan kaupungin henkilöstöpoliittisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön suuntaviivat ja linjaukset samassa aikataulussa. Asukaspalvelujen toimialan suunnittelijan luonnos Työkirjaksi ja uudeksi toiminnalliseksi suunnitelmaksi käsiteltiin koolle kutsutussa asiantuntijaryhmässä syyskuussa 2016. Luonnos oli lausuntokierroksella lautakunnissa lokakuussa. Kaupunginhallitus TÄYDENNÄ ja kaupunginvaltuusto TÄYDENNÄ.

Arvio aiemmasta toiminnasta sekä kehittämiskohteet 2017-

Vantaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyössä on monia vahvuuksia. Ensinnäkin Vantaalla on tehty toiminnallista eli palveluihin liittyvää kehittämistyötä useimpiin muihin suomalaisiin kuntiin verrattuna jo pitkään. Tämä on antanut kokemukseen perustuvaa tietoa siitä, mitä suunnittelulla voidaan realistisesti ajatella saavutettavan. Lisäksi Vantaan suunnittelu on mennyt reilusti yli lakien minimivaatimusten. Tästä on merkittävää hyötyä tilanteessa, jossa vuoden 2015 alussa voimaan tulleet lait ovat laajentaneet kunnan suunnitteluvälvoitteita. Suuri merkitys on myös sillä, että Vantaalla on määritelty kaupunkitasoiselle toiminnalliselle

kehittämistyölle johtosäännöin vastuutaho sekä toimielin- että viranhaltijapuolella. Vantaalla toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö on olemassa oleva asia ja sille on tilaa: kaikilla toimijoilla on oikeus nostaa esiin kysymyksiä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta kaupungin toiminnassa ja asioissa, joissa kaupunki on mukana yhtenä toimijana.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö ei ole kuitenkaan ongelmaton Vantaallakaan. Ensinnäkin on havaittavissa, että tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta tarkastellaan usein kapeasti. Tasa-arvon kohdalla kuntasektorin ja oman henkilöstön naisvaltaisuus ja yhdenvertaisuuspuolella maahanmuuttajien oletetut tai todelliset erityistarpeet ovat asiat, jotka hallitsevat aihepiiristä käytyjä keskusteluja. Lisäksi vaikuttaa siltä, että viranhaltijan on nimenomaan omalla alallaan ja omassa työssään vaikea hahmottaa asioita, joita pitäisi työstää tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmista. Tämä ilmaistaan usein toteamalla, että ”ei meillä täällä ole mitään erityisiä ongelmia näissä asioissa”. Lisäksi pohdintaa ja varsinkin kehittämistoimia on joskus vaikea saada aikaan edes vahvojen velvoittavien toimielinpäätösten myötä. Tilanne onkin eräänlainen paradoksi: kaikki pitävät tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista tärkeänä asiana, mutta asian integrointi pysyväksi osaksi omaa työtä koetaan joko tarpeettomaksi tai vaikeaksi. Mikäli toimijuutta saadaan aikaan, siinä tyydytään joskus pinnallisiin toimenpiteisiin, kuten sinänsä hyvien kehittämislauseiden kirjaamiseen asiakirjoihin ilman asian vaatimien todellisten muutostoimenpiteiden hahmottelua ja toteuttamista.

On myös havaittavissa, että integroinnissa kierretään helposti samaa kehää etenemisen sijasta, työn seuranta on laiminlyöty ja koko tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulma jää usein huomiotta ellei kaupunkitasoinen vastuutaho kysele sinnikkäästi sen perään. Jotkut palvelut ovat syystä tai toisesta vielä kaiken tarkastelun ulkopuolella ja esimerkiksi emo-organisaation ja kaupungin yhtiöiden tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelun suhde on selventämättä.

Oman lisänsä ja haasteensa tulevan kaupunkitasoisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelun ja -kehittämisen linjauksille ja toteuttamiselle tuovat monet syksyllä 2016 käynnissä olevat muutosvalmistelut. Näistä mainittakoon kunnalta kuntalaissa vaadittava hyvinvoinnin edistäminen tilanteessa, jossa Vantaaltakin ollaan mahdollisesti irrottamassa sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut kaupunkiorganisaatiosta muualle. Hyvinvoinnin edistäminen on yksi mielekäs ja kannatteleva konteksti kunnalliselle toiminnalliselle tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyölle. Tällöin tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden arviointi ja tavoittelu tulee nivoa kiinteäksi osaksi tulevaa Vantaan hyvinvointityön mallia – millaiseksi se sitten muotoutuukin.

Johtajatasen muodostaman hyvinvointiryhmän Hyryn poikkitoiminnallisessa hyvinvointityössä tullaan yhdistämään suuri määrä aiempia erillisiä hyvinvoinnin edistämiseen liittyviä ohjelmia yhdeksi ohjelmaksi. Tällaisessa tilanteessa on ratkaistava kysymys siitä, miten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen saadaan ”superohjelmaan” mukaan läpileikkaavasti ja siten, että kokoavan ohjelman suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin todella myös sisältyy syrjimättömyys ja tasa-arvon sekä

yhdenvertaisuuden edistäminen.

Kaiken kaikkiaan Vantaan kaupungilla on tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden huomioinnissa ja edistämisessä vielä pitkä matka kuljettavanaan. Matkaa on kuitenkin jo taitettu ja sen myötä on käynyt ilmi vahvuuksia ja onnistumisia, joiden pohjalle voimme rakentaa tulevan suunnittelumme ja tulevat edistämistoimenpiteemme. Olemme myös tietoisia kohteista ja tekemisen tavoista, joita meidän pitää vahvistaa, jotta pääsemme eteenpäin. Lisäksi meidän on myös tehtävä uusia avauksia, sillä ilman niitä jäämme polkemaan paikallamme tai kuvittelemme olevamme jo perillä. Ajatuksellisesti Vantaan kaupungin toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2017–2020 koostuu näin elementeistä, joista osa säilyttää, osa vahvistaa ja osa tuo uusia tuulia tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöhömmme. Varsinainen toiminnallinen suunnitelma löytyy tuonnempaa omana kokonaisuutenaan (Työkirjan liite 1).

5. Syrjimättömyys ja tasa-arvon sekä yhdenvertaisuuden edistäminen toimintatapana

Tässä luvussa tarkastelemme tasa-arvolaisia ja yhdenvertaisuuslaissa esitettyjä ihmisen ominaisuuksia. Ne voivat vaikuttaa erilaisissa tilanteissa, yksin tai yhdessä, myönteisesti tai kielteisesti, vähäisin tai suurin seurauksin ja niin edelleen. Viime kädessä kyse on siitä, saavatko yksilöt ja ryhmät yhtä hyvät mahdollisuudet koko yhteiskunnassa ja tuottavatko nämä mahdollisuudet myös tosiasiallista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Tämän luvun tarkastelussa keskiössä on Vantaan kaupungin viran- ja toimenhaltijoiden toimintatapa. Edistätkö sinä omassa toiminnassasi monimuotoisuuden arvostamista, syrjimättömyyttä, aitoa osallisuutta, sukupuolten tasa-arvoa ja kaikkien ihmisten yhdenvertaisuutta? Edistämmekö me näitä asioita sekä omalla työpaikallamme että palveluissamme? Millaisia muutoksia meidän pitää tehdä toimintaamme - yksin ja yhdessä?

An infographic with a background of blue human icons. In the center, one icon has a question mark. Two white boxes contain text.

Mikä tekee minusta minut?

- sukupuoli
- ikä
- perhesuhteet
- seksuaalinen suuntautuminen
- alkuperä
- kieli
- kansalaisuus
- vammaisuus tai toimintakyky
- terveydentila
- uskonto
- vakaumus, mielipide, poliittinen toiminta

Mikä tekee minusta tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen?

- demokratia
- avoin päätöksenteko
- hyvä hallinto
- osallisuus
- monimuotoisuus
- syrjimättömyys
- sukupuolten tasa-arvo
- yhdenvertaisuustoiminta
- esteettömyys
- yksityisyyden kunnioittaminen
- myönteiset asenteet

Sukupuoli

Mitä tarkoittaa sukupuoli ja sukupuolten tasa-arvo?

Suomi sijoittuu vuodesta toiseen yhdessä muiden pohjoismaiden kanssa kärkimaiden joukkoon kansainvälisissä vertailuissa naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta. Olemme tästä hyvällä syyllä ylpeitä. Ylpeyteen liittyy kuitenkin vaara ylimielisyydestä: tasa-arvoa aletaan pitää jo täysin toteutuneena asiantilana, jolloin siihen ei tarvitse enää kiinnittää huomiota. Tosiasiassa tasa-arvo ei milloinkaan vain ole, vaan sitä arvioidaan ja tehdään yhä uudelleen alati muuttuvissa olosuhteissa.

Aika ja erilaiset tasa-arvokamppailut muuttavat käsityksiä sukupuolesta ja sukupuolten tasa-arvosta. Pitkään vain nainen oli sukupuoli – ja sellainen, joka poikkesi niin paljon ja perustavasti ihmisestä eli miehestä, että naiselle ei voitu luonnollisesti ajatella ja suoda samoja oikeuksia tai tehtäviä kuin miehelle. Suurta edistystä etenkin naisten elämässä on tapahtunut sen jälkeen kun sukupuoli oivallettiin kahdeksi eri asiaksi: biologiseksi (engl. sex) ja sosiaalis-kulttuuriseksi (engl. gender). Sukupuolen ja tasa-arvon käsitteessä sekä tasa-arvon tavoittelussa on esiintynyt monenlaisia painotuksia. Viime vuosikymmenten Suomessa tasa-arvo on pitkälti määritelty naisen ja miehen yhtäläisiksi oikeuksiksi, velvollisuuksiksi ja mahdollisuuksiksi toteuttaa itseään ja osallistua yhteiskunnan toimintaan. Tällainen tasa-arvo ei ole kuitenkaan enää nykypäivänä ainoa tai riittävä näkökulma sukupuolten tasa-arvoksi.

Sukupuoli on vaikeasti määriteltävä käsite, sillä sukupuolta voidaan ja sitä pitääkin tarkastella monesta eri näkökulmasta. Geneettisen, anatomisen ja hormonaalisen näkökulman lisäksi sukupuolta määritetään myös etenkin sosiaalisten, psyykkisten tai juridisten ominaisuuksien ja seikkojen kautta. Näillä kaikilla määrittelyillä on merkitystä ja seurauksia myös kuntatyössä ja -palveluissa.

Sukupuoli voidaan ajatella ja määrittää myös ihmisen omaksi kokemukseksi omasta itsestään: mitä hän itse tuntee olevansa. Tällöin puhutaan sukupuoli-identiteetistä. Sukupuolen ilmaisulla puolestaan tarkoitetaan sukupuolen tuomista esiin esimerkiksi pukeutumisella tai käytöksellä. Sukupuoli-identiteetti ja sukupuolen ilmaisu kuuluvat vuoden 2015 alusta voimaan tulleen tasa-arvolain syrjintäsuojan piiriin. Sukupuoli-identiteetti tai sukupuolen ilmaisu eivät määrää ihmisen seksuaalista suuntautumista, jota tarkastelemme myöhemmin erikseen.

Kunnan tulee tasa-arvolain mukaan edistää sukupuolten tasa-arvoa myös sukupuolen moninaisuuden näkökulmista. Jokaisen ihmisen sukupuoli on omanlaisensa yhdistelmä sukupuoleen liittyviä fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia ulottuvuuksia. Sukupuolen moninaisuus ei siis ole pelkästään sukupuolivähemmistöjä kuvaava termi. Käsitteellä transihminen kuvataan kaikkia, joiden sukupuoli-identiteetti tai sukupuolen ilmaisu eroaa siitä, mitä odotetaan siltä sukupuolelta, johon heidät on syntymähetkellä määritelty. Transihmisiin kuuluvat transsukupuoliset, transvestiitit ja muunsukupuoliset.

Transsukupuolisen ihmisen kokemus omasta sukupuolesta ei vastaa hänelle syntymässä määritellyä juridista sukupuolta ja tähän liittyy usein sukupuoliristiriidan kokemuksia. Sukupuoliristiriita tarkoittaa, että ihmisen oma sukupuoli-identiteetti ei vastaa hänen kehoaan tai toisten ihmisten hänessä näkemää sukupuolta. Kokemukset sukupuoliristiriidasta ovat yksilöllisiä ja vaihtelevia. Transsukupuolisten on mahdollista korjauttaa kehoaan hormonien avulla ja/tai kirurgisesti (sukupuolen korjaaminen). Korjauksella on myös sosiaalinen ulottuvuus. Esimerkiksi transsukupuolinen mies haluaa, että häntä kohdellaan kuten muita miehiä ja hän on miehen roolissa sosiaalisissa tilanteissa. Juridinen sukupuolen korjaus tarkoittaa henkilötietojen muuttamista väestörekisterissä (nimi ja sukupuoli).

Transvestiitti on mies tai nainen, joka ajoittain eläytyy eri sukupuoliin. Hänellä on tarve ilmentää sekä miehistä että naisellista puolta itsessään esimerkiksi pukeutumalla, muuttamalla ääntään ja eleitään tai harrastusten kautta. Monelle transvestiitille on tärkeää, että hänet kohdataan siinä sukupuolessa, jota hän kulloinkin ilmentää. Transvestisuus sukupuolen ilmaisuna on eri ilmiö kuin transvestinen fetisismi. Jälkimmäinen liittyy seksuaalisuuden toteuttamiseen.

Muunsukupuolinen (transgender) tarkoittaa ihmistä, jonka sukupuoli on omanlaisensa yhdistelmä mieheyttä ja naiseutta. Hän voi kokea itsensä sukupuolettomaksi tai monisukupuoliseksi.

Intersukupuolisuus tarkoittaa synnynnäistä tilaa, jossa ihmisellä on sekä tyttö- että poikatyypillistä kehollisuutta. Intersukupuolisella ihmisellä sukupuolta määrittävät fyysiset ominaisuudet eivät siis synnynnäisesti ole yksiselitteisesti miehen tai naisen. Länsimaissa on nykyisin kaksi erilaista näkemystä siitä, mitä intersukupuolisuus on. Intersukupuolisia tiloja voidaan pitää joko sukupuolen kehityksen häiriöinä tai sukupuolen kehityksen, anatomian ja fysiologian luonnollisena vaihteluna ihmisillä. Jälkimmäinen käsitys on vahvistumassa. Suomessa Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta ETENE on keväällä 2016 suositellut, että lapsen itsemäärämisoikeutta omaan kehoonsa ja sukupuoleensa vahvistetaan hoidossa.

Yhteiskunnassamme elää sukupuolen moninaisuudesta huolimatta vahvana käsitys kahdesta ja toisilleen vastakkaisesta sukupuolesta, miehestä ja naisesta. Tätä kutsutaan myös nimellä sukupuolinormatiivisuus. Normi ei ainoastaan jaa, vaan myös määrittää minkälaisia näiden kahden kategorian ihmisten tulisi olla, esimerkiksi miten heidän tulisi pukeutua, käyttäytyä ja toimia yhteiskunnassamme. Tämän lisäksi normi sisältää oletuksen ja odotuksen siitä, että ihmisen sukupuoli olisi muuttumaton ja että ihmisellä voisi olla vain yksi sukupuoli, joka voitaisiin määrittää syntymän hetkellä. Läheskään kaikki ihmiset eivät mahdu tiukkaan sukupuolinormiin ja normi tuottaakin paljon ennakkoluuloja ja syrjintää. Jo näiden syiden takia on tärkeää kunnioittaa moninaisuutta myös sukupuolen kysymyksessä.

Myös perinteiselle naisia ja miehiä tarkastelevalle tasa-arvotyölle on sillekin yhä tarvetta. Suomalainen yhteiskunta on monissa asioissa sukupuolittunut ja tämä näkyy erittäin selvästi

esimerkiksi koulutuksessa ja työelämässä. Kunta-alan töissä sukupuolten eriytyminen tai segregatio on hyvin vahvaa, sillä kolme neljäsosaa kunnallisesta henkilöstöstä työskentelee ”naisaloilla” terveydenhuollossa, sosiaalitoimessa tai sivistystoimessa. Neljä viidesosaa kuntahenkilöstöstä on naisia. Eriytyminen vahvistaa sukupuolinormatiivisuutta ja kutsuu esiin eriarvoistumista ja syrjintää.

Työyhteisössä kaikki sukupuoleen perustuva syrjintä ja eriarvoinen kohtelu on kiellettyä ja laitonta. Tämä ei tarkoita sitä, että kollegat, esimiehet ja työntekijät pitää häivyttää sukupuolettomiksi olennoiksi, jolloin sukupuolisyrjintä on mahdotonta. Sen sijaan meidän pitää tulla tietoisiksi sukupuolen merkityksestä, moninaisuudesta ja siitä, mitä sukupuoli merkitsee meidän alallamme ja omassa työyhteisössämme. Kaikkein tärkeintä on sallia sukupuoleen liittyvä keskustelu ja osana keskustelua mahdolliset epäilyt tasa-arvovajeista. Ne voidaan ja ne pitää selvittää ja tarvittaessa korjata todennetut epäkohdat.

Sukupuolella on merkitystä muuallakin kuin työelämässä, vaikka sukupuolen merkitys ja tasa-arvon tarve liitetään yleensä ensisijaisesti työhön. Esimerkiksi politiikka, uskonto, tiede, taide, media, harrasteet, talous, varallisuus, liikenne, terveys, turvallisuus, päihteet ja väkivalta ovat asioita, joiden hahmottaminen tai käsitteleminen sukupuolineutraaleina ei palvele ainakaan tasa-arvon toteutumista.

Meidän tulee huomioida sukupuolen merkitys ja tasa-arvo myös palveluissamme ja ryhtyä tarvittaessa toimenpiteisiin tasa-arvovajeiden korjaamiseksi. Joskus pienilläkin toimenpiteillä voidaan saavuttaa hyviä tuloksia. Etenkin aluksi voi olla vaikeaa saada kiinni siitä, mitä kaikkea sukupuoli merkitsee jossakin yksittäisessä asiassa. Tällöin kannattaa hankkia kyseessä olevasta alasta tai asiasta määrällistä ja laadullista tietoa, esimerkiksi tilastoja ja tutkimuksia, ja tarkastella niiden pohjalta omaa toimintaa uusien kysymysten ja näkökulmien kautta. Tätä kutsutaan sukupuolivaikutusten arvioinniksi.

On myös hyödyllistä tarkastella sukupuolta ja muita ominaisuuksia – ikää, alkuperää, perhesuhteita, terveydentilaa jne. – rinnakkain (ns. GENDER+). Tämä on erityisen tärkeää tilastoinnissa ja tilastojen esittelyssä, jos kohta moniperusteisuus ei ole aina mahdollista tietotuotannossa.

Tasa-arvotyön menetelmistä kerrotaan toisaalla tässä Työkirjassa.

Sukupuolen kohdalla pitää olla tarkkana siitä, että tarkastelu perustuu tosiasioihin eikä ”totuuksiin”, jotka me kaikki ”tiedämme”. Esimerkki tällaisesta ”tiedosta” on vaikkapa hokema siitä, että naisten työyhteisöt ovat riittäviä kun taas miehet ovat töissä toisiaan kohtaan solidaarisia ja reiluja. Tämä on läheistä sukua sille, jos naisilla ja miehillä katsotaan olevan ajasta tai paikasta riippumaton ikuinen ja muuttumaton perusolemus, joka määrää millaisia he ovat esimerkiksi juuri työelämässä. Tätä kutsutaan essentialismiksi. Nykypäivän tasa-arvotyössä kiinnitetään huomio siihen, mitä sukupuolet tekevät – ei siihen, millaisia ne ovat.

Kysymyksiä pohdittavaksi yksin ja muiden kanssa

Samanikäiset Mikko ja Anna hakevat samaa Vantaan kaupungin johtajatasen työpaikkaa. Mikko aloittaa hakemuksensa kertomalla olevansa 3- ja 5-vuotiaiden tyttöjen ylpeä isä ja kertoo tämän jälkeen koulutuksestaan ja työkokemuksestaan, joilla hän uskoo olevansa pätevä hakemaan kyseistä paikkaa. Anna ei kerro muutoin samantapaisessa hakemuksessaan mitään lapsistaan, mutta yhden 2-vuotiaan lapsen äitiyden voi löytää hänen CV:stään. Lisäksi Anna korostaa hakemuksessaan vahvasti sitoutumistaan työhön. Miksi Mikon ja Annan hakemuksissa on tällaisia eroja?

Onko Vantaan kaupungilla (koko kaupungissa, toimialoilla, tulosalueilla ja tulosityksiköissä) naisilla ja miehillä yhtäläiset mahdollisuudet saada tietoa, koulututtautua, yhdistää työ- ja perhe-elämä, verkostoitua ja edetä uralla? Jaetaanko työt määrällisesti ja laadullisesti tasa-arvoisesti miesten ja naisten välillä? Toteutuuko samapalkkaisuus eli tasa-arvopolitiikan kielellä sama palkka samanarvoisesta työstä? Entä tasa-arvo palkitsemisessa ja erilaisissa palkanlisissä? Kuvaavatko ammattinimikkeet oikein työn sisältöä? Kun vastaat/te näihin kysymyksiin, perustuvatko vastauksenne todennettavissa olevaan tietoon?

Näet 55-vuotiaan työtoverisi Kallen Helsinki Pride -kulkueen lähtöpaikalla. Hän pukeutuu töissä yleensä farkkuihin ja ruutupaitaan ja joskus tilanteen mukaan miesten pukuun. Nyt hänellä on yllään värikäs mekko, korkokengät, pitkähiuksinen peruukki ja paljon meikkiä. Menetkö moikkaamaan Kallea? Entä kerrotko asiasta töissä? Miksi kerrot tai et kerro? Jos kerrot, mihin tapaan puhut asiasta?

Töissä on kokous, jossa istuu kuusi naista ja yksi mies. Kokouksen kuluessa yksi naisista esittää käsityksensä siitä, miksi pojat ja miehet toimivat siten kuin toimivat käsiteltävänä olevassa asiassa (il kivallanteot). Tämän jälkeen hän katsoo kokouksessa istuvaan mieheen ja kysyy mitä hän ajattelee tästä asiasta miehenä. Minkälaisia oletuksia tällaisen kysymyksen esittäjällä on?

Onko niin, että koulussa tyttöjen hyvät arvosanat tulkitaan seuraukseksi ahkeruudesta, mutta poikien hyvät tulokset katsotaan lahjakkuudeksi? Jos näin on, mitä merkitystä tällä on oppilaille itselleen, opetukselle ja laajemmin koko yhteiskunnassa?

Suhtaudutko samalla tavalla jonkin uskonnon tai uskonnollisen liikkeen, esimerkiksi islamin tai lestadiolaisuuden, kannattajiin heidän sukupuolensa mukaan?

Mikäli palvelunne on tarkoitettu kaiken ikäisille miehille ja naisille, käyttävätkö todella ”kaikki” tätä palvelua? Minkä ikäiset naiset ja/tai miehet käyttävät sitä? Miksi juuri he? Entä puuttuvatko kaikille tarkoitettun palvelun käyttäjistä jonkin ikäiset naiset ja/tai miehet? Mistä tämä voi johtua?

Näin toimimme Vantaalla sukupuolten välisen tasa-arvon toteutumiseksi

- Edistämme sekä kaupungin henkilöstön keskinäistä tasa-arvoa että kuntalaisten tasa-arvoa kaupungin palveluiden käyttäjinä.
- Emme hyväksy minkäänlaista sukupuoleen perustuvaa tai liittyvää syrjintää.
- Toteutamme henkilöstöön liittyvää tasa-arvotyötä henkilöstöpoliittisen tasa-arvosuunnittelun mukaisesti. Tämä on työnantajan ja työntekijäjärjestöjen yhteistoimintaa, mutta korostamme jokaisen esimiehen ja työntekijän vastuuta tasa-arvoisen työyhteisön luomisessa. Tämä puolestaan edellyttää tasa-arvotiedon tuottamista ja jakamista koko työyhteisölle keskustelun pohjaksi. Sisällytämme tasa-arvon aiheena henkilöstön ja esimiesten koulutuksiin ja erilaisiin henkilöstöä koskeviin toimintoihin.
- Palvelujen tarjonnassa kiinnitämme huomiota sukupuolen merkitykseen kaikissa toiminnan vaiheissa: suunnittelussa, toteutuksessa, kehittämisessä, seurannassa ja arvioinnissa. Lähdemme siitä, että sukupuolella on merkitystä kaikissa palveluissa; tällöin sukupuolta tai sen merkitystä ei poista esimerkiksi se, jos miehiä ja naisia on tarkasteltavana olevassa asiassa suunnilleen yhtä paljon. Toiminnallista tasa-arvotyötä varten sukupuoli pitää integroida etenkin rutiineihin (tilastointiin, tilastojen tulkintaan, raportteihin, ohjelmiin, kyselyihin, palautteeseen jne.) sekä monitoimijaiseen työskentelyyn, esimerkiksi hyvinvointi- ja turvallisuustyöhön.
- Tarkastelemme naisten ja miesten tasa-arvon lisäksi sitä, mitä sukupuolen moninaisuus merkitsee ja miten se tulee huomioida henkilöstöasiana ja palvelujen tarjonnassa. Tällöin tulee pohdittavaksi ja ratkaistavaksi palvelukohtaisesti esimerkiksi useamman kuin kahden vaihtoehdon (mies/nainen) tarjoaminen lomakkeissa ja tilanteet, joissa asiakkaat määrätään selkeästi erilleen sukupuolen mukaan.

Apua, neuvoja ja lisätietoa

Kaupungin sisäinen asiantuntemus henkilöstöpoliittisissa tasa-arvoasioissa:

- henkilöstökeskus
- toimialojen henkilöstöyksiköt
- ammattijärjestöt
- työsuojelu

Kaupungin sisäinen asiantuntemus palvelujen tasa-arvoon liittyvissä kysymyksissä:

- asukaspalvelujen hallinto
- oman toimialan kehittämispalvelut

Monipuolista tietoa tasa-arvoasioista, alan järjestöistä, tutkimuksesta jne. tarjoaa Tasa-arvotiedon keskus Minna www.thl.fi/sukupuolten-tasa-arvo. Muita hyödyllisiä sivustoja ovat

- tasa-arvoaltuutettu <http://www.tasa-arvo.fi>
- sosiaali- ja terveysministeriö stm.fi/tasa-arvo

- tasa-arvoasiain neuvottelukunta TANE tane.fi
- Setan Transtukipiste transtukipiste.fi

Huomaa myös:

Tietopaketti sukupuolen moninaisuuden huomioimisesta oppilaitoksille, työpaikoille ja viranomaisille. STM:n raportteja ja muistioita 2015:22.

Ikä

Mitä tarkoittaa eri-ikäisten yhdenvertaisuus?

Kiinnitämme toisessa ihmisessä huomiota sukupuolen lisäksi varsinkin ikään. Suhtaudumme eri tavoin eri-ikäisiin ihmisiin, käyttäydymme eri tavalla eri-ikäisessä seurassa ja tulkitsemme ihmisten sanoja ja tekoja paljolti iän perusteella. Meillä kaikilla on myös kokemuksia siitä, miltä tuntuu olla vaikkapa perheen nuorin tai vanhin lapsi tai työpaikan nestori, tulla äidiksi tai isäksi nuorena tai vanhana ja ylipäänsä olla jossakin sosiaalisessa tilanteessa tuntuvasti eri-ikäinen kuin muut. Usein suhtautuminen omaan ja muiden ikään on luontevaa ja asiallista, mutta joskus saatamme liittää ikään oletuksia ja perusteettomia rajoituksia, jotka eivät edistä ihmisten tasavertaista kohtelua ja yhdenvertaisuutta.

Työelämässä jo 40-vuotiaalta saatetaan nykyään kysyä työhaastattelussa miten hän on ajatellut viettää loppuajan ennen eläköitymistään. Samaan tapaan saatamme omalla alallamme olettaa, että kaikki nuorimmasta päästä olevat työntekijät haluavat koko ajan oppia jotakin uutta, mutta iältään jo vähänkin vanhempien työntekijöiden mahdollista kiinnostusta kehittyä työssään ei rohkaista tai heidän kouluttamisensa katsotaan olevan hukkaan heitettyä rahaa. Joskus tällaiset ajattelumallit johtavat suoraan syrjintään saakka etenkin jos ikään yhdistyy muita syrjinnälle altistavia perusteita.

Moni palvelumme on järjestetty asukkaiden ja asiakkaiden iän perusteella. Palvelujen suunnittelussa olemme kuitenkin yhä alkutaipaleella lasten ymmärtämisessä viisaina toimijoina ja nuorten kuuntelemisessa heidän oman elämänsä parhaina asiantuntijoina. Kehitämme palveluita tahtoen tai tahtomattamme työikäisten ja toimintakykyisten ihmisten ehdoilla ja ohjaamme ”ihan oikeaa ihmistä” tarvitsevan asiakkaan internetiin kun hän viimein saa jonkun puhelimesta langan päähän.

Palvelujen jatkuva muuttuminen ja yhä kiihtyvä digitalisaatio syrjäyttävät väistämättä osan ihmisiä muun muassa iän takia palvelujen käytöstä ja kaikesta siitä hyvästä, mitä niiden uskotaan saavan aikaan. Lasten suojelu ja ikäihmisten kohtelu laitoshoidossa ovat esimerkkejä kysymyksistä, jotka tekevät iästä suorastaan ihmisoikeuskysymyksen.

Hyvässä työyhteisössä huomioidaan eri-ikäiset ja työuransa eri vaiheissa olevat ihmiset. Iän ja kokemuksen kartuttamaa tietoa arvostetaan ja hyödynnetään, mutta toisaalta työyhteisö arvostaa nuorempien jäsentensä mukanaan tuomaa osaamista ja antaa sille tilaa. Henkilöstöjohtamisessa huomioidaan eri-ikäisten erilaiset vahvuudet ja mahdollinen erilainen tuen tarve.

Kysymyksiä pohdittavaksi yksin ja muiden kanssa

Mitä hyötyä ja mitä haittaa on siitä, jos jonkin toimialan tai yksikön henkilökunta on samanikäistä? Pohdi vaikutuksia sekä työyhteisössä että palveluissa.

Mitä palveluissanne on ohjeistettu asiakkaiden ja yhteistyökumppanien sinuttelusta ja teittittelystä? Mille oletuksille ohjeistus perustuu?

Mistä voi tunnistaa ylemmyyttä henkivän suhtautumisen nuoria tai vanhoja alaisia, työtovereita, asiakkaita ja/tai yhteistyökumppaneita kohtaan?

Millaisin keinoin sinun työssäsi on mahdollista varmistaa kaikenikäisten ihmisten osallisuus palvelujen kehittämiseen? Ovatko nämä keinot käytössä?

Näin toimimme Vantaalla eri ikäisten ihmisten välisen yhdenvertaisuuden toteutumiseksi

- Arvostamme henkilöstössämme ikää yhtenä monimuotoisuuden osana. Emme hyväksy ikäsyrjintää esimerkiksi rekrytoinnissa tai henkilöstön kehittämisessä.
- Tuemme eri ikäisiä työntekijöitämme asianmukaisella tavalla esimerkiksi työn ja perhe-elämän yhdistämisessä ja työkyvyn ylläpitämisessä ilman alentuvan ilmapiirin luomista.
- Mahdollistamme kaikissa palveluissa esteettömän ja monikanavaisen asioinnin. Tällöin asukas tai asiakas ei jää koskaan pelkän sähköisen asioinnin varaan, vaan hänellä on aito mahdollisuus myös käydä puhumassa asiastaan tai soittaa asiantuntevalle taholle saadakseen apua, neuvoja tai palveluita.
- Tiedotamme aktiivisesti kaiken ikäisille ihmisille palveluista ja mahdollisuuksista erilaisten kanavien kautta.
- Kiinnitämme huomiota samanaikaisesti ikään ja sukupuoleen esimerkiksi varmistamalla, että eri ikäisten tyttöjen ja poikien sekä naisten ja miesten harrastustoimintaa tuetaan yhdenvertaisesti avustusten ja tilojen jaossa, kurssitarjonnassa jne. sekä sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvien ihmisten tilanteeseen esimerkiksi vanhuspalveluissa.
- Hyödynnämme suunnittelussa ja palvelujen arvioinnissa kaupungin nuorisovaltuuston ja vanhusneuvoston asiantuntemusta.

Apua, neuvoja ja lisätietoa

Kaupungin sisäinen asiantuntemus:

- henkilöstökeskus ja työntekijäjärjestöt
- toimialojen henkilöstöyksiköt
- lasten ja nuorten asiantuntijapalvelut sekä Hyvis
- perhepalvelut
- vanhuspalvelut sekä Viksu
- nuorisovaltuusto sekä vanhusneuvosto ja niitä avustavat viranhaltijat
- Vantaalla on paljon ”ikäyhdistyksiä” (katso www.vantaalla.info).

Valtakunnallisia lisätiedon lähteitä ovat muun muassa

- lapsiasiavaltuutettu www.lapsiasia.fi
- Suomen nuorisoyhteistyö Allianssi ry www.alli.fi
- Vanhustyön keskusliitto ry www.vtkl.fi

Uuden nuorisolain, joka korvaksi voimassa olevan nuorisolain vuodelta 2006, on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2017. Nuorisolain tavoitteena on edistää nuorten osallisuutta ja yhdenvertaisuutta. Lisäksi tuetaan nuorten kasvua ja itsenäistymistä. Laki pyrkii parantamaan nuorten kasvu- ja elinoloja sekä nuorten oikeuksien toteuttamista. Tavoitteiden lähtökohtina ovat yhteisvastuu, kulttuurien moninaisuus ja kansainvälisyys, kestävä kehitys, terveet elämäntavat, ympäristön ja elämän kunnioittaminen sekä monialainen yhteistyö.

Alkuperä, kansalaisuus ja kieli

Mitä tarkoittaa alkuperään, kansalaisuuteen ja/tai kieleen liittyvä yhdenvertaisuus?

Meillä kaikilla on etninen alkuperä, ryhmä tai tausta, joka on yleensä yhdistelmä erilaisia vaikutteita. Etninen ryhmä on joukko ihmisiä, joiden katsotaan muodostavan ryhmän tai yhteisön, joka perustuu ryhmän jäsenten yhteiseen kulttuuriperintöön, uskontoon, kieleen, alkuperämaahan ja/tai ulkonäköön. Etnisyyden käsite viittaa niihin kulttuurisiin piirteisiin, joita käytetään tämän ryhmittelyn pohjana. Etnisyys ei ole näin sama asia kuin kansalaisuus, sillä käytännössä melkein pä minkä tahansa maan kansalaiset ovat monimuotoinen joukko erilaisia etnisyyksiä. Harvassa ovat myös alueet ja maat, joissa puhutaan vain yhtä kieltä. Menemättä tämän syvemmälle alkuperän, kansalaisuuden tai kielen teorioihin meidän kannattaa yksinkertaisesti vain muistaa, että ihmisten syrjintä näillä perusteilla on kiellettyä ja että Vantaan kaupungin tehtävä on edistää ihmisten yhdenvertaisuutta näilläkin perusteilla.

Suomessa vanhoja etnisiä tai kulttuurisia vähemmistöjä ovat saamelaiset, romanit, tataarit, juutalaiset ja ns. vanhavenäläiset. Keskeinen vanha Uudenmaan kielivähemmistö – joka oli aikanaan enemmistö – ovat ruotsinkieliset. Suomen viralliset kielet eli kansalliskielet ovat suomi ja ruotsi. Näistä kielistä säädetään kielilaissa (423/2003). Kielilaki sisältää täsmälliset säännökset oikeudesta käyttää suomea ja ruotsia valtion viranomaisissa, kunnallisissa viranomaisissa, tuomioistuimissa sekä julkisia hallintotehtäviä muutoinkin hoidettaessa.

Suomen laki ei määrittele, mitkä kielet ovat vähemmistökieliä. Tästä huolimatta Suomessa on suomen ja ruotsin lisäksi muitakin kieliä, joiden puhujien kielellisistä oikeuksista säädetään eri laeissa. Saamen kielet (koltan-, inarin- ja pohjoissaame) ovat alkuperäiskansan kieliä, Suomen romanikieli, suomalainen ja suomenruotsalainen viittomakieli sekä karjalan kieli ovat autoktonisia eli maassa kauan käytettyjä kieliä.

Väestörekisterikeskus tallentaa tiedot Suomen kansalaisten ja Suomessa vakinaisesti asuvien ulkomaalaisten äidinkielestä väestötietojärjestelmään. Väestötietojärjestelmässä esitettävä äidinkieli perustuu henkilön omaan ilmoitukseen. Tilastokeskuksen tiedot

äidinkielistä perustuvat väestötietojärjestelmään. Vuoden 2014 tilaston mukaan suomea puhui äidinkielenään 4 868 751 henkilöä, ruotsia 290 747 henkilöä ja saamea 1 949 henkilöä. Muu äidinkieli on 310 306 henkilöllä.

1990-luvulla alkanut maahanmuutto Suomeen on tuonut etenkin pääkaupunkiseudulle suuren alkuperän, kielten ja kansalaisuuksien kirjon. Tulijat saapuvat tänne parisuhteen, opiskelun, työn tai pakolaisuuden takia.

Koska etnisyyssasiassa pääsääntöisesti ainoastaan tiedon äidinkielestä saa rekisteröidä, puhumme edellä kerrottua kielitaustaa vasten virallisissa yhteyksissä yleensä vieraskielisistä. Vieraskieliseksi määritellään Suomessa henkilö, joka puhuu äidinkielenään muuta kieltä kuin suomea, ruotsia tai saamea. Vantaa on tällä hetkellä Suomen vieraskielisin kunta. Vantaan vieraskielisen väestön määrä on kasvanut 2000-luvun aikana yli nelinkertaiseksi ja osuus väestöstä on noussut 15,4 prosenttiin vuoden 2016 alussa. Varsinkin vironkielisten määrä on noussut nopeasti, ja ryhmä muodostaa yhdessä venäjänkielisten kanssa lähes puolet Vantaan vieraskielisestä väestöstä. Saharan eteläpuolisen Afrikan kieliä puhuvien osuus on samana aikana vähentynyt.

Ulkomaalaistaustaisen väestön ominaisuudet poikkeavat Vantaalla joiltakin osin naapurikunnista. Heidän työvoimaan kuuluvuutensa ja työllisyysasteensa on Vantaalla korkeampi kuin Helsingissä tai Espoossa, ja noussut lisäksi viime vuosina naapurikuntia nopeammin. Ulkomaalaistaustaiset työskentelevät usein Vantaan vahvoilla rakentamisen, kaupan sekä kuljetuksen ja logistiikan toimialoilla.

Vantaan kaupunki käyttää useissa yhteyksissä sanaa maahanmuuttaja. Käsitteen maahanmuuttaja määrittely ei ole kuitenkaan yksiselitteistä ja se, millaista maahanmuuttajuuden käsitettä milloinkin käytetään, riippuu asiayhteydestä, tavoitteista ja tarkoituspelistä. Lisäksi maahanmuuttajalla viitataan joskus myös sellaiseen henkilöön, joka on syntynyt Suomessa, mutta jonka vanhemmat tai toinen vanhemmista on muuttanut Suomeen (ns. toisen sukupolven maahanmuuttaja). Käsite uussuomalainen ei ole kerännyt mainittavaa kannatusta, joten ainakin toistaiseksi meidän on tyytyminen monessa yhteydessä maahanmuuttaja-käsitteeseen – jos siis ylipäänsä tällaisia erontekoja on tarpeen tehdä kyseessä olevassa asiassa. Termien käyttäminen ”oikein” on tärkeää viranomaistoiminnassa ja esimerkiksi maahanmuuttaja-termin määrittely kulloisessakin asiayhteydessä voi olla hyvinkin hyödyllistä kaikille osapuolille.

Samaan tapaan ongelmallinen käsite on monikulttuurisuus. Periaatteessa se tarkoittaa vain useiden etnisyyksien samanaikaista läsnäoloa tietyllä alueella, mutta käsite vetää puoleensa muitakin tulkintoja ja arvottavia sisältöjä. Monikulttuurisuudelle läheistä sukua on monimuotoisuus, jolloin korostetaan etnisyyksien lisäksi kaikenlaista muutakin inhimillistä moninaisuutta, esimerkiksi seksuaalisuuden kirjoa. Monimuotoisuus on ollut etenkin sosiaalista vastuutaan korostaneiden yritysten suosima käsite.

Etnisyydestä, maahanmuutosta ja monikulttuurisuudesta on saatavilla erittäin paljon tutkimusta ja kirjallisuutta. Yhdenvertaisuuden näkökulmasta kiinnitettäköön Vantaan

kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman Työkirjassa huomiota muutamaan keskeiseen, kuntatyön arkipäivässä havaittavaan asiaan, joiden hallintaan kaupungin työntekijöiden kannattaa kiinnittää huomiota.

1) Positiiviset erityistoimet

Viranomaisten velvollisuus on tarjota erityistä tukea ihmiselle, joka voi joutua tai on jo joutunut eriarvoiseen asemaan esimerkiksi etnisen taustansa vuoksi. Erityistä tukea kutsutaan positiivisiksi erityistoimiksi; aiemmin tästä puhuttiin nimellä positiivinen diskriminaatio. Tällöin hän saa viranomaisilta jotakin, jota kaikki tai jotkut muut ihmiset eivät välttämättä saa. Erityistoimia tarvitaan sen varmistamiseksi, että hänellä on muiden kanssa samat lähtökohdat pärjätä yhteiskunnassa. Tämä on sekä henkilön itsensä että koko yhteiskunnan etu. Vantaan kaupungilla positiiviset erityistoimet voivat tulla kyseeseen sekä henkilöstöpolitiikassa että palveluissa.

Etenkin etniseen taustaan liittyvät positiiviset erityistoimet herättävät kuitenkin monissa ihmisissä närkästystä, sillä niiden katsotaan syrjivän valtaväestöä, enemmistöä tai ns. tavallisia ihmisiä. Mielipidepalstoilla etnisten vähemmistöjen kuvitellaan myös saavan kaupungilta mitä tahansa he vain keksivät vaatia ja että saamiseen riittää vain vaikkapa suomalaisten enemmistöstä poikkeava ihonväri. Tällaisten käsitysten takia on tärkeää, että positiivisten erityistoimien tarkoitus ja keskeiset toteuttamistavat avataan kuntalaisille, jotta he voivat arvioida niiden asianmukaisuuden todellisen tiedon pohjalta.

2) Rasismi ja kielteiset asenteet

Rasismi tarkoittaa ihmisryhmän arvottamista esimerkiksi etnisen alkuperän, ihonvärin, kansalaisuuden, kulttuurin, äidinkielen tai uskonnon perusteella alempiarvoiseksi kuin muut ihmisryhmät. Rasismi on näin ihmisryhmän tai sen jäsenen ihmisarvon alentamista. Koska omaa ryhmää pidetään parempana kuin toisten ryhmiä, rasismia käytetään vallan tai sen tavoittelun välineenä.

Voisimme keskustella loputtomiin siitä, minkälainen toiminta on tai ei ole rasismia. Sen sijaan toteamme, että Vantaan kaupungilla kenenkään ei tarvitse sietää kielteistä asennoitumista omaan tai muiden ihonväriin, puheeseen tai vaatetukseen – tulipa tämä asiaton käytös sitten keneltä tai mistä tahansa työyhteisössä tai palvelutoiminnassa. Tilanteisiin tulee puuttua heti ja ne tulee selvittää. Etnistä yhdenvertaisuutta vähättelevä tai loukkaava käytös ei ole ainoastaan ”ikävä”, vaan se on myös yhdenvertaisuuslain rikkomista.

3) Sukupuolten tasa-arvo

Suomalaiset pitävät sukupuolten tasa-arvoa jo pitkälti saavutettuna asiantilana ja perustelevat tätä etenkin vertaamalla tyttöjen ja naisten asemaa muiden, usein kaukaisten maiden naisten tasa-arvovajeisiin. Tällaisissa vertailuissa on sivujuonne, jonka mukaan suomalaisten tyttöjen ja naisten ja ylipäänsä suomalaisen yhteiskunnan tulee myös hyväksyä tietty määrä tasa-arvovajeita, koska muualla asiat ovat paljon huonommin.

Kun kaukaisista maista sitten muuttaa ihmisiä Suomeen, monilla herää huoli siitä, toteutuuko tasa-arvo näiden tulijoiden perheissä ja kunnioittavatko etenkin maahanmuuttajamiehet suomalaista tasa-arvoa ja naisten oikeuksia. Usein tuodaan esiin, että varsinkin islaminuskoiset miehet haluavat määrätä ja alistaa naiset määräysvaltaansa. Epätasa-arvon ilmentyminä pidetään esimerkiksi naisten huivia ja muuta peittävää pukeutumista sekä tyttöjen ja naisten tekemisten tarkkailua poikia ja miehiä tarkemmin. Erityisesti äärimmäiset teot, kuten kunniaan liittyvien konfliktien käsitteleminen väkivallalla tai tyttöjen sukuelinten silpominen, aiheuttavat epävarmuutta ja huolta naisten asemasta.

Sukupuolten tasa-arvon toteutumisesta pitää olla kiinnostunut – sekä enemmistön että vähemmistön kohdalla. Teemme kuitenkin virheen, jos asetumme jonkin etnisen vähemmistön yläpuolelle kertomalla sen edustajille millä vajavaisella tasolla he ovat ja miten heidän pitää ”kehittyä” tasa-arvoasiassa. Vähemmistökulttuurien sisällä on monenlaisia näkemyksiä sukupuolten tasa-arvosta ja maahanmuuttajaperheissä haetaan tässäkin asiassa tasapainoa lähtömaan, oman kulttuuriryhmän ja valtaväestön välillä. Huivin käytön suoraviivainen tulkitseminen alistukseksi kertoo sekin ehkä enemmän tulkitsijasta kuin huivipäisen naisen näkemyksistä tai todellisuudesta. Etniseen vähemmistöön kuuluvat tytöt ja naiset joutuvat herkästi poliittisten kiistojen keskiöön ja heidät esitetään joskus omien kulttuuriensa voimattomina uhreina. He tarvitsevat erilaisissa asioissa apua ja tukea siinä missä kaikki muutkin ihmiset, mutta aivan kuten muidenkin ihmisten kohdalla tuen lähtökohtana on ihmisen oman tahdon kunnioittaminen. Mikäli tuen tarpeeseen liittyy etnisiä tai kulttuurisia sukupuoleen liittyviä seikkoja, viranomaisten kannattaa ehdottomasti hyödyntää tällaisissa tilanteissa mm. maahanmuuttajanaisten järjestöjen ja ihmisoikeusjärjestöjen asiantuntemusta.

Esimiesten määrä ja sukupuolijakauma

2015

	Johto		Ylempi keskijohto		Keskijohto		Esimiehet		Yhteensä	Työntekijöitä lkm /esimies
Sito	0	1	4	5	23	64	22	119	238	23,9
Soster	1	0	2	3	1	17	14	154	192	15,1
Konsas	2	0	3	6	5	8	73	30	127	6,5
Mato	1	0	4	3	13	11	49	25	106	5,5
Kajo	1	0	3	3	3	4	0	10	24	6,4
Yhteensä	5	1	16	20	45	104	158	338	687	14,8

Esimiehistä 67 prosenttia on naisia.

4) Kulttuurierot

Yhdenvertaisuuslaki ei tunne sanaa kulttuuri syrjintäperusteena. Kulttuurilla voidaan tarkoittaa monia asioita, mutta usein sitä käytetään yleisnimityksenä jonkin etnisen ryhmän tai vähemmistön todelliselle tai oletetulle elämäntavalle. Kulttuurilla ja sen noudattamisella selitetään monenlaisia tapoja, tekoja, ratkaisuja jne. Myös ihmisten välisiä ristiriitatilanteita selitetään herkästi kulttuurieroista johtuviksi silloin kun yksikin osapuoli on etnisesti jotain muuta kuin kantasuomalainen. Tällöin kulttuuri nähdään jonkinlaisena pakottavana voimana, jota ihminen ei kykene vastustamaan. Kulttuurierojen korostaminen pitää myös käytännössä sisällään ajatuksen siitä, että konflikteille ei edes voida mitään niin kauan kuin toisia kulttuureja on pakko sallia ja kunnioittaa. Perustavien erojen taakse on myös kätevää

linnoittautua ja häivyttää näin yksilöiden vastuu ristiriitatilanteista ja niiden ratkaisemisesta.

Niin työpaikalla kuin palvelutoiminnassakin on hyvä olla tietoinen oman sekä työtoverin tai asiakkaan kulttuuritaustan mahdollisesta esiin nousemisesta ja vaikutuksesta. Kulttuurin vaikutusta ei pidä kuitenkaan liioitella. Konfliktitilanteissa asiat pitää ratkaista keskustelemalla, tarvittaessa ulkopuolisten avustuksella, ja keskustelun myötä voikin käydä ilmi, että ongelmat johtuvat muusta(kin) kuin kulttuurien yhteentörmäyksestä.

Suomessa yksi ”ylikulttuuristettu” ryhmä ovat romanit. Suomen romaneilla on oma ainutlaatuinen kulttuurinsa, mutta romanikulttuuri ei ole ainoa romanien elämään ja tekemisiin vaikuttava asia ja romanitkin ovat yksilöitä myös suhteessa omaan kulttuuriinsa tai ryhmäänsä. Esimerkiksi romaniväestön yliedustus eräissä sosiaalisissa ongelmissa tulee nähdä laajana kysymyksenä, jossa monenlaiset vaikuttavat asiat ja tekijät kietoutuvat yhteen eikä lopputulosta selitä vain kulttuuri.

Ihmistä ei pidä myöskään pakottaa mihinkään kulttuuriseen kaavaan tai toimimaan jonkin kulttuurin lähettiläänä. Tällaista toiseuttamista esiintyi työpaikoilla ja kouluissa etenkin kun maahanmuutto Suomeen oli uusi asia. Ihmisellä on oikeus kulttuuriin, mutta myös oikeus olla toimimatta johonkin kulttuuriin liitettyjen odotusten mukaisesti. Kulttuurirelativismi puolestaan tarkoittaa käsitystä, että tekoja tulee tarkastella vain jonkin kulttuurin kehyksissä eikä universaalia moraalialia ole näin olemassakaan. Kulttuurieroilla voisi tällöin perustella, puolustaa tai jättää huomiotta esimerkiksi väkivaltaisia tekoja. Viranomaisen selkeänä ohjenuorana on kuitenkin ihmisoikeuksien ja Suomen lakien kunnioittaminen. Etnisellä ryhmälläkään ei saa olla valtaa yksilöön yli lainsäädännön.

Kysymyksiä pohdittavaksi yksin ja muiden kanssa

Millaisesta alkuperään, kansalaisuuteen tai kieleen liittyvästä henkilöstökoulutuksesta olisi sinulle eniten hyötyä ja miksi?

Eräs romaniasioden asiantuntija on kertonut, että viranomaiset eri puolilta ovat häneen usein yhteydessä kysyäksään pitävätkö erilaiset romaniasiakkaiden väitteet romanikulttuurista paikkansa. Miten sinä tulkitset tällaiset yhteydenotot?

Moni maahanmuuttajien kanssa pitkään työskennellyt ammattilainen sanoo, että viime kädessä moni ongelma johtuu siitä, että vieraskielinen tai etniseen vähemmistöön kuuluva asiakas ei ymmärrä asioiden tai toimenpiteiden koko kontekstia, merkitystä ja laajuutta. Tähän liittyy kiinteästi se, että viranomainen ei varmista, että asiakas todella ymmärtää mitä ollaan tekemässä ja mitä seurauksia vaikkapa allekirjoituksin vahvistetuilla papereilla on. Mitä ajattelet tästä? Entä millaisin konkreettisoin toimintatavoin viranomaiset voisivat parantaa tilannetta?

Mitä ajattelet siitä, että ihmisen kansallisuutta ei saa kysyä eikä tilastoida? (Katso tarvittaessa Työkirjan lukua Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden käsitteitä ja siellä K-kirjainta.)

Näin toimimme Vantaalla alkuperään, kansalaisuuteen ja kieleen liittyvän yhdenvertaisuuden toteutumiseksi

- Emme hyväksy minkäänlaista henkilön tai ryhmän alkuperään, kansalaisuuteen tai kieleen kohdistuvaa asiatonta puhetta tai käytöstä kaupungin työyhteisöissä tai kaupungin kuntalaisille antamissa palveluissa.
- Huolehdimme siitä, että asioimme vieraskielisten asiakkaiden kanssa ammattitulkkiavustuksella, mikäli on vähänkin syytä epäillä, että asiakas ei hallitse suomen tai ruotsin kieltä hyvin. Emme esimerkiksi laita lapsia tulkkamaan viranomaiskeskusteluja vanhemmilleen tai asioi lasten asioissa vain suomea tai ruotsia paremmin osaavan vanhemman kanssa.

Apua, neuvoja ja lisätietoa

Kaupungin sisäinen asiantuntemus:

- maahanmuuttajapalvelut
- monikulttuurisuusyksikkö
- sosiaali- ja potilasasiamies
- asumisasioissa VAV
- paikallisromanityöryhmä (yhteys monikulttuurisuusyksikön kautta)
- monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta (-"-)

Tulkkaus: Helsingin seudun asioimistulkkipalvelus, www.asioimistulkkaus.fi

Maahanmuuttajajärjestöt Vantaalla, ks. <http://www.vantaalla.info>

Tyttöjen ja naisten asiat

- Nicehearts ry
- Monika-naiset

Tietoa ja tukea: Ihmisoikeusliitto

Huomaa myös julkaisu: Selvitys maahanmuuttajanaisten ja -miesten asemasta ja sukupuolten tasa-arvosta (STM:n raportteja 2016: 53),
<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/75403>

Tiesitkö, että

Pohjoismaisella kielisopimuksella, joka tuli voimaan 1.3.1987, pyritään helpottamaan Pohjoismaiden kansalaisten mahdollisia kieliongelmiä heidän vieraillessaan tai asuessaan toisessa pohjoismaassa.

Sopimus koskee

- Suomen, Ruotsin, Islannin, Norjan ja Tanskan kansalaisia
- seuraavia kieliä: suomi, ruotsi, islanti, norja ja tanska
- sekä suullista tulkkauksista että asiakirjojen kirjallista kääntämistä

Sopimuksen mukaan Pohjoismaan kansalaisen on tarvittaessa voitava käyttää omaa kieltään asioidessaan toisen Pohjoismaan viranomaisen tai julkisen laitoksen kanssa. Tällaisia ovat esim. sairaan- ja terveydenhoito-, sosiaali-, työvoima-, vero-, poliisi- ja kouluviranomaiset sekä tuomioistuimet. Sopimus ei koske puhelinyhteydenottoja eikä opetusta. Kyseisen viranomaisen tulee mikäli mahdollista huolehtia tarvittavan tulkkaus- ja käännöspalvelun järjestämisestä. Rikosasioissa on aina järjestettävät tarvittava tulkkaus.

Sopimusta sovelletaan kaikissa Pohjoismaissa, ei kuitenkaan Färsaarilla.

Uskonto, vakaumus, mielipide, poliittinen toiminta, ammattiyhdistystoiminta

Mitä tarkoittaa uskonto, vakaumus, mielipide ja poliittinen tai ammattiyhdistystoiminta?

Kuten niin monen muunkin käsitteen kohdalla yhtä ainoaa uskonnon määritelmää on vaikea antaa. Uskonto voi myös olla osa etnisyyttä, jota käsittelimme edellä. Uskonnon ja vakaumuksen raja on joskus häilyvä. Vakaumuksen ero mielipiteeseen on taasen siinä, että vakaumuksen katsotaan olevan jotakin laajaa ja pysyvää kun taas mielipide kohdistuu selkeästi johonkin asiaan ja mielipide voi myös muuttua. Uskonto, vakaumus ja/tai mielipide voivat johdattaa henkilön poliittiseen toimintaan tai ammattiyhdistystoimintaan.

Suomen perustuslaki takaa kaikille uskonnon ja omantunnon vapauden ja ihmisen tai ihmisryhmien uskonto, vakaumus tai mielipide eivät saa olla perusteita kollegan tai kuntalaisen syrjivälle kohtelulle. Omalla uskonnolla, vakaumuksella tai mielipiteellä ei saa myöskään perustella syrjintää eikä niitä saa käyttää häirinnän välineenä. Ihmisillä tulee olla vapaus ilmaista ja harjoittaa uskontoaan tai vakaumustaan. Samalla tulee muistaa, että kaikilla on myös vapaus olla osallistumatta uskonnollisiin tilaisuuksiin tai toimintoihin.

Syrjimättömyyden lisäksi uskontoon ja vakaumukseen perustuvan toiminnan vapautta tulee edistää. Vaihtoehdot koulun uskonnonopetuksessa ovat esimerkki siitä, kuinka uskontojen ja vakaumusten moninaisuutta edistetään kaupungin toiminnassa. Henkilöstöpolitiikassa voimme kaikki suhtautua myönteisesti työkavereidemme ammattiyhdistys-, puolue- tai uskonnolliseen toimintaan, vaikka emme olisi toiminnan sisällöistä tai tavoitteista samaa mieltä. Kenenkään ei tarvitse tehdä selkoa vakaumuksestaan töissä, mutta jos joku niin tekee, voimme kuunnella häntä tavanomaisen asiallisen kanssakäymisen puitteissa.

Rekrytoinnissa vältetään tulevia hankalia tilanteita, mikäli ennen työsopimuksen solmimista käydään avointa keskustelua siitä, sisältääkö työ vaatimuksia tai tilanteita, jotka ovat työntekijälle haasteellisia esimerkiksi uskonnon tai vakaumuksen takia. Tällaisia asioita voivat olla muun muassa työssä vaadittavan pukeutumisen, eri sukupuolten kanssa asioinnin, ruuan käsittelyn tai kaikkina viikonpäivinä työskentelyn kaltaiset kysymykset ja se, kuinka paljon työnantaja voi tarvittaessa joustaa näissä kysymyksissä. Kuntalaisille annettavissa palveluissa uskonnolla ja vakaumuksella voi olla erityistä merkitystä

kasvatuksen ja opetuksen lisäksi esimerkiksi terveyspalveluissa, ruokapalveluissa, kirjastojen materiaalitarjonnassa, laitosasumisessa ja valmiusasioissa.

Uskonto on toisaalta yleinen asia ja toisaalta yksityinen asia. Jos uskonto tai vakaumus ei ole koko ajan tai vahvasti läsnä, tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, ettei sillä olisi merkitystä yksilöille ja yhteisöille. Uskontojen sisällä on myös erilaisia suuntauksia, ihmiset uskovat eri tavoin samankin uskonnon sisällä ja uskontoihin yhdistyy muita vakaumuksia ja mielipiteitä. Uskonnollisia konflikteja esiintyy, mutta niiden takana tai osana saattaa olla myös muita ristiriitoja, jotka tulkitaan usein suoraviivaisesti vain uskontojen kautta. Parasta konfliktien ennaltaehkäisyä on ihmisten ja ihmisryhmien vakaumusten kunnioittaminen ja avoin luottamukseen perustuva keskusteluyhteys sekä työpaikalla että asiakaspalvelussa.

Kysymyksiä pohdittavaksi yksin ja muiden kanssa

Sinun pitää ratkaista henkilöstöpoliittinen tilanne, jossa elintarvikkeiden parissa työskentelevä työntekijä kieltäytyy käsittelemästä sianlihaa. Hän perustelee kieltäytymistään uskonnollisilla syillä. Hänen koeaikansa on päättynyt. Samassa työpaikassa toinen henkilö ilmoittaa, että mikäli tälle työntekijälle annetaan vapautus sianlihan käsittelystä, hän kieltäytyy kaiken lihan käsittelystä, koska hän on vakaumuksellinen vegaani. Keiden kanssa keskustele asiasta ennen päätöstäsi? Mihin perustat ja miten perustelet ratkaisusi?

Tutkimusten mukaan Suomessa suhtaudutaan erityisen kielteisesti ”valtakulttuurin” naisiin, jotka omaksuvat islamin uskon ja peittävän pukeutumisen avioituttuaan islaminuskoisen miehen kanssa. Pohdi mistä tämä kielteisyys saattaa johtua.

16-vuotias lukiolainen menee terveyskeskuslääkärille kovien kuukautiskipujensa takia. Lääkäri tutkii ja kirjoittaa hänelle ilman keskustelua e-pillerireseptin, ojentaa sen ja toteaa, että ”tällä tavalla pääset kipujen lisäksi eroon myös ehkäisyyn liittyvistä ongelmista”. Mitä kaikkea tämä lääkäri olettaa? Onko hänen toimintansa sopusoinnussa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteiden kanssa?

Näin toimimme Vantaalla uskontoon, vakaumukseen, mielipiteeseen, poliittiseen toimintaan ja ammattiyhdistystoimintaan liittyvän yhdenvertaisuuden toteutumiseksi

- Tunnustamme uskonnon ja omantunnon vapauden sekä henkilöstön että kuntalaisten keskuudessa.
- Kunnioitamme ihmisten yksityisyyttä myös uskonnon, vakaumuksen, mielipiteiden ja poliittisen toiminnan asioissa.
- Teemme yhteistyötä paikallisten uskonnollisten yhteisöjen kanssa erilaisissa asioissa osapuolten tarpeiden pohjalta.
- Edistämme ja mahdollistamme uskontojen välistä vuoropuhelua Vantaalla etenkin kaupungin monikulttuurisuustyön avulla.

Apua, neuvoja ja lisätietoa

Kaupungin sisäinen asiantuntemus:

- monikulttuurisuusyksikkö
- sivistystoimen asiantuntijat

Perhesuhteet

Mitä tarkoittaa perhesuhteet?

Sana perhe tuo nopeasti mieleemme samassa taloudessa elävän ydinperheen, joka koostuu aviomiehestä, aviovaimosta ja tämän avioparin yhteisistä alaikäisistä biologisista lapsista. Tämä perhe on kuitenkin vain yksi perhetyyppi muiden joukossa ja tosiasiaa perheitä on niin monenlaisia, että perheelle on mahdotonta antaa edes yhtä yleispätevää määritelmää. Perheen aikuiset voivat olla eri tai samaa sukupuolta tai yhtä hyvin heitä voi olla vain yksi tai enemmän kuin kaksi. Perheessä ei ole välttämättä lapsia, lapsista kaikki tai osa voivat olla aikuisten aiemmista avo- tai avioliitoista tai heitä on adoptoitu nykyiseen tai aiempaan perheeseen. Kaikki perheet eivät asu samassa paikassa ja perheen lapsilla saattaa olla monta kotia. Niin ikään vuodesta 2012 lähtien perhehoito on ollut lastensuojelun sijaishuollon ensisijainen hoitomuoto ja perhehoitoa järjestetään sijaisperheissä, joiden vanhempia kutsutaan sijaisvanhemmiksi.

Tämänhetkisen lainsäädännön mukaan lapsella voi olla enintään kaksi keskenään samaa tai eri sukupuolta olevaa vanhempaa. Erotilanteessa vain juridisella vanhemmalla on lapsen tapaamisoikeus. Lapselle voidaan oikeusteitse määrätä enintään kolme huoltajaa. Suomi sallii viimeisenä pohjoismaana ihmisen solmia avioliiton hänen haluamansa henkilön kanssa; tämä sukupuolineutraaliksi avioliitoksi kutsuttu lakimuutos tulee voimaan maaliskuussa 2017. Samaa sukupuolta olevat parit ovat Suomessa voineet rekisteröidä parisuhteensa vuodesta 2002 lähtien. Rekisteröidyssä parisuhteessa olevilla mies- ja naispareilla ei ole kaikkia samoja oikeuksia kuin naimisissa olevilla. Esimerkiksi yhteinen sukunimi ilman erillistä nimimuutosta tai ulkoinen adoptio eivät ole mahdollisia.

Uudehkoja käsitteitä, joiden tuntemisesta saattaa olla hyötyä perhesuhteisiin liittyvän tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kehittämisessä:

Sateenkaariperheet ovat lapsiperheitä, joissa yksi tai useampi vanhemmista kuuluu seksuaali- tai sukupuolivähemmistöön. Sateenkaariperheiden kirjo on laaja ja perheet ovat keskenään hyvinkin erilaisia. Sateenkaariperheistä tilastoissa näkyvät vain rekisteröityyn parisuhteeseen perustuvat perheet.

Apilaperhe on perhe, jossa lapsi tai lapset ovat syntyneet kahden eri perheyksikön yhteisiksi lapsiksi. Esimerkiksi naisparin ja itsellisen miehen tai miesparin ja naisparin yhdessä muodostama perhe. Apilaperheet voidaan jakaa edelleen kolmen vanhemman kolmiapilaperheisiin, neljän vanhemman neliapilaperheisiin tai kahden vanhemman ystäväperheisiin. Apilaperheissä kaikki vanhemmat ovat yleensä lapsen tai lasten sosiaalisia vanhempia, mutta lainsäädännön takia vain kaksi heistä voi olla vanhempia myös lain

silmissä. Apilaperheessä ainakin kaksi vanhempaa on ryhtynyt jakamaan vanhemmuutta alusta alkaen ilman parisuhdetta.

Ystäväperhe on perhe, jossa lapsen tai lasten vanhemmuuden jakavat kaksi tai useampi keskenään ystävyysuhteessa olevaa ihmistä, esimerkiksi homomies ja heteronainen tai yhdessä yhteisössä asuvat ystävät.

Meillä on monenlaisia oletuksia myös perheistä, joissa on kokonaan tai osin suomalaisten enemmistöstä poikkeava kieli, kulttuuri tai uskonto. Joskus nämä oletukset ovat niin vahvoja, että ne vääristävät tai haittaavat perheen ja sen jäsenten kohtaamista sellaisina kuin he tosiasiaassa ovat. ”Maahanmuuttajaperheiden” kanssa asioimista saatetaan myös arastella. Viranomaiset voivat niin ikään vilpittömästi uskoa asioivansa kaikkien perheiden kanssa samalla tavalla ja ilman erontekoa, mutta tosiasiaassa he eivät näin tee.

Jokainen ihminen haluaa tulla hyväksytyksi työyhteisössään sekä kaupungin asiakkaana olipa hänen perheensä millainen tahansa – tai vaikka hänellä ei olisi perhettä lainkaan. Työnantajana ja työtovereina voimme myös toimia niin, että työn ja perhe-elämän yhdistäminen onnistuu meiltä kaikilta. On myös tärkeää, että suhtaudumme ennakkoluulottomasti kuntalaistemme erilaisiin perheisiin. Kaikki perhemuodot ovat normaaleja.

Perhesuhteilla voi olla myös toisenlaista merkitystä yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Tällöin saman suvun tai perheen jäsenten oletetaan olevan samanlaisia jossakin asiassa tai jonkun perheenjäsenen todellinen tai oletettu toiminta leimaa koko perheen. Tämän seurauksena esimerkiksi jonkin perheen lapset asetetaan eriarvoiseen asemaan koulussa tai jonkun puolisoa ei arvioida hänen omien tekemistensä perusteella. Kyseessä on tällöin oletus- ja/tai läheissyrjintä.

Kysymyksiä pohdittavaksi yksin ja muiden kanssa

Mikä kaikki yhteiskunnassamme pitää yllä käsitystä ”tavallisesta” tai ”normaalista” perheestä?

Suhtaudummeko samalla tavalla yksineläjiin ja perheellisiin työyhteisömme jäseninä ja asiakkaina? Miten ja millaisissa asioissa mahdolliset suhtautumiserot tulevat ilmi?

Pohdi millaisiin ongelmatilanteisiin esimerkiksi neliapilaperhe voi joutua asioidessaan kaupungin palveluissa? Löydätkö ratkaisuja näihin tilanteisiin?

Väite: biologista äitiä pidetään käytännössä ensisijaisena vastuuhenkilönä lapsen asioissa. Esitä perusteluja tämän väitteen puolesta ja sitä vastaan eri elämänalueilla.

Tee lista siitä, mitä tiedät Suomen romanien kulttuurista perhe-elämään liittyvissä asioissa. Pohdi sen jälkeen mihin lähteisiin nämä käsityksesi perustuvat ja ovatko nämä lähteet luotettavia. Pohdi myös miten käsityksesi vaikuttavat omassa työssäsi ja omalla alallasi romaniperheiden kanssa asiointissa.

Näin toimimme Vantaalla perhesuhteisiin liittyvän yhdenvertaisuuden toteutumiseksi

- Toimimme henkilöstöpolitiikassa ja työyhteisön jäsenenä niin, että voimme kaikki sovittaa yhteen työn ja yksityiselämän.
- Pidämme kaikenlaisia perhemuotoja normaaleina ja hyvinä perheinä.
- Perheiden kanssa asioidessamme perustamme työmme tosiasioihin, emme oletuksiin.
- Muistamme että perheen jäsenet ovat ennen kaikkea yksilöitä myös perheen tai suvun jäsenenä.

Apua, neuvoja ja lisätietoa

Kaupungin sisäinen asiantuntemus

- perhepalvelut

Muita tahoja

Monimuotoiset perheet -verkosto koostuu kymmenestä itsenäisestä perhejärjestöstä, joita yhdistää se, että kaikkien kohderyhmät poikkeavat tavalla tai toisella oletetusta perheestä:

<http://www.monimuotoisetperheet.fi>

Terveydentila ja vammaisuus

Mitä terveydentila ja vammaisuus tarkoittaa?

Terveydentila on paitsi yksilön kokemus omasta fyysisestä ja psyykkisestä terveydestään, myös sosiaalinen kysymys. Tällöin terveydentilalla on vaikutuksia henkilön toimintaan ja toimintamahdollisuuksiin yhteisössä ja yhteiskunnassa. Esimerkiksi sosiaali- ja terveystieteiden perustutkimuksen opiskelu ja ammatissa toimiminen edellyttävät hyvää fyysistä toimintakykyä, henkistä tasapainoa ja kykyä olla vuorovaikutuksessa erilaisten ihmisten kanssa.

Hyvä terveys tai ongelmat terveyden kanssa vaikuttavat käytännössä miltei kaikkiin tekemiimme ja muiden henkilöiden suhtautumiseen meihin. Työsyöjinnän seuranta Suomessa -tutkimuksen mukaan (TEM, 2014) terveydentila on yleisin syy työsyöjintään Suomessa. Ministeriön selvityksessä työsyöjintään liittyviä tietoja seurataan useista lähteistä, kuten viranomaisaineistoista, kyselytutkimuksista ja rekisteriaineistoista.

Vammaispuvelulain mukaan vammaisella henkilöllä tarkoitetaan henkilöä, jolla vamman tai sairauden johdosta on pitkäaikaisesti erityisiä vaikeuksia suoriutua tavanomaisista elämän toiminnoista. Vaikeavammaisuus on käsite, jonka sisältö määrittyy suhteessa vammaisen ihmisen elämäntilanteeseen ja ympäristöön ja merkitsee runsasta avun, palveluiden tai tukitoimien tarvetta.

Yleisimpiä vammaisuuden muotoja ovat kehitysvammaisuus, aistivammaisuus mukaan lukien näkö- ja kuulovammaisuus, liikuntavammaisuus kuten cp-vamma, autismi, kielelliset häiriöt kuten dysfasia sekä tarkkaavaisuus- ja ylivilkkaushäiriöt kuten ADHD.

Voimme havaita jotkut vammat tai toimintarajoitteet päällepäin, mutta esimerkiksi kuulovamma tai psyykkiset vammat eivät ole niin näkyviä. Vammaisten tarpeet tulee ottaa huomioon osana ihmisten moninaisuutta kaikessa suunnittelussa. Esteettömyys on periaate, jonka mukaan rakennetun ympäristön, tuotteiden ja palvelujen tulee olla mahdollisimman toimivia, helppokäyttöisiä ja helposti saavutettavia. Perinteisesti esteettömyys on liitetty rakennettuun ympäristöön, mutta viime vuosina käsite on laajentunut kattamaan myös palvelujen, viestinnän ja ihmisten välisen vuorovaikutuksen esteettömyyden. Esteettömyys voi olla muun muassa fyysistä, sosiaalista tai taloudellista. Fyysisellä esteettömyydellä tarkoitetaan esimerkiksi ympäristön, infrastruktuurin sekä käytössä olevien laitteiden, ohjelmistojen ja palvelujen hyvää saavutettavuutta ja käytettävyyttä.

Sosiaalisella esteettömyydellä tarkoitetaan eri sosiaaliryhmiin kuuluvien henkilöiden yhtäläisiä mahdollisuuksia toimia yhteiskunnassa. Taloudellinen esteettömyys tarkoittaa henkilön riittäviä mahdollisuuksia toimia yhteiskunnassa omasta taloudellisesta tilanteestaan riippumatta.

Yhteiskunnan esteettömyys vähentää erityisratkaisujen tarvetta esimerkiksi vammaisille ihmisille. Pyörätuolilla liikkuvien asiakkaiden lisäksi vaikkapa lastenvaunujen tai rollaattorin kanssa liikkuvat hyötyvät tilojen esteettömyydestä. Esteettömyyteen liittyvät myös myönteiset asenteet. Yhdenvertaisuuden lähtökohtana on esimerkiksi se, että katsomme vammaista ja puhumme hänelle hänen avustajansa tai viittomakielen tulkin sijasta tai ymmärrämme, että ihminen on paljon muutakin kuin hänen vammansa.

Yhdenvertaisuuslaissa on nyt myös velvoite tarjota vammaisille ihmisille kohtuullisia mukautuksia. Tällaisten mukautusten tulee vastata jossakin konkreettisessa tilanteessa vammaisen ihmisen tarpeisiin. Toimenpide tarvitaan esimerkiksi silloin, kun jokin palvelu ei ole kyseisen vammaisen ihmisen saatavilla muihin henkilöihin verrattuna vastaavalla tavalla ilman mukautusta. Tällainen voi olla vaikkapa tilanne, jossa kirjastossa äänikirjoja lainaavalle kuulevalle näkövammaiselle luetaan äänikirjojen nimiä ja sisältökuvauksia, jos niissä ei ole näkövammaisille tarkoitettuja tekstejä.

Kysymyksiä pohdittavaksi yksin ja muiden kanssa

Listaa vammaisiin ihmisiin kohdistuvia ennakkoluuloja. Miten nämä ennakkoluulot voivat käydä ilmi oman alasi työssä?

Pohdi työpaikkasi ammatteja ja työtehtäviä terveydentilan ja vammaisuuden näkökulmista. Millaiset toimintarajoitteet ovat todellisia esteitä työnteolle?

Millaista terveydentilaan perustuvaa henkilöstön työsyryjintää voit kuvitella omalla toimialallasi? Kiinnitä huomiota myös moniperusteiseen syrjintään.

Näin toimimme Vantaalla terveydentilaan ja vammaisuuteen liittyvän yhdenvertaisuuden toteutumiseksi

- Toteutamme kaikessa palvelusuunnittelussamme laajan esteettömyyden periaatetta.
- Kiinnitämme erityistä huomiota sähköisen viestinnän ja sähköisten palvelujen saavutettavuuteen.
- Hyödynnämme suunnittelussa ja esteettömyyden arvioinnissa kaupungin vammaisneuvoston asiantuntemusta.
- Pidämme terveydentilaan ja vammaisuuteen perustuvaa yhdenvertaisuutta kaikkien toimialojen asiana.
- Edistämme vammaisten osallisuutta muun muassa koulutuksessa, vapaa-ajan toiminnoissa ja työssä. Tätä tarkoitusta varten kuuntelemme järjestöjä ja teemme niiden kanssa yhteistyötä vammaisten segregaanin purkamiseksi.
- Varmistamme rekrytointiprosessin ja työhönoton esteettömyyden.
- Vantaalla on käytössä aktiivisen välittämisen toimintatapa. Aktiivinen välittäminen on vantaalaista varhaista ennakointia ja reagointia silloin, kun työkyvyn heikkenemisen ensimerkit näkyvät työn tekemisessä.

Apua, neuvoja ja lisätietoa

- Kaupungin sisäinen asiantuntemus
- vammaispalvelut
- vammaisneuvosto (koostuu järjestöjen edustajista)
- maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala; tilakeskus (ympäristön esteettömyys)
- henkilöstökeskus.
- Vammaisjärjestöjä on lukuisia ja osalla niistä on paikallistoimintaa Vantaalla. Järjestöjen yhteystietoja löytyy mm. seuraavien kattojärjestöjen sivuilta ja näillä sivuilla on myös muuta tärkeää tietoa viranomaisille:
- Valtakunnallinen vammaisneuvosto <http://www.vane.to>
- Vammaisten ihmisten perus- ja ihmisoikeusjärjestö Kynnys ry. www.kynnys.fi
- Vammaisfoorumi ry. edistää vammaisten ihmisten yhteiskunnallista asemaa ja hyvinvointia <http://www.vammaisfoorumi.fi>
- Tietoa esteettömyydestä löytyy mm. Invalidiliitto ry:n Esteettömyyskeskuksen sivuilta www.esteeton.fi
- Aktiivisen välittämisen toimintatavasta on lisätietoa intranetissä (Avaimessa).

Seksuaalinen suuntautuminen

Mitä seksuaalinen suuntautuminen tarkoittaa?

Seksuaalinen suuntautuminen on ominaisuus, joka kertoo siitä, kehen ihminen ihastuu, rakastuu tai tuntee emotionaalista tai eroottista vetovoimaa. Seksuaalinen suuntautuminen määritellään tunteiden kohteen sukupuolen ja oman sukupuolen pohjalta. Tämä tekee siitä moniselitteisen asian. Sukupuoli-identiteetti ja seksuaalinen suuntautuminen liittyvät toisiinsa, mutta ne eivät ole sidoksissa niin, että toinen niistä olisi toisesta riippuvainen.

Seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus on käsite, jolla viitataan koko siihen suuntautumisten kirjoon, mitä ihmisillä on. Tunnetuimmat suuntautumisen termit ovat hetero, homo, lesbo ja bi. Henkilöä, joka rakastuu ”vastakkaiseen” sukupuoleen – nainen mieheen ja mies naiseen – sanotaan yleisesti heteroksi. Jos henkilö rakastuu oman sukupuolen edustajaan, käytetään hänestä termiä homo tai lesbo. Homolla voidaan tarkoittaa miespuolista homoa tai homoa sukupuolesta riippumatta; lesbo on naispuolinen homo. Biseksuaali on henkilö, joka tuntee emotionaalista ja/tai eroottista vetovoimaa sekä miehiä että naisia kohtaan tai joka ihastuu ihmiseen tämän sukupuolesta riippumatta.

Homot, lesbot ja bi kuuluvat seksuaalivähemmistöihin. Nykypäivänä tällainen jaottelu on jo hieman vanhanaikainen ja riittämätön. Esimerkiksi queer (alkujaan haukkumasana) on akateeminen ja poliittinen näkökulma, joka kyseenalaistaa yhteiskunnan sukupuoleen ja seksuaaliseen suuntautumiseen liittyviä normeja. Yhä useammalle queer on myös identiteetti, jonka kuvaamiseksi perinteiset sukupuoli tai suuntautumista määrittelevät sanat ovat liian rajoittavia. Myös heteroksi itsensä kokeva henkilö voi olla queer.

Seksuaalisen suuntautumisen identiteetti on aina itsemäärittelykysymys. Omaan seksuaaliseen suuntautumiseen voi havahtua missä iässä tahansa ja se voi muuttua oman elinkaaren aikana. Seksuaalinen suuntautuminen identiteettinä ei myöskään ole suoraan suhteessa seksikäyttäytymiseen. Seksuaalista mielenkiintoa samaa sukupuolta kohtaan on huomattavasti suuremmalla osalla ihmisiä kuin vain niillä, jotka määrittelevät itsensä homo-, lesbo- tai bi-ihmisiksi.

Yhteiskunnassamme esiintyy vahvana olettaus, jonka mukaan kaikki ovat heteroja, ellei muuta tuoda erityisesti esiin. Tällainen hetero-olettaus ei ole neutraali, sillä siihen liittyy enemmän tai vähemmän tahallinen viesti siitä, että heterous on normaalia, hyvää ja luonnollista kun taas seksuaalivähemmistöihin kuulumisen on epänormaalia, huonoa ja luonnotonta. Tällainen heteronormi saa aikaan oletuksia, myyttejä, ennakkoluuloja ja syrjintää seksuaalivähemmistöjä kohtaan. Normista poikkeavien ihmisten kaikki ajatukset ja tekemiset saatetaan myös selittää seurauksiksi seksuaalisesta suuntautumisesta. Pahimmillaan homofobia ilmenee viharikoksina. Rikoksesta tekee viharikoksen se, että sitä motivoivat ennakkoluulot tai syrjivät asenteet. Motiivina voi olla tekijän käsitys uhrin henkilökohtaisista ominaisuuksista ja kuulumisesta tiettyyn ryhmään tai vähemmistöön. Rikoslaisissa viharikosten haitallisuus on huomioitu rangaistuksen koventamisperusteena.

Meillä viranomaisilla on lakisääteinen velvollisuus seksuaalivähemmistöjen syrjimättömyyteen ja niiden yhdenvertaisuuden edistämiseen. Edistämiseen ei tarvita välttämättä suuria tekoja. Jo esimerkiksi seksuaalista yhdenvertaisuutta käsittelevä juliste tai esite (koulu)terveydenhoitajan huoneessa on viesti kuntalaisillemme ja vaikkapa uutta asuinalueita markkinoivan esitteen kuvissa voi olla monimuotoisuutta myös seksuaalisen suuntautumisen näkökulmasta.

Kysymyksiä pohdittavaksi yksin ja muiden kanssa

Istut kahvitauolla yhdessä neljän työkaverisi kanssa ja puhe kääntyy tunnettuun naisnäyttelijään, joka on äskettäin ”tullut kaapista” ja solminut parisuhteen toisen naisnäyttelijän kanssa. Yksi kollegasi toteaa, että hän ei olisi ikinä uskonut, että tämä ihminen on seksuaalisesti poikkeava. Toinen sanoo, että asia ei häntä yllätä, sillä ainahan tämä nainen on ollut silleen miehekäs ja sehän voi olla, että hän on jopa vaihtanut sukupuolta. Kolmas jatkaa, että asia on hänestä sinänsä OK, mutta se on tosi ikävää, että kummankin lapset joutuvat ihan varmasti kärsimään häpeää äitiensä julkisesta himokkuudesta. Lopuksi neljäs työkaverisi sanoo, että pariskunnalla tulee tästedes olemaan ammatillinen uskottavuusongelma aina kun heidän pitää näytellä heteroja televisiosarjoissa ja elokuvissa. Osallistutko keskusteluun? Mikä vaikuttaa siihen puututko näihin puheisiin? Millaisia näkökohtia voisit tuoda keskusteluun?

Missä kaupungin palveluissa henkilöstön tulisi mielestäsi olla erityisen hyvin perillä seksuaalisen suuntautumisen mukanaan tuomista yhdenvertaisuuskysymyksistä?

Näin toimimme Vantaalla seksuaaliseen suuntautumiseen liittyvän yhdenvertaisuuden toteutumiseksi

- Emme hyväksy minkäänlaista asiatonta puhetta tai käytöstä seksuaalivähemmistöjä kohtaan. Teemme tämän selväksi henkilöstöllemme sekä tarvittaessa myös kuntalaisillemme ja yhteistyötahoillemme.
- Käsitlemme henkilöstökoulutuksissamme sukupuolen ja seksuaalisuuden moninaisuutta sekä palvelukohtaisia keinoja edistää laaja-alaista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.
- Vältämme seksuaaliseen suuntautumiseen liittyviä oletuksia ja kunnioitamme ihmisten yksityisyyttä tässäkin asiassa.

Apua, neuvoja ja lisätietoa

Kaupungin sisällä

- asukaspalvelujen hallinto

Seksuaalinen tasavertaisuus Seta ry. tarjoaa tietoa, koulutusta, kehittämissyhteistyötä jne. Yhdistyksen sivuilla on myös hyvä seksuaalisen moninaisuuden sanasto: www.seta.fi .

Muu henkilöön liittyvä syy

Suomen yhdenvertaisuuslaki on siitä erikoinen, että se jättää syrjintäperusteiden luettelon periaatteessa avoimeksi. Voimme vain esittää arveluja siitä, mitkä voisivat olla ” muita henkilöön liittyviä syitä”. Tällaisia syitä voisivat periaatteessa olla esimerkiksi omaan henkilöhistoriaan liittyvät asiat, kuten vankeustuomio tai velkaantuminen. Keksitkö itse lisää esimerkkejä?

6. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmien integrointi viranhaltijoiden toimintaan ja palvelutuotantoon

Sukupuolten tasa-arvon ja kaikkien ihmisten yhdenvertaisuuden edistämisen tulee olla Vantaan kaupungin tavallista ja arkipäiväistä toimintaa. Tämä tarkoittaa sitä, että edistäminen

- on kaikkien ja jokaisen asia
- on mukana kaikessa toiminnassa ja toiminnan kaikissa vaiheissa
- tehdään sallituksi ja mahdolliseksi kaikkien viran- ja toimenhaltijoiden työssä

Tällaista toimintatapaa voidaan kutsua tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulman valtavirtaistamiseksi tai integroimiseksi. Me Vantaalla olemme jo aloittaneet sen, mutta tehtävää riittää vielä paljon. Tässä luvussa tarkastelemme esimerkinomaisesti muutamaa toimintamme osa-aluetta ja esitämme tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen liittyviä tarkistuskysymyksiä. Tarkastelu toimii samalla muistutuksena siitä, että integrointi vaatii toimenpiteitä – pelkkä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden idean kannattaminen ei ole lakien vaatimaa integrointia.

Strategiatyö ja talousarvion valmistelu

- Miten sitoutuminen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen on ilmaistu strategiassa?
- Onko kuntalaisten moninaisuus (sukupuoli, ikä, alkuperä, vammaisuus jne.) mukana aineistoissa ja huomioitu esimerkiksi toimintaympäristöanalyysissä?
- Mahdollistaako kaupungin ja toimialojen tietotuotanto sen, että voidaan tarkastella resurssien (raha, tila, aika jne.) jakautumista miesten ja naisten ja eri-ikäisten ihmisten välillä erilaisissa palveluissa ja asioissa?

Kaupungin ohjelmatyö

- Onko kuntalaisten moninaisuus huomioitu ohjelmien valmistelussa, hyväksymisvaiheessa, jalkautuksessa, arvioinnissa, viestinnässä jne.?
- Sisältääkö ohjelma kirjauksia ja toimenpiteitä syrjimättömyydestä (välitön ja välillinen syrjintä) ja tasa-arvon & yhdenvertaisuuden edistämisestä vastuutahoineen?

Toimielinten päätöksenteon valmistelu

- Ovatko jokaisen toimielimen jäsenet ja valmistelijat perillä siitä, että Vantaan kaupungin tulee edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta kaikessa toiminnassaan? Miten tämä on varmistettu?

- Tuodaanko toimielinten listateksteissä esiin tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyviä näkökohtia käsittelyssä olevissa asioissa ja asiakokonaisuuksissa? Onko tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden pohdinta mukana ennakoivissa vaikutusten arvioinneissa?

Rakennerahastohankkeet (ESR ja EAKR)

- Miten jokaisen rakennerahastohankkeen vaatima tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulma muotoillaan hakuvaiheessa?
- Miten hankkeen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusosuutta toteutetaan ja seurataan hankkeen aikana?
- Miten varmistetaan, että hankkeessa saavutetut tulokset jalkautetaan hankkeen päättyessä tavalliseen toimintaan myös tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulman osalta?

Henkilöstökoulutukset

- Miten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta (sisäistä henkilöstöpoliittista ja ulkoista toiminnallista) käsitellään esimerkiksi uuden työntekijän perehdytyksessä ja esimieskoulutuksessa?
- Onko henkilöstön ja kuntalaisten moninaisuus ja moninaisuusnäkökulman tarve integroitu kaikkiin koulutuksiin?

Asiakaspalvelu

- Miten sinun palvelussasi varmistetaan se, että työntekijämme eivät kohdista asiakkaisiin asiattonta kohtelua sukupuolen, iän, seksuaalisen suuntautumisen jne. perustalta?
- Millaista tukea henkilöstömme saa jos se joutuu asiattoman kohtelun kohteeksi henkilöön liittyvien perusteiden takia (sukupuoli, ikä, alkuperä jne.)?
- Kysytäänkö asiakkailta tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä asiakaskyselyissä?
- Kannammeko vastuumme tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisestä myös ulkoistetuissa palveluissa? Miten tämä tapahtuu tai voisi tapahtua?

7. Menetelmiä ja työkaluja

Tässä luvussa ohjataan Vantaan kaupungin toimijoita hyödyntämään erilaisia tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön menetelmiä ja valmiita työkaluja.

Sukupuolten tasa-arvo ja kaikkien ihmisten yhdenvertaisuus ovat tavoitteita, jotka eivät välttämättä toteudu itsestään ilman toimenpiteitä. Meidän on ensinnäkin sitouduttava julkisesti ja kaikissa

toiminnoissa niiden edistämiseen. Lisäksi meidän tulee arvioida niiden toteutumista eri asioissa ja tarvittaessa tehdä muutoksia olemassa oleviin toimintatapoihin. Tätä kutsutaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöksi. Sen kohteet ja toteuttamistavat vaihtelevat aiheen, kontekstin ja työstä tehtyjen linjausten mukaan.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioissa toimivat ministeriöt, järjestöt sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuushankkeet ovat vuosien varrella tuottaneet suuren määrän malleja, opaskirjoja ja työkaluja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyötä varten. Niitä löytyy muun muassa Tasa-arvotiedon keskus [Minnan](#) sivuilta sekä [OM:n](#) yhdenvertaisuussivuilta.

Vantaan kaupunki on ollut myös monenlaisissa kehittämishankkeissa mukana. Tässä esitellään lyhyesti muutama tunnettu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön menetelmä, joiden soveltamisesta voi olla hyötyä Vantaan kaupungin erilaisten palvelujen arvioinnissa sukupuolen ja muiden perusteiden pohjalta.

3R ja 4R

3R-menetelmä (Representation, Resurser & Realia) kehitettiin Ruotsissa 1990-luvulla Ruotsin kuntaliiton suuressa JämKom-projektissa. Menetelmän avulla kartoitetaan ja analysoidaan toimintoja systemaattisesti tasa-arvon näkökulmasta. Siitä voidaan käyttää myös nimitystä tasa-arvoanalyysi. 3R:ää on kehitelty sittemmin yhä kattavammasi ja nykyään siitä käytetään nimitystä 4R (Representation, Resurser, Realia & Realisera). ”Ärrät” on aktiivisessa käytössä useimmissa ruotsalaisissa kaupungeissa ja kunnissa (ks. esimerkiksi [Uumaja](#) ja [Jönköping](#)).

JämStöds praktika – Metodbok för jämställdhetsintegrering (Statens offentliga utredningar, SOU 2007:15) on perusteellinen johdatus 4R-menetelmän käyttöön:

<http://www.jamstall.nu/wp-content/uploads/2014/02/JamStods-Praktika.pdf>

Sukupuolivaikutusten arviointi

Suomessa 4R-tyyppistä arviointia on kehitelty nimellä sukupuolivaikutusten arviointi eli lyhyemmin suvaaminen. Suvaamisen virstanpylväänä voidaan pitää STM:n vuonna 2009 julkistamaa, kehittämishankkeeseen pohjautuvaa Sukupuolisilmälasit -käsikirjaa

ministeriöiden tasa-arvotyön tueksi <http://stm.fi/tasa-arvo/sukupuolisilmalasi>. Joka ministeriössä tehdään toiminnallista tasa-arvotyötä lainsäädännön valmistelussa, talousarvion laadinnassa, hankkeiden ja ohjelmien toteuttamisessa sekä tietotuotannossa.

Suomessa vain harva kunta on ryhtynyt sukupuolinäkökulman integrointiin, suvaamismenetelmän käyttämiseen ja ylipäänsä toiminnalliseen tasa-arvotyöhön. Vantaa on ollut tässä asiassa merkittävä poikkeus, sillä meillä opeteltiin valtuustokaudella 2009–2012 toiminnallisen tasa-arvotyön menetelmiä, mukaan lukien suvaamista, kaikilla toimialoilla Valtavirtaistaminen käytäntöön -ESR-hankkeen avulla.

Sukupuolivaikutusten arvioinnin työvaiheet

1. Kootaan määrällistä ja laadullista tietoa sukupuoli- ja tasa-arvonäkökulmasta suvauksen kohteeksi valitusta asiasta, palvelusta tai toiminta-alueesta.

2. Selvitetään palvelun tai toiminnan toimivuutta ja vaikutuksia eri sukupuolten kannalta eli vastataan kootun tiedon pohjalta kysymyksiin:

- Mikä on naisten ja miesten (tyttöjen ja poikien) määrä tai osuus tarkasteltavana olevassa toiminnassa? Miten tämä näkyy suunnittelussa, toiminnassa ja arvioinnissa?
- Mitä tiedämme naisten ja miesten (tyttöjen ja poikien) eroista kyseessä olevassa asiassa tutkimustiedon valossa?
- Millaisissa elämäntilanteissa naiset ja miehet (tytöt ja pojat) ovat toiminta-alueella?
- Minkälaisia eroja naisten ja miesten (tyttöjen ja poikien) välillä on tarpeissa, elämäntilanteissa ja toiveissa toiminta-alueella?
- Miten erilaiset resurssit, kuten raha, aika ja tila sekä mahdollisuudet jakautuvat naisten ja miesten (tyttöjen ja poikien) välillä?
- Onko toiminnassa huomioitu sukupuolen moninaisuus? (Tämä kysymys on otettu mukaan vuonna 2015.)
- Onko sukupuolten tasa-arvo otettu huomioon toimintaa ohjaavissa arvoissa, normeissa, suunnitelmissa ja toimintaohjeissa?

(Alkuperäinen kysymyslista: Sinikka Mustakallio, WoM Oy ja Meija Tuominen, Vantaan kaupunki; 2010.)

3. Arvioidaan palvelun tai toiminnan toimivuutta ja vaikutuksia sukupuolten tasa-arvon toteutumisen kannalta.

4. Suunnitellaan, miten palvelua tai toimintaa voidaan kehittää sukupuolten tasa-arvon toteutumiseksi.

Suomalaisten kuntien sukupuolivaikutusten arvioinnista sekä laajemminkin toiminnallisesta tasa-arvotyöstä löytyy tietoa muun muassa näistä julkaisuista, joissa myös Vantaa on mukana:

Tasa-arvosta laatua ja vaikuttavuutta julkiselle sektorille – opas kuntien ja valtion alue- ja paikallishallinnon palveluihin ja toimintoihin (2012; www.wom.fi)

[http://www.wom.fi/Tasa-arvosta laatua ja vaikuttavuutta 2012.pdf](http://www.wom.fi/Tasa-arvosta%20laatua%20ja%20vaikuttavuutta%202012.pdf)

Käytännön keinoja kuntien tasa-arvotyöhön (2013; www.kunnat.net)
http://shop.kunnat.net/product_details.php?p=2906

Akanvirrasta valtavirtaan – sukupuolinäkökulman valtavirtaistaminen kolmessa suomalaisessa kaupungissa (Tampereen yliopisto, pro gradu 2015; www.uta.fi)

Sukupuolitietoinen budjetointi

Budjetti ei ole sukupuolineutraali asiakirja ja budjetti on keskeinen vallan väline. Sukupuolitietoisella budjetoinnilla tarkoitetaan etenkin talousarvioon sisältyvien tavoitteiden, tulojen ja menojen tarkastelua sukupuolinäkökulmasta. Tavoitteena on varmistaa, että resurssit kohdentuvat oikeudenmukaisesti ja että toiminta edistää tasa-arvoa. Sukupuolitietoiseen budjetointiin kuuluu myös sen tarkastelu, tarvitseeko tasa-arvon edistämiseen budjetoida erikseen rahaa.

Sukupuolen mukaan eriteltyt tilastot ovat välttämätön edellytys sukupuolitietoiselle budjetoinnille ja ylipäänsä tasa-arvotyölle. Sellaisenaan ne eivät kuitenkaan riitä tasa-arvotyöksi ja niitä pitääkin avata ja tulkita, jotta voidaan muodostaa yhteinen käsitys siitä, mitä tavoiteltava tasa-arvo on kyseessä olevassa asiassa tai asiakokonaisuudessa ja mitä tavoitteen toteutumiseksi on tehtävä.

GENDER+ tai +GENDER

Englannin kielessä gender tarkoittaa sosiaalista ja kulttuurista sukupuolta erotuksena biologisesta sukupuolesta (sex). Gender-sanaa voidaan käyttää myös tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyössä menetelmällisenä käsitteenä. Tällöin tavoitellaan ”pelkän” sukupuolen tarkastelun sijasta sukupuolen ja muiden henkilöön liittyvien perusteiden tarkastelua samanaikaisesti ja kokonaisvaltaisesti. Tällaisessa moniperusteisessa lähestymistavassa arvioidaan, miten useat tekijät yhtä aikaa tuottavat toisaalta etuoikeuksia ja toisaalta eriarvoisuutta eri ihmisryhmien välille. Suomen kielellä voidaan puhua myös risteävien erojen ja vaikutusten tai risteävän eriarvoisuuden tarkastelusta.

Yksinkertaisimmillaan menetelmä toimii niin, että esimerkiksi jossakin sukupuolen mukaan eriteltyssä tilastossa havaitaan kiinnostavia eroja miesten ja naisten välillä. Tällöin näitä sukupuolia ryhdytään tarkastelemaan syvemmin ottamalla mukaan lisäksi esimerkiksi iän, alkuperän, kielen, perhesuhteiden ja/tai uskonnon tarkastelu kyseisessä asiassa. Tällöin sukupuoleen liitetään jotain muuta (GENDER+). Samaan tapaan on yhtä tärkeää, että lähtökohtaisesti kaikissa asioissa tilastoidaan ja tarkastellaan kyseistä asiaa myös sukupuolen näkökulmasta (+GENDER). Esimerkiksi työllisyys ja työttömyys ovat asioita, joiden käsitteleminen ilman sukupuolinäkökulmaa osoittaa ymmärtämättömyyttä työn sukupuolistuneisuutta kohtaan.

Vaikutusten arvioinnit

Sukupuolivaikutusten arvioinnin lisäksi eri aloille on syntynyt arviointilajeja, joiden tekemiseen kuntia patistelevat eräät lait, ministeriöt, järjestöt sekä hankkeet. Tällaisia ovat esimerkiksi ihmisvaikutusten, terveysvaikutusten ja ympäristövaikutusten arvioinnit.

Yhdenvertaisuustyön näkökulmasta kiintoisa laji on lapsivaikutusten arviointi, jota kunnille suosittelevat muun muassa [lapsiasiavaltuutettu](#) ja [UNICEF](#).

Vantaan kaupungilla on oma suositus ennakoivasta vaikutusten arvioinnista, joka pyrkii yhdistämään useita edellä mainittuja arvioinnin kohteita. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökohtia on sisällytetty Vantaan suositukseen.

Yhdenvertaisuusvaikutusten arviointi

Suomessa yhdenvertaisuusvaikutusten arviointi omana arvioinnin lajinaan on melko uusi toiminnan tapa. Tällöin tarkastellaan sitä, millaisia vaikutuksia toimenpiteillä on eri väestöryhmiin syrjimättömyyden ja yhdenvertaisuuden näkökulmista. Arviointi on haasteellista jo siksi, että yhdenvertaisuusperusteita on niin monia. Yhdenvertaisuustyötä onkin tehty pääasiassa keskittymällä yksittäisiin perusteisiin, etenkin etniseen alkuperään ja vammaisuuteen (esteettömyys).

Oikeusministeriö on tuottanut yhdenvertaisuuslain toimeenpanoa varten Yhdenvertaisuuden arvioinnin [työkalun](#) apuvälineeksi yhdenvertaisuutta edistävälle taholle (viranomaisille, koulutuksen järjestäjille ja työnantajille). Työkalun avulla on mahdollista tunnistaa syrjintää ja puuttua siihen. Lisäksi siinä annetaan vaihtoehtoja yhdenvertaisuuden edistämiseen sekä keinoja ryhtyä tulosten analysoinnista toimenpiteisiin.

Katso myös:

Sukupuolisensitiivisyys varhaiskasvatuksessa – tasa-arvoinen kohtaaminen päiväkodissa (2012–2014) <http://www.tasa-arvoinenvarhaiskasvatus.fi/>

Tasa-arvo on taitolaji - Opas sukupuolen tasa-arvon edistämiseen perusopetuksessa (2015) http://www.oph.fi/julkaisut/2015/tasa_arvoty_o_on_taitolaji

Älä oletta – normit nurin on normikriittisellä menetelmällä toteutettu oppilaitosten yhdenvertaisuustyön käsikirja (2013) <http://normit.fi/wp-content/uploads/2013/06/AlaOlettaNormitnurin.pdf>

8. Luottamushenkilöiden toiminta

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen Vantaalla on sekä luottamushenkilöiden että virkakunnan asia. Tässä luvussa kerrotaan kymmenen tapaa, joilla luottamushenkilöt voivat edistää sukupuolten tasa-arvoa ja kaikkien ihmisten yhdenvertaisuutta päätöksenteossa ja muussa toiminnassaan.

1. Tasa-arvolain ja yhdenvertaisuuslain tunteminen

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus eivät toteudu itsestään. Juuri tämän takia maassamme on sekä tasa-arvolaki että yhdenvertaisuuslaki, jotka edellyttävät myös kunnallisilta toimijoilta aktiivista syrjimättömyys- ja edistämistoimintaa. Vantaalainen luottamushenkilö voi perehtyä tämän Työkirjan ja muun opastavan tiedon avulla näihin lakeihin. Sen jälkeen hän osaa esittää perusteltuja näkökohtia ja vaatimuksia tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

2. Eurooppalaisen tasa-arvon peruskirjan hyödyntäminen

Vantaan kaupunginvaltuusto hyväksyi Eurooppalaisen peruskirjan naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta paikallishallinnossa elokuussa 2007. Se on Euroopan kuntien ja alueiden liiton (englanniksi CEMR, ranskaksi CCRE) kutsu tasa-arvotyöhön kaikille kunnille. Peruskirja huomioi sukupuolen lisäksi muita henkilöön liittyviä perusteita ja moninkertaisen heikomman aseman. Peruskirjassa esitetään 30 artiklaa, jotka kattavat monipuolisesti suomalaisenkin kunnan keskeisiä toiminta-alueita. Peruskirja on erityisesti poliittisten luottamushenkilöiden sitoumus. Artiklat toimivat hyvänä muistutuksena siitä, että tasa-arvo ei ole vain henkilöstöpoliittinen tai työelämään liittyvä asia. Peruskirjan teksti löytyy 28 kielellä, myös suomeksi ja ruotsiksi, osoitteesta <http://www.charter-equality.eu>. Kuntaliitto on tuottanut suomalaisille luottamushenkilöille peruskirjaan taustoittuvan oppaan Tasa-arvon käsikirja kuntapäättäjälle (2014) http://shop.kunnat.net/product_details.php?p=2845

3. Luottamushenkilöiden perehdyttäminen

Mikäli olet jo itse perillä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioista, voit huolehtia omalta osaltasi siitä, että myös muut saavat tietoa. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulma tulee saada osaksi tavallista päätösvalmistelua ja päätöksentekoa. Tämä edellyttää sitä, että kuntavaalien jälkeiset uudet toimielimet saavat perehdytystä näistä asioista. Parhaimmillaan perehdytys on silloin, kun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulma integroidaan kyseessä olevan toimielimen asiakokonaisuuksiin.

4. Omien valmiuksien kehittäminen

Moni luottamushenkilö on tuonut esiin, että sukupuoleen, ikään, alkuperään, perhesuhteisiin jne. liittyvien näkökulmien hahmottaminen on vaikeaa kun asialistoilla olevat asiat vaikuttavat neutraaleilta henkilöön liittyvien perusteiden pohjalta. Tähän ei ole

helppoa ratkaisua, mutta harjoittelu tuottaa lopulta tuloksia. Yleisenä ohjeena voidaan sanoa, että sukupuolella ja yhdenvertaisuusperusteilla on merkitystä, ellei toisin todisteta. Eri elämänalojen tutkimuksia ja tietokirjallisuutta sekä erilaisten järjestöjen julkaisuja ja internetsivuja kannattaa hyödyntää.

Etenkin eriytymiseen ja eroihin kannattaa kiinnittää huomiota. Samaan aikaan pitää muistaa, että esimerkiksi tasa-arvo ei ole itsestään selvä seuraus siitä, jos jossakin toiminnassa, päätöksenteossa, asiakaskunnassa tai muussa tarkastelun kohteena olevassa asiassa on naisia ja miehiä suunnilleen yhtä paljon. Sama pätee muihinkin perusteisiin kuin sukupuoleen eli edustus ei ole sama asia kuin tasa-arvo tai yhdenvertaisuus. Tutkimusten perusteella esimerkiksi valta, työ, työttömyys, perhe, terveys, sairastaminen, toimeentulo, raha, koulutus, vapaa-aika, liikenne ja turvallisuus ovat elämänaloja, joihin kannattaa aina kiinnittää huomiota. Kaikenlainen toimintojen tasa-arvoinen ja yhdenvertainen resursointi on avainasia. Omia tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysymysten havaitsemisen valmiuksia voi kehittää myös tutustumalla tilastoihin. Esimerkiksi Tilastokeskuksen julkaisema [tilastokooste](#) Naiset ja miehet Suomessa 2016 sisältää monia hyödyllisiä tilastoja kuntapäätäjälle.

5. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustiedon seuraaminen

Toimintaympäristömme muuttuu koko ajan ja tämä asettaa omat vaatimuksensa myös tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoiminnalle. Vanhoilla totuuksilla ja hokemilla ei välttämättä ole enää kaikupohjaa tämän päivän tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusajattelussa. Omien vanhojen ajatusten kriittinen testaaminen ja tomuttaminen sekä uusien tietojen hankkiminen on tärkeää. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksella (THL) sijaitseva Tasa-arvotiedon keskus Minna on valtakunnallinen tietopalvelu, joka välittää monipuolista sukupuolten tasa-arvoon ja tasa-arvotutkimukseen liittyvää tietoa. Sivusto tukee päätöksentekoa, tasa-arvon edistämistä, tasa-arvopolitiikan seuranta ja kansalaisten oikeuksien toteutumista. <https://www.thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo> Yhdenvertaisuusasioissa tutkimuksia, materiaaleja, hyviä käytäntöjä jne. löytyy oikeusministeriön sivustolta www.yhdenvertaisuus.fi

6. Tasapuolinen edustus

Tasa-arvolain ainoa kiintiö koskee kaupunginhallituksen ja lautakuntien kaltaisten toimielinten kokoonpanoa. Naisten ja miesten edustukseen on kuitenkin syytä kiinnittää lisähuomiota muun muassa puheenjohtajistoja ja tilapäisiä toimikuntia nimitettäessä. Kaupungin korkeimpien luottamushenkilöiden sukupuolijakauma on tasa-arvokysymys. Niin ikään viranhaltijajohdon sukupuolijakauma voi olla yksipuolinen. Sukupuolen lisäksi huomiota on syytä kiinnittää myös muuhun monimuotoisuuteen päätöksentekijöiden joukossa. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus eivät hoidu pelkästään edustuksella, mutta monimuotoinen edustus on tärkeä askel siihen suuntaan.

7. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön jatkuvuuden varmistaminen

Työ tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden varmistamiseksi tarvitsee tekijöitä, osaamista ja resursseja siinä missä mikä tahansa muukin toiminnan osa-alue. Sitä ei saa pitää joidenkin ihmisten vapaaehtoisena kiinnostuksen kohteena tai ”sydämen asiana”. Luottamushenkilöiden on tärkeää varmistaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön olemassaolo

ja jatkuvuus etenkin strategiatyössä. Vantaa on päässyt palveluihin liittyvässä toiminnallisessa työssä suomalaisittain jo pitkälle. Parantamisen varaa on kuitenkin paljon, ja tässä asiassa kehittyminen edellyttää tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulman yhä syvempää integrointia strategiatyöhön, talousarvion laadintaan, hyvinvointityöhön, erilaisiin arviointeihin jne. Tässä luottamushenkilöt ovat avainasemassa.

8. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden ottaminen esille

Perehdyttämisestä ja itseopiskelusta ei ole lopulta paljonkaan hyötyä ellei tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulma nouse keskusteluun ja johda toimenpiteisiin.

Luottamushenkilöillä on mahdollisuus edellyttää näiden näkökulmien huomioimista osana valmistelua, esittelyä ja päätöksen toimeenpanoa. Esimerkiksi ennakoivan vaikutusten arvioinnin tulee aina sisältää tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökohtia kuntalaisvaikutusten arvioinnin kohdalla.

9. Asiantuntijoiden kuunteleminen

Päätöksenteossa ja sen valmistelussa on mahdollista hyödyntää asiantuntijoiden panosta myös tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioissa. Asiantuntijuus voi olla akateemista, mutta myös kokemukseen perustuvaa ja edustuksellista. Pääkaupunkiseudulla on runsaasti tarjontaa puhujista, kouluttajista, arvioijista ja hankekumppaneista esimerkiksi kansalaisjärjestöissä. Myös Vantaan kaupungin nuorisovaltuustolta, vanhusneuvostolta, vammaisneuvostolta jne. kannattaa pyytää lausuntoja erilaisista asioista ennen toimielimen päätöksentekoa.

10. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden huomioiminen vaalityössä

Luottamushenkilöt voivat vaikuttaa siihen, miten heidän puolueidensa paikallisjärjestöissä suhtaudutaan sukupuolten tasa-arvoon ja kaikkien kuntalaisten yhdenvertaisuuteen muun muassa ehdokasrekrytoinnissa, vaalityössä ja toimielinpaikkojen jaossa. Monella puolueella on myös oma tasa-arvo-ohjelma. Näissä asioissa ei useinkaan tarvitse mennä merta edemmäs kalaan.

9. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden käsitteitä A:sta Ö:hön

Sukupuolten tasa-arvo ja kaikkien ihmisten yhdenvertaisuus ovat tavoitteita, joiden toteutumiseksi tehdään työtä monin eri tavoin ja moniäänisesti muun muassa tutkimuksessa, virkatyössä, järjestötoiminnassa ja politiikassa. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö on myös muuttuva ja kehittyvä ala, jolla on omat käsitteet. Nekin muuttuvat ajan myötä.

Tässä esitellään joitakin keskeisiä käsitteitä ja niiden määrittely nykypäivänä. Määrittelyt pohjautuvat pitkälti näihin lähteisiin, joilta löytyy vielä lisää käsitteitä: [THL](#), [WOM](#) ja [Cupore](#).

A

Apilaperhe on perhe, jossa lapsi tai lapset ovat syntyneet kahden eri perheyksikön yhteisiksi lapsiksi; esimerkiksi naisparin ja itsellisen miehen tai miesparin ja naisparin yhdessä muodostama perhe.

Aseksuaalisuus tarkoittaa seksuaalisen kiinnostuksen tai halun puutetta. Aseksuaalinen ihminen voi kokea emotionaalista vetovoimaa mihin sukupuoleen tahansa.

B

Biseksuaalisuus on yksi seksuaalinen suuntautuminen. Bi on henkilö, jolla on kyky tuntea emotionaalista, eroottista ja/tai seksuaalista vetoa sekä miehiä että naisia kohtaan tai hän ei koe kohteen sukupuolta merkityksellisenä asiana.

C

Cis-sukupuolinen ihminen on mies tai nainen, joka ei koe itseään transihmiseksi, intersukupuoliseksi tai muunsukupuoliseksi ja ilmaisee sukupuoltaan pääosin omalle synnynnäiselle sukupuolelleen ominaisesti.

D

Diskriminaatio: katso kohtaa syrjintä. Positiivisella diskriminoinnilla tarkoitetaan toimintatapaa, jossa henkilöä tai ryhmää tuetaan erityistoimin, jos henkilö tai ryhmä on ilman erityistoimia vaarassa jäädä eriarvoiseen asemaan. Nykyään puhutaan mieluummin positiivisesta erityiskohtelusta (ks. toisaalla tässä sanastossa) tai erityistoimenpiteistä, jotka kuvaavat diskriminaatio-termiä paremmin mistä tällaisessa toiminnassa on kysymys. Diversiteetillä eli monimuotoisuudella viitataan sukupuolten sekä erilaisten ryhmien erilaisiin arvoihin, asenteisiin, kulttuurisiin näkökulmiin, uskomuksiin, etnisiin taustoihin, seksuaaliseen suuntautumiseen, kykyihin, tietoon ja elämäkokemuksiin.

E

Essentialismi tarkoittaa sukupuolesta puhuttaessa ajattelua, jonka mukaan miehet ja naiset ovat perustavalla tavalla olemuksellisesti erilaisia. Asia perustellaan ennen kaikkea biologialla, joka tekee sukupuolierosta luonnollisen ja ikuisesti muuttumattoman. Essentialistinen eronteko ilmenee mm. miesten ja naisten sijoittamisena polaarisiin vastakkaisasemiin, joissa mies tai nainen (usein yksikössä) on jotakin, jota ”vastakkainen” sukupuoli ei ole.

Esteettömyys tarkoitti alkujaan fyysisen tilan tekemistä esteettömäksi etenkin liikuntavammaisten ihmisten liikkumiselle. Nykyään esteettömyys voidaan nähdä yhtenä saavutettavuuden osatekijänä, jolloin esteettömyys merkitsee mm. palvelujen saatavuutta, välineiden käytettävyyttä, tiedon ymmärrettävyyttä ja mahdollisuutta osallistua itseään koskevaan päätöksentekoon (pätöksenteko-osallisuus).

Etnisyys on vaikeasti määriteltävä yläkäsite, jota käytetään paljon lähes synonyyminä kulttuurille. Etnistä ryhmää määrittävät esimerkiksi yhteinen alkuperä ja/tai asuinalue, yhteiset sosiaaliset normit, kieli, nimistö, ulkoiset tunnusmerkit ja uskonto. Yksilön kohdalla samastuminen etniseen ryhmään on keskeistä. Etninen identiteetti rakentuu ja muuttuu yksilön elämän aikana ja ryhmän historian kulussa.

F

Feminismi oli alun perin liike, joka halusi parantaa naisten asemaa yhteiskunnassa. Tätä seurasi feminismin toinen aalto, jossa korostettiin naisen henkilökohtaista vapautta määrittellä itse tapa olla ja elää omaa elämäänsä. Akateemisen/feministisen nais- ja sukupuolentutkimuksen myötä syntyi kolmas aalto, joka hylkää sukupuolen biologisen faktaluonteen, purkaa keskeisiä oletuksia ja normeja ja tarkastelee miten sukupuoli rakentuu sosiaalisesti. Samalla sukupuoli on ”monipuolistettu” ja liike vastustaa kaikkea syrjintää moniperusteisesti. Tästä on jo syntynyt tai syntymässä neljäs aalto, joka jättää kaiken määrittelyn ja lokeroinnin ja korostaa ihmisen oikeutta olla sellainen kuin hän itse haluaa olla. Sukupuoli voi olla muu – tällöin biologia, sukupuolen ilmaisu jne. voivat ilmentää sukupuolia eri tavoin ja eriasteisesti ja sukupuolen perusteella ei saa syrjiä ketään.

G

Gender-sanalle ei ole vastinetta suomen kielessä. Englannin kielessä ja kieliyhteisössä tehdään ero biologisen sukupuolen (sex) ja sosiaalis-kulttuurisen sukupuolen (gender) välillä. Näiden kahden asian erottaminen toisistaan merkitsi aikanaan suurta edistysaskelta naisen aseman ja tasa-arvotyön kehittymiselle.

H

Hetero tai **heteroseksuaalisuus** on yksi seksuaalinen suuntautuminen. Heteroksi kutsutulla henkilöllä on kyky tuntee emotionaalista ja eroottista vetoa pääosin eri sukupuolta kohtaan. Hetero-olettamus on ajattelumalli, joka lähtee siitä, että kaikkien ajatellaan olevan heteroita

ja ihmisten jakautuvan kahteen sukupuoleen, jotka haluavat toisiaan tietyllä tavalla. Tämä on läheistä sukua heteronormatiiviselle ajattelutavalle, jossa heteroutta pidetään luonnollisena ja kaikin tavoin parempana asiana kuin muita suuntautumisia.

Homous tai **homoseksuaalisuus** on yksi seksuaalinen suuntautuminen. Homoksi kutsutaan henkilöä, jolla on kyky tuntea emotionaalista ja eroottista vetoa pääosin samaa sukupuolta kohtaan. Suomessa homolla tarkoitetaan yleensä miespuolista henkilöä ja naispuolisia homoja kutsutaan lesboiksi. Homofobia on seksismin ja rasismien kaltainen ilmiö, jossa henkilö tai ryhmä kohdistaa pelkoa ja inhoa seksuaalivähemmistöihin kuuluvia ihmisiä kohtaan syrjintänä tai jopa viharikoksina.

Häirintä on toimintaa, joka loukkaa häirityn psyykkistä tai fyysistä koskemattomuutta ja luo uhkaavan, vihamielisen, halventavan, nöyryyttävän tai ahdistavan ilmapiirin. Työpaikalla häiritsijä voi olla toinen työntekijä, esimies tai asiakas ja työnantajalla on velvollisuus puuttua häirintään saatuaan siitä tiedon. Seksuaalinen häirintä on ei-toivottua sanallista, sanatonta tai fyysistä käytöstä, joka voi ilmetä mm. seksuaalisesti vihjailevina eleinä tai ilmeinä, härskeinä puheina ja seksuaalisesti värittyneinä yhteydenottoina, vartaloa ja pukeutumista tai yksityiselämää koskevinä kaksimielisinä huomautuksina, pornografisen aineiston levittämisenä, kosketteluna, seksuaalista kanssakäymistä koskevinä ehdotuksina tai vaatimuksina. Sukupuoleen perustuvaa häirintää voi olla esimerkiksi halventava puhe naisista tai miehistä, sukupuoleen perustuva työpaikkakiusaaminen tai sukupuoleen sekä kiusatun ulkonäköön tai käytökseen liittyvät halventavat huomautukset.

I

Ihmisoikeudet on laaja ja monelle taholle haarautuva asiakokonaisuus. Lyhyesti ne voidaan määritellä perustaviksi oikeuksiksi, jotka jokaisella maailman ihmisellä on riippumatta siitä, kuka hän on tai missä hän asuu. Oikeudellisesti ihmisoikeuksilla tarkoitetaan kansainvälisten ihmisoikeussopimusten kaikille ihmisille takaamia perustavia oikeuksia.

Intersektionaalisuus on akateeminen nimitys moniperusteisuudelle. Lyhyesti sanottuna tällöin ymmärretään, että jossakin tarkasteltavana olevassa asiassa moni seikka vaikuttaa samanaikaisesti. Tällöin esimerkiksi tasa-arvotyössä otetaan huomioon tarkasteltavassa asiassa sukupuolen lisäksi samanaikaisesti muita henkilöön liittyviä perusteita (ikä, alkuperä, vakaumus jne.). Suomessa käytetään tässä yhteydessä yhä enemmän termejä risteävät erot, risteävät vaikutukset tai risteävä eriarvoisuus.

Intersukupuolisuus on synnynnäinen tila, jossa henkilön fyysiset sukupuolta määrittävät ominaisuudet eivät ole yksiselitteisesti naisen tai miehen.

Istanbulin sopimus on maailman ensimmäinen laaja-alainen naiseen kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemistä ja poistamista koskeva sopimus, joka tuli Suomessa voimaan 1.8.2015. Sopimus sisältää määräykset naiseen kohdistuvan väkivallan sekä perheväkivallan ehkäisemisestä ja poistamisesta, väkivallan uhrien suojelemisesta sekä

väkivallan tekijöiden saattamisesta edesvastuuseen teoistaan. Kunnat ovat tärkeä toimija väkivallan vastaisessa työssä.

J

Jakautuminen, katso kohta segregatio.

K

Kansalaisuus ja **kansallisuus** menevät usein sekaisin. Kansalaisuus merkitsee yksilön jäsenyyttä tietyn valtion tai vastaavan poliittisen muodostelman kansalaisyhteisössä. Kansallisuudella tarkoitetaan yhteisten historiallisten vaiheiden tuloksena syntyneen ryhmän jäsenyyttä. Tällainen ryhmä voi kieleltään tai kulttuuriltaan erota muusta alueella asuvasta väestöstä. Kansalaisuus voidaan kysyä ja tilastoida, mutta ei kansallisuutta (esimerkiksi kurdi, romani, saamelainen).

Kantasuomalainen on termi, jota usein käytetään paremman termin puutteessa kuvaamaan suomalaisten enemmistöä tai ”ei-maahanmuuttajia”. Kantasuomalaisen vastakohtapariksi on esitetty termiä uussuomalainen, mutta kieliyhteisömme ei ole ainakaan vielä omaksunut tätä termiparia.

Kiintiö on toimenpide, jolla varmistetaan aliedustettuna olevan tahon edustus jossakin toiminnassa. Suomessa ainoa lain tuntema kiintiö on naisten ja miesten edustus eräissä julkisen sektorin päätöksenteko-elimissä (ks. tasa-arvolain 4 a §).

Kohtuullisilla mukautuksilla tavoitellaan sitä, että vammaiset henkilöt voivat esimerkiksi asioida viranomaisissa, kouluttautua, tehdä työtä, suoriutua työtehtävistä, edetä työuralla sekä saada yleisesti tarjolla olevia tavaroita ja palveluita yhdenvertaisesti muiden kanssa. Tämä vaatii tarvittaessa ja tapauskohtaisesti toteutettavia tarpeellisia ja asianmukaisia muutoksia ja järjestelyjä, jotka ovat kohtuullisia sekä vammaisen henkilön että toteuttajan kannalta. Käytännössä kohtuullinen mukautus voi olla esimerkiksi jonotusnumeroiden kuuluttaminen tai ruokalistan lukeminen ääneen näkövammaiselle henkilölle. Kohtuullisten mukautusten epääminen on yhdenvertaisuuslaissa tarkoitettua syrjintää.

Kotoutuminen tarkoittaa maahanmuuttajan yksilöllistä kehitystä päästä osalliseksi työelämästä ja muista yhteiskunnan toiminnoista niin, että hän voi halutessaan säilyttää äidinkieltänsä ja erilaisia kulttuurisia piirteitä lähtömaastaan ja -alueeltaan. Kotouttaminen on viranomaistoimintaa, joka tukee kotoutumista.

Kulttuurilla on useita merkityksiä. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa kaksi merkitystä nousee yli muiden. Ensinnä kulttuuri-sanaa ei tulisi käyttää siten, että sen avulla toiseutetaan tai rodullistetaan työyhteisön jäseniä tai kuntalaisia (katso nämä kohdat sanastossa). Toiseksi Vantaan kaupungin toimijoiden tulee löytää yhteinen toimintakulttuuri, johon kuuluu luonteva tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen kaikessa toiminnassa. Kulttuurirelativismi on käsitys, jonka mukaan asioita ja tekoja tulee

tarkastella vain jonkin kulttuurin kehyksissä eikä esimerkiksi universaaleja ihmisoikeuksia ole näin ollen olemassakaan.

L

Lasikatto on kielikuva siitä, kuinka jossakin organisaatiossa etenkin naisen vertikaaliset ylenemismahdollisuudet tyssäävät esteeseen, jota ei ole, koska se ei näy. Samaan tapaan voidaan puhua myös lasiseinistä, jotka estävät varsinkin naisilta myös horisontaalin uran ja pitävät heidät paikallaan pätevyydestä ja urakehitystoiveista huolimatta.

Lesbo: katso kohtaa homous.

M

Maahanmuuttaja tarkoittaa tilastoissa ja tutkimuksissa ulkomaalaista, joka asettuu asumaan kotimaansa ulkopuolelle muuten kuin tilapäisesti. Joskus maahanmuuttajiksi kutsutaan myös tällaisten henkilöiden lapsia (toisen sukupolven maahanmuuttaja).

Maahanmuuttajataustainen on henkilö, jonka isovanhemmat tai vanhemmat tai joku heistä on ensimmäisen sukupolven maahanmuuttaja.

Monikulttuurisuus saa erilaisia määrittelyjä eri yhteyksissä. Vähimmillään sen voi määritellä useiden etnisyyksien samanaikaiseksi läsnäoloksi tietyllä alueella.

Monimuotoisuus: katso kohtaa diversiteetti.

Moniperusteisuus: katso kohtaa intersektionaalisuus.

Muunsukupuolinen: katso kohtaa transihmiset.

N

Nollatoleranssi tarkoittaa sitä, että esimerkiksi työnantaja ei hyväksy työntekijöiltään minkäänlaisia tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta loukkaavia sanoja ja tekoja; mikäli niitä ilmenee, niihin puututaan välittömästi ja tiukasti.

Normikriittisyys ja **normikriittinen menetelmä** tarkoittaa yhteiskunnassa vallalla olevien normien kriittistä tarkastelua, syrjivien rakenteiden tunnistamista ja pyrkimystä niiden muuttamiseen. Normi luo käsityksemme siitä mikä on tavallista, ja siitä mikä poikkeaa tavallisesta – eli normista. Samalla normi ylläpitää valtasuhteita, sulkee ihmisiä pois jostakin ja antaa toisille etuoikeuksia.

O

Olosuhteet voivat estää tasa-arvon toteutumista. Kunnan viranomaisten on osana tasa-arvon edistämisvelvollisuutta muutettava olosuhteita, jotka estävät tasa-arvon toteutumista. Esimerkiksi koulutuksen ja työelämän jakautuminen jyrkästi sukupuolen

mukaan voidaan nähdä olosuhteena ja rakenteena, joka ylläpitää stereotyyppisiä käsityksiä sukupuolista ja sukupuolten eriarvoisuutta.

P

Pakolainen on henkilö, joka pakenee kotimaastaan vainon pelossa. Myönteisen päätöksen saaneet turvapaikanhakijat luetaan pakolaisiksi; kielteisen päätöksen saaneet tai oleskeluluvan jollain muulla perusteella saaneet eivät ole pakolaisia. Suomeen tulevat kiintiöpakolaiset valitaan yhdessä YK:n pakolaisjärjestö UNHCR:n kanssa. Myös mainittujen henkilöiden myöhemmin Suomeen saapuvat perheenjäsenet luetaan pakolaisiksi.

Palkkakartoitus on työpaikkakohtainen kartoitus naisten ja miesten palkoista. Sen avulla analysoidaan löytyykö työpaikalla ei-hyväksyttäviä eli sukupuolesta johtuvia palkkaeroja samaa tai samanarvoista työtä tekevien työntekijöiden välillä. Palkkakartoituksen perusteella työpaikan tasa-arvosuunnitelmaan kirjataan toimenpiteitä tasa-arvoisen palkkauksen edistämiseksi. Palkkakartoituksessa on kaksi osaa: kartoitus naisten ja miesten tehtävien luokitukselta sekä kartoitus naisten ja miesten palkoista ja palkkaeroista. Lisäksi tasa-arvolain mukaan osana tasa-arvoselvitystä tulee tehdä kartoitus naisten ja miesten sijoittumisesta eri tehtäviin.

Positiivinen erityiskohtelu: katso kohtaa diskriminaatio. Yhdenvertaisuuslain 9 § määrittelee positiiviseksi erityiskohteluksi ”sellaisen oikeasuhtaisen erilaisen kohtelun, jonka tarkoituksena on tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen taikka syrjinnästä johtuvien haittojen ehkäisemisen tai poistamisen”.

Q

Queer on poliittinen ja akateeminen näkökulma, joka kyseenalaistaa yhteiskunnan sukupuoleen ja seksuaaliseen suuntautumiseen liittyviä normeja. Yhä useammalle queer on myös identiteetti, jonka kuvaamiseksi perinteiset sukupuoli tai suuntautumista määrittelevät sanat ovat liian rajoittavia. Myös heteroksi itsensä kokeva henkilö voi olla queer.

R

Rasismiksi voidaan kutsua mitä tahansa tekoa, käytäntöä tai käsitystä, joka heijastaa rasistista maailmankuvaa eli ideologiaa, jonka mukaan ihmiskunta jakautuu toisistaan erillisiin biologisiin yksiköihin (”rotuihin”) ja jonka mukaan perittyjen fyysisten ominaisuuksien ja luonteenpiirteiden, älyn, moraalien ja kulttuuristen käyttäytymismallien välillä on kausaalinen yhteys; lisäksi rasismiin kuuluu ajatus siitä, että toiset rodut ovat luontaisesti toisten yläpuolella.

Rotu: katso kohtaa rasismi. Käsityksetroduista ja rotujaotteluista ovat vaihdelleet suuresti eri kulttuureissa ja eri aikoina historiassa. UNESCO suositteli vuonna 1950 rotu-käsitteestä luopumista ihmisistä puhuttaessa ja nykyään useimmat tutkijat eivät pidä termiä rotu biologisesti perusteltuna; sen käytöllä on myös vahva poliittisesti epäkorrekti sävy. Rodullistaminen on toimintaa, jossa ihmisryhmiä, kuten maahanmuuttajia ja vähemmistöjä,

esitetään rodun kaltaisina ryhminä. Rodullistaminen tapahtuu kulttuuristen piirteiden, uskonnon, kielen, tapojen jne. perusteella ja tavoitteena on usein kielteinen arvottaminen ja halveksunta.

S

Sateenkaari on seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen symboli (mm. sateenkaarilippu) ja kielikuva (esim. sateenkaariperhe). Sateenkaareva on adjektiivi, jolla voi kuvata vaikkapa nuoruutta, juhlaa, musiikkia, kirjallisuutta jne.

Segregaatio tarkoittaa eriytymistä, eriyttämistä tai eristämistä. Esimerkiksi työmarkkinat ovat Suomessa segregoituneet voimakkaasti naisten ja miesten aloihin, toimiin ja ammatteihin. Lisäksi naiset ja miehet jakautuvat vaativuudeltaan eritasoihin tehtäviin, esimerkiksi esimies- ja johtotehtäviin ja työntekijöihin. Sukupuolisegregaation purku on yksi tasa-arvon edistämisen alue.

Seksismi tarkoittaa näkemyksiä ja toimintaa, joilla korostetaan sukupuolten välisiä eroja ja niihin perustuvaa sukupuolten eriarvoisuutta.

Stereotypia on yksinkertaistettu ja toistamisilla vahvistettu käsitys tai luonnehdinta esimerkiksi jostakin ihmisryhmästä, jonkin ammattin harjoittajista tai jonkun maan kansalaisista. Stereotypiat voivat olla niiden esittäjän tai kohteen mielestä positiivisia tai negatiivisia, mutta yhtä kaikki ne vaikuttavat kyseisten ryhmien ihmisten elämään ja toimintamahdollisuuksiin usein kielteisesti.

Sukupuolen ilmaisulla tarkoitetaan sitä, miten yksilö ilmaisee sukupuoltaan sekä sitä, miten yhteisö tulkitsee yksilön sukupuolen ja sukupuolen ilmaisun. Sukupuolen ilmaisu sisältää kaiken yksilön toiminnan, jolla hän ilmaisee itselleen ja muille olevansa mies, nainen tai jotakin muuta. Tällaista toimintaa ovat esimerkiksi käyttäytyminen, puhetapa, pukeutuminen, kampausta ja ehostus. Samanlainen sukupuolen ilmaisu voidaan tulkita eri tavoin eri kulttuureissa ja yhteisöissä sekä eri aikoina.

Sukupuoli ei ole vain yksi asia. Biologinen sukupuoli määrittää esimerkiksi anatomian tai kromosomien mukaan. Sosiaalinen sukupuoli käsittää erilaiset kulttuurilliset sukupuoleen liittyvät odotukset ja keskimääräiset sukupuolten väliset erot yhteiskunnassa. Juridisella sukupuolella tarkoitetaan esimerkiksi henkilötunnuksen tai passin sukupuolimerkintää.

Sukupuoli-identiteetillä tarkoitetaan ihmisen omaa kokemusta sukupuolestaan.

Sukupuolineutraalius on käsitys siitä, että sukupuolella ei ole merkitystä esimerkiksi koulutuksessa, työpaikalla tai henkilön omassa toiminnassa. Tällaista käsitystä saatetaan pitää myös tasa-arvon edellytyksenä tai todisteena saavutetusta tasa-arvosta. Tosiasiassa sukupuoli on läsnä ja vaikuttaa yksin tai yhdessä muiden tekijöiden kanssa, mutta sitä ei nähdä tai tunnusteta. Tästä kyvyttömyydestä tai haluttomuudesta tunnustaa sukupuolen merkitys käytetään usein nimitystä sukupuolisokeus.

Sukupuolinäkökulman valtavirtaistaminen (gender mainstreaming) on strategia, jolla pyritään siihen, että sukupuoli- ja tasa-arvonäkökulma on mukana kaikessa toiminnassa ja että se on kaikkien toimijoiden velvollisuus.

Sukupuolivaikutusten arviointi eli **suvaaminen** on sukupuolinäkökulman valtavirtaistamisen menetelmä, jossa tarkasteltavana olevaa asiaa arvioidaan systemaattisesti sukupuolinäkökulmasta useimmiten jonkin valmiin kysymyslistan pohjalta.

Sukupuolivähemmistön käsitteellä kuvataan ihmisiä, joilla sukupuolen eri ulottuvuudet (biologinen, anatominen, psyykkinen, sosiaalinen ja/tai juridinen) eivät ole yhtenäisesti määriteltävissä mieheksi tai naiseksi. Sukupuolivähemmistöt voidaan jakaa kahteen pääkategoriaan eli transihmisiin ja intersukupuolisiin. Transihmisiin kuuluvat transvestiitit, transsukupuoliset, transgenderit ja muunsukupuoliset. Sukupuolienemmistöön viitataan termillä cis-sukupuolinen.

Suvaitsevaisuus on termi, joka on menettänyt vetovoimansa. Toisaalla suvaitsevaisuus nähdään yksipuolisena ja ylimielisenä toisenlaisuuden sietämisenä ylhäältä päin. Toisaalla viime vuosien vihapuhe on lanseerannut käsitteen suvakki, johon lisäksi usein liitetään naisvihaa huokuvia loppuliitteitä, kuten suvakkiämmä.

Syrjintä tarkoittaa sitä, että jotakuta henkilöä kohdellaan ilman hyväksyttävää syytä muihin verrattuna epäedullisemmalla tavalla vertailukelpoisessa tilanteessa ja epäedullisempi kohtelu liittyy johonkin lain kieltämään syrjintäperusteeseen.

Läheissyrjintä tarkoittaa, että syrjintä ei liity syrjityksi tulleeseen henkilöön itseensä, vaan johonkuhun toiseen. Kiellettyä on esimerkiksi henkilön asettaminen epäedullisempaan asemaan siksi, että hän on etniseen vähemmistöön kuuluvan tai vammaisen henkilön läheinen, esimerkiksi perheenjäsen, työtoveri tai ystävä.

Moniperusteinen syrjintä tarkoittaa syrjintää useammalla kuin yhdellä perusteella.

Moninkertainen syrjintä on sitä, että henkilö joutuu syrjityksi eri tilanteissa kulloinkin eri perusteen pohjalta; esimerkiksi vammaisen maahanmuuttajataustainen henkilö kohtaa syrjintää työelämässä vammaisuutensa takia ja asuntomarkkinoilla taustansa takia.

Kumulatiivisessa syrjinnässä henkilö joutuu syrjityksi usealla perusteella yhtä aikaa, esimerkiksi työnhaussa sukupuolensa, ikänsä ja alkuperänsä vuoksi.

Risteävää syrjintä on silloin, kun eri syrjintäperusteet risteävät yhdessä ja samassa tilanteessa tuottaen erityisen syrjinnän muodon. Esimerkiksi nuoret muslimimiehet eivät välttämättä joudu syrjinnän kohteeksi sukupuolensa, ikänsä tai uskontonsa vuoksi, mutta terrorismin ja terrorismin vastaisen taistelun myötä heihin kohdistetaan ennakkoluuloja ja syrjintää, jossa mainitut perusteet ovat osatekijöitä syrjivään lopputulokseen.

Olettamaan perustuva syrjintä (oletussyrjintä) tarkoittaa, että syrjintäkiellon soveltamisen kannalta on merkityksetöntä, onko kohtelu perustunut syrjityksi tulleen henkilön todelliseen vai oletettuun ominaisuuteen. Teko voi olla syrjintäkiellon vastainen silloinkin kun tekijä erehtyy esimerkiksi henkilön alkuperästä, iästä tai seksuaalisesta suuntautuneisuudesta. Välitön tai suora syrjintä on yksilön tai ihmisryhmän epäedullisempaa kohtelua, joka liittyy suoraan lain kieltämään syrjintäperusteeseen, esimerkiksi ikään tai sukupuoleen. Välillisestä

tai epäsuorasta syrjinnästä on kyse silloin, kun näennäisesti neutraali sääntö, ohje tai menettelytapa tosiasiaassa syrjii joitakin henkilöitä tai ihmisryhmiä. Esimerkiksi rekrytointeissa saatetaan vaatia hakijoilta täydellistä suomen kielen hallintaa vaikka itse työssä tällaiselle osaamiselle ei ole tarvetta.

Syrjäytyminen ja syrjintä ovat kaksi eri asiaa. Syrjintä saattaa pahentaa ihmisryhmien ja yksilöiden syrjäytymistä (marginalisaatiota) koko yhteiskunnasta, mutta myös menestyvä ja yhteiskuntaan hyvin kiinnittynyt ihminen voi joutua syrjityksi esimerkiksi sukupuolensa ja/tai mielipiteidensä, ikänsä jne. takia joissakin tilanteissa.

T

Tasa-arvo on käsite, joka on merkityskamppailujen kohde. Sitä käytetään monenlaisissa asiayhteyksissä, mutta viranomaisen lakisääteisessä suunnittelussa se tarkoittaa tasa-arvolain (laki naisten ja miesten tasa-arvosta) mukaista tavoitetta sukupuolten tasa-arvon saavuttamisesta. Katso myös kohta yhdenvertaisuus. Tasa-arvoministerinä Juha Sipilän hallituksessa toimii Juha Rehula.

Toiseuttamiseksi voidaan kutsua toimintaa, jolla ihmisten ja ihmisryhmien eroja halutaan korostaa ja olemuksellistaa; samaan aikaan eroihin liitetään tahallisesti tai tahattomasti positiivisia ja negatiivisia arvostuksia. Toiseuttamista ovat esimerkiksi tilanteet, joissa maahanmuuttajat laitetaan edustamaan omia kulttuurejaan muiden sanelemilla foorumeilla ja tavoilla.

Transihmisiin kuuluvat transvestiitit, transsukupuoliset, transgenderit ja muunsukupuoliset. Transvestiitti on mies tai nainen, joka voi eläytyä kumpaankin sukupuoleen. Hänellä on tarve ilmentää ajoittain sekä miehistä että naisellista puolta itsessään esimerkiksi pukeutumalla, muuttamalla ääntään tai harrastusten kautta. Transsukupuolisen ihmisen kokemus omasta sukupuolestaan ei vastaa hänen syntyessään hänelle määriteltyä sukupuolta. Transsukupuolisen henkilön sukupuoli-identiteetti voi olla esimerkiksi mies, nainen ja/tai transsukupuolinen.

Transsukupuolinen ihminen voi korjauttaa kehoaan hormonein ja kirurgisesti vastaamaan kokemaansa sukupuolta; hänelle myös sukupuolen korjauksen sosiaaliset ja juridiset puolet ovat tärkeitä. Transmies on syntymässä määritelty tytöksi ja transnainen pojaksi. Sukupuolen korjauksen läpikäyneistä miehistä ja naisista voi käyttää sanaa transtaustainen. Transgender voi kokea itsensä sukupuolettomaksi tai monisukupuoliseksi ja hän elää mieheyden ja naiseuden rajalla, välillä tai ulkopuolella. Hän voi myös korjata kehoaan tai hän voi kokea sukupuolensa olevan omanlaisensa yhdistelmä mieheyttä ja naiseutta. Transgenderille on suomen kielessä hitaasti vakiintumassa nimitys muunsukupuolisuus.

Turvallisemman tilan periaate tekee tuloaan Suomeen. Se tarkoittaa lyhyesti sitä, että esimerkiksi jonkin tilaisuuden järjestäjät toimivat erityisen huolellisesti sen hyväksi, että tilaisuus on häirinnästä vapaa ja syrjimätön mm. sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluville osallistujille.

Turvapaikanhakija on ulkomaalainen, joka saavuttuaan Suomeen ilmoittaa hakevansa kansainvälistä suojelua. Päätöstä odottaessaan häntä ei voi periaatteessa kutsua maahanmuuttajaksi, koska osa hakijoista käännytetään maasta. Oleskeluluvan saaneista sen sijaan tulee maahanmuuttajia.

U

Ulkomaalaisella tarkoitetaan henkilöä, joka ei ole Suomen kansalainen.

V

Valtaväestöoletamus tarkoittaa sitä, että palveluissa oletetaan joko tietoisesti tai tiedostamatta asukkaan, asiakkaan, käyttäjän jne. olevan ”keskivertoihminen”, ”tavallinen ihminen” tai ”normaali ihminen” ja palvelutoiminta suunnitellaan hänelle. Tuloksena on tehottomia palveluja ja pahimmillaan tällä suljetaan palvelun tarvitsijoita niiden ulkopuolelle. Katso myös kohtaa normikriittisyys.

Vieraskieliseksi määritellään Suomessa henkilö, joka puhuu äidinkielenään muuta kieltä kuin suomea, ruotsia tai saamea.

Vihapuhe on ilmaisua, jolla levitetään, yllytetään, edistetään tai oikeutetaan rotuvihaa, muukalaisvihaa, antisemitismiä tai muunlaista vihaa ihmisryhmiä kohtaan.

Viharikos on rikos, jonka motiivina voi olla tekijän käsitys uhrin henkilökohtaisista ominaisuuksista ja kuulumisesta tiettyyn ryhmään tai vähemmistöön. Rikoslaisissa viharikosten haitallisuus on huomioitu rangaistuksen koventamisperusteena.

W

www.vantaa.fi -osoitteessa on tietoa Vantaan kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöstä.

X

Rastien laittaminen erilaisiin viranomaislomakkeisiin on usein vaikeaa muun muassa sukupuolivähemmistöille, oletuksesta poikkeaville perheille ja toisenlaiseen viranomaistoimintaan tottuneille maahanmuuttajille.

Y

Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja tasavertaisuus ovat suomalaisessa kieliyhteisössä usein vapaassa vaihtelussa, mutta viranomaisen lakisääteisessä suunnittelussa yhdenvertaisuus tarkoittaa yhdenvertaisuuslain tavoitteita. Katso myös kohtaa tasa-arvo. Muodollinen yhdenvertaisuus toteutuu kun samanlaisessa tapauksessa ihmisiä kohdellaan samalla tavoin ilman syrjintää. Tosiasiallisen yhdenvertaisuuden saavuttaminen voi merkitä tästä periaatteesta poikkeamista, jotta heikommassa asemassa olevien ryhmien tosiasiallinen yhdenvertaisuus toteutuu; tällöin on muutettava niitä olosuhteita, jotka estävät yhdenvertaisuuden toteutumista. Kunnallisessa työssä toteutetaan paljon tosiasiallisen yhdenvertaisuuden toimenpiteitä mm. erityispalveluin, hinnoitteluin ja tukitoimin.

Z

Seta on suomalainen järjestö, jonka tarkoituksena on edistää tasavertaisuuden, ihmis- ja perusoikeuksien sekä hyvinvoinnin toteutumista riippumatta ihmisten seksuaalisesta suuntautumisesta, sukupuoli-identiteetistä tai sukupuolen ilmaisusta.

Å

Åström, Gertrud on ruotsalainen yhteiskuntatieteilijä, joka kehitti suuressa Ruotsin kuntaliiton JämKom-hankkeessa 1990-luvulla maailmanmaineeseen nousseen 3R-menetelmän (representation, resurser, realia) sukupuolinäkökulman valtavirtaistamiseksi kuntatyöhön. Vantaan kaupungin toiminnallinen tasa-arvotyö perustuu keskeisin osin 3R:ään.

Ä

Äidinkieli ilmoitetaan itse esimerkiksi väestörekisteriin tai työnantajalle.

Ö

Ö-mappi on arkisto, josta ei löydy Vantaan kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa.

Liite 1

Vantaan kaupungin toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma valtuustokaudelle 2017–2020

Liite 1 on Vantaan kaupungin ”ulkoinen” suunnitelma sukupuolten tasa-arvon ja kaikkien ihmisten yhdenvertaisuuden toteuttamiseksi päätöksenteossa ja palvelutuotannossa. Suunnitelma on kaupunkitasoinen eli kaikkia toimialoja koskeva. Jokainen toimiala on vastuussa omien toimintojensa syrjimättömyydestä ja tasa-arvon sekä yhdenvertaisuuden edistämisestä niissä.

Toiminnallinen suunnitelma on hyväksytty Vantaan kaupunginhallituksessa AJANKOHTA. Lisätietoja kaupunkitasoisesta suunnittelusta: asukaspalvelujen toimialan suunnittelija Meija Tuominen, etunimi.sukunimi@vantaa.fi.

Vantaan kaupungin toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma valtuustokaudelle 2017–2020

Hyväksytty kaupunginhallituksessa X.X.2016 ja merkitty tiedoksi kaupunginvaltuustossa X.X.2016.

Sitoudumme syrjimättömyyteen sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen kaikessa toiminnassamme

Tämä on suunnitelma siitä, miten Vantaan kaupunki toimii saattaakseen oman päätöksentekonsa ja omat palvelutoimintonsa sopusointuun tasa-arvolain (laki naisten ja miesten tasa-arvosta, 1329/2014) ja yhdenvertaisuuslain (1325/2014) vaatimusten kanssa. Kaupungin henkilöstön keskinäistä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta tavoitteleva suunnittelu ei sisälly tähän päätöksentekoon ja palveluihin keskittyvään toiminnalliseen suunnitelmaan. Haluamme elää ja toimia kaupungissa, jonka poliittiset päättäjät ja palveluja tuottavat viran- ja toimenhaltijat tunnustavat asukkaiden ja asiakkaiden tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden. Tasa-arvolla tarkoitamme sitä, että eri sukupuolia edustavilla ihmisillä on yhtäläiset oikeudet, velvollisuudet ja mahdollisuudet toteuttaa itseään ja osallistua yhteiskunnan toimintaan. Yhdenvertaisuudella tarkoitamme samaa asiaa muiden henkilöön liittyvien perusteiden pohjalta. Tällaisia yhdenvertaisuuslaissa esitettyjä syrjimättömyysperusteita ovat ikä, alkuperä, kansalaisuus, kieli, uskonto, vakaumus, mielipide, poliittinen toiminta, ammattiyhdistystoiminta, perhesuhteet, terveydentila, vammaisuus, seksuaalinen suuntautuminen tai muu henkilöön liittyvä syy. Mahdollisuuksien toteutumisessa kiinnitämme huomiota sekä mahdollisuuksiin että tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden tosiasialliseen toteutumiseen.

Tässä Vantaan kaupungin toiminnallisessa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa on pohjimmiltaan kyse luottamuksen saavuttamisesta. Kaupunkimme asukkaan, asiakkaan ja yhteistyökumppanin on voitava luottaa siihen, että kaupunki ja kaupungin toimija ei aseta

häntä yksilönä huonompaan asemaan muihin nähden hänen sukupuolensa tai hänen henkilöön perustuvien ominaisuuksiensa perusteella. Vantaa haluaa olla tällainen luottamuksen kaupunki, joka ei salli toiminnassaan välitöntä tai välillistä syrjintää. Oman toiminnan syrjimättömyyden lisäksi Vantaan kaupunki on sitoutunut edistämään tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta kaikessa toiminnassaan. Tämä sitoutuminen on kirjattu kaupunkistrategiaan Vantaan arvojen yhteyteen. Tällä teolla Vantaan poliittiset päättäjät ja viranhaltijat korostavat sitä, että tasa-arvolla ja yhdenvertaisuudella on keskeinen merkitys sille, että voimme olla innovatiivinen kestävä kehityksen ja yhteisöllisyyden kaupunki. Lisäksi Vantaan kaupunki on hyväksynyt Eurooppalaisen peruskirjan naisten ja miesten tasa-arvosta jo vuonna 2007 ja sitoutunut sen toteuttamiseen kaupungin työn kaikilla osa-alueilla.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen on toimintatapa

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus eivät ole luonnonilmiöitä, vaan ihmisten keskinäisiä suhteita ja ne perustuvat ihmisten toimintaan, johon on mahdollista vaikuttaa. Sukupuolten tasa-arvon ja kaikkien ihmisten yhdenvertaisuuden toteutuminen Vantaan päätöksenteossa ja palveluissa on näin vahvasti riippuvaista kaupunkimme omien päätöksentekijöiden ja palvelutuotannon toiminnan tavoista. Syrjimättömyys sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen edellyttääkin ensinnä niiden toteutumisen pysyvää ja tosiasioihin perustuvaa arviointia kaikissa toiminnoissamme. Lisäksi toiminnan kaikkiin vaiheisiin on tarvittaessa tehtävä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusarviointiin perustuvia perusteltuja muutoksia. Toiminnan syrjimättömyys sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen ovat tasa-arvolain ja yhdenvertaisuuslain mukaisesti kaikille kaupungin toimijoille kuuluvia asioita. Perimmäinen vastuu näiden velvoitteiden toteutumisesta on kaupungin luottamushenkilö- ja virkajohdolla, jonka tulee tehdä syrjimätön ja edistävä toimintatapa mahdolliseksi. Poliittisen ja viranhaltijajohdon on ensinnäkin julkisesti sitouduttava syrjimättömyyteen ja edistämiseen. Tämän lisäksi Vantaan kaupungin arkeen on luotava toimintakulttuuri ja menettelytavat, joka rakentavat tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Syrjimättömyydestä ja edistämisestä muotoutuu näin toimintatapa, jota kaikki kaupunkimme toimijat noudattavat. Toimintatapaan kuuluu olennaisena osana toimijuuden kokeminen; tämä tarkoittaa sitä, että omien palvelujen syrjimättömyyden ja edistämisen vastuuta ja toimintaa ei voi ulkoistaa esimerkiksi toiselle toimielimelle, toimialalle, johtajalle tai asiantuntijalle.

Tällaisen yhteisen toimintatavan muotoutumista tavoittelemme suunnitelmakokonaisuuden **Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen toimintatapana** kautta. Se koostuu kolmesta osasta, jotka ovat

- 1) Työkirja tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta (erillinen osuus)
- 2) Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (tämä osuus)
- 3) Kuvaus henkilöstöpoliittisesta tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelusta (erillinen osuus).

Ensimmäinen osa eli lyhyesti Työkirja on tarkoitettu kaikille Vantaan kaupungin toimijoille. Sen avulla yksilöt ja yhteisöt voivat kehittää omaa osaamistaan tasa-arvoisen ja

yhdenvertaisen toimintatavan löytämisessä ja vahvistamisessa. Työkirja sisältää tietoa tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta koskevista laeista, henkilöön liittyvistä syrjimättömyysperusteista, herätteitä sukupuolen ja henkilöön liittyvien perusteiden merkityksen pohdintaan ja linjauksia tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen osana tavanomaista vantaalaista palkkatyötä ja luottamushenkilötoimintaa. Työkirja taustoittaa ja tekee näkyväksi sen, mille Vantaan kaupunkitasoinen toiminnallinen ja henkilöstöpoliittinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu perustuvat ja Työkirjan yhteys toimialojen ja muiden kaupunkiorganisaation osien omaan toiminnalliseen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitteluun on välitön.

Toinen osa eli toiminnallinen suunnitelma – tämä asiakirja – ohjaa Vantaan kaupunkia kaupunkitasoisessa päätöksenteon ja palvelujen syrjimättömyyden ja tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisen työssä valtuustokaudella 2017–2020.

Kolmas osa eli henkilöstöpoliittisen suunnittelun kuvaus käsittelee työnantajan toimia Vantaan kaupungin henkilöstön sisäisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisen hyväksi.

Toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön kärjet valtuustokaudella 2017–2020

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöllä tarkoitetaan arvioivaa kehittämistoimintaa, jolla nimenomaisesti tavoitellaan tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Esimerkiksi kaupungin moninaiset palvelut edistävät jo olemassaolollaan eri tavoin tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta, mutta tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöllä pureudutaan palvelujen toteuttamiseen ja etsitään sieltä mahdollista syrjintää sekä keinoja tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden yhä parempaan edistämiseen toiminnan eri lohkoilla.

Vantaan kaupungin päätöksenteon ja palvelujen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden tavoittelu rakentuu vuoden 2015 alussa voimaan tulleiden tasa-arvolain osittaisuudistuksen ja yhdenvertaisuuslain kokonaisuudistuksen perustalle. Asukaspalvelujen toimialan hallinto toteutti vuoden 2015 lopulla osallistavan kaupunkitasoisen arvioinnin siitä, mitä kaupunki on saanut aikaan vuonna 2006 hyväksytyllä Työkirjalla tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta sekä samaan aikaan käynnistyneellä toiminnallisella kehittämistyöllään. Arviointiprosessi on kuvattu pääpiirteissään Työkirjassa.

Vantaan päätöksentekoon ja palveluihin kohdistuvan (eli toiminnallisen) tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön arviointi toi esiin kolmenlaisia tarpeita tai vaatimuksia tulevalle toiminnalle. Ensimmäistä vaatimusta voi kutsua *säilyttämiseksi*. Vantaa on kehittänyt toiminnallista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta suomalaiseen kuntakenttään verrattuna jo pitkään, hallitusti, laajoin syrjimättömyysperustein ja koko emo-organisaation laajuudella. Tämä tekeminen on antanut kokemuseräistä tietoa siitä, mikä on ollut välttämätöntä toiminnallisen työn käynnistymiselle eräänlaisesta nollapistestä lähdettäessä ja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustietoisuuden ja -tiedon juurruttamiselle. Vantaalle on ehtinyt kehittyä

laajaan toimintakehykseen liittyviä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön menettelyjä, joista on syytä pitää kiinni niiden koko työtä kannattelevan luonteen takia. Lisäksi kaupungin toiminnan kokonaisuudessa on toimintoja, osa-alueita ja prosesseja, joihin on jo muodollisesti liitetty sukupuoleen ja yhdenvertaisuusperusteisiin liittyviä velvoitteita.

Toteutuksessa on kuitenkin jopa paljon parantamisen varaa ennen kuin velvoitteet konkretisoituvat toiminnalliseksi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöksi kyseisissä asioissa. Tällaiset toiminnot tarvitsevat *vahvistamista*. Kolmas vaatimus liittyy siihen, että koko organisaation tarkastelu osoittaa, että Vantaan kaupungin toiminnallinen kehittämistyö ei ole enää valtuustokaudella 2013–2016 edennyt määrällisesti tai laadullisesti siitä tasosta, mille se pääsi valtuustokaudella 2009–2012 etenkin talousarvioiden sitovien tavoitteiden ja Valtavirtaistaminen käytäntöön -ESR-tasa-arvohankkeen avulla. Jotta pääsemme eteenpäin, tarvitsemme *uusia avauksia* säilyttävän ja vahvistavan kehittämisen rinnalle.

Vantaan kaupunki on sitoutunut edistämään tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista kaikessa toiminnassaan. Säilyttämisen, vahvistamisen ja uusien avauksien kolmijaon pohjalta Vantaa toteuttaa valtuustokaudella 2017–2020 seuraavat kaupunkitasoiset toimenpiteet päätöksentekoon ja palveluihin liittyvässä toiminnallisessa kehittämisessä.

Säilyttävän toiminnan kärjet ovat

- Julkinen sitoutuminen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen ilmaistaan kaupunkistrategiassa 2018–2021.
- Toiminnallisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisen velvoite sisällytetään kaupungin toiminnanohjauksen mekanismeihin, kuten talousarvion valmisteluohjeisiin, ja edistämisen toteuttamista seurataan osana toimialojen tavanomaista raportointia.
- Kaupunkitasoiselle toiminnalliselle tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyölle määritetään toimintaa ohjaava toimielin sekä työtä kaupunkitasoisesti kehittävä viranhaltijataho. Nämä vastuut kirjataan hallintosäätöön sekä relevantteihin asiakirjoihin, mukaan lukien organisaatiokaavioihin.
- Toiminnallisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämistä arvioidaan laatutyössä (CAF).
- Tätä kaupunkitasoista toiminnallista suunnitelmaa täsmennetään ja kehittämistoimenpiteitä konkretisoidaan tarpeen mukaan toimielin- ja viranhaltijapäätöksin.

Vahvistavan toiminnan kärjet ovat

- Luottamushenkilöiden toiminnallista tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusosaamista vahvistetaan sisällyttämällä Työkirja, tämä toiminnallinen suunnitelma sekä Eurooppalainen tasa-arvon peruskirja vuoden 2017 kuntavaalien jälkeen aloittavien toimielinten perehdytykseen. Erityistä huomiota kiinnitetään kaupunginvaltuuston, -hallituksen ja lautakuntien perehdytykseen.
- Koulujen ja oppilaitosten lakisääteisen toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelun merkitys koko kaupunkiorganisaation tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyölle kasvaa sote-ratkaisun vähentäessä kaupungin palveluja merkittävästi. Koulu-

jen ja oppilaitosten suunnitelmien tekemistä ja toteutusta seurataan asiantuntija-arvioinnilla ja vahvistetaan arvioinnin pohjalta.

- Kaupungin tietotuotannossa varmistetaan, että etenkin sukupuolesta ja muun muassa lainsäädännön sallimissa puitteissa myös yhdenvertaisuuslain henkilöön liittyvistä perusteista on saatavissa määrällistä ja laadullista tietoa, joiden avulla tavanomaiseen tiedolla johtamiseen on mahdollista integroida tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmia. Myös tilastojen tulkinnassa ja tutkimustyössä vahvistetaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusarviointia mahdollistavaa otetta.
- Toimialojen yhteisen hyvinvointityön uudistamisessa varmistetaan, että toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö sisältyy hyvinvointityön malliin, hyvinvoinnin ohjelmatyöhön sekä hyvinvointiraportointiin.
- Päätöksentekoon liittyvässä ennakoivassa vaikutusten arvioinnissa (evaamisessa) on aina mukana tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvaikutusten arviointi.
- Rakennerahastohankkeisiin (ESR ja EAKR) sisältyvien tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussiltöjen mahdollisuuksia hyödynnetään aiempaa syvällisemmin sekä hanketoiminnan kaikissa vaiheissa että organisaation tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön kehittämisessä.

Uusien avauksien kärjet ovat

- Jokainen toimiala selvittää miten toimialan palveluissa tulee toteuttaa ennaltaehkäisevin toimin ja edistävästi tasa-arvolain tarkoittama syrjimättömyys henkilön sukupuoli-identiteetin ja sukupuolen ilmaisun perusteella. Tämän jälkeen toimialat ryhtyvät asiassa tarvittaviin muutostoimenpiteisiin esimerkiksi lomakkeiden ja sukupuolitettujen tilojen kaltaisissa kysymyksissä.
- Yhdenvertaisuuslain sisältämä kohtuullisten mukautusten vaatimus sisällytetään relevantteihin ohjeistuksiin ja koulutuksiin kaikilla toimialoilla.
- Kaupunki edellyttää tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmien sisällyttämistä ylisektoristen työryhmien työhön turvallisuutta edistävässä ja väkivaltaa vastustavassa työssä.
- Kaupungin konsernipalveluissa toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulma käynnistetään hankintojen sosiaalisten kriteerien kautta.
- Kaupungin tietotuotannon kehittämistoimien (katso vahvistavan toiminnan kärjet) myötä kaupungin talousarviovalmistelussa kokeillaan sukupuolitietoista budjetointia joillakin toiminnan osa-alueilla. Sukupuolitietoinen budjetointi tarkoittaa lyhyesti sitä, että poliittiset päättäjät saavat tietoa resurssien jakautumisesta miesten ja naisten välillä jossakin asiassa tehdäkseen asiasta sukupuoli- ja tasa-arvotietoisia päätöksiä.
- Kaupunkitasoisessa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyössä kartoitetaan mahdollisuudet tehdä seuraavalle valtuustokaudelle ihmisoikeustyön suunnitelma. Se sisältäisi lakisääteiset suunnitelmavelvoitteet, mukaan lukien toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelun, mutta lisäksi paikallisia toimintalinjauksia haasteista, joita Vantaan kaltainen suomalaisittain suuri ja kansainvälinen kaupunki ei voi jättää huomiotta. Globaaleja haasteita ovat esimerkiksi ihmiskauppa, harmaa talous, tur-

vapaikanhakijoiden määrän äkilliset kasvut, paperittomien henkilöiden tilanne ja radikalisoituminen.

Toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman 2017–2020 toteuttaminen

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen toimintatapana sekä säilyttäviä, vahvistavia ja uusia avauksia sisältävät toimet edellyttävät suunnitelmallista tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyötä organisaation kaikilla tasoilla.

Suunnitelmakauden alkuvaiheen (vuosi 2017) keskeinen toteuttamistoimi on kunkin toimialan oma, tähän kaupunkitasoiseen suunnitelmaan ja Työkirjaan perustuva jalkauttamissuunnitelma, joka kertoo mihin keskeisiin prosesseihin toimiala integroi toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyönsä. Toimialojen suunnitelmista tulee käydä ilmi miten tulosalueet tekevät palveluissaan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisen arviointia. Toimialojen suunnitelmat kootaan yhteen ja viedään kaupunkitasoisesta toiminnallisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kehittämisestä vastaavaan toimielimeen syksyllä 2017 suunnitelman toteutuksen seuraamista varten. Lisäksi toimialat perehdyttävät ja osallistavat kuntavaalien jälkeen aloittavat omat toimielimensä kaupungin ja toimialan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöhön.

Vuodet 2018–2020 ovat varsinaisen toteuttamisen aikaa. Kaupunkitasoinen suunnitelma asettaa vain vähimmäisvaatimukset. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskehittämisen avainsanoja ovat integrointi, osallistaminen, avoimuus ja työn asianmukainen resursointi.

Valtuustokauden päätteeksi vuonna 2020 toimialat tekevät arvioinnin toiminnallisesta tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöstään ja sillä saavutetuista tuloksista. Arviointeja käytetään pohjana toimiala- ja kaupunkitasoiselle jatkokehittämiselle vuoden 2020 jälkeen.

Liite 2

Vantaan kaupunki tasa-arvoisena ja yhdenvertaisena työpaikkana – henkilöstöpoliittinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu Vantaan kaupungilla

Liitteessä 2 kuvataan Vantaan kaupungin ”sisäinen” tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö, jonka tavoitteena on kaupungin henkilöstön keskinäinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuus.

Henkilöstöpoliittinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu on integroitu kaupungin henkilöstötoimintoihin.

Lisätietoja henkilöstöpoliittisesta suunnittelusta: henkilöstökeskuksen työmarkkinalakimies Sanna Tonteri, etunimi.sukunimi@vantaa.fi.

Vantaan kaupunki tasa-arvoisena ja yhdenvertaisena työpaikkana – henkilöstöpoliittinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu Vantaan kaupungilla

Taustaa

Tasa-arvolaki

Uudistettu laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (tasa-arvolaki) tuli voimaan 1.1.2015. Lain tarkoituksena on estää sukupuoleen perustuva syrjintä ja edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä tässä tarkoituksessa parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä. Lain tarkoituksena on myös estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä. Tasa-arvon edistämiseksi on suora yhteys työhyvinvointiin ja työn tuloksellisuuteen. Tasa-arvoisesta, avoimesta, kannustavasta ja oikeudenmukaisesta työyhteisöstä hyötyvät niin työnantaja kuin koko henkilöstö.

Vähintään 30 henkilöä työllistävällä työnantajalla on velvollisuus laatia tasa-arvolain mukainen, erityisesti palkkausta ja muita palvelussuhteen ehtoja koskeva tasa-arvosuunnitelma, jonka perusteella toteutetaan tasa-arvoa edistävät toimenpiteet. Uudistetun tasa-arvolain mukaan suunnitelmassa on huomioitava myös sukupuoli-identiteettiin ja sukupuolen ilmaisuun perustuvan syrjinnän ennaltaehkäisy. Suunnitelma voidaan sisällyttää henkilöstö- ja koulutussuunnitelmaan tai työsuojelun toimintaohjelmaan.

Tasa-arvolain mukaan tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää:

- 1) selvitys työpaikan tasa-arvotilanteesta ja sen osana erittely naisten ja miesten sijoittumisesta eri tehtäviin sekä koko henkilöstöä koskeva palkkakartoitus naisten ja miesten tehtävien luokituksista, palkoista ja palkkaeroista;
- 2) käynnistettäväksi tai toteutettaviksi suunnitellut tarpeelliset toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi ja palkkauksellisen tasa-arvon saavuttamiseksi;
- 3) arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.

Edellä kohdassa 1) mainitun palkkakartoituksen avulla selvitetään, ettei saman työnantajan palveluksessa olevien samaa tai samanarvoista työtä tekevien naisten ja miesten välillä ole perusteettomia palkkaeroja. Jos palkkakartoituksen vaativuus- tai tehtäväryhmittäinen taikka muulla perusteella muodostettujen ryhmien tarkastelu tuo esiin selkeitä eroja naisten ja miesten palkkojen välillä, työnantajan on selvitettävä palkkaerojen syitä ja perusteita. Jos työpaikalla on käytössä palkkausjärjestelmiä, joissa palkat muodostuvat palkanosista, esiin tulleiden erojen syiden selvittämiseksi tarkastellaan keskeisimpiä palkanosia.

Tasa-arvosuunnitelma on laadittava yhteistyössä henkilöstön edustajien kanssa ja henkilöstön edustajilla on oltava riittävät osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet suunnitelmaa laadittaessa. Tasa-arvosuunnitelmasta ja sen päivittämisestä on tiedotettava henkilöstölle.

Yhdenvertaisuuslaki

Uusi yhdenvertaisuuslaki tuli voimaan vuoden 2015 alusta. Lain tarkoituksena on edistää yhdenvertaisuutta ja ehkäistä syrjintää sekä tehostaa syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeusturvaa. Yhdenvertaisuuslaissa tarkoitettuja syrjintäperusteita ovat ikä, alkuperä, kansalaisuus, kieli, uskonto ja vakaumus, mielipide, poliittinen toiminta, ammattiyhdistystoiminta, perhesuhteet, terveydentila, vammaisuus, seksuaalinen suuntautuminen ja muu henkilöön liittyvä syy. Henkilöstöjohtamisen näkökulmasta on keskeistä, että kaupunki työnantajana pyrkii aktiivisesti tunnistamaan kaikkinaisen syrjinnän ja puuttumaan siihen sekä ennaltaehkäisemään syrjintää. Henkilöstöä ja johtamista tulee kehittää siten, että erilaisuutta hyväksytään ja osataan huomioida paremmin. Tavoitteena on monimuotoisuuden lisääminen ja hyödyntäminen voimavarana.

Vähintään 30 henkilöä työllistävällä työnantajalla on velvollisuus laatia yhdenvertaisuussuunnitelma. Yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteena on edistää yhdenvertaisuutta määrittelemällä ja kuvaamalla ne puitteet, keinot ja menetelmät, joiden avulla työnantaja edistää yhdenvertaisuutta toiminnassaan tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti. Yhdenvertaisuussuunnitelman tulee sisältää tarvittavat toimenpiteet yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Edistämistoimia ja niiden vaikuttavuutta on käsiteltävä henkilöstön tai heidän edustajiensa kanssa. Uudistetun yhdenvertaisuuslain mukainen yhdenvertaisuussuunnitelma tulee olla tehtynä 1.1.2017 mennessä.

Yhdenvertaisuuslaissa ei ole säädetty yhdenvertaisuussuunnitelmalle määrämuotoa ja -sisältöä. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi olla joko erillinen suunnitelma tai osa toista suunnitelmaa, kuten tasa-arvosuunnitelmaa, henkilöstö- ja koulutussuunnitelmaa tai työsuojelun toimintaohjelmaa.

Henkilöstöpoliittinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu Vantaan kaupungilla

Tasa-arvolain ja yhdenvertaisuuslakien soveltamisalat kattavat koko palvelusuhteen elinkaaren rekrytoinnista aina palvelussuhteen päättymiseen. Kaupungin työnantajana on

aktiivisesti ja määrätietoisesti ennaltaehkäistävä tasa-arvolain ja yhdenvertaisuuslain vastaista syrjintää sekä vahvistettava tasa-arvoista ja yhdenvertaista toimintatapaa. Vantaalla henkilöstöpoliittisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelutyön pohjana on Työkirja tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta ja tässä liitteessä kuvatut henkilöstöpoliittisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelun periaatteet ja käytännöt. Työkirja toimii esimiesten ja työyhteisöjen apuvälineenä tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen toimintatavan juurruttamiseen ja vahvistamiseen osaksi jokapäiväistä johtamista.

Vantaalla tehdään vuosittain kaupunkitasoinen henkilöstöpoliittinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Tämä vuosittain tehtävä suunnitelma on Vantaalla liitetty osaksi henkilöstö- ja koulutussuunnitelmaa ja henkilöstökertomusta. Vantaalla työnantajan ja henkilöstön edustajat ovat sopineet paikallisesti, että tasa-arvosuunnitelman osana oleva kaupunkitasoinen palkkakartoitus tehdään joka kolmas vuosi ja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma muilta osin vuosittain.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa ja siihen liittyvää palkkakartoitusta valmistellaan säännöllisesti kokoontuvissa pääluottamusmieskokouksissa, joissa ovat läsnä henkilöstön edustajina kaupungin pääluottamusmiehet. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman valmistelu tapahtuu kalenterivuositain siten, että keväällä henkilöstön ja työnantajan edustajat kartoittavat kaupungin tasa-arvotilannetta alkuvuodesta julkaistavien tilastojen ja toteumien kautta. Lisäksi keskustellaan, mitä mahdollista muuta tietoa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelun tueksi tarvitaan. Syksyllä suunnitellaan ja valitaan tarpeelliset toimenpiteet tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Pääluottamusmieskokoukset ovat Vantaalla osa lain työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa mukaista edustuksellista yhteistoimintaorganisaatiota. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelua sisältävä kaupunkitasoinen henkilöstö- ja koulutussuunnitelma käsitellään ja hyväksytään vuosittain kaupungin yhteistoimintaryhmässä, jossa ovat läsnä henkilöstön edustajina Vantaan kaupungin pääluottamusmiehet ja työsuojeluvaltuutetut. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden tilaa seurataan vuosittain henkilöstöraportoinnin yhteydessä. Kaupunkitasoisessa henkilöstökertomuksessa mittareina ovat mm:

- henkilöstön määrä ja sukupuolijakauma
- sukupuolijakauma määräaikaissa palvelussuhteissa
- sukupuolijakauma suurimmissa ammattiryhmissä
- ikärakenne eriteltynä sukupuolijakauman mukaan
- esimiesten (johto, ylempi keskijohto, keskijohto, esimiehet) lukumäärä ja sukupuolijakauma
- henkilöstön keskiansio eriteltynä sukupuolijakauman mukaan
- henkilökohtaisen lisän saajat sukupuolijakauman mukaan
- vieraskielisiä % (virallisesta henkilöstömäärästä)

Henkilöstökertomus käsitellään vuosittain kaupungin yhteistoimintaryhmässä. Kaupungin tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden tilaa seurataan säännöllisesti myös joka toinen vuosi toteutettavalla Kunta 10 -henkilöstökyselyllä, joka sisältää mm. kohtelun

oikeudenmukaisuuteen, päätöksenteon oikeudenmukaisuuteen ja syrjinnän kokemukseen liittyviä mittareita.

Henkilöstökertomus ja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelua sisältävä henkilöstö- ja koulutussuunnitelma ovat koko henkilöstön nähtävillä kaupungin sisäisillä intranet –sivuilla. Lisäksi henkilöstökertomuksen ja henkilöstö- ja koulutussuunnitelman valmistumisesta tiedotetaan erikseen noudattaen kulloinkin voimassa olevia sisäisen viestinnän käytäntöjä.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö kaupungin toimialoilla, tulosalueilla ja työyksiköissä

Kaupunkitasoisella tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmalla ja -suunnittelulla ei rajata tai rajoiteta toimialojen, tulosalueiden tai työyhteisöjen mahdollisten omien henkilöstöpoliittisten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien laajuutta tai sisältöä. Kaikilla tulosalueilla laaditaan vuosittain henkilöstö- ja henkilöstömenosuunnitelma, jossa kuvataan tulosalueen nykyhenkilöstö ja siinä tapahtuvat muutokset myös tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisen kannalta. Tulosalueet voivat halutessaan tehdä myös laajemman oman tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden alkukartoituksen ja arvioinnin. Lisäksi tulosalueita kannustetaan nostamaan vuosittain tulosalueen henkilöstö- ja henkilöstömenosuunnitelmaan myös tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen liittyviä tulosaluetasoisia tavoitteita tai kehittämiskohteita.

Henkilöstötietojärjestelmistä saatavan tiedon ja Kunta10- kyselyn lisäksi toimialoilla ja työyhteisöissä saadaan tietoa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden tilasta myös työyhteisöjen kehittämishankkeiden yhteydessä. Yksilötason tietoa saadaan tulos- ja kehityskeskustelujen yhteydessä. Toimialat ja työyksiköt voivat tehdä tarvittaessa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden tilaa selvittävän kyselyn työyhteisössään. Tasa-arvovaltuutetun sivuilta löytyy tähän tarkoitukseen julkista sektoria varten räätälöity tasa-arvokyselytyökalu, jonka käyttö on ilmaista (www.tasa-arvokysely.fi).

Pohja vantaalaiselle tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelulle luodaan tulosityksiköissä ja työyhteisöissä käytävällä arvokeskustelulla ja strategiatyöllä. Vantaan visiona on olla työntekijöilleen maan parhaiten johdettu kaupunki, eikä tämän tavoitteen saavuttaminen ja ylläpitäminen ole mahdollista ilman tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen toimintatavan juurruttamista osaksi kaikkea johtamista. Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta voidaan edistää myös strategiatyön kautta siten, että tulostietojen tavoitteisiin lisätään toiminnan erityispiirteet huomioivia henkilöstön monimuotoisuutta edistäviä ja tukevia tavoitteita.

Alla muutamia esimerkkejä siitä, mitä henkilöstöpoliittiset tavoitteet tulosalue- tai työyhteisötasolla voivat olla:

- Luodaan työyhteisöön pelisäännöt toista kunnioittavasta puhekultuurista ja ristiriitatilanteiden käsittelystä sekä varmistetaan, että koko työyhteisö tietää, mistä voi saada apua ja tukea, jos työyhteisössä epäillään esiintyvän syrjintää

- Varmistetaan rekrytointiprosessin esteettömyys ja otetaan työpaikan perehdytysohjelmassa huomioon erilaisten työntekijöiden tarpeet. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi perehdytysmateriaalin selkokieliisyyttä.
- Helpotetaan työelämän ja yksityiselämän yhteensovittamista kiinnittämällä huomiota työyhteisön työjärjestelyihin. Työpaikalla voidaan keskustella yksilökohtaisista ratkaisuista, kuten erityisten vuorojen järjestämisestä yksinhuoltajille tai muista työaikajärjestelyistä.
- Huomioidaan henkilöstön kielitaitovaatimuksissa monikulttuuristen asiakkaiden tarpeet ja määrä.
- Suunnitellaan fyysinen työympäristö niin, että se huomioi eri sukupuolten, sukupuolivähemmistöjen, etnisten ryhmien sekä ikääntyvien työntekijöiden tarpeet. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi tilojen esteettömyyttä ja sen kartoittamista, mitä wc- ja suihkutiloja sukupuolenkorjaukseen aikova henkilö voi käyttää.
- Tavoitellaan henkilöstön monimuotoisuutta sukupuolen, etnisen taustan yms. perusteella suhteessa asiakaskunnan monimuotoisuuteen. Esimerkiksi vanhainkodissa, jossa on miesvaltainen asiakaskunta, voidaan tavoitella miesten osuuden nostamista hoitohenkilöstöstä tai etnisten ryhmien kouluttamiseen keskittyvässä oppilaitoksessa voidaan pyrkiä lisäämään etnisen taustan omaavien opettajien lukumäärää.

Huomattavaa on, että työnantaja ei voi torjua tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämismittareita vetoamalla kielteisiin asenteisiin. Esimerkiksi asiakkaiden odotukset tai omien työntekijöiden vastustus eivät saa estää tasa-arvoista ja yhdenvertaista kohtelua.

Kaupunkitasoinen henkilöstöpoliittinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma Vantaalla pähkinänkuoressa:

Lisätietoa:

<http://www.finlex.fi>(oikeusministeriön omistama oikeudellisen aineiston julkinen ja maksuton internet-palvelu, josta löytää mm. ajantasaisen voimassa oleva lainsäädännön).

<http://www.tasa-arvo.fi>(tasa-arvovaltuutetun toimiston internet-sivut)

<http://www.yhdenvertaisuus.fi>(oikeusministeriön ylläpitämä yhdenvertaisuutta käsittelevä internet-sivusto)

<http://www.kuntatyönantajat.fi>(KT Kuntatyönantajien internet-sivusto, josta löytyy paljon ajantasaista tietoa tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta koskevista työnantajavelvoitteista ja velvoitteiden toteuttamisesta kunta-alalla)

10 § Tiettyjen viranhaltijapäätösten rajaaminen ottomenettelyn ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle /HP

VD/5838/00.01.01.01/2016

HP/PW/HW/HS

Kuntalaki antaa ylemmälle toimielimelle oikeuden poiketa kunnan toimivaltasäädöksistä ja ottaa käsiteltäväkseen alemman viranomaisen tekemän päätöksen. Menettelyä kutsutaan ottomenettelyksi ja siitä on säädetty tällä valtuustokaudella sovellettavan Kuntalain (365/1995) 51 §:ssä ja 1.7.2017 alkaen sovellettavan Kuntalain (410/2015) 92 §:ssä. Ylemmän toimielimen otto-oikeus koskee sellaisia asioita, jotka on siirretty viranomaisen toimivaltaan kuntalain nojalla ja joissa viranomainen on tehnyt päätöksen. Muun lain tai asetuksen mukaiset lupa-, ilmoitus-, valvonta- tai toimitusmenettelyasiat tai yksilöön kohdistuvat opetustoimen, terveydenhuollon tai sosiaalitoimen asiat on rajattu kuntalaissa ottomenettelyn ulkopuolelle.

Vantaan kaupungin hallintosäännössä määritellään ne tahot, joilla otto-oikeus on. Asian ottamisesta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi voivat päättää kaupunginhallituksen lisäksi kaupunginhallituksen puheenjohtaja ja kaupunginjohtaja. Asian ottamisesta lautakunnan käsiteltäväksi voi päättää lautakunnan ja sen puheenjohtajan lisäksi asianomainen toimialajohtajana toimiva viranhaltija. Vastaavasti liikelaitoksen johtokunnan käsiteltäväksi otettavasta asiasta voi päättää johtokunnan ja sen puheenjohtajan lisäksi liikelaitoksen toimitusjohtaja. Hallintosäännössä on säädetty myös, miten viranomaisen tulee ilmoittaa päätöksensä ylemmälle toimielimelle ottomenettelyä varten. Käytännössä toimielinten kokousten esityslistoilla on asiakohta tai asiakohtia, joissa kaikki ottomenettelyyn tulleet päätökset on lueteltu. Päätöksiä voi olla yhden kokouksen esityslistalla useita kymmeniä tai jopa satoja.

Kuntalaki antaa mahdollisuuden hallintosäännössä määritellä, mitä päätöksiä ei tarvitse ilmoittaa ottomenettelyyn. Vantaalla nykyisen hallintosäännön 15 §:n mukaan ottomenettelyyn ei tarvitse ilmoittaa

- henkilöstöpäätöksiä (pois lukien vakanssin perustamiset ja toistaiseksi voimassaolevaan virkasuhteeseen ottamiset),
- tavara- ja palveluhankintoja, joiden arvo on 500–6000 euroa,
- päätöksiä, joissa luovutetaan tietoja henkilörekisteristä
- sekä sellaisia asioita tai asiaryhmiä, joista ylempi toimielin on päättänyt, että ilmoitusvelvollisuutta ei ole.

Kaupunginhallitus päätti 29.8.2016 § 8 omalta osaltaan lisätä asiaryhmiä, joita ilmoitusvelvollisuus ei koske. Päätöksen taustalla on kaupunginhallituksen toiminnan kehittämistyö, jossa on muun muassa tarkasteltu kokouksessa käsiteltäviä asioiden sisältöä ja määrää. Tavoitteena oli, että kaupunginhallituksen esityslistalle ei enää ilmoiteta tiettyjä rutiiniluontoisia viranhaltijapäätöksiä. Tämä helpottaa päätösten käsittelyn hallinnollista prosessia ja lisäksi keventää kaupunginhallituksen esityslistoja. Edelleenkin kaikki viranhaltijoiden päätökset löytyvät esimerkiksi diaarin kautta, ja päätöksiin olisi edelleen mahdollista käyttää ottomenettelyä. Ainoastaan ilmoitusvelvollisuutta rajattiin.

Samanlaista ilmoitusvelvollisuuden rajaamisen tarvetta on myös muissa toimielimissä. **Kaupungin johtoryhmässä** käsiteltiin aihetta keväällä 2016 ja määriteltiin sellaiset asiaryhmät, jotka olisi syytä rajata tasapuolisuuden vuoksi kaikissa toimielimissä sekä lisäksi sellaiset asiaryhmät, jotka koskevat vain tiettyä toimielintä. Yhteisesti rajattavia asiaryhmiä ovat seuraavat:

- toistaiseksi voimassaolevaan virkasuhteeseen ottaminen
- opiskelijoille, tutkijoille ja tutkimuslaitoksille myönnettävät tutkimusluvut
- tilausoikeuksien myöntäminen
- laskujen hyväksymisoikeudet
- taloussäännön 13 §:n mukaisten rahastusoikeuksien myöntäminen

Näistä kaupunginhallitus teki päätöksen omalta osaltaan ja suositteli lautakuntia ja johtokuntia tekemään vastaavanlaiset rajaukset.

Tekninen lautakunta 14.6.2016 § 12 päätti hallintosäännön 14 §:n nojalla olla käyttämättä otto-oikeutta tilakeskuksen **tilahallinnan hallinnoimien asuntojen asukasvalintaan tai vuokrausta koskeviin viranhaltijapäätöksiin**. Näiden lisäksi teknisen lautakunnan osalta olisi tarkoituksenmukaista rajata seuraavat myös asiaryhmät ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle:

- kaupungininsinöörin tai hänen määräämänsä päätökset katualueen haltuunotosta korvauksineen, katusuunnitelmien nähtäville asettamisesta, johtojen, rakenteiden ja laitteiden sijoittamisesta katu- tai muulle

yleiselle alueelle, liikennemerkki- ja ajoratamaalaus suunnitelmista sekä tilapäisistä maankäyttöluvista, liikennejärjestelyistä, torikauppaluvista ja mainosluvista

Ilmoitusvelvollisuus esitetään rajattavaksi määräajaksi 31.5.2017 saakka. Mikäli käytäntö osoittautuu toimivaksi, voidaan nyt tehtävät rajaukset kirjata valmisteilla olevaan uuteen hallintosääntöön, joka tulee uuden kuntalain määräysten mukaisesti voimaan 1.6.2017.

Uudistuksen tarkoituksena on keventää hallintoa, selkeyttää esityslistoja ja helpottaa luottamushenkilöiden työskentelyä toimielimissä. Kaikki päätökset ovat edelleen julkisia ja löytyvät muun muassa kaupungin diaarista.

Tekninen lautakunta 11.10.2016 § 10

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) että Kuntalain 51 §:n ja Vantaan kaupungin hallintosäännön 15 §:n mukainen ottomenettelyyn liittyvä päätösten ilmoittamisvelvollisuus tekniselle lautakunnalle ei koske seuraavia asioita tai asiaryhmiä:
- toistaiseksi voimassaolevaan virkasuhteeseen ottaminen
 - opiskelijoille, tutkijoille ja tutkimuslaitoksille myönnettävät tutkimusluvut
 - tilausoikeuksien myöntäminen
 - laskujen hyväksymisoikeudet
 - taloussäännön 13 §:n mukaisten rahastusoikeuksien myöntäminen
- kaupungininsinöörin tai hänen määräämänsä päätökset katualueen haltuunotosta korvauksineen, katusuunnitelmien nähtäville asettamisesta, johtojen, rakenteiden ja laitteiden sijoittamisesta katu- tai muulle yleiselle alueelle, liikennemerkki- ja ajoratamaalaus suunnitelmista sekä tilapäisistä maankäyttöluvista, liikennejärjestelyistä, torikauppaluvista ja mainosluvista
- b) että päätös on voimassa 31.5.2017 saakka.

Käsittely: Merkittiin että pöydälle oli jaettu uusi päätösesitys joka otettiin käsittelyn pohjaksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: talous- ja hallintopalvelut

Muutoksenhakuohje: 1. oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

kaupungininsinööri Henry Westlin, puh. 09 839 22427, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

hallintojohtaja Hanna Ormio, puh 09 839 22484, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

hallinnon erityisasiantuntija Paula Harju, puh. 09 839 22137, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

11 § Tikkurila- Koivukylän paviljonkipäiväkodin tarveselvityksen ja hankesuunnitelman hyväksyminen

VD/8418/10.03.02.01/2016

PW/JH/JP

Tikkurila- Koivukylän paviljonkipäiväkodin yhdistetty tarveselvitys-hankesuunnitelma on tehty yhteistyössä tilakeskuksen, kaupunkisuunnittelun ja sivistysviraston edustajien kanssa.

Tikkurilan suuralueella on kahdeksan ja Koivukylän alueella viisi 1980-90 -luvulla rakennettua teknisten osakorjausten tarpeessa olevaa päiväkotia, joiden korjaustöiden ajaksi tarvitaan väistötilat. Lisäksi Tikkurilan alueella tarvitaan väistötilaa purettavan Veturipolun päiväkodin toiminnalle. Uusi korvaava päiväkotikoti valmistuu myöhemmin vahvistettavan aikataulun mukaan nykyisen päiväkodin tontille. Väistötilan keskittäminen suuralueiden rajapintaan mahdollistaa väistötilan tehokkaan käytön.

Vantaan kaupungin virallisen väestöennusteen 2016 -2026 mukaan Tikkurilan suuralueen päivähoitoikäisten lasten määrä kasvaa ennustekaudella 828 lapsella. Koivukylän suuralueella vastaava kasvu on 144 lasta. Tikkurila- Koivukylän paviljonkipäiväkodin on mahdollista toimia jatkossa palveluverkkoa täydentävänä pysyvänä päiväkotina. Alueella ei ole palveluverkon rakenteesta johtuen tarvittavaa tilajoukkoa. Lisäksi Tikkurilan suuralueella päivähoitopaikkoja on palvelutarpeeseen ja voimakkaaseen väestön kasvuun nähden jo nyt riittämättömästi ja perhepäivähoitajien eläköityminen vähentää päivähoitopaikkojen lukumäärää.

Tilakeskus selvitti alueen kaavoittajan kanssa mahdolliset sijoituspaikat tilapäiselle päiväkodille sekä Y- tonttien kokonaistilanteen Tikkurilan suuralueella. Uusi paviljonkipäiväkotikoti esitetään sijoitettavaksi Varian ammattioppi-laitoksen läheisyyteen osoitteeseen Talvikkitie 117/119 kortteliin 70150 (YO opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue).

Tikkurila- Koivukylän paviljonkipäiväkotikoti toteutetaan 6 -ryhmäisenä päiväkotina laskennallisesti 122:lle lapselle. Hankkeen laajuus on tilaohjelman mukaisesti 984,5 hqm2 (huoneala 1151 hqm2) ja rakennuksen bruttoala 1300 m2. Hankkeen laajuus tarkentuu lopullisen toteutustavan ja valittavan suunnitteluratkaisun mukaan.

Paviljonkipäiväkodin hankkiminen vuokraamalla on nähty ainoana vaihtoehtona järjestää tarvittavat päiväkotitoi-minnot kiireellisessä aikataulussa käyttöön otettaviksi vuonna 2017 syksyllä. Paviljonkipäiväkotikoti palvelee väistötiloina alustavasti ainakin vuoteen 2024 saakka.

Perustukset ja aluetyöt toteutetaan kaupungin omina investointeina, joille on talousarvioesityksessä varattu 1 milj. euroa vuodelle 2017. Perustusten ja aluetöiden kustannusarvio on 850 000 euroa (alv 0 %), KL 88 (IX-16).

Kokonaisvuokra asiakastoimialalle on alustavien laskelmien mukaan yhteensä n. 266.000 euroa/vuosi (vuokra-aika 10v.), jonka lisäksi tulevat siivoukset n. 55 000 – 69 000 €/v (4- 5 €/hqm2). Hankkeen osalla muodostuu kertainvestointina kaluste- ja varustehankintoja yhteensä 72 000 €. Väistötiloina henkilökuntakulut pysyvät ennallaan, ts. siirtyvät.

Teknisen lautakunnan johtosäännön 4 §:n kohdan 1 mukaan teknisen lautakunnan tehtävänä on hyväksyä toimintaan liittyvät yleissuunnitelmat, tarveselvitykset ja hankesuunnitelmat kustannusarvioineen.

Tekninen lautakunta 11.10.2016 § 11

Tilakeskusjohtajan esitys:

Päätetään

- a) hyväksyä Tikkurila-Koivukylän paviljonkipäiväkodin 23.9.2016 päivätty yhdistetty tarveselvitys-hankesuunnitelma
- b) valtuuttaa tilakeskus ryhtymään toimenpiteisiin paviljonkipäiväkodin toteuttamiseksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

Tikkurila- Koivukylän paviljonkipäiväkodin yhdistetty tarveselvitys-hankesuunnitelma 23.9.2016

Täytäntöönpano: tilakeskus

Muutoksenhakuohje: 6.2 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Juha Polvinen, puh. 050 314 5086, [etunimi.sukunimi\[at\]vantaa.fi](mailto:etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

TILAKESKUS / HANKEVALMISTELU
TARVESELVITYS ja HANKESUUNNITELMA

23.9.2016

TIKKURILA- KOIVUKYLÄ PAVILJONKIPÄIVÄKOTI

1 HANKETIETOKORTTI

Hanketiedot

2 PERUSTELUT TARPEELLE

3 MITOITUSPERUSTEET JA TILAT

Varhaiskasvatuksen toiminnan kuvaus / varhaiskasvatuksen uudet tilat
Tilojen vaatimukset väistötilalle

4 RAKENNUS

Arkkitehtoniset tavoitteet
Toiminnalliset tavoitteet
Rakennustekniset tavoitteet
Lvia -tekniset tavoitteet
Sähkötekniset tavoitteet

5 TONTTI JA RAKENNUSPAIKKA

Hallinta
Sijainti
Yleis- ja asemakaavoitus
Perustamisolosuhteet ja pohjarakentaminen
Liikenne, pysäköinti
Kunnallistekniikka
Ympäristötekijät

6 KUSTANNUKSET, RAHOITUS JA AIKATAULU

7 HANKKEEN KÄYTTÖVAIKUTUKSET JA TOIMINTAKUSTANNUKSET

8 RISKIT JA TYÖTURVALLISUUS

10 TYÖRYHMÄ

Liitteet:

Tilaohjelma
Sijaintikartta, kaava
Kaavamääräykset
Maalaji- ja johtokartta
Melualueet
Tonttijakokartta

Erillisliitteet:

Alustavat maaperäolosuhteet
Sähköselvitys
Tavoitehintalaskelma

Ohjeita suunnittelijoille (maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala, Tike)
Päiväkodin mallihuonekortit
Päiväkotien suunnitteluohje
Päiväkotien tilasuunnitteluohje
Päivähoidon allergia- ja astmaohjeisto
Leikkipuistorakennusten suunnitteluohje

Tekninen laiteluettelo – palvelukeittiö 120- 150 hlöä
Laitevaatimukset - palvelukeittiö 120- 150 hlöä

1 HANKETIETOKORTTI

Hanketiedot

TIKKURILA- KOIVUKYLÄ PAVILJONKIPÄIVÄKOTI		
Tarveperusteet: Tikkurilan suuralueen päivähoitopaikkojen palvelutarve - väistötilat		
Hankekuvaus: Paviljonkipäiväkoti	Hoitopaikkojen lukumäärä: 122 (1- 6 -vuotiaat lapset)	
Omistaja: Vantaan kaupunki	Käyttäjät: Sivi / Varhaiskasvatus	Henkilökunta yht: 22- 24 - hlöä
Kaup.osa:421 - TIKKURILA	Osoite: Talvikkitie 117 ja 119	Kaavatunnus: 700600
Kaavatiedot: YO - Opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue		Kortteli: 70150
Autopaikkamitoitus: 1ap/180 kem2	Melualueet Talvikkitielle ja rautatielle (Kehärata).	

Tontti:1 ala: 35 616m ²	e=0.35	Kerros-luku: III	Rak.tunnus:6574	Rak.nro:1
Tonttijakotunnus:2819	Rekisteröity:1.8.1989		Kiinteistötunnus: 92-70-150-1	
Rakennukset 2 kpl	Käytetty:5818 kem ² yht.			

Tontti:2 ala: 27 284 m ²	e=0.35	Kerros-luku: I- II	Rak.tunnus:6575	Rak.nro:2
Kiinteistö: 92-421-5-33, N:O 12 ja Kiinteistö: 92-421-5-35, N:O 14				Käytetty:0 kem ²

PAVILJONKIPÄIVÄKOTI			
Hyötyala -hym ² : 984,5	Huoneala: 1151h ² :	Bruttoala: 1300 br ² :	Tilavuus: 5400 m ³ :
ULKOVARASTOT (kylmät) 2 kpl Hyötyala -hym ² : 19m ² .			

Toteutus- ja aikataulu: 2017	Rahoitus: Vantaan kaupungin taloussuunnitelman investointirahoitus
Rakennuttaja: Vantaan kaupunki / Tilakeskus / Rakennuttaminen	
Paviljonkipäiväkodin kokonaistavoitehinta: 4.0 milj. euroa (alv 0 %), KL88 (IX-16)	
Perustamisen ja aluetöiden kustannukset kokonaishinnasta: 0.85milj. euroa (alv 0 %), KL88 (IX-16)	

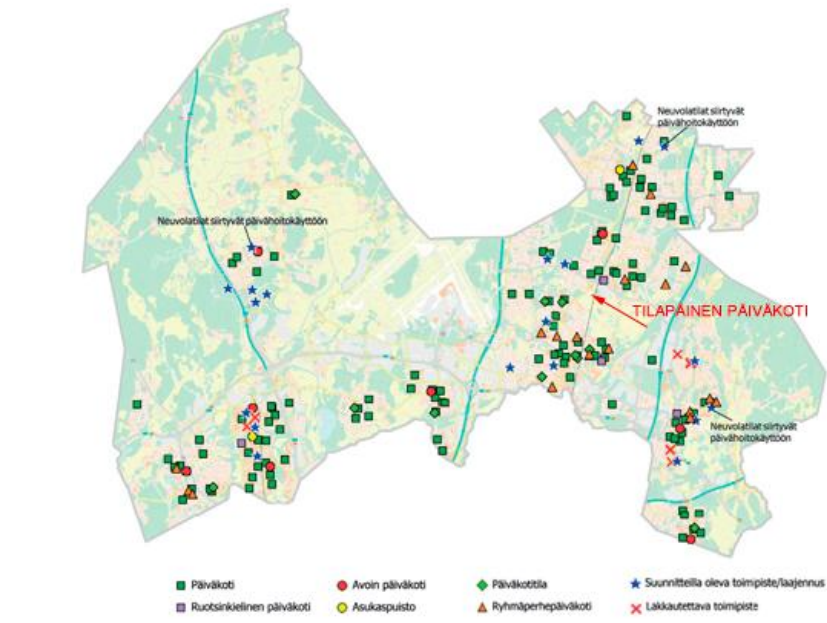
HALLINTOKUNNAN KULUT	Varuste- ja kalustekustannukset: 72 000 €
Siivouskulut: n. 55 000- 69 000 €/vuosi (4- 5€/hym ²)	Sisäinen vuokra: 266 000 €/vuosi (10 v).

2 PERUSTELUT TARPEELLE

Tikkurilan suuralueella on kahdeksan 1980- ja 1990 -lukuilla rakennettua päiväkotia, mihin lähivuosien aikana on tulossa tekninen osakorjaus. Koivukylän alueella päiväkoteja on viisi. Lisäksi Tikkurilan alueella on mm. purettava Veturipolun päiväkotia ja kevytrakenteinen Kurjenpolven päiväkotia, jotka tarvitsevat väistötiloja korvaavien tilojen rakentuessa nykyisille tonteille. Alueilla ei ole osakorjauksia varten tarvittavaa väistötilaa. Väistötilan keskittäminen suuralueiden rajapintaan mahdollistaisi väistötilan tehokkaan käytön.

Väistötilaa tarvitaan etenkin Tikkurilan suuralueella, missä päivähoitopaikkoja on palvelutarpeeseen ja voimakkaaseen väestön kasvuun nähden jo nyt riittämättömästi. Alueen nykyinen palveluverkko on kehittymätön koostuen lukuisista ryhmäperhepäiväkodista (7) ja 1-2 ryhmäisistä (9) tiloista. Tilat ovat pääasiassa vuokratiloja, epätaidellisia sekä käyttötarkoitukseensa huonosti sopivia. Kunnallisten perhepäivähoitajien eläköityminen vähentää lisäksi päivähoitopaikkojen määrää. Alueella ei ole palveluverkon rakenteesta johtuen tarvittavaa tilajoustoa.

Vantaan kaupungin virallisen väestöennusteen 2016 -2026 mukaan Tikkurilan suuralueen päivähoitoikäisten lasten määrä kasvaa ennustekaudella 828 lapsella. Koivukylän suuralueella vastaava kasvu on 144 lasta. Päiväkodin on mahdollista toimia jatkossa palveluverkkoa täydentävänä pysyvänä päiväkotina.

3 MITOITUSPERUSTEET JA TILAT

Varhaiskasvatuksen toiminnan kuvaus / varhaiskasvatuksen uudet tilat

Varhaiskasvatuksen käytössä olevat tilat tukevat erilaisia pedagogisia toimintatapoja ja ovat muunneltavia. Tilat auttavat erilaisten oppimis- ja leikki-tilanteiden toteuttamisessa kuten arjen liikunnan mahdollistamisessa.

Tiloissa on mahdollista toteuttaa pienryhmätyöskentelyä 4-8 hengen ryhmissä ja ne ovat monikäyttöisiä. Perushoitoa varten tehdyt ratkaisut eivät haittaa toiminnallista oppimista ja kasvattaja pystyy muokkaamaan kaikkia käytössä olevia tiloja dynaamisesti käsiteltävän asian mukaisesti esimerkiksi tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäväksi ympäristöksi.

Tilat tukevat erilaisia pedagogisia toimintatapoja. Lapsiryhmällä on hiljainen ja visuaaliselta ilmeeltään rauhallinen tila, joka mahdollistaa rauhoittumisen ja keskittymisen käsiteltävään asiaan. Päiväkodissa on tila, joka mahdollistaa ryhmäliikkumisen ja yhteisöllisen kokoontumisen. Päiväkodissa on mahdollista toteuttaa hallitusti monipuolista materiaalien käyttöä (vesi, hiekka, puu) vaativia leikkejä ja ohjelmaa. Tilat tukevat eri-ikäisten lasten perushoidon sujuvaa järjestämistä. Pienten lasten hoidolle ja pesemiselle on toimivat ja miellyttävät tilat. Lasten liikkuminen päiväkodissa on selkeää ja helppoa ja tilat on suunniteltu lasten mittakaavan mukaisesti ja helposti lasten hahmotettavasti. Vanhempien on sujuvaa tuoda ja hakea lapsensa päiväkodista.

Päiväkodin ydin on ruokailutila, pieni oleskelutila mm. aamun ensimmäisille tulijoille, kotikeittiö ja sali. Tilat kokoavat päiväkodin lapset ja henkilökunnan ruokailemaan, liikkumaan ja päiväkodin yhteisiin hetkiin. Muut lasten tilat sijoittuvat helposti hahmotettavasti eri puolille päiväkotia. Päiväkodin ydin ja osa lasten tiloista on rajattavissa toiminta-ajan ulkopuolella asukkaiden käyttöön. Tilat tukevat lasten ja henkilökunnan hyvinvointia ja ovat viihtyisät. Päiväkodissa on rauhallisia tiloja keskusteluihin perheiden ja yhteistyötahojen kanssa sekä henkilökunnan kirjalliseen työskentelyyn.

Tilojen vaatimukset väestötilalle

Lasten kotialueet

Kullakin lapsiryhmällä on omat eteistilat pesuhuoneineen. Kotialueella on kaksi tai kolme ryhmähuonetta ja mahdollisesti yksi pienryhmähuone. Ryhmähuoneet 2 ja 3 sijoitetaan vierekkäin ja ne suunnitellaan niin, että ne ovat joko yhdistettävissä tai niistä on kulku toisiinsa. Lepuhuone ei saa olla läpikuljettava.

Yhteiset tilat

Lapsiryhmien yhteiskäyttöisiä tiloja ovat työpaja ja yleinen pienryhmätila. Lisäksi

suunnitellaan kotikeittiö, joka toimii myös henkilökunnan neuvottelu ja kokoustilana. Sali suunnitellaan ja varustetaan lasten liikuntakäyttöön sopivaksi. Lasten ruokailu, pienimpiä lapsia lukuun ottamatta järjestetään erillisessä ruokailutilassa. Ruokailutilan on mahdollista olla osa käytävää. Sisätilat suunnitellaan helposti valvottaviksi. Tilojen linkittäminen, läpinäkyvyys, sujuvat kulkureitit ja riittävä valaistus lisäävät turvallisuutta.

Tilojen, kalusteiden ja varusteiden laatu toteutetaan Vantaan kaupungin tilakeskukseen päiväkotien huonekorttien mukaan. Naulakko- ja kenkäsäilytysvarustelu tehdään 25 lapsen mukaan. Eteisiin lasten vaatelokerikot (päiväkotimalli), 25 kpl ja aikuisten vaatekomero/tanko. Kolme kotialuetta varustetaan sänkykaapein (min. 8kpl) +yhdedellä patjakaapilla (6 patjalle) ja kolme kotialuetta patjakaapein (25 lasta/ryhmä).

Ryhmähuoneisiin tulee allastasot kaappeineen sekä kaksi lukittavaa kaappia (lukittavat kalusteet abloy -lukot / samaan sarjaan). Jos ryhmien kautta kuljetaan (ns. läpikulkutiloja), ryhmien tms. väliin lasipalo-ovet. Kolme wc- pesutilaa varustetaan seinältä kääntyvällä hoitopöydällä sekä pepunpesu- ja suihkualtaalla. Muihin wc –pesutiloihin tulee suihkuallas. Wc-pesu tiloissa kalusteet asennetaan normaalikorkeuteen, allas 800. Ulko-oviin, pihavarastoihin ja välioviin tulee lukot i- Loq.

Kaikki ulko-ovet varustetaan katoksella. Lasten sisäänkäynteihin invaluisikat. Päätyihin asennetaan myös ikkunat eli ei ikkunattomia julkisivuja. Pihalle tehdään ulkova-rasto vaunuille ja leikkivälineille.

Tilamitoitus

Päiväkotiin tulee tilat kuudelle lapsiryhmälle, laskennallisesti 122 lapselle. Päiväkodissa järjestetään toimintaa 1-vuotiaista 6-vuotiaisiin saakka. Hoito- ja kasvatushenkilökuntaa päiväkotiin tulee 18 työntekijää. Lisäksi päiväkodissa työskentelee päiväkodin johtaja, ateria- ja puhtauspalveluiden henkilökuntaa 2-3 sekä tilapäistä henkilökuntaa vuosittain vaihdellen 1-2. Yhteensä henkilöstöä tulee olemaan 22 -24.

4 RAKENNUS

Arkkitehtoniset tavoitteet

Rakennus pihoinen suunnitellaan kokonaisuudeksi, jossa toteutuvat kaupunkikuvaliset, toiminnalliset sekä ympäristövaatimukset.

Rakennus on yksikerroksinen, kaltevakattoinen ja räystäällinen paviljonkipäiväkoti (räystäiden on ulotuttava riittävän etäälle ulkoseinästä). Rakennusmateriaalien ja väriyksen osalla on huomioitava asemakaavamääräykset sekä poikkeavilla osilla kaupunkisuunnittelun ja rakennusvalvonnan vaatimukset.

Toiminnalliset tavoitteet

Ulko- alueiden, sisätilojen ja toimintojen tulee huomioida käyttäjien ohella liikuntaesteellisten tarpeet (kts. 3 Mitoitusperusteet ja tilat).

Päiväkodin piha-alue sijoittuu päiväkodin välittömään läheisyyteen (rakennuksen huolto- ja asiointiliikenne on järjestävä siten, ettei se vaaranna lasten turvallisuutta). Lasten turvallisuuden vuoksi ulkoilualue tulee aidata (aitakorkeus 120 cm). Aidan sisäpuolella ei saa olla askelmiksi soveltuvia tukiosia ja aidan silmäkoon ei tule sallia kiipeämistä.

Palo- ja pelastustoiminnan kannalta kustakin lepohuoneesta on järjestettävä varatie ulos, esim. kiinteällä painikkeella varustetun avattavan ikkunan kautta.

Rakennustekniset tavoitteet

Lämmöneristeen ja rakenteiden kastumisen estämiseksi suunnitelmissa on huomioitava **sääsuojan alla rakentaminen**.

Rakennuspaikan tontista laaditaan Vantaan kaupungin Hulevesisuunnitteluohjeen mukaisesti hulevesien hallittu poisohjaus kohteen olosuhteiden mukaan joko viemäri-verkostoon tai imeytetään maaperään. Rakennuspohja salaojitetaan ja käytetään tuplamuoviputkea sekä tarkistuskaivoina teleskooppisilla valurautakansistoilla varus-

tettuja PEH -muovikaivoja. Alapohjiin sijoitetaan huoltoluukkuja alustatilojen onteloiden tarkistamista ja huoltoa (maksimi etäisyys 20 m). Alustatilat varustetaan koneellisella ilmanvaihdoilla ilmanvaihtosuunnitelmien mukaan. - Alustatilan lämmitys ratkaistaan hankekohtaisesti.

Pysäköintialueet ja kulkutiet asfaltoidaan. Päiväkodin piha- alueen pinnat rakennetaan erillisen pihasuunnitelman mukaisesti kuitenkin siten, että leikkivälineiden alustat rakenne ohjeiden mukaisesti (erillisliitteet).

Sade- ja lumen sulamisvedet johdatetaan hallitusti sadevesiviemäriin vesikatolta ja kaikilta katoksilta sisäänkäyntikatokset mukaan lukien. Ulkopuolisessa vedenpoistossa käytetään syöksytorvia, jotka kohdistetaan suoraan loiskereunoilla varustettuihin PEH -muovisiin rännikaivoihin. Seinän vierustoille sijoitetaan murske tai kivipinta, kasvillisuutta vasta metrin päähän seinästä. Sokkelinvierus sepelöintiä tulee välttää päiväkotien leikkipihan puolella kohdissa, joissa leikkialue rajoittuu seinään.

Anturoidensuunnittelussa huomioitava rännikaivon korkeus siten, ettei toteutusvaiheessa rännikaivoa siirretä pois syöksytorven kohdalta ja siten aiheuteta ylimääräistä kosteusrasitusta sokkeli- ja perustusrakenteelle.

Rakennerratkaisuissa käytetään mm. RakMk:n ja RIL ry:n määräyksiä ja ohjeita. Yläpohjarakenteen tuuletus suunnitellaan toteutuskelpoisesti toimivaksi huomioiden rakennuksen ympäröivä mikroilmasto. Puurakenteisessa yläpohjassa höyrynsulku tiivistetään lämmöneristekerrosta vastaan esim. 6 mm puukuitulevyllä. Räystäät ulotetaan rakennusrungon ulkopuolelle ja käytetään aluskatteita. Räystään tuuletusrakoihin asennettavan hyönteisverkon on oltava syöpymätöntä teräksistä seulaverkkoa, jonka silmäkoko on noin 4 mm.

Märkätilojen seinät tehdään kiviaineisena. Lattioiden ja seinien vedeneristyksessä käytetään sertifioituja ja tyyppihyväksytyjä vedeneristysjärjestelmiä noudattaen valmistajan ohjeita myös yksityiskohtiin. Mineraalivillapohjaiset tuotteet (esim. akustolevyt) pinnoitetaan pölyämisen estämiseksi.

Rakenteiden, rakennusmateriaalien ja sisäympäristön osalla on huomioitava allergia- ja astmayliherkkyydet sekä pintojen – ja tilojen siivous sekä huollettavuus. Rakennusmateriaaleina käytetään tutkittuja, vähäpäästöisiä M1-luokan tuotteita (materiaalit eivät saa tuoksua merkittävästi).

Liikenteen ja muiden lähiympäristön melulähteiden aiheuttaman jatkuvan samanarvoisen äänitason (LAeq) tontilla ei tulisi ylittää 55 dB (A). Sisätiloissa ympäristömelun aiheuttama jatkuva samanarvoinen äänitaso saa olla enintään 35 dB (A) klo 7-22 ja 30 dB (A) klo 22-7. Korkeat melutasot voivat edellyttää melusuojausten rakentamista tai tavanomaista parempaa ikkunoiden ja ulkoseinärakenteiden ääneneristävyyttä.

Kaikki ulos tulevat teräsrakenteet kuumasinkitään korroosiota vastaan. Leikkivälineiden ja niiden asennusten tulee olla standardien (SFS-EN 1176-1 - 1176-7, SFS-EN 1177) mukaisia. Leikkivälineissä ja kalusteissa ei saa olla myrkyllisiä aineita.

Lvi- tekniset tavoitteet

Yleistä

Tavoitteena on rakennuksen energiankäytön minimointi. Lvi-tekniset laitteet ja – järjestelmät valitaan energiatehokkaiksi. Ilmanvaihdon lämmön talteenotolla ja rakennusautomaation hallitulla käytöllä on merkittävä osuus tavoitteen saavuttamisessa. Tekniset tilat sijoitetaan keskeisesti, mikä pienentää tilantarvetta ja parantaa säädettävyyttä. Sisäilmaston sisäilmaluokka on S2(lämpötilan yläraja S3), iv-järjestelmän puhtausluokka P2, iv-tuotteiden puhtausluokka ja rakennusmateriaalien päästöluokka M1. CO2-rajana on 1200 ppm.

Lämmitys:

Rakennus liitetään alueen kaukolämpöverkostoon lämmönjakohuoneeseen sijoitettavan alajakokeskuksen välityksellä. Lämmityslaitteille ja ilmanvaihto/kiertoilmakojeille rakennetaan erilliset putkistot. Pääasiallinen lämmönjakotapa on vesikiertoinen, ma-

talalämpöinen lattialämmitys. Keittiöön ja lattialämmityksen ulkopuolelle jätettäviin tiloihin asennetaan radiaattoreita termostaattiventtiilein. Lämmönjakokeskuksen pumpput ovat taajuusmuuttajin ohjattuja ja energiatehokkaita tasavirtamoottorein varustettuja (EC,PM).

Jäähdytys toteutetaan rakenteellisin keinoin. Koneellista jäähdytystä ei käytetä – tarvittaessa viilennys hoidetaan ilmanvaihdon yöjäähdytyksellä. Keittiön kylmä- ja pakastustilojen kylmälaitteiden lauhdelämpö hyödynnetään alustatilan ilmanvaihtokojeessa tai sijoittamalla laitteet alustatilaan.

Vesi ja viemäri:

Rakennus liitetään alueen vesijohto- ja jätevesiviemäriverkostoihin. Sadevedet ohjataan avo-ojaan. Päävesimittarin yhteyteen asennetaan paineenalennusventtiili vedenkulutuksen vähentämiseksi ja putkiston / kalusteiden käyttöä pidentämiseksi. Lämpimän käyttöveden ja keittiön vedenkulutusta seurataan alavesimittarein.

Jätevesiviemärit sijoitetaan rakennuksen alustatiloihin. Keittiölle asennetaan rasvanerotuskaivo, joka liitetään pihan jätevesiviemäriin. Sadevedet johdetaan räystäskouruihin ja syöksytorvin rännikaivoihin ja edelleen pihan sadevesiviemäriin. Tilanetta, jossa viemäriä pitää pumpata, tulee välttää.

Vesikalusteet ovat yleisesti käytössä olevaa vakiolaatua. Sekoittajat ovat vähän vettä kuluttavia vipu- ja termostaattikalusteita. Elektronisia kalusteita käytetään wc-tilojen ja keittiön käsienpesualtailla.

Ilmanvaihto:

Rakennus varustetaan tarkoituksenmukaiset palvelualueet ja tehokkaat lämmön talteen ottolaitteet omaavalla tulo- ja poistoilmanvaihdoilla. Keskeisesti sijoitettuun ilmanvaihtokonehuoneeseen sijoitetaan päiväkotitilojen, keittiön, sosiaali- ja alustatilojen tulo- ja poistokojeet. Kokeissa on aikaohjelmien ulkopuolista käyttöä varten lisäaikakytkimet.

Suuriin tiloihin, joiden käyttökuormitus on vaihteleva, suunnitellaan ilmamääräsäätimen järjestelmä. Ilmamääriä muutetaan puhaltimien taajuusmuuttajilla ja tilakohtaisilla lämpötila- ja hiilidioksidiantureilla. Ilmanvaihtokojeet mitoitetetaan pienille painehäviöille – puhaltimien ominaissähköteho (SFP-luku) 1/1-teholla on max 1,3kW/m3s. Puhallinmoottorit ovat taajuusmuuttajaohjattuja ja energiatehokkaita tasavirtamoottoreita.

Rakennuksen lämmöneristyksen sisäpuolelle asennettavat ilmanvaihtokanavistot ovat vakio paineis- ja tiiviit – kanavat min luokka B, kanavaosat luokka C. Tulo- ja poistoilman päätelaitteet ovat vakiovärisävyyden maalattuja tuotteita.

Tuloilma on suositeltavaa suodattaa vähintään F7 (EU 7) -tasoisilla suodattimilla, jotka suodattavat siitepölyn, itiöt, noen, hiekkapölyn ja pienhiukkasia. Tuloilmanottoaukkoja ei tule sijoittaa huoltopihan kohdalle.

Automaatio:

Rakennuksen ddc -pohjaisen automaatiojärjestelmän avulla ohjataan ja valvotaan lvi-järjestelmiä niin, että sisäilmatavoitteet saavutetaan pienellä energiankulutuksella

Sähkötekniset tavoitteet

Sähkötekniikan laitteiden valinta- ja hankintaperusteissa tulee tavoitella energiatehokkuutta, kestävyyttä, helppokäyttöisyyttä ja laadukkuutta. Rakennus liitetään sähkölaitoksen pienjännitejakeluverkkoon ja teleoperaattorin tietoliikenneverkkoon. Kiinteistöautomaatio liitetään Vantaan kaupungin kaukovalvontajärjestelmään. Videovalvonta liitetään Vantaan kaupungin videovalvontaverkkoon.

Piha-alueiden valaistus rakennuksen lähialueella toteutetaan seiniin ja katoksiin asennettavilla valaisimilla. Pihalle asennetaan pihavalaisukseen soveltuvat pylväisvalaisimet. Valaisimien tulee olla ilkalaita kestävä rakennetta. Rakennus varustetaan pääkeskuksella ja ryhmäkeskuksilla (pääkeskus voi olla erillinen ns. tonttikeskus).

Tilojen valaistutasojen mitoituksissa tulee pääsääntöisesti noudattaa standardin SFS-EN 12464-1 suosituksia. Optimaaliseen energiatehokkuuteen tulee pyrkiä valitsemalla energiatehokkaat valaisimet sekä niihin energiatehokkaat valolähteet (kuten Led).

Rakennus varustetaan Cat 6 mukaisella suojaamattomalla yleiskaapelointijärjestelmällä. Rakennus varustetaan langattoman lähiverkon verkon (wlan) tukiasemilla.

Saliin asennetaan vahvistimella varustettu kotiteatterityyppinen äänentoistojärjestelmä (vaihtoehtoisesti salin äänentoisto voidaan toteuttaa ns. AV-vaunulla). Lisäksi monitoimisali varustetaan kuulorajoitteisten ns. induktiosilmukalla.

Rakennus varustetaan sähköverkkoon liitettävällä keskuskellojärjestelmällä ja inva-wc- tilat varustetaan tilakohtaisella hälytysjärjestelmällä. Rakennuksen pääsisäänkäynnit ja keittiön sisäänkäynti varustaan soittokelohjärjestelmällä.

Rakennus varustetaan kiinteistöautomaatiojärjestelmällä, rikosilmoitusjärjestelmällä (Hedegren HHL), IP -pohjaisella videovalvontajärjestelmällä, keskusakustopohjaisella merkki- ja turvavalaistusjärjestelmällä sekä automaattisella osoitteellisella analogisella paloilmointijärjestelmällä ja sprinkleri- ja/tai savunpoistojärjestelmällä (rakennuslupa edellytysten perusteella).

Märkäeteiset ja pesutilat varustetaan lattialämmityksellä (mukavuuslämpö, kuivatus).

5 TONTTI JA RAKENNUSPAIKKA

Hallinta:

Tontin 1 omistaja on Vantaan kaupunki ja tontilla 2 (vireillä) omistajia on Vantaan kaupunki sekä Vantaan ja Helsingin seurakuntayhtymät.

Korttelissa sijaitsee Varia Talvikkien ammattioppilaitos, asuinrakennus ja osa alueesta on vuokrattu ulkopuoliseen vapaa- ajan käyttöön (Koivukylän minigolf). Osa korttelin alueesta on alun perin tarkoitettu ajoharjoitteluradaksi, mutta hanketta ei ole koskaan toteutettu. Liikuntapalveluilla ei ole tontille osoitettavissa hankkeita.

Sijainti:

Sijoituskohde sijaitsee Tikkurilan keskusta- alueen pohjoisosassa Talvikkien varrella ja kehäradan välittömässä läheisyydessä. Etäisyys Tikkurilan keskustaan on n. 3 km, lähimmälle juna- asemalle 1 km (Koivukylä) ja bussipysäkillä n. 160 m. Lähimmät kaupalliset palvelut sijaitsevat Koivukylän juna-aseman läheisyydessä.

Yleis- ja asemakaavoitus:

Yleiskaavassa alue on merkitty PY- alueeksi: julkisten palvelujen ja hallinnon alue. Yleiskaavan yleispiirteisyyden vuoksi alueelle voi sijoittaa myös yksityisen palvelun tiloja.

Asemakaavassa YO -kortteli on osoitettu opetustoimintaa palvelevien rakennusten ja laitosten alueeksi. Korttelin rakennusoikeudelliseksi tehokkuusluvaksi on osoitettu $e=0.35$. Tontin 1 suurin sallittu kerrosten lukumäärä on III ja tontin 2 I- II.

Tontilla sijaitsee olemassa olevia jäteviemärilinoja reuna- ja keskialueelle. Asemakaavassa ed. mainitut alueet on osoitettu maanalaisille johdotuksille varattuina alueina, joiden osalla on myös kehitettävä puista ja pensaista tiivistä reunavyöhykettä.

Asemakaavassa Talvikkitielle (Malmintie) suuntautuvien työhuoneiden ulkokuoren ääneneristyskyvyn on oltava moottoriajoneuvoliikenteen aiheuttamaa melua vastaan vähintään 32 dB (A). Autopaikkoja on tontille sijoitettava vähintään 1ap/180 kem² kohti. Yleisten rakennusten korttelialueella on rakennusten julkisivujen pääasiallisena rakennusmateriaalina käytettävä punatiiltä.

Liikenne ja pysäköinti:

Paviljonkipäiväkodin ajoneuvoliittymä järjestetään tontin numero 1 (Varian ammattilaitos) kautta. Rakennuksen pysäköinti sijoittuu tontille 1 ja varsinainen paviljonkipäivä-

koti pihatiloineen tontille 2 (rasitteet). Päiväkodin huoltotie (huolto- ja pelastus) tapahtuu tontin 1 kautta.

Asemakaavan mukaisesti tontilla on pysäköintipaikkoja järjestettävä vähintään 1ap /180 kem². Päiväkodin tarvittava pysäköinti järjestetään tontilla 1 siten, että vähimmäisautopaikkatarve toteutetaan n. 15 autopaikalle (henkilökunnan ajoneuvopaikat, inva- pysäköinti ja vieraspaikat). Autopaikoitus rajataan muusta alueesta kasvillisuudella ja puuistutuksilla.

Perustamisolosuhteet ja pohjarakentaminen:

Rakennuspaikka on tasainen, maaperäolosuhteiltaan savipitoinen (Sa) ja perustamisolosuhteiltaan huonosti kantava alue. Tontilla on huomioitava erilaiset vaatimukset pohjarakenteille rakennusten ja liikennöityjen alueiden osille: raskaiden ajoneuvojen liikennöinti, putkikanavien vahvistus, rakenteiden tuenta, lumenkasausalueet ja pihalle sijoitettavien laitteiden ja varusteiden alustarakenteet.

Kunnallistekniikka:

Kaukolämpö- ja vesiliittymä sijaitsevat n. 150 metrin etäisyydellä Varian ammattilaitoksen yhteydessä. Sähköpääkeskus sijoittuu Talvikkitien tontin reunaan vuokra-alueen välittömään yhteyteen. Tontilla on olemassa viemäriiliittymät.

Ympäristökijät (melu ja ympäristön suojelu):

Rakennettava alue on pohjavesialuetta ja koko tontti kuuluu Rekolanajan pienvalluma- alueeseen.

Tontti ja kortteli sisältyvät tie- ja rautatiemelualueeseen, jossa vuonna 2011 arvioidut tiemelun arvot ovat 50 -55 dB ja vastaavasti tontin itäisellä alueella rautatiemelun arvot rajatulla alueella 55 -60 dB (muualla 50 -55 dB). Tiemelun osalla on huomioitava Talvikkitieltä leviävät pienhiukkaset.

Tontin eteläinen osa on metsäsuunnitelmassa metsänhoitoaluetta, joka käsittää monimuotoista nuorta puustoa.

6 KUSTANNUKSET, RAHOITUS JA AIKATAULU

Vantaan kaupungin taloussuunnitelmassa on Tikkurila- Koivukylän paviljonkipäiväkodille varattu määräraha vuodelle 2017 (1 milj. €). Tilat järjestetään tilaelementtirakenteisina vuokraamalla. Päiväkodin rakentamisen ajankohta on ajoitettu käyttöönotettavaksi syksyllä 2017 ja rakennus toimii väistötalopäiväkotina alustavasti ainakin vuoteen 2024 saakka.

Tilakeskuksen hankevalmistelussa on Tikkurila- Koivukylän paviljonkipäiväkotirakennuksen yhdistetylle tarveselvitykselle ja hankesuunnitelmalle laskettu alustava kokonaistavoitehinta, erillishinta perustamisesta aiheutuville kustannuksille ja tilojen vuokraamisesta aiheutuvat kustannukset.

Toteutettavan päiväkodin kokonaistavoitehinta on 4.0 milj. euroa (alv 0 %), KL 88 (IX-16), jossa ulkoalueiden ja perustamisesta aiheutuvien kustannusten osuus on **850 000 euroa (alv 0 %), KL 88 (IX-16).**

7 HANKKEEN KÄYTTÖVAIKUTUKSET JA TOIMINTAKUSTANNUKSET

Sivistysviraston osalla muodostuva sisäinen vuokra on **266 000 €/v** (laskentajakso 10 vuotta), siivouuskulut n. 55 000 – 69 000 €/v (4- 5 €/hym²). Hankkeen osalla muodostuu kertainvestointina kaluste- ja varustehankintoina yhteensä 72 000 €. Väistötiloina henkilökuntakulut pysyvät ennallaan, ts. siirtyvät.

8 RISKIT JA TYÖTURVALLISUUS

Paviljonkipäiväkotit tulee olla käyttöönotettavissa 2017 syksyllä. Hankkeen toteutuksen aikaisia erilliskustannuksia voi muodostua erillisen työmaan aikaisen tilapäisen liittymän rakentamisesta.

Työturvallisuus

Hankkeesta on laadittu HAVAT- riskikartta. Suunnitteluvaiheessa täytetään Vantaan kaupungin tilakeskuksen turvallisuusohjeen mukaisesti tarvittavat asiakirjat. Maapohjan ja päiväkotirakennuksen rakentamisen osalla on huomioitava viereisen oppilaitoksen ja minigolf- kentän toimintaedellytykset ja turvallisuustekijät.

10 TYÖRYHMÄ

Tilakeskus:

Eija Kivineva, Hankekehitysarkkitehti, Hankevalmistelu
Katri Olli, rakenneinsinööri (työturvallisuuskordinaattori), Hankevalmistelu
Yrjö Jaakkola, sähköinsinööri, Hankevalmistelu
Anne Valkeapää, suunnittelija, Hankevalmistelu
Tarja Aaltola, keittiöasiantuntija, Hankevalmistelu
Timo Sippola, lvi – suunnittelija, Rakennuttaminen
Tuula Raulo, kustannusinsinööri, Hankevalmistelu
Juha Polvinen, rakennuttaja- arkkitehti, Hankevalmistelu

Sivistysvirasto:

Päivi Riehunkangas, suunnittelija (Keski- Vantaa), Sivistysvirasto

Kaupunkisuunnittelu:

Vesa Karisalo, aluearkkitehti, Itä- Vantaan asemakaavayksikkö, Kaupunkisuunnittelu
Sakari Jäppinen, yleiskaava-arkkitehti, Yleiskaavayksikkö, Kaupunkisuunnittelu

Kuntatekniikan keskus:

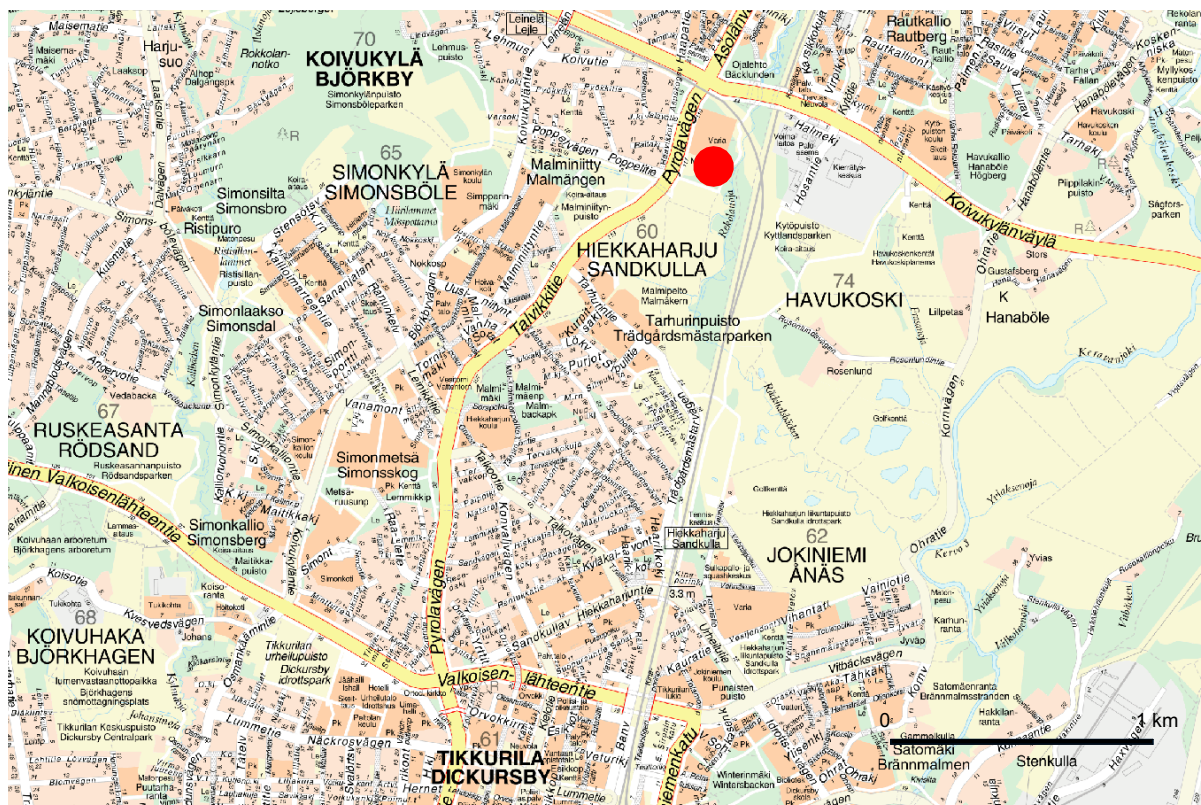
Susanna Koponen, Liikenteen alueinsinööri, Itä- Vantaa, Liikennesuunnittelu
Riikka Pirinen, Kiinteistöinsinööri, Kiinteistörekisteri, Mittausosasto

TIKKURILA - KOIVUKYLÄ PAVILJONKIPÄIVÄKOTI

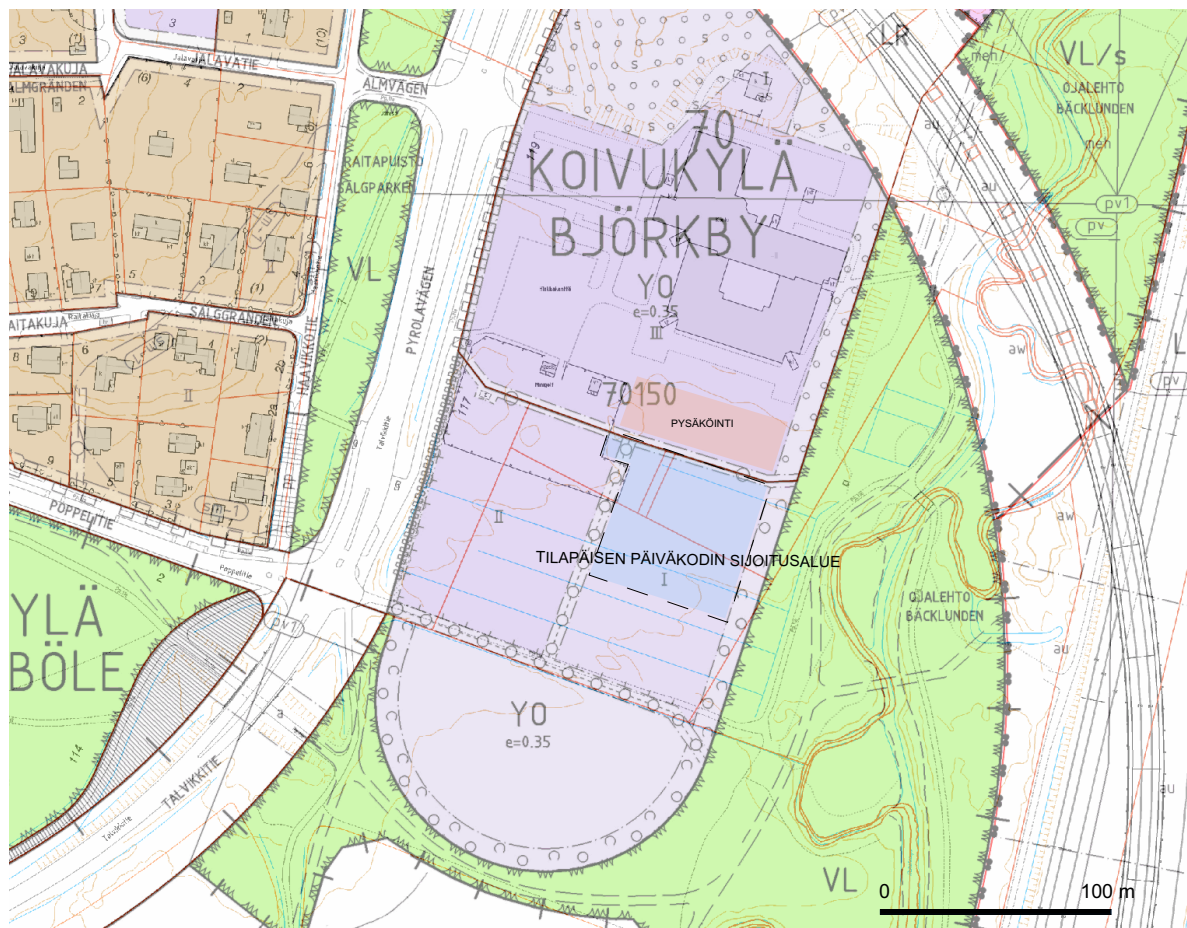
pvm.19.9.2016

	kpl	hym2	yht.	hym2
1 KOTIALUE 1 (3 kpl kotialueita integroitu)				
Märkäeteinen (1/2 osa yhteisestä)	1	8,0	8,0	
Eteinen	1	14,0	14,0	
Wc/Pesu- tila	1	10,0	10,0	
Ryhmähuone 1 / lepo huone	1	27,0	27,0	
Ryhmähuone (2 ja 3)	2	21,0	42,0	
pienryhmähuone	1	6,0	6,0	
Varasto (1/2 osa yhteisestä)	1	2,0	2,0	
	3		109,0	327,0
2 KOTIALUE 2 (3 kpl kotialueita integroitu)				
Märkäeteinen (1/2 osa yhteisestä)	1	8,0	8,0	
Eteinen	1	14,0	14,0	
Wc/Pesu- tila	1	10,0	10,0	
Ryhmähuone 1 / lepo huone	1	27,0	27,0	
Ryhmähuone (2 ja 3)	2	21,0	42,0	
pienryhmähuone	1	6,0	6,0	
Varasto (1/2 osa yhteisestä)	1	2,0	2,0	
	3		109,0	327,0
				654,0
3 YHTEISTILAT				
Kotikeittiö / Neuvottelu (hlö- kunnan taukotila)	1	20,0	20,0	
Työpaja	1	16,0	16,0	
Pienryhmätila	1	10,0	10	
			46,0	46,0
Sali ja välinevarasto	1	85,0	85,0	
Ruokailutila	1	60,0	60,0	
Wc- tilat ruokasalin yhteyteen	2	1,5	3,0	
Inva - wc	1	6,0	6,0	
Keskusvarasto	1	10,0	10,0	
Työhuone / Neuvottelu	1	10,0	10,0	
			174,0	174,0
4 HENKILÖKUNTATILAT				
Toimisto (johtaja)	1	12,0	12,0	
Työhuone	1	12,0	12,0	
Wc -tila	3	1,5	4,5	
Suihkutila	1	2,0	2,0	
Pukutila (25 hlöä, 0,8m2/hlö)	1	20,0	20,0	
			50,5	50,5
5 PUHTAUSPALVELUN TILAT				
Siivouskeskus / Puhtaan pyykin käsittelytila	1	14,0	14,0	14,0
6 KEITTIÖTILAT				
Palvelukeittiö (sis. aputilat yms.)	1	46,0	46,0	46,0
				984,5
7 TEKNISET TILAT				
Sähköpääkeskus	1	3,5	3,5	
Teletila	1	1,5	1,5	
Lämmönjakotila	1	6,0	6,0	
Ilmastointikonehuone	1	80,0	80,0	
			91,0	105,0
8 VARASTO-, KATOS JA JÄTESÄILYTYSKATOS (kylmät)				
Jätesäilytys (jätesäiliöt tai syväkeräysjärjestelmä), n. 8 m2				
Rullakko-, pahvi- ja laatikkovarasto	1	4,0		
Ulkovälilinenvarasto 5m2/kotialue	6	15,0		
			19,0	19,0

SIJAINTI

ASEMAKAAVA

ASEMAKAAVAMÄÄRÄYKSET

YM 27.1.1987

KAAVA-ALUEEN N.0. 70000
POHJAKARTTALEHTIEN N.0.T 80/58 JA 89/58

Vantaan kaupunki KOIVUKYLÄ 7 ASEMAKAAVA

70. kaupunginosa KOIVUKYLÄ
74. kaupunginosa HAVUKOSKI

Kortteli 70150 sekä katu-, liikenne-,
virkestys- ja erityisalueita

ASEMAKAAVAN MUUTOS

70. kaupunginosa KOIVUKYLÄ

Osa Koivukylänväylän katualueutta (osa voimassa olevan asemakaavan Ojalehdon puistoalueutta)

74. kaupunginosa HAVUKOSKI

Osa rautatiealueutta (osa voimassa olevan asemakaavan Kytöpuiston virkestysalueutta)

1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA MÄÄRÄYKSIÄ

- 3 metriä sen kaava-alueen ulkopuolella oleva viiva, jota vahvistaminen koskee.
- YO** Opetustoimintaa palvelevien rakennusten kortteli-alue.
- VR** Lähivirkistysalue.
- LR** Rautatiealue.
- ME** Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitojen alue.
- +** Kaupungin tai kaupunginosan raja.
- Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.
- Eri kaavamääräysten alaisten alueenosien välinen raja.
- Ohjeellinen rakennuksen, ajoneuvoliikenteelle varatun katu- tai liikennealueen osan, jalankulkutien, pallo- tai leikkikentän sekä tontilla olevan autopaikan raja.
- X** Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.
- 70** Kaupunginosan numero.
- KOIV** Kaupunginosan nimi.
- 70150** Korttelin numero.
- MALMIMÄEN** Kadun, katuaukion, torin tai puiston nimi.
- e=0.35** Tehokkuusluku eli kerrosalan suhde tontin pinta-alaan.
- III** Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.

- Rakennusala.**
- av** Rakennusala, jolle saa sijoittaa asuinrakennuksen.
- o o o o** Alueenosa, jolle on kehitettävä puista ja pensaista tiivis reuna-alue.
- o o o o** Alueenosa, joka on kehitettävä suojaviher-alueeksi.
- o o o o** Alueenosa, jonka puustoa tulee hoitaa jatkuvasti uudistuvana siten, että sen maisemallisen merkitys säilyy.
- Katu.
- Maanalaista johtoa varten varattu alueenosa.
- Kadun tai liikennealueen alittava ulkoilutie.
- Rautatiealueen ylittävä katu.
- Katualueen rajan osa, jonka kohdalla ei saa järjestää ajoneuvoliikennettä.

AUTOPAIKAT

Autopaikkojen vähimmäismäärät:

yleiset rakennukset 1 autopaikka/kerrosalan
180 m² kohti

Kortteli-alueelle rakennettavat autopaikat on ympäristävä puu- ja pensasistutuksin.

MELUSUOJAUS

Yleisten rakennusten kortteli-alueella on Malmimäntien suuntautuvien työhuoneiden ulko- ja sisä-ääneneristyskykyyn oltava moottoriajoneuvoliikenteen aiheuttamaa melua vastaan vähintään 32 dB (A).

JULKISIVUT

Yleisten rakennusten kortteli-alueella on rakennusten pääsisivun materiaalina käytettävä punatiiltä.

MUUTA

Koivukylän vedenottamon ja Rekolanpuuron takia alueella on noudatettava vesiviranomaisten sekä Vantaan kaupungin rakennusviraston ja terveysviraston vesiensuojeluun liittyviä määräyksiä.

Vantaalla 30.1.1985

VANTAA KAUPUNGIN KAIVOITUS- JA KIINTEISTÖVIRASTO
Kaavoitusosasto

Lisa Harju
Lisa Harju, kaavoitusarkkitehti vs.

Pohjakartta täytetään kaavoitusmittausasetuksen 493/82 vaatimukset. Kartoituksen on suorittanut vuosina 1967-68 Maasto Oy. Mittausosasto on täydentänyt pohjakarttaa.

Vantaalla 7.10.1985

M. Tanskanen
Matti Tanskanen, kaupungingeodeetti

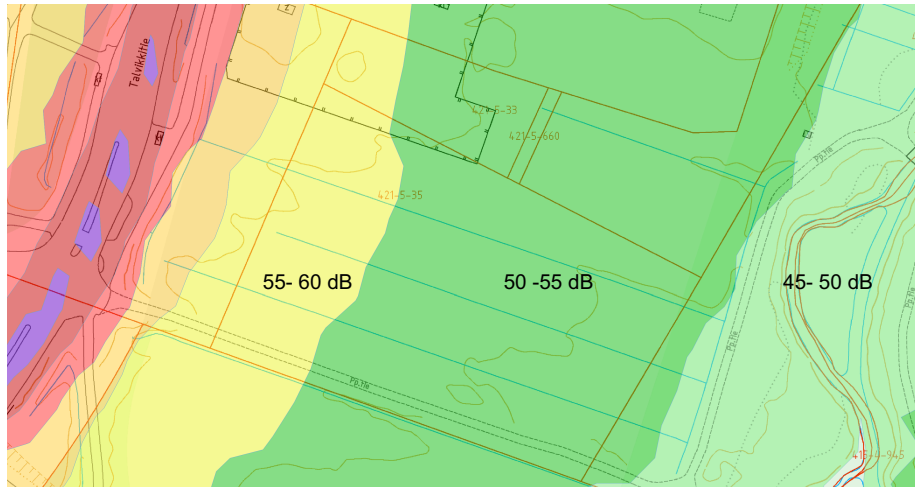
Hyväksytty kaupunginvaltuustossa 19/8/1985

Vahvistettu ympäristöministeriössä 27/1/1987

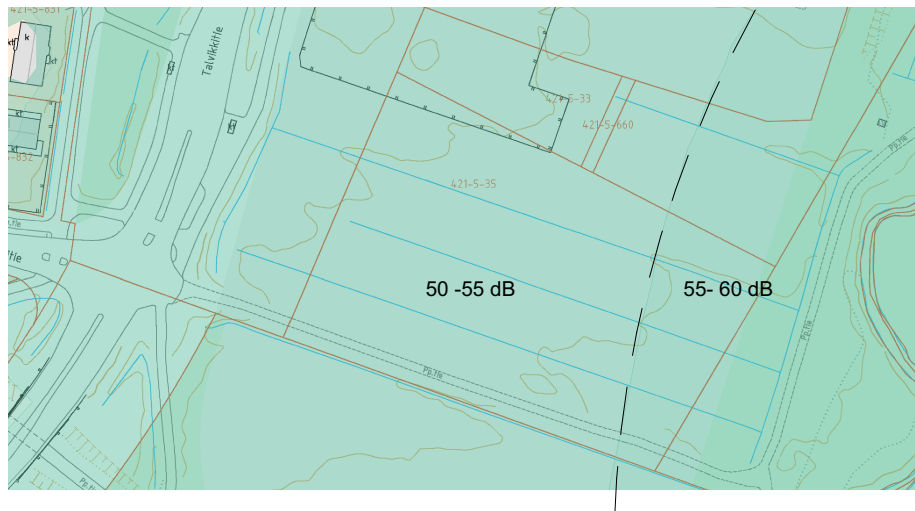
The map is a detailed technical drawing of the Kauhajoki area, showing the layout of various infrastructure projects. Key features include:

- Water (VESI):** Indicated by blue lines and labels, showing the network of water supply.
- District Heating (KAUKOLÄMPÖ):** Indicated by red lines and labels, showing the network of district heating.
- Electricity (SÄHKÖ):** Indicated by red lines and labels, showing the network of electricity supply.
- Sewerage Treatment Plant (HULEVESIVIEMÄRI):** A large grey building complex in the upper right, labeled 'Kotilu' and '1-III'.
- Wastewater Treatment Plant (JÄTEVIEMÄRI):** A large grey building complex in the lower right, labeled 'Jäte' and '1-III'.
- Buildings:** Various buildings are shown as grey shapes, some labeled with numbers like '421-5-621', '421-5-589', '421-5-701', '421-5-831', '421-5-860', and '421-5-32'.
- Roads:** Roads are shown as orange lines, with labels like 'Rantatie', 'Taloitie', and 'Kauhoitie'.
- Scale:** A scale bar at the bottom right indicates distances of 0, 50 m, and 100 m.

TIEMELU PÄIVÄLLÄ (2011)

RAUTATIEMELU PÄIVÄLLÄ (2011)

RAUTATIEMELUN ENNUSTE (2030)

12 § Martinlaakson päiväkoti, uudisrakennus, hankesuunnitelman hyväksyminen

VD/6926/10.03.02.01/2015

Hankesuunnitelma koskee Martinlaakson uuden päiväkodin rakentamista. Päiväkoti sijaitsee Myyrmäen suuralueella kaupunginosassa 17 (Martinlaakso), korttelissa 17567, Martinlaaksonpolun varrella. Osoite tarkentuu.

Päiväkodin on tarkoitus korvata purettava, Martinlaakson ostoskeskuksessa sijaitseva Martinlaakson päiväkoti (osaketila) sekä lähialueella sijaitseva Martintuvan päiväkoti (vuokratila) sekä vastata suuralueen lasten määrän kasvuun.

Päiväkodin tarveselvitys 6.8.2015 on hyväksytty teknisessä lautakunnassa 18.8.2015, opetuslautakunnassa 14.9.2015 ja kaupunginhallituksessa 21.9.2015.

Tarveselvityksen 6.8.2015 laajuus- ja kustannusennustetiedot (päiväkoti mitoitettu 168 lapselle)

- bruttoala 1920 brm²
- hyötyala 1372 hym²
- tehokkuustavoite 1,4 (bruttoalan suhde hyötyalaan)
- n.9,8 htm²/lapsi
- kustannusennuste 6,19 milj. □ (KL 86, alv 0 %).

Hankkeesta järjestettiin arkkitehtuurikutsukilpailu 12.1 – 12.4.2016. Kilpailuohjelmaan tarkennettiin päiväkodin laajuustavoitteita ja kustannusarviota tarveselvitykseen nähden tavoitteena lisätä kustannus- ja tilatehokkuutta. Kilpailun tuloksena saatiin päiväkodin alustavat luonnokset.

Kilpailutehtävänä oli suunnitella kaupunkikuvallisesti ansiokas päiväkoti kahteen kerrokseen 160 lapselle. Tilaratkaisujen tuli olla innovatiiviset sekä moni- ja yhteiskäyttöiset.

Kilpailuohjelmassa laajuus- ja kustannusennustetiedot

- bruttoala 1645 brm²
- hyötyala 1200 hym²
- tehokkuustavoite 1,37.
- 8,5 htm²/lapsi
- kustannusennuste 5,3 milj. □ (KL 86, alv 0 %), joka kustannustasoon 88 muutettuna on 5 423 000 euroa (KL 88, alv 0%).

Kilpailun voitti Arkkitehtitoimisto Anttinen Oiva Arkkitehdit Oy Helsingistä. Hankesuunnitelmavaiheessa arkkitehti on kehittänyt suunnitelmia edelleen tilaajan ja käyttäjän kanssa yhteistyössä. Suunnitelmien tehokkuustavoitteet täyttävät kilpailuohjelmassa tarkennetut pinta-ala- ja tehokkuustavoitteet sekä kustannusennusteen, joka on samalla hankesuunnitelman tavoitehintaa 5 422 000 euroa (KL 88, alv 0 %).-

Hankesuunnitelma poikkeaa tarveselvityksestä laajuus- ja kustannustavoitteiden osalta. Tarveselvitysvaiheen investointikustannus hoitopaikkaa kohden oli 36 900 □/hoitopaikka ja hankesuunnitelman luonnossuunnitelmien 33 887 □/hoitopaikka.

Martinlaakson päiväkodin uudishankkeelle on vuosien 2015 – 2024 investointiohjelmassa varattu 5 300 000 □. Hankkeen toteutus on ajoitettu vuosille 2017-18.

Tekninen lautakunta 11.10.2016 § 12

Tilakeskusjohtajan esitys:

Päätetään hyväksyä uuden päiväkodin 26.9.2016 päivätty hankesuunnitelma sekä hankevalmistelun laatima 26.9.2016 päivätty tavoitehintaa 5 422 000 euroa jatkosuunnittelun pohjaksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Liitteet: Martinlaakson päiväkodin 26.9.2016 päivätty hankesuunnitelma

Täytäntöönpano: tilakeskus

Muutoksenhakuohje: 6.2 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
rakennuttaja-arkkitehti Riitta Miettinen, puh. 09-8392 9342, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

MARTINLAAKSON PÄIVÄKOTI

VANTAA
UUDISRAKENNUS, HANKESUUNNITELMA
26.9.2016

MARTINLAAKSON PÄIVÄKOTI

Sisällysluettelo

.....	2
Tarvetietokortti	2
1. Perustelut tarpeelle	4
2. Mitoitusperusteet ja tavoitteet	4
3. Tontti ja rakennuspaikka	13
4. Väistötilantarve	17
5. Kustannukset	17
6. Rahoitus ja aikataulu	18
7. Hankkeen käyttötalousvaikutukset ja toimintakustannukset	18
8. Riskit	18
9. Työryhmä	19

Liitteet:

- Liite 1: asemakaavamuutos 1.6.2015, kartta ja – määräykset
- Liite 2: asemapiirustus
- Liite 3: kustannukset, kustannusennuste ja alustava vuokratilakustannuslaskelma

Tarvetietokortti

Kohteen nimi: Martinlaakson päiväkotikoti , uudisrakennus						
Tarpeen kuvaus: Martinlaakson päiväkotikotiin tulee tilat 160 lapselle.						
Päätöksentekijä: Tarveselvitys 6.8.2015 on hyväksytty Tekninen lautakunta 18.8.2015, Opetuslautakunnassa 14.9.2015 ja Kaupunginhallituksessa 21.9.2015						
Liittyminen muihin hankkeisiin ja selvityksiin: Martinlaakson keskustan tontinluovutuskilpailu 2014, asemakaavamuutostyö päiväkodin ja ympäröivien asuinalueiden osalta Martinlaakson alueen päiväkotiverkoston esiselvitys 7.11.2014, Tilakeskus, investointisuunnittelu Martinlaakson kehityskuva, raportti 014200, 19.1.2015, Kaupunkisuunnittelu Martinlaakson päiväkodin suppea arkkitehtuurikilpailu 12.1 – 12.4.2016, kilpailun tuloksena päiväkodin alustavat luonnokset Valmisteilla oleva päiväkotien tilasuunnittelun kehityshanke, Sivistysvirasto, Tilakeskus Päiväkotia ympäröivien asemakaavamuutosalueiden asuinrakennushankkeet ja niiden toteutusaikataulut Martinlaaksonpolun ja Mika Häkkisen aukion suunnittelu- ja rakentamistyöt Martinlaaksonpolun muuntajan siirto						
Tarpeen perustelut: Keskeisten palveluverkkolinjausten (Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2014 -2023) mukaan varhaiskasvatus järjestää palvelut pääsääntöisesti lähialueella. Investoinnin tarkoitus on korvata purettava, Martinkeskuksen ostoskeskuksessa sijaitsevan Martinkeskuksen päiväkotikoti (osake) sekä Martintuvan päiväkotikoti (vuokra) sekä vastata suuralueen lasten määrän kasvuun.						
Käyttäjähallintokunta: Sivistysvirasto						
Kaupunginosa: Martinlaakso	Kiinteistötunnus: tarkentuu			Tontin pinta-ala: 4000 m²		
Osoite ja tontti: kortteli 17567 osoite tarkentuu, kun tonttijako on muodostettu	Kaavatiedot/ kaavamuutos 002031: YOII, kala 6/2015, kh14.12.2015, voimaantulo 17.2.2016			Rakennusoikeus: 2500m²		
Tilatarve, suuruus ja kustannukset (ALV 0 %)	brm ²	htm ²	hym ²	Investointikustannusennuste		
				€	€ / brm ²	€ / hym ²
Uudisrakennus, pinta-alatavoitteet	1654	1334 8,5/lapsi	1208	KL88 5 422 000	4278	4490
Autopaikat, kansipaikoitus, erilishinta, 10 ap , 350 000 €						
Hankkeen maksimi hoitopaikka				160		

Investointikustannus hoitopaikkaa kohden	33 890 € / hoitopaikka
Väistötilan tarve: Kaavamuutosalueella purettavassa ostoskeskuksessa sijaitsevan päiväkodin väistötilat pyritään järjestämään Pyörrekujan päiväkotiin.	
Määrärahavaraus investointiohjelmassa: Taloussuunnitelma 2015–2018, 5 200 000 € / vuosi 2017–2018	
Hankkeen toteutusaikataulu: 2017–2018	
Toimintakustannukset hallintokunnalle: Toiminnan vuosittaisten kulujen lisäys, sisältäen henkilöstö- ateria- ja toimintakustannukset, ovat noin 530 000 €.	
Ensikertainen kalustaminen ja varustaminen: n. 95 000 €	
Vuokra-arvio käyttäjäkunnalle: 77 319 € / vuosi	
Laatija(t): Riitta Miettinen, Päivi Riehunkangas	Päivämäärä: 26.9.2016

1. Perustelut tarpeelle

a. Varhaiskasvatuksen palvelustrategiset linjaukset

Keskeisten palveluverkkolinjausten (Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkko-suunnitelma 2014 -2023) mukaan varhaiskasvatus järjestää palvelut pääsääntöisesti lähipalveluna sekä kasvattaa yksityisessä päivähoitossa olevien lasten osuutta kaikista päivähoitossa olevista lapsista. Tehottomista vuokratiloista luovutaan ja uudet tilat suunnitellaan 6- 8 kotialueelle.

Uusien hankkeiden yhteydessä sivistysvirasto selvittää yksityisen toteutusvaihtoehdon.

Tavoitteena on kestävä ja toimiva palveluverkko, missä huonokuntoiset, toiminnallisesti huonot, pienet ja epätaloudelliset, usein vuokratilat korvataan uusilla, maantieteellisesti keskeisille paikoille rakennettavilla päiväkodeilla.

b. väestöennuste ja liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan

Martinlaakson päiväkotit sijaitsee Myyrmäen suuralueella. Vuoden 2016 alussa suuralueella oli 3 731 päivähoitoikäistä (10 kuukautta – 6 vuotta) lasta. Vantaan kaupungin väestöennusteen 2016 -2026 mukaan suuralueen päivähoitoikäisten lasten määrän ennustetaan kasvavan ennustekaudella 474 lapsella. Päivähoitoikäisistä lapsista noin 75 % käyttää joko yksityisiä ja kunnallisia varhaiskasvatuspalveluita.

Martinlaakson alueen päiväkotien painopiste on nykyisin radan itäpuolella mutta lasten sijoittuminen painottuu radan länsipuolelle. Lisäksi täydennysrakentaminen lisää entisestään radan länsipuolen palvelun käyttäjien määrää.

Martinlaakson alueella toimii kaksi yksityistä päiväkotia, joista toinen on suomalais-venäläinen päiväkotit. Päiväkoteihin hakeudutaan kaupunginosaa laajemmalla alueella, joten ne eivät suoraan vaikuta alueen päivähoitotarpeeseen. Martinlaakson kehityskuvan ja asemakaavan vuoksi päiväkotit suunnitellaan toteutettavaksi kunnallisena päiväkotina.

2. Mitoitusperusteet ja tavoitteet

2.1 Toiminnalliset tavoitteet

Varhaiskasvatuksen käytössä olevat tilat tukevat erilaisia pedagogisia toimintatapoja ja ovat muunneltavia. Tilat auttavat erilaisten oppimis- ja leikki-tilanteiden toteuttamisessa kuten arjen liikunnan mahdollistamisessa.

Tiloissa on mahdollista toteuttaa pienryhmyöskentelyä 4-8 hengen ryhmissä ja ne ovat monikäyttöisiä. Perushoitoa varten tehdyt ratkaisut eivät haittaa toiminnallista oppimista ja kasvattaja pystyy muokkaamaan kaikkia käytössä olevia tiloja dynaamisesti käsiteltävän asian mukaisesti esimerkiksi tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäväksi ympäristöksi.

Tilat tukevat erilaisia pedagogisia toimintatapoja. Lapsiryhmällä on hiljainen ja visuaaliselta ilmeeltään rauhallinen tila, joka mahdollistaa rauhoittumisen ja keskit-

tymisen käsiteltävään asiaan. Päiväkodissa on tila, joka mahdollistaa ryhmäliikkumisen ja yhteisöllisen kokoontumisen. Päiväkodissa on mahdollista toteuttaa hallitusti monipuolista materiaalien käyttöä (vesi, hiekka, puu) vaativia leikkejä ja ohjelmaa.

Tilat tukevat eri-ikäisten lasten perushoidon sujuvaa järjestämistä. Pienten lasten hoidolle ja pesemiselle on toimivat ja miellyttävät tilat. Lasten liikkuminen päiväkodissa on selkeää ja helppoa ja tilat on suunniteltu lasten mittakaavan mukaisesti ja helposti lasten hahmotettavasti. Vanhempien on sujuvaa tuoda ja hakea lapsensa päiväkodista.

Päiväkodin ydin on ruokailutila, pieni oleskelutila mm. aamun ensimmäisille tuloille, kotikeittiö ja sali. Tilat kokoavat koko päiväkodin lapset ja henkilökunnan ruokailemaan, liikkumaan ja päiväkodin yhteisiin hetkiin. Muut lasten tilat sijoittuvat helposti hahmotettavasti eri puolille päiväkotia. Päiväkodin ydin ja osa lasten tiloista on rajattavissa toiminta-ajan ulkopuolella asukkaiden käyttöön.

Tilat tukevat lasten ja henkilökunnan hyvinvointia ja ovat viihtyisät. Päiväkodissa on rauhallisia tiloja keskusteluihin perheiden ja yhteistyötahojen kanssa sekä henkilökunnan kirjalliseen työskentelyyn.

Hankkeessa sovelletaan Vantaan lasten ja nuorten osallisuusmallia. Lapsia osallistetaan mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi pihan suunnitteluun.

2.2 Muunneltavuus-, laatutaso- ja arkkitehtoniset tavoitteet

Vantaan kaupungin tilakeskus järjesti Martinlaakson päiväkodin suunnittelusta suppean arkkitehtuurikutsukilpailun 12.1 – 12.4.2016. Kilpailun tavoitteena oli tuottaa Martinlaakson päiväkodin jatkosuunnittelun pohjaksi luonnossuunnitelma, jossa hankkeen kaupunkikuvalliset, arkkitehtoniset, teknistaloudelliset sekä käytettävyyteen liittyvät tavoitteet toteutuvat kokonaisvaltaisesti. Kilpailu ratkesi 11.5.2016 ja voittaneen ehdotuksen pohjalta jatketaan suunnittelua.

Martinlaakson päiväkotito sijoittuu Martinlaaksoon kaavoitettavaan keskustakortteliin, jossa tavoitteena on täydennysrakentamisella parantaa alueen imagoa, kaupunkikuvaa, liikennettä, ekologisuutta sekä yhteisöllisyyttä.

Suunnittelussa huomioidaan myös Vantaan arkkitehtuuriohjelman 2015 tavoitteita, etsitään laatuun ja kestävään rakentamiseen kustannustehokkaita ja oivaltavia ratkaisuja. Martinlaakson päiväkotito liittyy näin arkkitehtuuriohjelman kärkihankkeisiin, joissa kehitetään uusia arkkitehtuurikilpailujen ja kilpailuttamisen malleja sekä valmistellaan profiilit kaikille keskustoille.

Rakennus on tilaratkaisuiltaan toimiva, tehokas ja tarkoituksenmukainen.

Päiväkodin tilasuunnittelussa, rakenne- ja taloteknisissä ratkaisuissa huomioidaan muunneltavuus, siten että tiloissa voidaan tulevaisuudessa toteuttaa toiminnan edellyttämiä tilamuutoksia. Käyttötarkoituksen muutokseen ei varauduta, koska päivähoitotarve alueella jatkuu.

Kuntalaiskäyttöön varaudutaan suunnittelemalla päiväkodin ”sydän” eli sali, ruokailutila ja kotikeittiö keskeiseksi ja suljettavaksi tilaryhmäksi, joka on asukkaiden käytettävissä päiväkodin toiminta-ajan ulkopuolella tai silloin, kun tilat ovat päiväkodin kannalta vajaakäyttöiset. Yhteistilat ja niiden edusta liitetään toiminnallisesti

viereiseen Vaahtera-aukioon. Yhteistilat avautuvat luontevasti aukiolle ja Martinlaaksonpolulle.

Lasten ruokailu, pienimpiä lapsia lukuun ottamatta järjestetään erillisessä ruokailutilassa.

Käytävä- ja aulatilat suunnitellaan hyötykäyttöön, huomioiden poistumistievaatimukset.

Päiväkotiin rakennetaan palvelukeittiö. Keittiön tilaratkaisussa varaudutaan tulevaisuuden ruokatuotanto- ja logistisiin tarpeisiin.

Päiväkoti toteutetaan 2-kerroksisena.

Päiväkodin ja sen edustan liittyminen Vaahtera-aukioon suunnitellaan ja toteutetaan luontevasti ja korkeatasoisesti sijoittamalla tontin puolelle penkkejä tai istutettavaa muuria aukion suuntaan. Rakennuksen yhteyteen aukion äärelle esitetään uusi paikka Martinlaakson asukkaille tärkeälle perustamiskivelle ja lipputangolle.

2.3 Toiminnalliset tunnusluvut

Päiväkotiin tulee viisi kotialueparia, jotka kukin mitoitetaan 2 x 16 lapselle, kotialueparin kokonaislapsimäärä 32 lapselle = 160 hoitopaikkaa.

Päiväkodissa toimintaa järjestetään 1-vuotiaista 6-vuotiaisiin saakka. Päiväkodin lapsiryhmä koostuu kahden kasvattajan muodostamasta tiimistä, jolloin lapsimäärä on minimissään kahdeksan ja maksimissaan kuusitoista (16). Kaksi kasvattajatiimiä muodostaa pienen yhteiskunnan (minimissään 16 lasta, maksimissaan 32 lasta), jotka tekevät toiminnallista yhteistyötä ja käyttävät yhteisesti osaa tiloista. Hoito- ja kasvatushenkilökuntaa päiväkotiin tulee 20 työntekijää. Lisäksi päiväkodissa työskentelee päiväkodin johtaja, ateria- ja puhtauspalveluiden henkilökuntaa 2-3 sekä tilapäistä henkilökuntaa vuosittain vaihdellen 2-3. Yhteensä henkilöstöä tulee olemaan 25-27.

Tilamitoitus perustuu Vantaan kaupungin päiväkotien tilasuunnittelun kehityshankkeen myötä kehitettyyn tilaohjelmamalliin ja päiväkotien yleisiin suunniteluohjeisiin.

2.4 Tekniset tunnusluvut

Hankkeen hankesuunnitelmavaiheen laajuustiedot ovat:

- o hyötyala 1208 htm²
- o huoneistoala 1334 htm²
- o bruttoala 1654 brm²
- o mitoitustavoite on 8,5 htm²/lapsi.

Yleissuunnitteluratkaisun tehokkuuden tavoitetunnusluvut ovat:

- bruttoalan suhde hyötyalaan $e = 1,37$. Suunnitelmissa hyötyala tulee saavuttaa eikä bruttoalaa ei saa ylittää.

-painotettu muotokerroin (=ulkovaipan alan suhde ohjelma-alaan painotettuna rakennusosien lämmönläpäisykertoimilla.) Lähes 0-energiakonseptin malliesimerkin mukainen painotettu muotokerroin on 0,61.

2.6 Elinkaari-, sisäilma- ja tekniset tavoitteet

Uudisrakennuksen suunniteltu käyttöikä on perustusten ja rungon osalta 100 vuotta, täydentäviltä osien osilta 50 vuotta ja järjestelmien osalta 25–35 vuotta.

Rakennuksen kiinteät osat kuten runko, vaippa sekä talotekniset järjestelmät suunnitellaan siten, että tilamuutokset ja teknisten järjestelmien uusiminen ovat mahdollisia vähäisin toimenpitein.

Rakennus-, rakenne-, sähkö- ja LVI- teknisissä suunnitelmissa kiinnitetään erityistä huomioita sisäilman laatuun, rakennusfysikaaliseen toimivuuteen, ulkovaipan sisäpinnan tiiveyteen, valaistukseen, energiatehokkuuteen sekä äänenvaimennukseen.

Rakennus suunnitellaan SFS 5907 –standardin mukaan pääosin akustiseen luokkaan C ja osittain luokkaan AB (monitoimitilojen huoneakustiikka).

Hanke toteutetaan Vantaan lähes nollaenergiapäiväkotikonseptin mukaan. Konseptin tavoitteena on toimiva, arkkitehtonisesti ja teknisesti laadukas, kustannustehokas ja helposti ylläpidettävä rakennus.” Lähes nollaenergiarakennuksella tarkoitetaan rakennusta, jolla on erittäin korkea energiatehokkuus sellaisena kuin se on määriteltynä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/31/EU liitteen 1 mukaisesti. Tarvittava lähes olematon ja erittäin vähäinen energian määrä kateetaan hyvin laajalti uusiutuvista lähteistä peräisin olevalla energialla, mukaan lukien paikan päällä tai rakennuksen lähellä tuotettava uusiutuvista lähteistä peräisin oleva energia” (ympäristöministeriön asetus 19.8.2014).

Lähes nollaenergiapäiväkodilla tarkoitetaan Vantaan kaupungin hankkeissa päiväkotirakennusta, jonka E-luku on 50 % rakentamismääräysten (D3 2012) esittämästä E-lukuvaatimuksesta (E=85). Lähes nollaenergiarakennuksen suunnittelu edellyttää kaikkien suunnittelualojen saumatonta yhteistyötä.

Paikallinen uusiutuva energia tuotetaan joko rakennukseen integroitavilla tai vesikatolle asennettavilla aurinkopaneeleilla. Aurinkopaneeleita asennetaan 80 m².

Vantaan rakennusvalvonnan linjauksen mukaisesti kohteeseen ei suunnitella väestönsuojaa. Mikäli sisäasiainministeriö ei myönnä poikkeusta Pelastuslain 75 § perusteella, väestönsuojan rakentamisen kustannukset lisäävät kokonaiskustannusarviota.

Teknisten tilojen sijoittelussa huomioidaan, että kunnallis- ja sähkötekniikka on sijoittunut Martinlaaksonpolun kohdalle.

2.7 Rakennetekniset tavoitteet

Runkojärjestelmä valitaan niin, että se sallii joustavan käytön ja myöhempiä tilamuutoksia. Rakennusrunkon syvyys valitaan siten, että kantavat ja jäykistävät seinälinjat sijoittuvat ulkoseinille. Poikittaisia kantavia seinälinjoja ei pääsääntöisesti sallita estämään muuntojoustavuutta.

Talotekniikan nousukuilut minimoidaan ja keskitetään. Talotekniset linjat viedään ulkovaipan sisäpinnan sisäpuolella.

Rakennuksen paloluokka on P1.

Teräsrakenteiden palosuojaus toteutetaan palosuojamaalilla ja/tai rakennejärjestelmän omalla palosuojausmenetelmällä poissulkien kuitupohjaiset tuotteet (mineraalivilla yms.).

Palo-osastointi toteutetaan paloteknisen suunnitelman mukaan.

Kantavien rakenteiden ja rakennusfysikaalisen suunnittelun osalta hanke on vaativa suunnittelutehtävä. Hanke on tavanomainen pohjarakenteiden suunnittelutehtävä.

Alapohjan ja alustatilan rakennusfysikaalisten olosuhteet suunnitellaan toimimaan moitteettomasti sekä rakenteiden tulee olla tiiviitä sisätilaa vastaan. Rakennedetailien tulee olla toteutuskelpoisia.

Runkomateriaalina käytetään terästä ja teräsbetonia.

Ulkovaipan sisäpinnan tiiveyden varmistamiseksi on laadittava detaljit kaikista erilaisista liitos- ja epäjatkuuskohdista toteutuskelpoiset rakennusfysikaalisesti toimivat ratkaisut.

Märkä- ja kosteudelle alttiissa tiloissa käytetään kiviainepohjaisia materiaaleja.

Rakennus perustetaan maanvaraisesti koneellisesti tuuletettavalla alustatilalla varustettuna. Perustukset routasuojataan ja rakennus salaojitetaan.

2.8 Lvi-tekniset tavoitteet

Yleistä

Tavoitteena on rakennuksen energiankäytön minimointi eli lähes nollaenergiapäiväkoti.

Lvi-tekniset laitteet ja -järjestelmät valitaan energiatehokkaiksi. Ilmanvaihdon lämmöntalteenotolla ja rakennusautomaation hallitulla käytöllä on merkittävä osuus tavoitteen saavuttamisessa. Tekniset tilat sijoitetaan keskeisesti, mikä pienentää tilantarvetta ja parantaa säädettävyyttä.

Sisäilmaston sisäilmaluokka on S2(lämpötilan yläraja S3), iv-järjestelmän puhtausluokka P2, iv-tuotteiden puhtausluokka ja rakennusmateriaalien päästöluokka M1. CO2-rajana on 1200 ppm.

Lämmitys ja jäähdytys

Rakennus liitetään alueen kaukolämpöverkoston lämmönjakohuoneeseen sijoitettavan alajakokeskuksen välityksellä. Lämmityslaitteille ja ilmanvaihto/kiertoilmakojeille rakennetaan erilliset putkistot. Pääasiallinen lämmönjakotapa on vesikiertoinen matalalämpöinen lattialämmitys. Keittiöön ym lattialämmityksen ulkopuolelle jätettäviin tiloihin asennetaan radiaattoreita termostaattiventtiilein. Lj-keskuksen pumput ovat taajuusmuuttajin ohjattuja ja energiatehokkaita tasavirtamoottorein varustettuja (EC,PM).

Jäähdytys toteutetaan rakenteellisin keinoin. Koneellista jäähdytystä ei käytetä – tarvittaessa viilennys hoidetaan ilmanvaihdon yöjäähdytyksellä.

Keittiön kylmä- ja pakastustilojen kylmälaitteiden lauhdelämpö hyödynnetään alustatilan ilmanvaihtokojeessa tai sijoittamalla laitteet alustatilaan.

Ilmanvaihto

Rakennukseen määritellään tarkoituksenmukaiset palvelualueet ja rakennus varustetaan tehokkailla lto-laitteilla, tulo- ja poistoilmanvaihdoilla. Keskeisesti sijoitettuun ilmanvaihtokonehuoneeseen sijoitetaan päiväkotitilojen, keittiön, wc ym tilojen ja alustatilojen tulo- ja poistokojeet. Kokeissa on aikaohjelmien ulkopuolista käyttöä varten lisäaikakytkimet.

Suuriin tiloihin, joiden käyttökuormitus on vaihteleva, suunnitellaan ilmamääräsäätöinen järjestelmä. Ilmamäärää muutetaan puhaltimien taajuusmuuttajilla ja tilakohtaisilla lämpötila-, läsnäolo- ja hiilidioksidiantureilla.

Iv-kojeet mitoittetaan pienille painehäviöille – puhaltimien ominaissähköteho(SFP-luku) 1/1-teholla on max 1,3kW/m3s. Puhallinmoottorit ovat taajuusmuuttajaohjattuja ja energiatehokkaita tasavirtamoottoreita.

Rakennuksen lämmöneristyksen sisäpuolelle asennettavat ilmanvaihtokanavistot ovat vakio paineisia ja tiiviitä – kanavat min luokka B, kanavaosat luokka C. Tulo- ja poistoilman päätelaitteet ovat vakiovärissävyyn maalattuja tuotteita.

Vesi ja viemäri

Rakennus liitetään alueen vesijohto-, jäte- ja sadevesiviemäriverkostoihin. Päävesimittarin yhteyteen asennetaan paineenalennusventtiili vedenkulutuksen vähentämiseksi ja putkiston / kalusteiden käyttöä pidentämiseksi. Lämpimän käyttöveden ja keittiön vedenkulutusta seurataan alavesimittarein.

Jätevesiviemärit sijoitetaan rakennuksen alustatiloihin. Keittiölle asennetaan rasvanerotuskaivo piha-alueelle, joka liitetään pihan jv-viemäriin. Sadevedet johdetaan pihan sv-viemäriin. Tilannetta, jossa viemäriä pitää pumpata, tulee välttää.

Vesikalusteet ovat yleisesti käytössä olevaa vakiolaatua. Sekoittajat ovat vähän vettä kuluttavia vipu- ja termostaattikalusteita. Elektronisia kalusteita käytetään wc-tilojen ja keittiön käsienpesualtailla.

Automaatio

Rakennuksen automaatiojärjestelmän avulla ohjataan ja valvotaan lvi-järjestelmiä niin, että sisäilmatavoitteet saavutetaan pienellä energiankulutuksella

2.9 Sähkötekniset tavoitteet

Yleistä

Sähkötekniisten laitteiden valinta- ja hankintaperusteissa tulee tavoitella energiatehokkuutta, kestävyyttä, helppokäyttöisyyttä ja laadukkuutta. Laittevalinnoissa tulee pyrkiä valitsemaan yleisesti saatavilla olevia laitteita ja käyttämään tunnettuja laitte toimittajia.

Suunnittelun tulee olla laadukasta ja pohjautua tilaajan ja käyttäjien kanssa neuvoteltuihin ratkaisuihin, laskelmiin ja kokemukseen. Suunnittelijan on voitava perustella suunnitteluratkaisut yllä mainittujen kriteerien perusteella.

Aluesähköistys ja liittymät

Rakennus liitetään sähkölaitoksen pienjännitejakeluverkkoon ja teleoperaattorin tietoliikenneverkkoon. Kiinteistöautomaatio liitetään Vantaan kaupungin kaukovalvontajärjestelmään. Videovalvonta liitetään Vantaan kaupungin videovalvontaverkkoon.

Piha-alueiden valaistus rakennuksen lähialueella toteutetaan seiniin ja katoksiin asennettavilla valaisimilla. Pihalle asennetaan pihavalaistukseen soveltuvat pylväsvalaisimet. Valaisimien tulee olla ilkivaltaa kestävästä rakennetusta.

Kaapeloinnissa tulee huomioida pylväsvalaisimien ja autolämmituspistorasioiden lisäysmahdollisuus tulevaisuudessa.

Sähkönjakelu ja keskukset

Sähköjärjestelmät rakennetaan voimassa olevien standardien mukaisesti.

Rakennus varustetaan pääkeskuksella ja ryhmäkeskuksilla. Keskusten paikat ja määrät tulee suunnitella optimaalisesti huomioiden tilankäytön sekä kaapeloinnin minimointi.

Rakennus varustetaan sähkötoimittajan päämittauksen lisäksi kiinteistöautomaatioon liitettävillä energian kulutuksen seurantamittareilla. Mitattavia suureita ovat mm. kiinteistö- LVI- ja keittiölaitteiden sähköenergian kulutus.

Alamittauksilla tavoitellaan rakennuksen käytönaikaista energian kulutuksen optimointia mm. seuraamalla mittaustulosten poikkeamia esim. vikatapauksissa.

Johtotiet

Rakennukseen asennetaan tehdasvalmisteisia metallirakennetta olevia kaapelihyllyjä, johtokanavia ja valaisinripustuskiskoja. Johtoteiden suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota ääni- ja paloteknisiin eristyksiin. Näkyvillä osuuksilla johtotiet ovat valkoiseksi maalattua mallia.

Johdot ja niiden varusteet

Rakennukseen asennetaan kaapeleita ja johtoja jotka palvelevat mm. seuraavia käyttötarkoituksia:

- Maadoituksia/ukkossuojauksia
- Voimavirtalaitteita esim. keittiökojeita
- Valaistusta ja pistorasioita
- Tele- ja turvajärjestelmiä
- LVIA-laitteita

Kaapeleihin tulee päästä käsiksi kohtuudella rakennuksen valmistumisen jälkeen. Esim. väliseinissä ei käytetä putketonta asennusta. Lämpiviennit tulee tiivistää hyvin ja kylmien sekä lämpimien tilojen välisiä läpivientejä tulee välttää.

Sähkökalusteiden sijoittelua huoneiden ulkoseinille tulee välttää.

Valaistusjärjestelmät

Tilojen valaistutasojen mitoituksissa tulee pääsääntöisesti noudattaa standardin SFS-EN 12464-1 suosituksia.

Optimaaliseen energiatehokkuuteen tulee pyrkiä valitsemalla energiatehokkaat valaisimet sekä niihin energiatehokkaat valolähteet (kuten Led). Valaisimet tulee pyrkiä sijoittamaan siten, että valoa saadaan sinne missä sitä tarvitaan ja tarpeenmukaisella valaistusvoimakkuudella.

Energiatehokkuus tulee huomioida myös valaistusohjauksissa. Valaistusohjaukset voidaan toteuttaa mm. soveltaen kiinteistöautomaation aikaohjauksia, valoisuusantureita, läsnäolotunnistimia ja järkevää valaistusryhmitystä. Lisäksi joissakin huonetiloissa voidaan valaistukseen lisätä himmentimiä, jotka säätelevät tilakohtaisesti valaistusvoimakkuutta ulkoa tulevan päivänvalon mukaan.

Valaisinvalinnoissa ja sijoituksissa tulee huomioida kodinomaisuus sekä seinäpinnojen valaistus.

Ulkovalaistus toteutetaan energiatehokkailla valaisimilla. Käytettäessä heti syttyviä ja mahdollisesti säädettäviä Led-lamppuvalaisimia, voidaan syttymistä ohjata osittain liiketunnistimilla ja/tai valoisuusantureilla huomioon ottamalla katuvalaistus sekä lähiseudun asutus. Pimeään aikaista osavalaistusta tarvitaan mm. ilkvaltarinkin sekä kameravalvonnan takia.

Yleiskaapelointijärjestelmä (atk, puhelin, videovalvonta)

Rakennus varustetaan Cat 6 mukaisella suojaamattomalla yleiskaapelointijärjestelmällä. Järjestelmä palvelee tietoliikennettä ja puhelinyhteyksiä sekä videovalvontaa.

Yleiskaapelointiteline asennetaan omaan erilliseen lukittavaan teletilaan. Pistorasioita asennetaan mm. toimistoihin, kokoushuoneeseen, ryhmähuoneisiin, monitoimitilaan, keittiöön ja teknisiin tiloihin. Lisäksi aurinkosähköjärjestelmän dataloggerille asennetaan kaapelointi ja pistorasia energian tuoton seurantamonitorille.

Rakennus varustetaan langattoman lähiverkon verkon (wlan) tukiasemilla.

Yhteisantennijärjestelmä

Rakennus varustetaan yhteisantennijärjestelmällä. Pistorasioita asennetaan saliin, ruokasaliin ja kahteen ryhmähuoneeseen.

Järjestelmän tulee välittää maanpäällisessä antenniverkossa välitetyt ilmaisjakelukanavat (myös HD).

Järjestelmän tarpeellisuus ja pistorasioiden sijoittelu tulee tarkistaa suunnitteluvaiheessa.

Äänentoistojärjestelmä

Monitoimisaliin asennetaan vahvistimella varustettu kotiteatterityyppinen äänentoistojärjestelmä. Vaihtoehtoisesti salin äänentoisto voidaan toteuttaa ns. AV-vaunulla. Laitteisto päätetään suunnitteluvaiheessa. Lisäksi monitoimisali varustetaan kuulorajoitteisten ns. induktiosilmukalla/ -vahvistimella.

Keskuskellojärjestelmä

Rakennus varustetaan sähköverkkoon liitettävällä keskuskellojärjestelmällä. Kello- ja asennetaan sisääntuloauloihin, monitoimisaliin, henkilökunnan taukotilaan, keittiöön ja pihan puolelle ulkoseinään.

Inva-WC-hälytysjärjestelmä

Inva-WC-tilat varustetaan tilakohtaisella hälytysjärjestelmällä.

Soittokellot ja sisäänpyyntölaitteet

Rakennuksen pääsisäänkäynnit ja keittiön sisäänkäynti varustaan soittokellojärjestelmällä.

Yksi toimistohuone varustetaan sisäänpyyntöjärjestelmällä ("liikennevalot").

Kiinteistöautomaatiojärjestelmä

Rakennus varustetaan kiinteistöautomaatiojärjestelmällä, jolla ohjataan taloteknisiä laitteita, kerätään mittauksia ja välitetään hälytystietoja.

Rikosilmoitusjärjestelmä

Rakennus varustetaan rikosilmoitusjärjestelmällä. Järjestelmä toteutetaan kuorisuojauksena pääsääntöisesti liikeilmaisimilla.

Videovalvontajärjestelmä

Rakennus varustetaan IP-pohjaisella videovalvontajärjestelmällä. Kameroita asennetaan valvomaan rakennuksen ulkoseinustoja sekä osin piha-aluetta ja katosia.

Kaapelointi toteutetaan osana yleiskaapelointiverkkoa.

Merkki- ja turvavalaistusjärjestelmä

Rakennus varustetaan määräysten mukaisella keskusakustopohjaisella merkki- ja turvavalaistusjärjestelmällä. Valaisimina käytetään energiatehokkaita (LED) valaisimia.

Palohälytysjärjestelmä

Rakennus varustetaan automaattisella osoitteellisella analogisella paloilmoitinjärjestelmällä, jos rakennusluvan ehdot sitä edellyttävät. Muutoin rakennus varustetaan sähköverkkoon liitettävällä palovaroitinjärjestelmällä.

Palovaroitinjärjestelmä toteutetaan palovaroitinmääräysten vaatimusten mukaisesti täydennettynä KUPELA:n erityisvaatimuksilla. Järjestelmän laitteina käytetään automaattisen osoitteellisen paloilmoitinjärjestelmän laitteita (kuten Schneider FXM NET).

Sprinkleri- ja savunpoistojärjestelmä

Rakennus varustetaan sprinkleri- ja/tai savunpoistojärjestelmällä mikäli lupaehdot sitä edellyttävät.

Koneet, laitteet ja erityisjärjestelmät

Märkäeteiset ja pesutilat varustetaan lattialämmityksellä (mukavuuslämpö, kuivaus). Lämmitysmuodon valinta tarkastettava kokonaisuutena suunnitteluvaiheessa.

Kattokaivojen, räystäiden ja syöksytorvien sähkölämmityksiä tulee välttää. Toteutetaan vain, jos henkilöturvallisuus ja/tai sadevesien johtaminen sitä ehdottomasti edellyttää.

Keittiölaitteille, pesukoneille/kuivauskoneille sekä ruoan kuljetus- ja säilytysvau-nuille asennetaan sähköliitännät.

Aurinkosähköjärjestelmän inverttereille ja dataloggerille asennetaan kaapelointi.

3. Tontti ja rakennuspaikka

3.1 Sijainti, hallinta ja kiinteistötiedot

Osoite: osoite tarkentuu tonttijaon muutoksen valmistuttua
Sijainti: 17 kaupunginosa, Martinlaakso, kortteli 17567

Tontti on Vantaan kaupungin omistuksessa.

Päiväkodin tontti rajoittuu itäpuolella asuinkerrostaloihin, länsipuolella Martinlaakson koulun kenttään, etelässä Martinlaaksonpolku, pohjoisessa puiston kevytvyöhykseen.

3.2 Kaavatiedot, rasitteet jne

Keväällä 2014 Vantaan kaupunki järjesti korttelin 17567 kaavamuutoksen pohjaksi kumppanuuskaavoitukseen perustuva suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailun.

Asemakaavamuutoksella osa korttelista 17567 muodostettiin asuinkerrostalojen korttelialueeksi, osa päiväkotitontiksi YO, jonka laajuus on 4000 m² ja rakennusoikeus on 2500 kem².

Kaupunkisuunnitteluviraston on laatinut kehityskuvaraportin nro 014200 / 19.1.2015 "Martinlaakson kehityskuva". Raportti antaa näkökulman alueen suunnitteluratkaisuille.

Päiväkodin tontin kaavamuutostyö Asemakaavamuutos 002031 on hyväksytty kaupunkisuunnittelulautakunnassa 6/2015 ja kaupunginhallituksessa 14.12.2015.

Kaavamuutos on kuulutettu voimaan 17.2.2016.

Keskuskortteleiden suunnittelun (kaavamuutokset 002031 ja 002178) tavoitteena on kehittää täydennysrakentamisella Martinlaakson keskusta-alueita, parantaa alueen imagoa, maisemaa, liikennettä ekologisuutta sekä lisätä alueen yhteisöllisyyttä. Martinlaaksoon luodaan uusi kortteli, jossa kohtaavat eri-ikäiset ja eri elämänvaiheissa olevat ihmiset sekä palvelut ja virikkeellinen urbaani katu ympäristö.

Tontinkäyttösuunnitelmalla pyritään myös vahvistamaan Martinlaaksonpolun katu-kuvaa ja säilyttämään palvelutarjontaa alueella.

Kaavassa edellytetään, että päiväkotirakennuksen tulee muodostaa asuinkorttelin kanssa arkkitehtuuriltaan yhtenäinen kokonaisuus.

Päiväkodin rakennusmassa sijoittuu aukiolla osittain 8 metriä lähemmäksi vierellä sijoittuvaa asuinrakennusta. Kaavassa on määritely, että asuinrakennuksessa on huomioitava tämä etäisyysvaatimus paloteknisissä ratkaisuissa.

Viereisen tontin hulevesiviemäri ja putkivedot aiheuttavat päiväkodin tontille rasitteen.

Alue sijaitsee 50 dB lentomeluvyöhykkeellä. Asemakaava edellyttää, että rakennuksen ulkokuoren ääneneristävyyden on oltava vähintään 32 dB.

Liite 1: asemakaavamuutos 1.6.2015 kaavakartta ja -määräykset

3.3 Tontin rakennettavuus

Rakennuspaikka on tiiviiksi rakentuvaa kaupunkiympäristöä. Ympäröivillä tonteilla ja katualueilla käynnistyy useita rakennushankkeita. Hankkeiden toteutus edellyttää eri toimijoiden välistä yhteistyötä ja yhteensovittamista.

Tontista on laadittu alustava ympäristötekkinen tutkimusraportti Vahanen Environmentin toimesta. Maaperä on pääsääntöisesti täyttömaata. Vaihdeettavat maamassat on toimitettava asiantuntevaan vastaanottoipaikkaan.

Maastoltaan tontin eteläosa on tasainen, maasto nousee pohjoiseen päin siten, että tasoero tontin sisällä on kokonaisuudessaan n. 6m. tontin on pohjoisosassa kalliota 1,6 ... 2,0 metrin syvyyteen. Eteläosassa tonttia kallio on n. 2 ... 8 metrin syvyydessä. Maaperätiedot tarkennetaan hankkeen edetessä rakennuksen sijoituksen varmistuessa.

Tontilla on asemakaavan mukaisesti huleveden pidätysjärjestelmä tehtävä.

Länsipuolelle sijoittuu koulun urheilukenttä, joka on rajattu päiväkodin tontista verkkoaidalla. Suunnittelussa huomioidaan kentän toiminnan luonne, siten, että päiväkodin toiminnot eivät häiriinny.

3.4 Piha

Päiväkodin piha tulee sijaitsemaan tontin pohjoisosassa. Päiväkotitontti rajautuu pohjoisessa viheralueeseen, idänpuolella viereisen Martinlaakson koulun liikuntakentän korkeaan aitaan, lännen puolella asuinkortteliin ja etelän puolella päiväkotirakennukseen.

Päiväkodin lapset käyttävät myös lähiympäristön luontoa ja lähialueen leikkipuistoa leikkiympäristönään. Päiväkotitontin pohjoisreunalta järjestetään kulkuyhteys puistossa kulkevalle raitille.

Päiväkodin piha suunnitellaan Vantaan kaupungin ohjeiden mukaisesti. Suunnitteluvaiheessa tarkastellaan pihan pienilmasto ja varjostustarpeet.

Lasten leikkipiha suunnitellaan virikkeiseksi oppimisympäristöksi, joka tukee pedagogisten tavoitteiden toteutumista. Päiväkodin pihassa korostuvat suojaisuus, turvallisuus ja toiminnallisuus. Liikkumisen ohjaukseen kiinnitetään erityistä huomiota. Pihassa on erilaisia alustoja, ei pelkkää hiekkaa tai nurmikkoa. Istutuksissa suositaan hyötykasveja, kuten marjapensaita ja omenapuita. Pihalla on mahdollisuus myös pienimuotoiseen hyötykasviviljelyyn esim. laatikoissa.

Piha suunnitellaan pienilmastoltaan miellyttäväksi lähes nollaenergiakonseptin ohjeistamalla tavalla.

Piha vaatii turvallisen pyöräily-, saatto- ja huoltoliikenteen huomioimisen sekä selkeästi merkityt alueet autoille ja polkupyörille. Lastenvaunuille ja pyörille on tarpeen riittävän iso katos sekä leikkivälineille varastotila.

Leikkiapiha aidataan. Päiväkotitontin länsipuolella on koulun urheilukenttä, joka on rajattu verkkoaidalla. Aitaan odotetaan kehitysideoita, joissa huomioidaan sekä urheilukentän että päiväkodin toiminnalliset ja esteettiset tarpeet.

3.5 Liikenne, pysäköinti, kadut ja kunnallistekniikka

Päiväkotij sijaitsee hyvin julkisten liikennevälineiden kevyen liikenteen väylien saavutettavissa.

Saattoliikenteelle varataan 8 autopaikkaa Mika Häkkisen aukiolle Martinlaaksonkujan varrelle. Asemakaavaehdotuksen mukaan henkilökunnalle on varattava autopaikkoja eteläpuoleisen asuinkorttelin 17568 pysäköintikellariin vähintään 12 autopaikkaa, joista 2 toimii myös saattoliikenteen paikkoina. Alustava rakentamiskustannus on n. 35 000 € /autopaikka. Kaupunki tulee korvaamaan autopaidkat Liikekeskukselle omakustannuseriaatteella. Erilliskustannuksissa on varauduttu 10 autopaikan kustannuksiin.

Päiväkodin huoltoliikenteelle varataan mahdollisuus läpiajoon Martinlaaksonpolkua pitkin. Huoltoliikenteen tilavaraus suunnitellaan 12 m pitkälle autolle siten, että Martinlaaksonpolulle järjestetään huoltotasku autoa varten, tontille ei järjestetä kääntöpaikkaa. Huoltoliikenteen ja huoltoliikenteeseen liittyvien toimintojen, (keittiö, siivous, vaatehuolto, jätehuolto) suunnittelussa on huomioitava Martinlaaksonpolun korkeatasoiset kaupunkikuvalliset tavoitteet. Lastauslaiturit, jäteastiat yms näkyvät elementit suunnitellaan siten, että ne liittyvät luontevasti kokonaisuuteen.

Kunnallistekniikka ja johdot kulkevat Martinlaakson polun kohdalla. Vanha puistomuuntamo puretaan tontilta ja siirretään Martinlaaksonpolun varteen, koulun kentän kohdalle.

Päiväkodin tontin kohdalla kulkee viereisten tonttien sadevesiviemäreitä. Länsipuolisen koulun pihan viemäriinjaa on siirrettävä, jotta se säilyttää toimivuutensa. Itäpuolelle rakentuvan asuintontin sadevesiviemärit puretaan. Päiväkodin pihan suunnittelussa on otettava huomioon näiden viemäreiden siirto- ja purkutyöt.

Päiväkodin iv-konehuoneen sijoittelussa huomioitava sekä melu- että palotekniset olosuhdevaatimukset.

Viereisten rakennusten vesihuolto ja sokkeleiden anturat aiheuttavat päiväkodin tontille rasitteita. Martinlaaksonpolun kaukolämpöverkosto uusitaan, samoin muut johdotukset. Hulevedet johdetaan yleiseen sadevesijärjestelmään.

3.6 Liittyvät hankkeet

Päiväkotihanke on osana Kaupunkisuunnittelun laatimaa Martinlaakson kehityskuvan viitoittamaa asemakaavatyötä (Martinlaakson kehityskuvaraportti nro 014200, 19.1.2015).

Alueesta, joka rajoittuu kortteleihin 17567 ja 17568 järjestettiin v. 2014 Vantaan kaupungin järjestämä tontinluovutuskilpailu ja päiväkodin tontti oli osana kilpailu- aluetta. Alueella on käynnissä kaavamuutostyö ja esim. hulevesien osalta aluetta on tarkasteltava kokonaisuutena.

Päiväkodin tontin rakentamiseen liittyvät rakentamishankkeet:

- ympäröivien asuinkerrostalojen rakentamishankkeet, toteutus alustavasti 2016-2020.
- ympäröivien katualueiden, esim. Martinlaakson polun, Mika Häkkisen aukion, Martinlaakson tien katu- ja ympäristörakentamishankkeet.
- Päiväkodin tontin yläpuolisen puiston sadevesiviemäreiden siirto päiväkodin tontilta.
- Muuntajan siirto päiväkodin tontilta

Koska päiväkodin henkilökunnan pysäköintipaikat ovat eteläpuolisen asuinkorttelin kellarikerroksessa, hankkeet liittyvät näiltä osin toisiinsa.

Viereisistä asuinkortteleista on tehty rakentamishojeet, jotka on hyväksytty kaupunkikuvaneuvottelukunnassa rakennussuunnittelun pohjaksi 24.3.2016.

Osallisuudesta ja taideaiheista:

Martinlaakson asukkaat sekä paikalliset koululaiset ja opiskelijat ovat saaneet vaikuttaa Martinlaakson keskustan kehittymiseen. Työpajoissa ja asukastilaisuuksissa sekä kyselyjen kautta syntyneet ideat ja tarinat on siirretty korttelialueista laadittuun ”ideakarttaan”, joka on esitetty alueen rakentamishojeissa.

Martinlaaksonpolun varrelle on esitetty 7 taideseinää, joissa voi olla esimerkiksi tarinoita tai grafiikkaa painetussa tai leikatussa akryyli- tai teräslevyssä, lasipinoissa tai graafisessa betonissa. KL-korttelialueelle liikerakennuksen yhteyteen Martintorin puolelle sijoitetaan uusi infotaulu, jossa kerrotaan alueen historiasta. Taideseinät suunnitellaan tarkemmin kortteleiden toteutussuunnittelun yhteydessä.

Martinlaaksonpolulle on suunniteltu solmukohtia - toriaukioita, joissa ihmisten polut risteävät, asukkaat tapaavat toisiaan ja viettävät vapaa-aikaa. Martinlaaksonpolulle ja muille kaavamuutoksiin liittyville yleisille alueille on tehty kaavatyön ohessa yleissuunnitelma. Konsulttina yleissuunnitelmassa on Näkymä Oy.

Myös julkisille katualueille ja aukioille on esitetty erilaisia taideaiheita kuten Martinlaaksonpolkua pitkiä kulkeva tarinanauha ja uudistettava Mika Häkkisen aukio.

Taideaiheissa käytetyt asukkailta kerätyt aiheet kohottavat alueen identiteettiä ja kaupunkikuvaa.

Martinlaaksonpolulla sallitaan huoltoajo Martinlaaksonkujan ja Laajaniitynpolun välillä. Muu liikenne estetään ajoestein. Niiden paikat ja tyypit (toteutetaan esim. porttimaisina) tarkennetaan katusuunnitelmissa.

Vantaan sivistysvirasto ja tilakeskus ovat käynnistäneet päiväkotien tilasuunnittelun kehittämistyön, jolla pyritään päiväkotien toimivuuden ja tilakustannusten kehittämiseen. Kehittämistyön tuloksia sovelletaan Martinlaakson päiväkodin hankesuunnitteluvaiheessa.

Vantaan tilakeskus järjesti suppean arkkitehtuurikilpailun loppuvuodesta 2015. Kilpailun tulokset tuottavat alustavan luonnossuunnitelman uudesta päiväkodista.

Liite 1: Asemakaavaote ja määräykset

4. Väistötilantarve

Jo hanketta aiemmin Martinkeskuksen ostoskeskuksen yhteydessä purettavalle Martinkeskuksen päiväkodille tarvitaan väistötilat. Tilat pyritään järjestämään Myyrmäessä sijaitsevassa Pyörrekujan päiväkodista.

5. Kustannukset

5.1 investointikustannukset

Investoinnin tavoitehintalaskelma on 5 422 000 € (KL88, alv 0 %), autopaikkakustannukset eivät sisälly tavoitehintalaskelmaan.

Tavoitehintalaskelma sisältää mm.:

- Lähes nollaenergiarakennuksen rakentaminen Vantaalla -ohjeen mukaan lähes nollaenergiarakentamisen lisäkustannus optimoidulla vaihtoehdolla on noin 6 %. Ohjeen mukaisia lähes nollaenergia rakentamisesta johtuvia kustannuksia 370 000 €

Tavoitehintalaskelman mukainen investointikustannus hoitopaikkaa kohti on 33 890 €.

Liite 3: Tavoitehintalaskelma

5.2 Autopaikkakustannukset

Kustannuksissa varaudutaan henkilökunnan autopaikkojen hankintaan viereisen asuintalon pohjakerroksen paikoitushalliin, 10 autopaikkaa, 35 000€ /autopaikka, yhteensä 350 000 €.

6. Rahoitus ja aikataulu

Taloussuunnitelmassa 2015–2018 on määrärahavaraus Martinlaakson uudelle päiväkodille 5,2 milj. € vuosille 2017–18.

- o Päiväkodin suunnittelusta järjestettiin suppea arkkitehtikilpailu 25.11.2015 – 12.4.2016.
- o Toteutussuunnittelu 5/2016 – 2/2017
- o Rakennuttamisen valmistelu 3-5/2017
- o Toteutusvaihe 6/2017 – 8/2018

7. Hankkeen käyttötalousvaikutukset ja toimintakustannukset

7.1 vuokra- ja ylläpitokustannukset

Tilakeskuksen laskelman mukaan hankkeen alustavat ylläpitokustannukset tulevat olemaan 77 319 € /vuosi, joka ei sisällä siivousta, joka tulee olemaan . 77 540 € / vuosi.

7.2 Toimintakustannukset hallintokunnalle

Päiväkodin toiminnan vuosittaiset kulut sisältäen henkilöstö- ateria- ja toimintakulut ovat noin 530 000 €. Kuluissa on otettu huomioon, että hanke korvaa Martinkeskuksen ja Martintuvan päiväkotien tilat.

Perustamisvuodelle kohdentuvat irtaimiston hankintakulut ovat noin 90 000 €.

8. Riskit

8.1 Liittyvät hankkeet ja niiden aikataulut

Viereisten asuinkortteleiden sekä katu- ja kunnallistekniikan sekä uuden muuntamon rakentumiseen liittyvät aikatauluriskit.

Päiväkodin saatto- ja huoltoliikenne, pysäköinti ja kunnallistekniset liittymät edellyttävät liittyvien hankkeiden oikea-aikaista suunnittelua ja toteutusta. Päiväkoti-hankkeen suunnittelun ja toteutuksen koordinoitua liittyviin hankkeisiin tarkennetaan toteutussuunnitteluvaiheessa.

8.2 Maaperä

Ympäristötekniset selvitykset täydennetään suunnitteluvaiheessa.

8.3 Väestönsuojan rakentaminen

Vantaan rakennusvalvonnan linjauksen mukaisesti kohteeseen ei suunnitella väestönsuojaa. Mikäli sisäasiainministeriö ei myönnä poikkeusta Pelastuslain 75 §

perusteella, väestönsuojan rakentamisen kustannukset lisäävät kokonaiskustannusarviota.

8.4 Turvallisuus

Hankkeesta on laadittu tarveselvitysvaiheessa Havat-riskikartta. Suunnitteluvaiheessa täytetään Vantaan kaupungin tilakeskuksen turvallisuusohjeen mukaisesti tarvittavat asiakirjat.

Rakennustyö on normaalia elementtirakentamista, muunlaiset ratkaisut varmistuvat suunnitteluvaiheessa.

9. Työryhmä

Sivistystoimen toimiala:

Teea Markkula, Varhaiskasvatuspääällikkö

Päivi Riehunkangas, suunnittelija

Katja Riitaho, päiväkodin johtaja

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala:

Tilakeskus:

Riitta Miettinen, Rakennuttaja-arkkitehti, työryhmän puheenjohtaja

Katri Olli, Rakenneinsinööri

Yrjö Jaakkola, Sähköinsinööri

Timo Sippola, LVI-insinööri

Tarja Aaltola, keittiöasiantuntija

Marita Tamminen, energia-asiantuntija

Anne Valkeapää, puhtausasiantuntija

Tuula Raulo, kustannuslaskija

Hankesuunnitelmavaiheessa on myös kuultu:

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala:

Tilakeskus: Pasi Simola, isännöitsijä

Työsuojelu: Tarja Mykkänen

Taide ja vuorovaikutus: Pia Tasanko, kaupunkisuunnittelu/ vuorovaikutusasiat

Kaupunkisuunnittelu: Johanna Rajala, Asemakaavasuunnittelija

Kuntatekniikan keskus:

Pirjo Salo, kuntatekniikka/ liikennesuunnittelu,

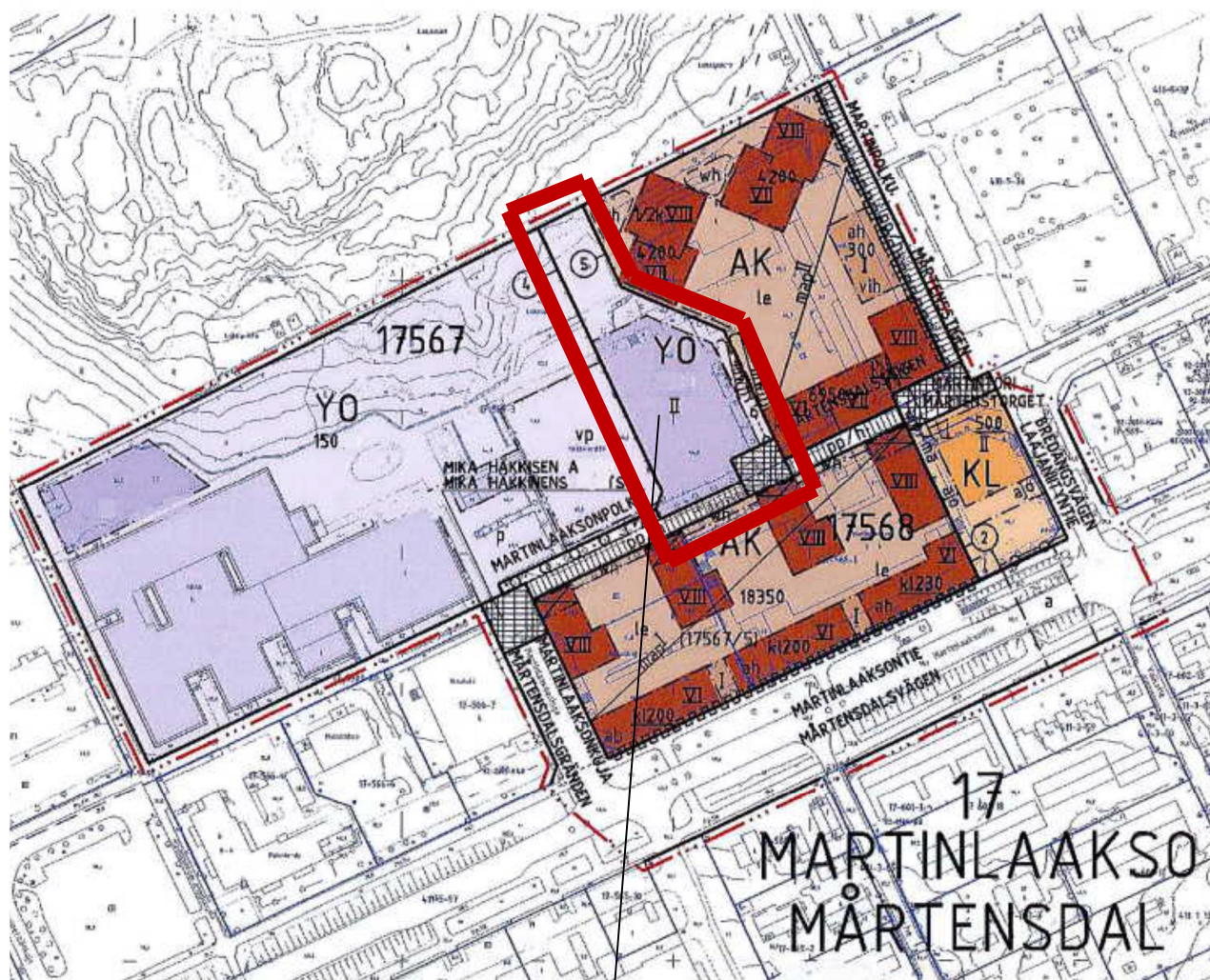
Elina Komulainen, kuntatekniikka/ vesihuolto, 09 8392 9208

Heidi Burjam, kuntatekniikka /viheralueyksikkö, 050 3029416

Heikki Virkkunen, yrityspalvelut/ keskustojen kehittäminen ja sopimukset

Asemakaavamuutos nro 00231, pvm. 1.6.2015

Asemakaavamuutoksen 002178 kanssa yhdistetty asemakaavakartta:

Martinlaakson päiväkodin tontti

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum	Pohjakarttalehtien numerot Baskartbladens nummer
002031	1.6.2015	684491, 685491

Vantaan kaupunki
Kaupunginosa 17

MARTINLAAKSO

Asemakaavan muutos
Kortteli 17567 sekä katualuetta.
(Osa kumoutuvan asemakaavan
korttelia 17567 sekä katualuetta.)

Tonttijaon muutos
Osa korttelia 17567.

1:2000

Vanda stad
Stadsdel 17

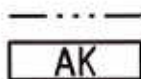
MÄRTENSDAL

Ändring av detaljplanen
Kvarteret 17567 samt gatuområde.
(Del av kvarteret 17567 samt gatu-
område i den plan som upphävs.)

Ändring av tomtindelningen
Del av kvarteret 17567.

1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:

3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

Asuinkeuhkalojen korttelialue.

Yleistä

Maanalaissessa pysäköintihallissa ei tarvita palomuuria korttelin tonttien välisillä rajoilla.

Päiväkodin ja asuinkorttelin välinen palotekninen etäisyys tulee huomioida suunnitelmissa niiden asuinkorttelin ikkunoiden osalta, jotka ovat alle 8 metriä tontin 5 päiväkodin rakennusalaan.

Arkkitehtuuri

Asuinrakennusten sisäänkäyntejä tulee korostaa siten, että ne erottuvat muusta julkisivusta.

Porrashuoneet tulee erottua muusta julkisivusta.

Martinlaakso-alueen puoleisen julkisivun katutaso tulee erottua muusta julkisivusta. Katutaso julkisivu jäsennellään värivälillä ja materiaalein siten, että inhimillinen mittakaava korostuu ja katutasosta syntyy vaihteleva ja virikkeellinen. Liike-, toimisto-, palvelu-, työ- ja yhteistilat tulee avata suurin ikkunoin katutaloon.

Toriakioille avautuvat kerho- ja muut yhteistilat tulee yhdistää toiminnallisesti aukion katutaloon. Tilojen tonttiin kuuluva edusta tulee suunnitella osana katutaloon.

Ilmavaihtokonehuoneet tulee sovittaa luontevaksi osaksi rakennusten arkkitehtuuria.

Katujulkisivujen tulee olla pääosin puhtaaksimuurattua tiiltä ja rappausta.

Pihajulkisivut tulee olla vaaleaa rappausta tai valkoista väribetonia. Mahdolliset liikunta- ja elementtisaunat tulee häivyttää arkkitehtuurin keinoin.

Martinlaakso-alueen puoleisen julkisivun tiilipinta tulee porrastaa siten, että se yhdistyy päiväkotirakennuksen arkkitehtuuriin.

Tiilen värisävy tulee sovittaa yhteen korttelin 17568 asuinrakennusten julkisivutiilen värisävyihin.

DETALJPLANEKETEKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:

Linje 3 m utanför planområdets gräns.

Kvarteretsområde för flervåningshus.

Allmänt

I den underjordiska parkeringshallen behövs ingen brandmur på gränserna mellan tomtarna i kvarteret.

Det brandtekniska avståndet mellan daghemmet och bostadskvarteret ska beaktas i planerna när det gäller de fönster i bostadskvarteret, som finns på mindre än 8 meters avstånd från byggnadsytan för daghemmet på tomt 5.

Arkitektur

Bostadsbyggnadernas entréer ska framhållas i förhållande till den övriga fasaden.

Trapphusen ska avvika från den övriga fasaden.

Fasaden i gatuplanet mot Mårtensdalsstigen ska framträda i förhållande till den övriga fasaden. Fasaden i gatuplanet ska struktureras genom färg- och materialval, så att den mänskliga skalan framträder och gatuplanet upplevs som omväxlande och stimulerande. Affärs-, kontors-, service- och arbetslokaler samt de gemensamma lokaler ska öppnas upp med stora fönster mot gaturummet.

Klubbutrymmena och de övriga allmänna utrymmen ska öppnas upp mot torgen ska till sina funktioner förenas med torgens gatumiljö. De ytor som ligger framför utrymmena och hör till tomten ska planeras som en del av gaturummet.

Luftkonditioneringens maskinrum ska anpassas till att utgöra en naturlig del av byggnadens arkitektur.

Gatufasaderna ska huvudsakligen utgöras av renmurat tegel och puts.

Gårdsfasaderna ska utgöras av ljus puts eller vit färgbetong. Eventuella rörliga fogar eller elementfogar måste döljas med arkitektoniska medel.

Tegelytan på fasaden mot Mårtensdalsstigen ska indelas i växlande partier i harmoni med daghemsbyggnadens arkitektur.

Färgnyanserna på teglet ska anpassas till bostadsbyggnadernas fasadtegel i kvarteret 17568.

Martinlaaksonpolun puoleisille katujulkisivuille tulee luoda yhtenäinen ilme parvekkeilla.

Piharakennukset tulee sovittaa asuinrakennusten arkkitehtuuriin sekä väreihin.

Rakennusosalalle saa rakentaa maanalaisen autohallin ja autopaikkoja saa sijoittaa myös rakennusten alimpiin kerroksiin pihakannen alaisen pysäköintilaitoksen yhteyteen.

Jätehuolto-, pysäköinti-, kerho- ja väestönsuojatiloja saa sijoittaa tontin rajojen estämättä.

Rakennuksen julkisivusta katualueelle ulottuvien ulokkeiden alla vapaan kulkukorkeuden tulee olla vähintään 4 m.

Korttelialueille sijoitettavat taideaiheet tulee toteuttaa erillisen suunnitelman mukaan.

Rakennusoikeus

Porrashuoneiden 15 m² ylittävän osan kussakin kerroksessa saa rakentaa asemakaavassa osoitetun kerrosalan lisäksi. Tälle osalle ei tarvitse rakentaa autopaikkoja. 15 m² ylittävän osan tulee olla luonnonvaloinen.

Asemakaavaan merkityn kerrosalan lisäksi voidaan kerroksiin rakentaa asumista palvelevia väestönsuojia, varastoja, teknisiä tiloja, kunnallistekniikkaa palvelevia tiloja, yhteissaunoja ja asukkaiden yhteistiloja, yhteensä enintään 20% sallitusta kerrosalasta. Nämä tilat eivät mitoiteta autopaikkoja.

Yhteissaunoja ja muita yhteistiloja saa sijoittaa rakennuksiin kerrosluvun estämättä.

Rakennuksen katutasoon Martinlaaksonpolun puolelle tulee sijoittaa vähintään 150 k-m² kokoontumis-, kerho-, palvelu- tai työtilaa, josta osa tulee sijoittaa asuinkorttelin lounaiskulmaan toriaukion viereen.

Maanalaiseen pysäköintitilaan saa sijoittaa tele- tai muita teknisiä ja väestönsuojatiloja sekä asumista palvelevia varastotiloja.

Liikenne ja pysäköinti

Autopaikkojen vähimmäismäärät:

Asuminen	1 ap/130 k-m ²
Työtilat sekä toimisto- ja palvelutilat	1 ap/50 k-m ²
Liiketilat	1 ap/35 k-m ²

Autopaikkoja saa rakentaa toiselle tontille.

Polkupyöräpaikkoja tulee varata 1 pp / 30 k-m².

Melusojaus

Asuinrakennusten ulkoseinien ulkokuoren ääneneristävyyden ΔL lento- ja tieliikennemelua vastaan on oltava vähintään 32 dB.

Piha

Kansipiha tulee jäsenellä erilaisin materiaalein.

Kansipihalle tulee istuttaa pienpuita, pensaita ja perennoja ja tehdä niille riittävät kasvuolustat. Korttelin kansipiha tulee suunnitella yhtenäisenä kokonaisuutena siten, että pihojen korkotasot, kasvillisuus ja pintamateriaalit jatkuvat luontevasti ilman näkyviä rajoja.

Asuntopihojen rajausta tulee sovittaa muihin pihan ja rakennusten materiaaleihin sekä arkkitehtuuriin. Asuntokohtaisia pihoja voidaan sijoittaa pihakannelle.

Korttelialueen pihojen leikki- ja oleskelualueet, reitit, hulevesijärjestelmät ja istutukset tulee suunnitella ja rakentaa yhtenäisesti. Leikki- ja oleskelualueet tulee toteuttaa koko korttelin yhteisinä.

Pihoilla tulee olla erilaisia yhteisöllisiä toimintoja tukevia ulkotiloja sekä eri-ikäisiä asukkaita palvelevia kalusteita ja varusteita.

Pelastusajoneuvojen paikat tulee sovittaa huomaamattomasti osaksi pihan kokonaisuutta.

Pihakannelle saa rakentaa talousrakennuksia.

Asuinkorttelin ja päiväkodin välinen tontinraja tulee tasata samaan korkoon.

Hulevedet

Alueella tulee järjestää hulevesien viivytys ennen niiden johtamista yleiseen sadevesijärjestelmään.

Hulevesien viivytys voidaan järjestää tontin rajoista riippumatta.

Gatufasaderna mot Mårtensdalsstigen ska ges ett enhetligt intryck genom balkonger.

Gårdsbyggnader ska anpassas till bostadsbyggnadernas arkitektur och färgskala.

På byggnadsytan får byggas en underjordisk bilhall och bilplatser får också placeras i byggnadernas nedersta våningar i anslutning till en parkeringsanläggning under gårdsdäcket.

Avfallshanterings-, parkerings- och klubb- samt befolkningskydd får placeras på de andra tomterna.

Under de utsprång som från byggnadsfasaden sträcker sig över gatuområdet ska den fria höjden vara minst 4 m.

De konstverk som placeras i kvartersområdena ska realiseras enligt en särskild plan.

Byggnadsrätt

Utöver den i detaljplanen anvisade våningsytan får i varje våningsplan byggas den del av trapphusen som överstiger 15 m². För denna del behöver det inte byggas några parkeringsplatser. Den del som överstiger 15 m² ska ha dagsljusinsläpp.

Utöver den våningsyta som anvisas i detaljplanen kan i respektive våningsplan byggas skyddsrum, förråd, tekniska utrymmen, utrymmen som betjänar kommunaltekniken, gemensamma bastur för invånarna och gemensamma utrymmen för invånarna som betjänar boendet, på sammanlagt högst 20% av den tillåtna byggnadsytan. Dessa utrymmen dimensionerar inga bilplatser.

Gemensamma bastur och andra gemensamma utrymmen får placeras i byggnaderna utan att våningstalet utgör ett hinder.

I byggnadens gatuplan mot Mårtensdalsstigen ska placeras minst 150 m²-vy mötes-, klubb-, service- eller arbetslokaler, av vilka en del ska placeras i bostadskvarterets sydvästra hörn intill torget.

I det underjordiska parkeringsutrymmet får placeras teletekniska eller andra tekniska utrymmen och befolkningskydd samt förrådsrum som betjänar boendet.

Trafik och parkering

Minimiantalet bilplatser:

Boende	1 bp/130 m ² -vy
Arbetsutrymmen samt kontors- och servicelokaler	1 bp/50 m ² -vy
Affärslokaler	1 bp/35 m ² -vy

Bilplatser får byggas på den andra tomten.

Cykelplatser ska reserveras 1 cp / 30 m²-vy.

Bullerskydd

Ljudisoleringen mot flyg- och trafikbuller i bostadshusens ytterväggar ΔL skall vara minst 32 dB.

Gårdsplan

Gårdsdäcket ska delas in med hjälp av olika material.

På gårdsdäcket ska planteras mindre träd, buskar och perenner och dessa ska förses med tillräckliga växtunderlag. Kvarterets gårdsdäck ska planteras som en sammanhängande helhet, så att gårdsplanernas höjdnivåer, växtlighet och ytmateriell förloper på ett naturligt sätt utan synliga övergångar.

Avgränsningen av bostadsgårdarna ska anpassas till gårdsplanens och byggnadernas övriga material och arkitektur. Bostadernas gårdsplaner kan placeras på gårdsdäcket.

I kvarteret ska gårdsplanernas lek- och vistelsezoner, leder, dagvattensystem och planteringar planeras och byggas på ett enhetligt sätt. Lek- och vistelsezoner ska förverkligas så att de är gemensamma för hela kvarteret.

Gårdarna ska ha utrum som stöder olika gemensamma funktioner samt inventarier och utrustning som betjänar invånare i olika åldrar.

Platserna för räddningsfordon ska obemärkt anpassas som en del av gårdshelheten.

På gårdsdäcket får byggas ekonomibyggnader.

Tomtgränsen mellan bostadskvarteret och daghemmet ska jämnas till samma nivå.

Dagvatten

På området ska ordnas så att dagvattnet fördröjs innan det leds ut i det allmänna regnvattensystemet.

Fördröjningen av dagvattnet kan ordnas oberoende av tomtens gränser.

Y0

Opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue.

Alueelle voidaan sijoittaa koulu-, päiväkotia-, asukas- ja nuorisotiloja, hammashoitola sekä niihin verrattavia tiloja.

Päiväkotirakennuksen tulee muodostaa asuinkorttelin kanssa arkkitehtuuriltaan yhtenäinen kokonaisuus.

Päiväkotirakennuksen Martinlaaksonpolun puoleinen julkisivu tulee olla pääosin tiilipintaa.

Päiväkotiin tulee suunnitella yhteistilaa, joka mahdollistaa vapaa-ajan käytön. Tilaan tulee järjestää erillinen sisäänkäynti. Yhteistila ja sen edusta tulee liittää toiminnallisesti viereiseen toriaukioon. Yhteistilan tulee avautua suurin ikkunapinnoin toriaukiolle.

Korttelialueelle voidaan rakentaa toiminnan ja huollon kannalta välttämättömiä asuntoja.

Asuin-, potilas-, opetus- ja kokoontumistilojen ulkoseinien ulkokuoren ääneneristävyyden ΔL lento- ja tieliikennealueen vastaan on oltava vähintään 32 dB.

Autopaikkojen vähimmäismäärät:

Koulun tiloissa tapahtuvalle toiminnalle

vähintään 20 ap koulun tontilla

Päiväkodin henkilökunnalle varataan korttelin 17568

kansipaikoituksesta vähintään 12 ap

sekä saattoliikenteelle vähintään 2 ap

Päiväkodin saattoliikenteelle varataan Martinlaaksonkujan varrelta vähintään 8 ap

Alueella tulee järjestää hulevesien viivytys ennen niiden johtamista yleiseen sadevesijärjestelmään.

Hulevesien viivytys voidaan järjestää tontin rajoista riippumatta.

Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.

Osa - alueen raja.

Ohjeellinen alueen tai osa - alueen raja.

Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.

Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.

Kaupunginosan numero.

Kaupunginosan nimi.

Korttelin numero.

Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.

2500

Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.

VII

Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.

1/2k VIII

Murtoluku roomalaisen numeron edessä osoittaa, kuinka suuren osan rakennuksen suurimman kerroksen alasta saa kellarikerroksessa käyttää kerrosalaan luettavaksi tilaksi.

k150

Alleiviivaus osoittaa ehdottomasti käytettävän kaavamääräyksen.

Rakennusala.

kk

Rakennusala, jolle saa sijoittaa kokoontumis- tai kerhotilan.

kl

Rakennusala, jolle saa sijoittaa liikerakennuksen.

t

Rakennusala, jolle saa sijoittaa talousrakennuksen.

ah

Rakennusala, jolle saa sijoittaa asumista palvelevia yhteiskäyttöisiä tiloja.

map II

Maanalainen pysäköintitila. Roomalainen numero osoittaa pysäköintitasojen suurimman sallitun lukumäärän.

mwh

Ohjeellinen maanalainen hulevesien viivytysrakenne.

X

Rakennukseen jätettävä kulkuaukko. Kulkuaukon sijainti on ohjeellinen.

Kvartersområde för byggnader för undervisningsverksamhet.

I området kan placeras skol-, daghems-, invånar- och ungdomslokaler, en tandklinik och med dessa jämförbara lokaler.

Daghemsbyggnaden ska bilda en arkitektoniskt sammanhängande helhet tillsammans med bostadskvarteret.

Daghemsbyggnadens fasad mot Mårtensdalsstigen ska huvudsakligen förses med tegelyta.

I daghemmet ska planeras ett allmänt utrymme som kan användas för fritidsbruk. Utrymmet ska förses med en separat ingång. Det gemensamma utrymmet och ytan framför utrymmet ska till sin funktion knytas samman med torget intill. Det gemensamma utrymmet ska öppnas upp mot torget med stora fönsterytor.

I kvartersområdet kan byggas bostäder nödvändiga med tanke på verksamheten och servicen.

Ljudisoleringen mot flyg- och trafikbuller ΔL i bostads-, patient-, undervisnings- och mötesutrymmenas ytterskikt ska vara minst 32 dB.

Minimiantalet bilplatser:

För den verksamhet som sker i skolans lokaler reserveras minst 20 bp på skolans tomt.

För daghemspersonalen reserveras

minst 12 bilplatser på däckparkeringen i kvarter 17568

och minst 2 bp för följetrafiken.

För daghemmets följetrafik reserveras

minst 8 bp utmed Mårtensdalsgränsen

På området ska ordnas så att dagvattnet fördröjs innan det leds ut i det allmänna regnvattensystemet.

Fördröjningen av dagvattnet kan ordnas oberoende av tomtens gränser.

Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.

Gräns för delområde.

Riktgivande gräns för område eller del av område.

Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.

Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.

Stadsdelsnummer.

Stadsdelens namn.

Kvartersnummer.

Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område.

Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.

Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnader, byggnad eller del därav.

Ett bråktal framför en romersk siffra anger hur stor del av arealen i byggnadens största våning man får använda i källarvåningen för utrymme som inräknas i våningsytan.

Understreckningen anger planbestämmelse som o-villkorligen skall tillämpas.

Byggnadsyta.

Byggnadsyta, där en mötes- eller klubblokal får placeras.

Byggnadsyta där affärsbyggnad får placeras.

Byggnadsyta där ekonomibyggnad får placeras.

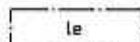
Byggnadsyta, på vilken det får placeras utrymme för gemensamt bruk som tjänar boendet.

Underjordiskt parkeringsutrymme. Den romerska siffran anger största tillåtna antal bilplan.

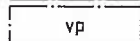
Riktgivande underjordisk konstruktion för fördröjning av dagvatten.

Genomfartsöppning i byggnad.

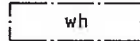
Genomfartsöppningens läge är riktgivande.

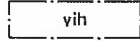
Leikki- ja oleskelualueeksi varattu alueen osa.

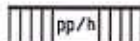
Pallokenttä.

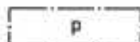
Hulevesialue.

Viherkatto.

Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu, jolla huolto-ajo on sallittu.

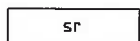
Pysäköimispaikka.

Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa.

Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää.

Suojeltava rakennus.

Aluekokonaisuuden kannalta merkittävä rakennus. Rakennusta ei saa purkaa. Rakennuksen ulkohahmo tulee säilyttää. Korjaus-, muutos- ja lisärakentamistoimenpiteille on hankittava museoviranomaisen lausunto.

MUUTA

Tähän asemakaavamuutokseen liittyy rakentamistapaohje.

Huoltoajo Martinlaaksonpolulla Martinlaaksonkujan ja Laajaniitynpolun välillä sallitaan. Muu liikenne estetään ajoestein.

TONTTIJAKO

Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnoin ole toisin osoitettu.

Rakennusluvan yhteydessä on huomioitava, että kaavamääräykset viittaavat tämän asemakaavan mukaisiin tontteihin.

För lek och utvistelse reserverad del av område.

Bollplan.

Dagvattenområde.

Gröntak.

För gång- och cykeltrafik reserverad gata där service- trafik är tillåten.

Parkeringsplats.

Del av område reserverad för underjordisk ledning.

Del av gatuområdes gräns där in- och utfart är förbjuden.

Byggnad som bör skyddas.

En med tanke på områdeshelheten betydelsefull byggnad. Byggnaden får inte rivas. Byggnadens exteriör bör bevaras. För reparations-, ändrings- och tillbyggnadsåtgärder ska museimyndighetens utlåtande inhämtas.

ÖVRIGT

Till denna detaljplaneändring hänförs sig byggnadsföreskrifter.

Servicekörning på Mårtensdalsstigen på avsnittet mellan Mårtensdalsgränden och Bredängsstigen tillåts. Övrig trafik hindras med körhinder.

TOMTINDELNING

För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

I samband med bygglovet måste man beakta att planbestämmelserna syftar på de tomter som följer denna detaljplan.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön
toimiala
Kaupunkisuunnittelu

Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad
och miljö
Stadsplaneringen

Mittausosasto

Asemakaavan pohjakartta täyttää
sille asetetut vaatimukset.

Tasokoordinaatisto
ETRS-GK25,
korkeusjärjestelmä
N2000.

Vantaalla / Vanda ____ 20__

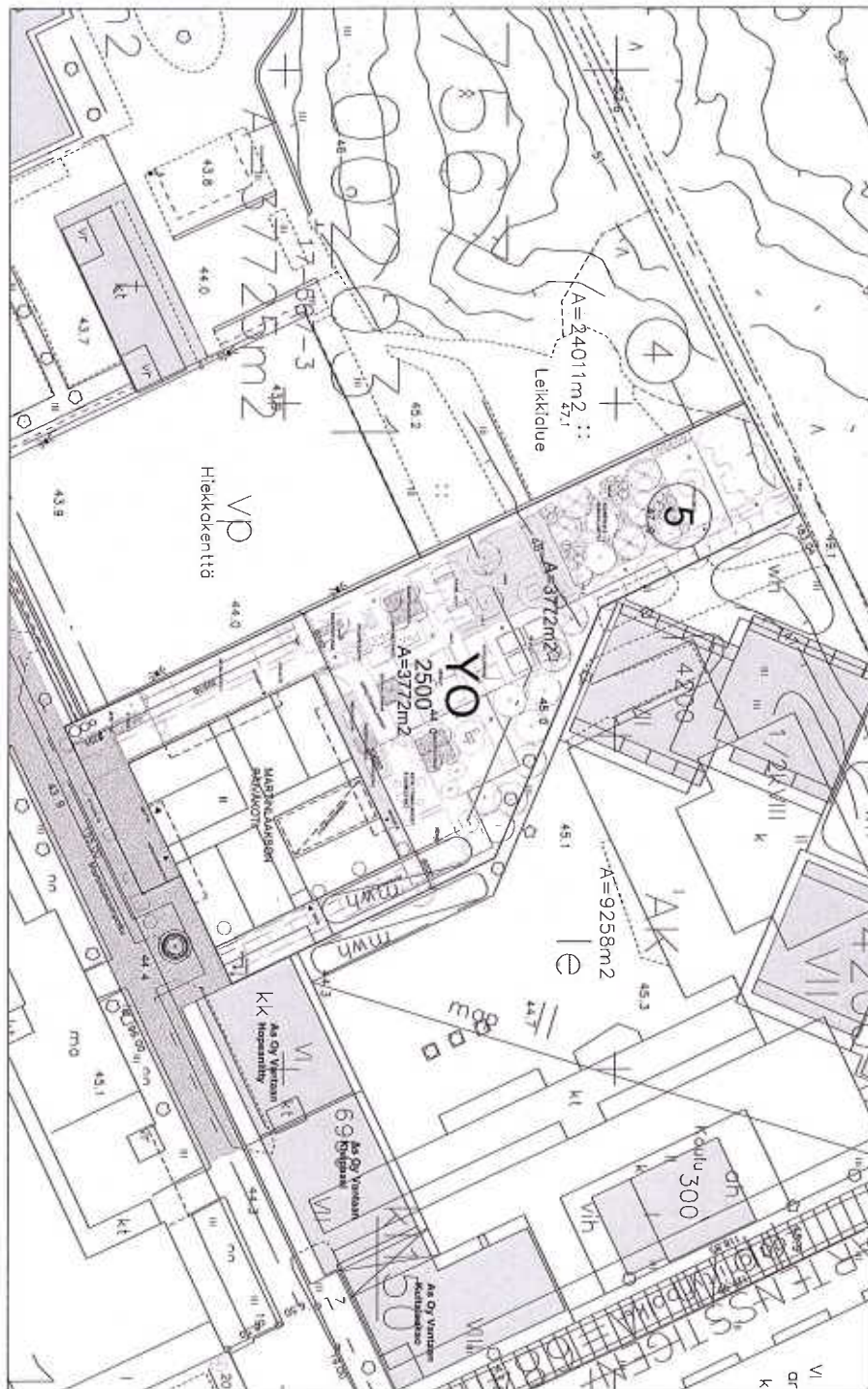
Mätavdelningen

Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav
som ställs på den.

Plankoordinatsystemet
ETRS-GK25,
höjdsystemet
N2000.

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa ____/____/20__

Godkänd av stadsfullmäktige ____/____/20__

ANTTINEN OIVA ARKITEHDIT OY

MARTINLAAKSON PÄIVÄKOTI

ASEMAPIIRUSTUS 1:750

12.9.2016

VANTAAN KAUPUNKI

TILAKESKUS

Hankevalmistelu

Tavoitehintaa

Hankesuunnitelma

26.09.2016

MARTINLAAKSON PÄIVÄKOTI

Laajuustiedot :

bruttoala	1 654	brm2
hyötyala	1 208	hym2
tilavuus	8 749	rm3
tehokkuusluku	1,37	

Rakennuskustannukset		Yht.€	€/brm2	€/hym2	€/rm3
<u>Rakennuttajan kulut</u>					
suunnittelu	387 000				
rakennuttaminen	217 000				
liittymismaksut	75 000	679 000	410,52	562,32	77,61
<u>Rakennustekniset työt</u>					
rakennusteknilliset työt	3 068 000				
pihatyöt	270 000	3 338 000	2 018,14	2 764,39	381,53
<u>LVI-työt</u>					
LVV-työt	220 000				
IV-työt	231 000				
Säätölaitteet	51 000	502 000	303,51	415,73	57,38
<u>Sähkötyöt</u>		291 000	175,94	240,99	33,26
<u>Erillishankinnat</u>		232 000	140,27	192,13	26,52
-tontin käyttösuunnitelma	15 000				
-arkkitehtisuunnittelukilpailu	40 000				
-keittiölaitteet + muut laitteet	130 000				
-rikosilmoitusjärjestelmä	10 000				
-videovalvontajärjestelmä	17 000				
-aurinkopaneelit	20 000				
Muutos- ja lisätyövaraus		380 000	229,75	314,70	43,43
KUSTANNUSARVIO (alv 0%)		5 422 000	3 278,11	4 490,27	619,73
KUSTANNUSARVIO (ALV 24%)		6 723 280	4 064,86	5 567,93	768,46

Hintataso KL 88 (I-16)

Arkkitehtikilpailussa asetettu tavoitehintaa (KL 86 VII-15) on 5 300 000 € (alv 0%):KL 88:een muutettuna se on 5 423 000 € (alv 0%).

Kustannuksissa ei ole mukana henkilökunnan autopaikkoja autohalliin 10 kpl = 350 000 € (alv 0%)

Hankkeessa ei ole väestösuoja, joten ao. kustannuksia ei ole mukana.

Hankevalmistelu 26.09.2016

Tuula Raulo

Kustannusinsinööri

26.09.2016

Martinlaakson päiväkot

Hankkeen huoneistoala

1 334 htm2

Hankkeen jälleenhankinta-arvo (KL 88 / I-16)

5 422 000 €

-hankkeen kustannukset (talousarviohinta) 5 422 000 €

-rakentamisen yksikköhinta huoneisto-m2 4 064 €

ALUSTAVA VUOKRAKUSTANNUSLASKELMA ALV 0%

	€/a	€/htm2/a	€/htm2/kk
0 Yhteistehtävät	5 603	4,20	0,35
1 Kiinteistönhoito ja valvonta sekä ulkoalueen hoito	23 372	17,52	1,46
2 Lämpöhuolto	7 364	5,52	0,46
3 Sähköhuolto	8 324	6,24	0,52
4 Vesihuolto	7 364	5,52	0,46
5 Erityislaitehuolto	1 121	0,84	0,07
6 Siivous	0	0,00	0,00
7 Jätehuolto	5 603	4,20	0,35
9 Kunnossapito	18 569	13,92	1,16
0-9 Yhteensä	77 319	57,96	4,83

Pääomakustannukset:

Korjausvastike	2,5	135 550	101,61	8,47
Korko %	2,5	135 550	101,61	8,47
Pääomakustannukset yhteensä		271 100	203,22	16,94

Pääoma- ja ylläpitokustannukset yhteensä

348 419 261,18 21,77

Lopullinen vuokra määräytyy toteutuneiden kustannusten mukaan

13 § Turvapalveluiden hankinta

VD/7275/02.08.00.00/2015
PW/KO/HS

Turvapalveluiden hankinta kilpailutettiin avoimena menettelyinä. Kyseessä oli EU-kynnysarvon ylittävä hankinta. Hankinnasta julkaistiin ennakkoilmoitus 21.9.2015 sekä hankintailmoitus 12.7.2016 osoitteessa www.hankintailmoitukset.fi. Sopimus on toistaiseksi voimassa oleva alkaen sopimuksen allekirjoittamisesta. Hankinnan arvioitu arvo sopimuskaudelle on n. 1 500 000 €. Sopimus tehdään yhden palveluntuottajan kanssa, koska hankintayksikkö pyrkii varmistamaan tekniset edellytykset valvomo- ja hälytyskeskustoimintojen sekä palveluiden välille parasta mahdollista teknistä yhteensopivuutta, laatua ja kustannustehokkuutta tavoitellakseen.

Tarjoukset lähetettiin sähköisesti Tarjouspalvelu.fi -toimittajaportaalista. Tarjouspyyntöön saapuneet lisätietokysymykset sekä niihin annetut vastaukset julkaistiin Tarjouspalvelu.fi -toimittajaportaaliin osoitteessa <https://tarjouspalvelu.fi/vantaa>. Määräaikaan 9.9.2016 klo 12:00 mennessä tarjouksen jättivät seuraavat tarjoajat: AVARN Security Oy, Securitas Oy, PSG Turva Oy sekä Palmia Oy.

Kaikki tarjoajat todettiin soveltuviksi sekä annetut tarjoukset tarjouspyynnön mukaisiksi.

Tarjousten valintaperusteena oli kokonaistaloudellinen edullisuus. Kaikki hinnat tuli ilmoittaa arvonlisäverottomina (alv 0 %). Palveluntuottajaksi valittiin yksi (1) kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen tehnyt tarjoaja.

Tarjouspyynnössä vertailtiin kohderyhmäkohtaisesti valvomopalveluita, hälytyskeskus-, hälytyksensiirto- ja hälytyskäyntipalveluita, vartiointipalveluita, turvapalveluiden asiantuntijapalveluita, turvapalveluihin liittyviä laitteita, valvomotoiminnan perustamis- ja luovutuskustannuksia sekä vartijan vasteaikoja. Vertailukaavoina käytettiin pienintä annettua arvoa / tarjotulla arvolla * maksimipisteet kullakin vertailurivillä. Tarjousten vertailussa hinnan osalta oli mahdollista saada enintään 95 pistettä ja laadun osalta enintään viisi (5) pistettä. Kokonaisuudessaan eniten pisteitä saanut tarjoaja valittiin tarjouskilpailun voittajaksi.

Tarjoajat sijoittuivat vertailussa seuraavasti:

1. Securitas Oy, 74,01p
2. AVARN Security Oy 73,61p
3. PSG Turva Oy 67,71p
4. Palmia Oy 55,56p

EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa hankintasopimus voidaan tehdä ja panna täytäntöön aikaisintaan 21 päivän kuluttua siitä, kun ehdokkaat tai tarjoajat ovat saaneet tai heidän katsotaan saaneen päätöksen ja muutoksenhakuosoituksen tiedoksi.

Sovelletut oikeusohjeet: Laki julkisista hankinnoista, Vantaan kaupungin yleiset hankintaohjeet, teknisen lautakunnan johtosääntö, Teknisen lautakunnan ratkaisuvallan delegointipäätös.

Tekninen lautakunta 11.10.2016 § 13

Tilakeskusjohtajan esitys:

Päätetään

- a) valita Turvapalveluiden hankinnan palveluntuottajaksi Securitas Oy:n
- b) hyväksyä sopimusasiakirjat allekirjoitettavaksi Vantaan kaupungin maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan/tilakeskuksen sekä valitun toimittajan kanssa.
- c) todeta, että sopimus ei synny tällä päätöksellä vaan vasta myöhemmin tehtävällä erillisellä kirjallisella sopimuksella.

Päätös:

Päätettiin yksimielisesti palauttaa asia uudelleen valmisteluun.

Liitteet:

- vertailutaulukko

Täytäntöönpano: hankintakeskus/Kimmo Okko

Muutoksenhakuohje: 5. Hankintaoikeus ja markkinaoikeusvalitus hankinta-asiassa

Lisätiedot:

Kimmo Okko, puh, 0983935666, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

VALVOMOPALVELUT		PSG Turva Oy		Palmia Oy		AVARN Security Oy		Securitas Oy		Pisteiden laskentatapa
Valvomopalvelun valvontamaksu	Max pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	pienin annettu arvo * maksimipisteet tarjottu arvo
Ilmoita valvontamaksu	17	0 €/kk	17,00	0 €/kk	17,00	0 €/kk	17,00	24 900 €/kk	0,00	
Automaattisen paloilmoitinjärjestelmän linjavalvontamaksu	Max pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	
Ilmoita automaattisen paloilmoitinjärjestelmän linjavalvontamaksu	11	0 €/kk/kohde	11,00	0 €/kk/kohde	11,00	0 €/kk/kohde	11,00	0 €/kk/kohde	11,00	pienin annettu arvo * maksimipisteet tarjottu arvo
HÄLYTYSKESKUS-, HÄLYTYKSEN SIIRTO- JA HÄLYTYSKÄYNTIPALVELUT		PSG Turva Oy		Palmia Oy		AVARN Security Oy		Securitas Oy		Pisteiden laskentatapa
Hälytyskäynti, kiireinen arkisin ma-pe	Max pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	pienin annettu arvo * maksimipisteet tarjottu arvo
Ilmoita toimenpidemaksu	5,4	9,9 €/kpl	0,00	30 €/kpl	0,00	219 €/kpl	0,00	0 €/kpl	5,40	
Hälytyskäynti, kiireinen la-su tai pyhäpäivä	Max pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	
Ilmoita toimenpidemaksu	5,4	9,9 €/kpl	0,00	20 €/kpl	0,00	0 €/kpl	5,40	0 €/kpl	5,40	pienin annettu arvo * maksimipisteet tarjottu arvo
Tarkastuskäynti, kiireetön arkisin ma-pe	Max pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	pienin annettu arvo * maksimipisteet tarjottu arvo
Ilmoita toimenpidemaksu	5,4	4,98 €/kpl	0,00	20 €/kpl	0,00	199 €/kpl	0,00	0 €/kpl	5,40	
Tarkastuskäynti, kiireetön la-su tai pyhäpäivä	Max pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	
Ilmoita toimenpidemaksu	5,4	4,98 €/kpl	0,00	20 €/kpl	0,00	0 €/kpl	5,40	0 €/kpl	5,40	pienin annettu arvo * maksimipisteet tarjottu arvo
Hälytyksen välitys yhteyshenkilölle	Max pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	pienin annettu arvo * maksimipisteet tarjottu arvo
Ilmoita toimenpidemaksu	5,4	0 €/kpl	5,40	0 €/kpl	5,40	0 €/kpl	5,40	0 €/kpl	5,40	
Vasteajat (Huom. Tarjoajan on sitouduttava ilmoittamiinsa	Max pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	
Ilmoita vartijan vasteaika puhelimella tehdyn hälytyksen tekemisestä kohteeseen saapumiseen	2,5	12 minuuttia	2,50	50 minuuttia	0,60	30 minuuttia	1,00	24 minuuttia	1,25	pienin annettu arvo * maksimipisteet tarjottu arvo
Ilmoita vartijan vasteaika robottipuhelimen välittämän hälytyksen tekemisestä kohteeseen saapumiseen	2,5	12 minuuttia	2,50	50 minuuttia	0,60	30 minuuttia	1,00	24 minuuttia	1,25	pienin annettu arvo * maksimipisteet tarjottu arvo
VARTIOINTIPALVELUT		PSG Turva Oy		Palmia Oy		AVARN Security Oy		Securitas Oy		Pisteiden laskentatapa
Piirivartiointi (kesto alle 5h)	Max pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	pienin annettu arvo * maksimipisteet tarjottu arvo
arkisin ma-pe klo 07-17	0,51	19,9 €/h	0,38	41,3 €/h	0,19	39 €/h	0,20	15 €/h	0,51	
arkisin ma-pe klo 17-21	0,91	21,44 €/h	0,64	41,3 €/h	0,33	37 €/h	0,37	15 €/h	0,91	
arkisin ma-pe klo 21-07	0,91	24 €/h	0,57	48,08 €/h	0,28	37 €/h	0,37	15 €/h	0,91	pienin annettu arvo * maksimipisteet tarjottu arvo
arkisin la 07-17	0,71	23 €/h	0,46	42,66 €/h	0,25	50 €/h	0,21	15 €/h	0,71	
arkisin la 17-21	1,13	19,95 €/h	0,45	58,64 €/h	0,15	8 €/h	1,13	15 €/h	0,60	
arkisin la 21-07	1,05	19,95 €/h	0,79	75,28 €/h	0,21	28 €/h	0,56	15 €/h	1,05	pienin annettu arvo * maksimipisteet tarjottu arvo
su tai pyhäpäivät 07-21	0,72	40 €/h	0,27	64,64 €/h	0,17	50 €/h	0,22	15 €/h	0,72	
su tai pyhäpäivät 17-21	0,72	40 €/h	0,27	68,5 €/h	0,16	20 €/h	0,54	15 €/h	0,72	pienin annettu arvo * maksimipisteet tarjottu arvo
su tai pyhäpäivät 21-07	0,72	40 €/h	0,27	75,28 €/h	0,14	50 €/h	0,22	15 €/h	0,72	
Piirivartiointi (kesto yli 5h)	Max pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	pienin annettu arvo * maksimipisteet tarjottu arvo
arkisin ma-pe klo 07-17	0,55	19,9 €/h	0,42	31,34 €/h	0,26	39 €/h	0,21	15 €/h	0,55	
arkisin ma-pe klo 17-21	0,95	21,44 €/h	0,67	31,34 €/h	0,46	37 €/h	0,39	15 €/h	0,95	
arkisin ma-pe klo 21-07	0,95	24 €/h	0,59	36,3 €/h	0,39	37 €/h	0,39	15 €/h	0,95	pienin annettu arvo * maksimipisteet tarjottu arvo
arkisin la 07-17	0,75	23 €/h	0,49	32,34 €/h	0,35	50 €/h	0,23	15 €/h	0,75	
arkisin la 17-21	1,15	19 €/h	0,00	44 €/h	0,00	0 €/h	1,15	15 €/h	0,00	
arkisin la 21-07	0,95	24,9 €/h	0,57	56,15 €/h	0,25	45 €/h	0,32	15 €/h	0,95	pienin annettu arvo * maksimipisteet tarjottu arvo
su tai pyhäpäivät 07-21	0,75	38 €/h	0,30	48,38 €/h	0,23	60 €/h	0,19	15 €/h	0,75	
su tai pyhäpäivät 17-21	1,15	30 €/h	0,00	51,2 €/h	0,00	0 €/h	1,15	15 €/h	0,00	
su tai pyhäpäivät 21-07	0,75	38 €/h	0,30	56,15 €/h	0,20	60 €/h	0,19	15 €/h	0,75	pienin annettu arvo * maksimipisteet tarjottu arvo
Järjestyksenvalvonta (kesto alle 5h)	Max pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	
arkisin ma-pe klo 07-17	0,7	19,8 €/h	0,70	31,29 €/h	0,44	24 €/h	0,58	21 €/h	0,66	pienin annettu arvo * maksimipisteet tarjottu arvo
arkisin ma-pe klo 17-21	0,95	21 €/h	0,95	31,29 €/h	0,64	24 €/h	0,83	21 €/h	0,95	
arkisin ma-pe klo 21-07	0,63	24 €/h	0,55	38,09 €/h	0,35	26 €/h	0,51	21 €/h	0,63	
arkisin la 07-17	0,48	22 €/h	0,46	32,66 €/h	0,31	26 €/h	0,39	21 €/h	0,48	pienin annettu arvo * maksimipisteet tarjottu arvo
arkisin la 17-21	0,48	22 €/h	0,46	48,64 €/h	0,21	27 €/h	0,37	21 €/h	0,48	
arkisin la 21-07	0,15	33 €/h	0,10	65,28 €/h	0,05	40 €/h	0,08	21 €/h	0,15	
su tai pyhäpäivät 07-21	0,25	44 €/h	0,24	54,64 €/h	0,19	50 €/h	0,21	42 €/h	0,25	pienin annettu arvo * maksimipisteet tarjottu arvo
su tai pyhäpäivät 17-21	0,25	46 €/h	0,23	58,5 €/h	0,18	50 €/h	0,21	42 €/h	0,25	
su tai pyhäpäivät 21-07	0,45	40 €/h	0,45	65,28 €/h	0,28	48 €/h	0,38	42 €/h	0,43	
Järjestyksenvalvonta (kesto yli 5h)	Max pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	pienin annettu arvo * maksimipisteet tarjottu arvo
arkisin ma-pe klo 07-17	1,8	19,5 €/h	1,80	22,84 €/h	1,54	21 €/h	1,67	21 €/h	1,67	
arkisin ma-pe klo 17-21	1,8	20,49 €/h	1,80	22,84 €/h	1,62	22 €/h	1,68	21 €/h	1,76	
arkisin ma-pe klo 21-07	1,1	24 €/h	0,96	27,8 €/h	0,83	24 €/h	0,96	21 €/h	1,10	pienin annettu arvo * maksimipisteet tarjottu arvo
arkisin la 07-17	0,63	23 €/h	0,58	23,84 €/h	0,56	55 €/h	0,24	21 €/h	0,63	
arkisin la 17-21	0,63	23 €/h	0,00	35,5 €/h	0,00	0 €/h	0,63	21 €/h	0,00	
arkisin la 21-07	0,48	24,7 €/h	0,41	47,65 €/h	0,21	55 €/h	0,18	21 €/h	0,48	pienin annettu arvo * maksimipisteet tarjottu arvo
su tai pyhäpäivät 07-21	0,63	38 €/h	0,63	39,88 €/h	0,60	60 €/h	0,40	42 €/h	0,57	
su tai pyhäpäivät 17-21	0,63	44 €/h	0,00	42,7 €/h	0,00	0 €/h	0,63	42 €/h	0,00	
su tai pyhäpäivät 21-07	0,63	46 €/h	0,58	47,65 €/h	0,56	60 €/h	0,44	42 €/h	0,63	pienin annettu arvo * maksimipisteet tarjottu arvo
TURVAPALVELUIDEN ASiantuntijapalvelut		PSG Turva Oy		Palmia Oy		AVARN Security Oy		Securitas Oy		Pisteiden laskentatapa
Konsultointi (hinta sisältää matkakulut)	Max pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	pienin annettu arvo * maksimipisteet tarjottu arvo
ilmoita asiantuntijapalvelun hinta	6	24 €/h	6,00	33 €/h	4,36	24 €/h	6,00	35 €/h	4,11	
TURVAPALVELUIHIN LIITTYVÄT LAITTEET		PSG Turva Oy		Palmia Oy		AVARN Security Oy		Securitas Oy		Pisteiden laskentatapa
Vartijakutsulaitteet	Max pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	pienin annettu arvo * maksimipisteet tarjottu arvo
Ilmoita vuokrahinta käyttäjän mukana kulkevalle vartijakutsulaitteelle käyttökuntoon asennettuna kohteen ja käyttäjän vaatimusten	4	18,9 €/kk/laitte	4,00	25 €/kk/laitte	3,02	75 €/kk/laitte	1,01	20 €/kk/laitte	3,78	
VALVOMOTOIMINNAN PERUSTAMISKUSTANNUS		PSG Turva Oy		Palmia Oy		AVARN Security Oy		Securitas Oy		Pisteiden laskentatapa
Toiminnan perustamiskustannus	Max pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	pienin annettu arvo * maksimipisteet tarjottu arvo
ilmoita toiminnan perustamiskustannus (sisältää kaikki tarvittavat tekniset toimenpiteet hälytyksen valvonnan ja hälytyskäyntipalveluiden aloittamisen kannalta sekä avainten luovutuksen)	1	157 000 €/kerta	0,00	503 000 €/kerta	0,00	0 €/kerta	1,00	0 €/kerta	1,00	
Toiminnan luovutuskustannus	Max pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	pienin annettu arvo * maksimipisteet tarjottu arvo
Ilmoita toiminnan luovutuskustannus sopimuksen päättyessä (sisältää kaiken turvapalveluihin liittyvän tilaajan kohteista ja toiminnasta kerätyn tiedon luovutuksen tilaajalle)	1	0 €/kerta	1,00	0 €/kerta	1,00	0 €/kerta	1,00	0 €/kerta	1,00	
Kohderyhmän pisteet yht.	100		67,71		55,56		73,61		74,01	
		[3.]		[4.]		[2.]		[1.]		

14 § Liikenneonnettomuudet Vantaalla 2015

VD/8504/08.00.00.05/2016

HW/TV

Kuntatekniikan keskuksen liikennesuunnittelussa on laadittu raportti vuoden 2015 tieliikenneonnettomuuksista. Onnettomuuksien lähtötiedot ovat Destia Oy:n iLiitu -ohjelmistosta sekä Tilastokeskuksen tilastoista ja onnettomuusselostuksista. Niiden tiedot perustuvat poliisille tehtyihin ilmoituksiin liikenneonnettomuuksista.

Poliisin tietoon on arvioitu tulevan noin 30 % henkilövahinkoon johtaneista onnettomuuksista ja kaikki kuolemaan johtaneet onnettomuudet. Huonoin peittävyys on polkupyöräilijöiden yksittäisonnettomuuksissa. Jalankulkijan liukastumisia ja kaatumisia ei lueta liikenneonnettomuuksiksi.

Henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia oli runsas kuusi prosenttia vähemmän kuin vuonna 2014. Henkilövahinkoon johti 155 onnettomuutta, joissa kuoli kaksi ja loukkaantui 177 henkilöä (vuonna 2014 kuoli viisi ja loukkaantui 210 henkilöä). Kaikkiaan vuonna 2015 sattui 742 poliisin raportoimaa tieliikenneonnettomuutta (vuonna 2014 luku oli 996) iLiitu -rekisterin mukaan.

Yleisimmät henkilövahinko-onnettomuusluokat olivat polkupyöräonnettomuus (25 %, 38 onn.), yksittäisonnettomuus (21 %, 32 onn.) ja jalankulkijaonnettomuus (15 %, 23 onn.). Autoliikenteen henkilövahingot vähenivät vuodesta 2014 viidenneksellä, mutta jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden kasvoivat yli kolmanneksella.

Vuoden 2015 liikenneonnettomuuksista aiheutui noin 49,1 milj. euron kustannukset, josta kaupungille kohdistuu noin 9,8 milj. euroa (Suomessa käytetty onnettomuuskustannusmalli; Trafi tarkisti kustannukset 2016, henkilövahingon keskimääräinen hinta on nyt 308 800 €, kun se aiemmin oli 598 800 €).

Tekninen lautakunta 11.10.2016 § 14

Kaupungininsinöörin esitys:

Päätetään merkitä tiedoksi raportti Liikenneonnettomuudet Vantaalla 2015.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Liikenneonnettomuudet Vantaalla 2015

Täytäntöönpano: Kuntatekniikan keskus

Muutoksenhakuohje: 6.2

Lisätiedot:

liikennetutkija Timo Väistö, puh. 09 8392 2642, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

LIIKENNE- ONNETTOMUUDET VANTAALLA 2015

Vantaa
Vanda

Liikenneonnettomuudet Vantaalla 2015 -selvityksen tieliikenneonnettomuuksien tiedot perustuvat iLiitu-ohjelmistoon sekä Tilastokeskuksen tilastoihin ja onnettomuusselostuksiin. Ne sisältävät poliisin tietoon tulleet onnettomuudet.

Poliisin tietoon on arvioitu tulevan noin 30 % loukkaantumiseen johtaneista onnettomuuksista – huonoin peittävyys on polkupyöräilijöiden yksittäisonnettomuuksissa. Kaikki kuolemaan johtaneet onnettomuudet tulevat tilastoihin.

Vuoden 2009 onnettomuuksista alkaen Liikennevirasto on tilannut tieliikenneonnettomuuksien käsittelyn Tilastokeskukselta. Tilastokeskuksen mukaan Vantaalla loukkaantui 180 henkilöä, iLiitu-rekisterissä loukkaantuneita on 177. Ns. peltikolareita on vastaavasti 648 ja 587.

Tilastokeskus määritteli ensi kertaa vuoden 2014 onnettomuuksista vakavasti loukkaantuneet: silloin Vantaalla loukkaantui 207, joista 8 vakavasti (tieto saatiin vuoden 2016 alkupuolella). Suomessa vuonna 2014 vakavasti loukkaantuneiden osuus oli 7,7 %.

Vuoden 2015 liikenneonnettomuuksien kustannukset ovat noin 49,1 milj. euroa, josta kaupungille kohdistuu arviolta 9,8 milj. euroa (Suomessa käytetty onnettomuuskustannusmalli). Trafi tarkisti kustannukset 2016, henkilövahingon keskimääräinen hinta on nyt 308 800 €, kun se aiemmin oli 598 800 €.

Liikenneonnettomuustietoja käytetään mm. valittaessa liikenneturvallisuustoimenpiteitä nykyiselle katuverkolle ja suunniteltaessa uusia katuja. Raportin on koonnut liikennetutkija Timo Väistö.

Syyskuu 2016

Liikennetutkija Timo Väistö
timo.vaisto@vantaa.fi

SISÄLLYSLUETTELO

Esipuhe

1 Onnettomuusmäärät ja niiden kehitys

2 Onnettomuusajankohdat 2015

3 Onnettomuuspaikka 2015

4 Onnettomuusolosuhteet 2015

5 Onnettomuusluokka 2015

5.1 Kaikki onnettomuudet

5.2 Onnettomuudet maantiellä

5.3 Onnettomuudet katuverkolla

6 Onnettomuuskustannukset

Liite 1. Tietolähteet, käsitteet ja määritelmät

Liite 2. Onnettomuudet suuralueittain

Liite 3. Onnettomuuksien yleiskartta

- Liikenneonnettomuudet Vantaalla 2015
- Indeksin IND5 mukaiset pahimmat onnettomuuspaikat 2011–2015

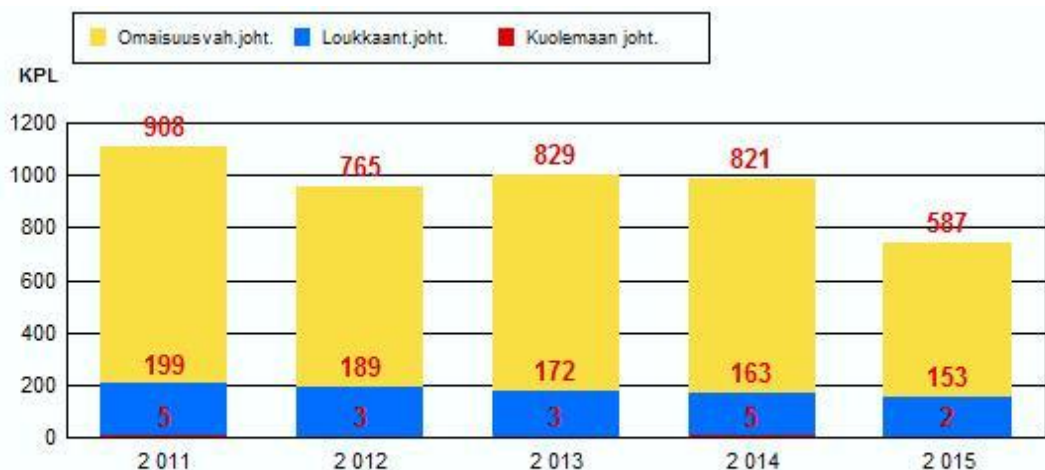
Liite 4. Henkilövahinkoon johtaneet onnettomuudet, yhteenveto

1 ONNETTOMUUSMÄÄRÄT JA NIIDEN KEHITYS

Vuonna 2015 tapahtui 742 poliisin raportoimaa tieliikenneonnettomuutta (vuonna 2014 luku oli 989). Onnettomuuksista 2 johti kuolemaan ja 153 loukkaantumiseen. Onnettomuuksissa kuoli 2 ja loukkaantui 177 henkilöä.

Vuosina 2012–2014 tapahtui keskimäärin 175 henkilövahinkoon johtanutta onnettomuutta vuodessa, joissa kuoli alle neljä ja loukkaantui 220 henkilöä. Muutos 2011→2015 on -23 %.

Koko Suomessa alkoholionnettomuuksissa kuoli 45 (18 % kaikista kuolleista) ja loukkaantui 566 (9 % kaikista loukkaantuneista) henkilöä.

Kuva 1.1 Onnettomuuksien kokonaismäärän kehitys vakavuuden mukaan

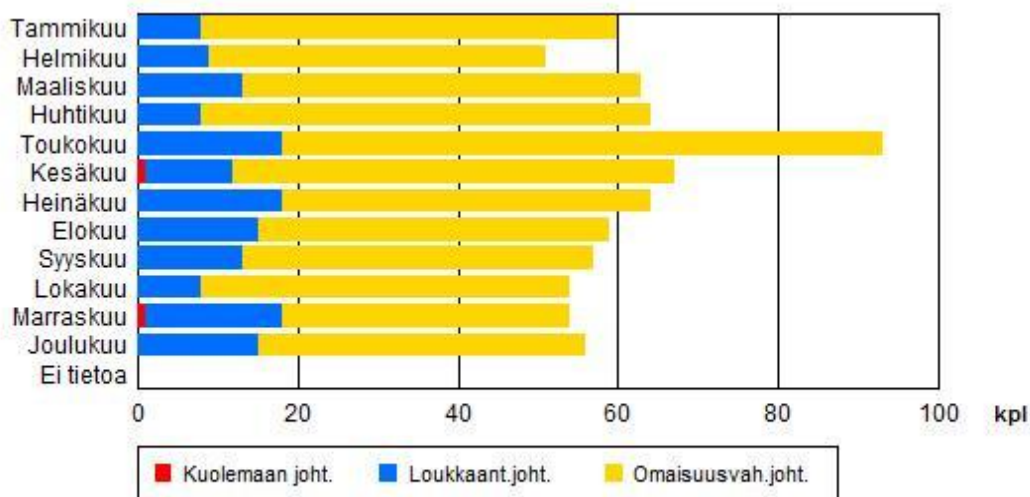

Kuva 1.2 12 edellisen kk:n aikana tapahtuneet henkilövahinkoon johtaneet onnettomuudet

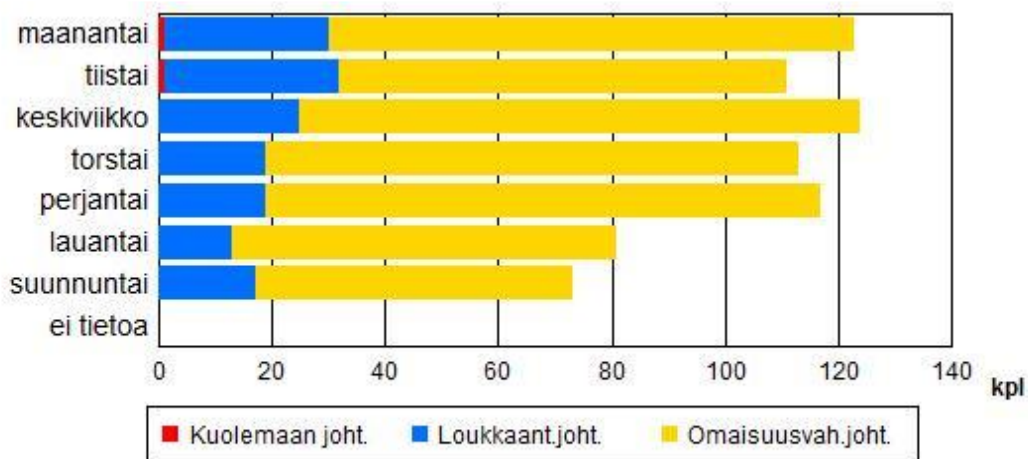
2 ONNETTOMUUSAJANKOHDAT 2015

Onnettomuuksia tapahtui eniten toukokuussa (13 %, 93 onn.) ja vähiten helmikuussa (7 %, 51 onn.).

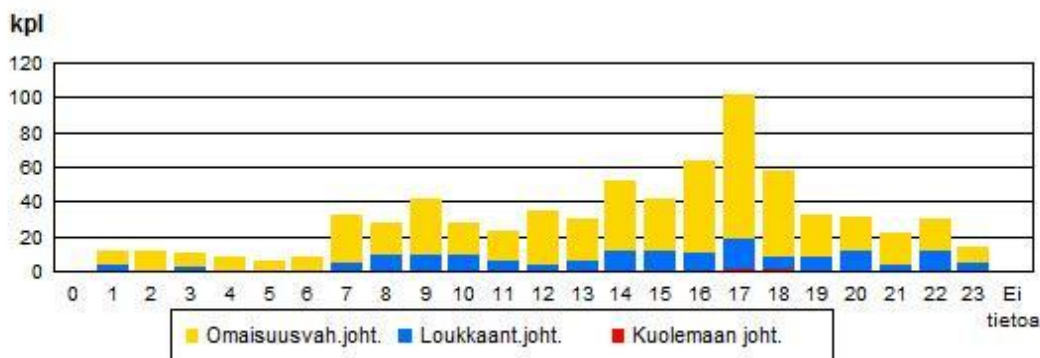
Yleisin tapahtumapäivä oli keskiviikko (17 %, 124 onn.). Vähiten onnettomuuksia sattui sunnuntaina (10 %, 73 onn.).

Kuva 2.1 Onnettomuudet kuukausittain

Kuva 2.2 Onnettomuudet viikonpäivittäin

Kuva 2.3 Onnettomuudet tunneittain

3 ONNETTOMUUSPAIKKA 2015

Onnettomuuksista tapahtui 47 % (350 onn.) katuverkolla ja 44 % (328 onn.) maanteillä. Yksityisteillä ja muilla liikennealueilla tapahtui 9 % (64 onn.) kaikista onnettomuuksista. Taajamissa tapahtui 56 % (412 onn.) onnettomuuksista.

Maanteiden onnettomuuksista tapahtui pääväylillä eli valta- ja kantateillä 52 % (172 onn.) ja alempiluokkaisilla teillä 48 % (156 onn.).

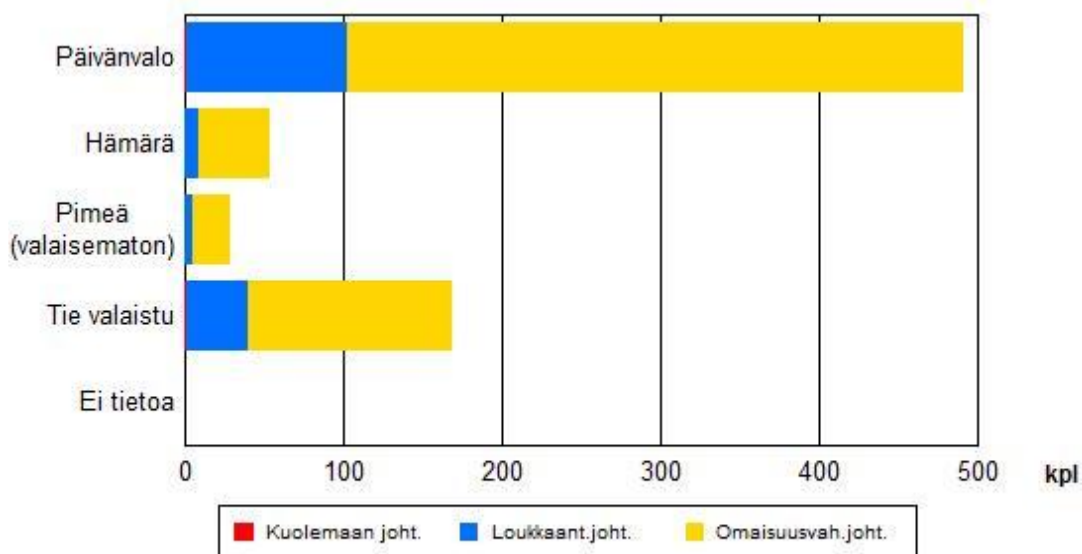
Kaikista Jk / Pp / Mopo -onnettomuuksista tapahtui maanteillä 14 % ja katuverkolla 83 %. Henkilövahinkoon johtaneista Jk / Pp / Mopo -onnettomuuksista tapahtui maanteillä 9 % ja katuverkolla 89 %.

4 ONNETTOMUUSOLOSUHTEET 2015

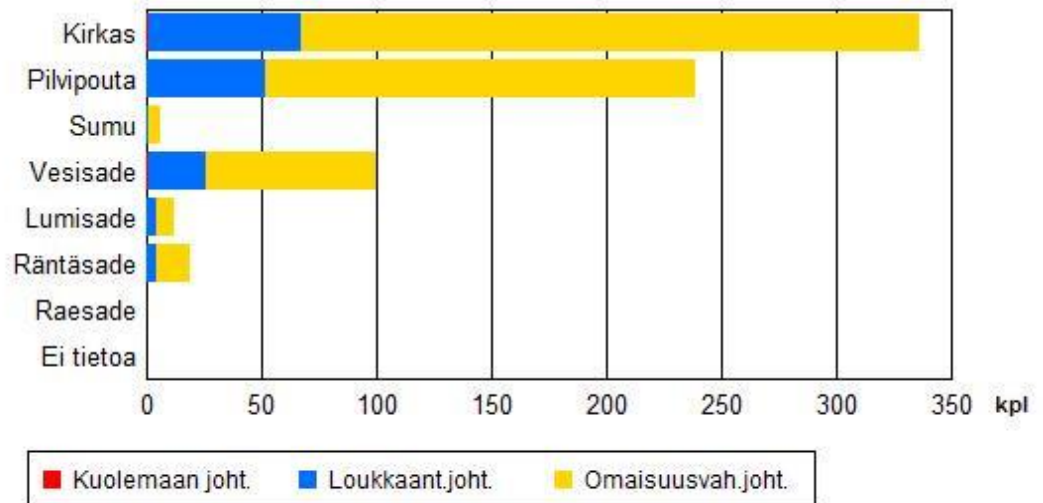
Onnettomuudet tapahtuivat useimmiten hyvissä olosuhteissa. Useimmiten näkyvyys oli päivänvalossa hyvä ja tienpinta paljaana.

Onnettomuushetkellä sää oli kirkas tai pilvipoutainen 77 % (575 onn.) onnettomuuksista. Vesisateella tapahtui 13 % (100 onn.), lumi-, rae- tai räntäsateella 4 % (31 onn.) ja sumussa 1 % (6 onn.) onnettomuuksista.

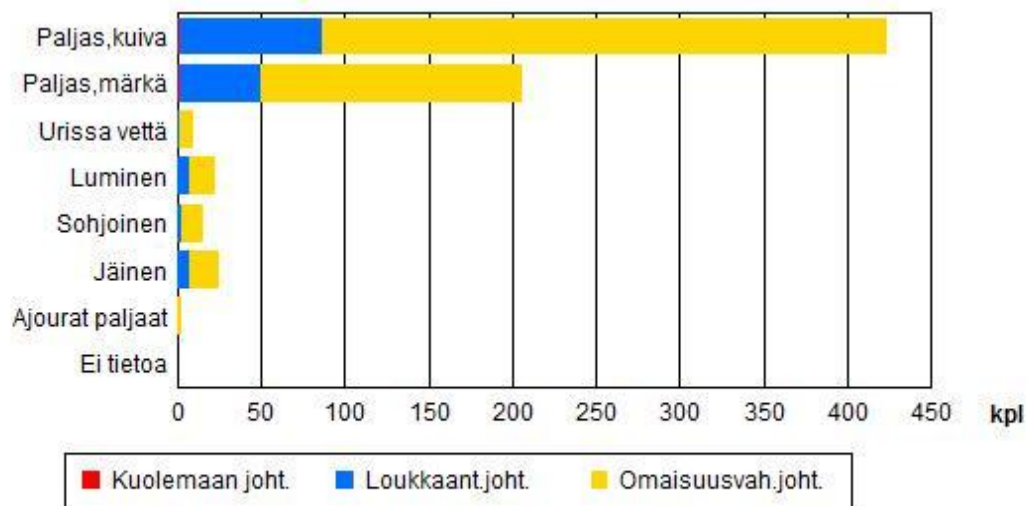
Tienpinta oli paljas ja kuiva 57 % (424 onn.) sekä paljas ja märkä tai urissa vettä 29 % (215 onn.) onnettomuuksista. Lumisella, sohjoisella tai jäisellä tiellä tai ajourien ollessa paljaana tapahtui 9 % (66 onn.) onnettomuuksista.

Kuva 4.1 Valoisuus onnettomuushetkellä

Kuva 4.2 Sää onnettomuushetkellä

Kuva 4.3 Tienpinta onnettomuushetkellä

5 ONNETTOMUUSLUOKKA 2015

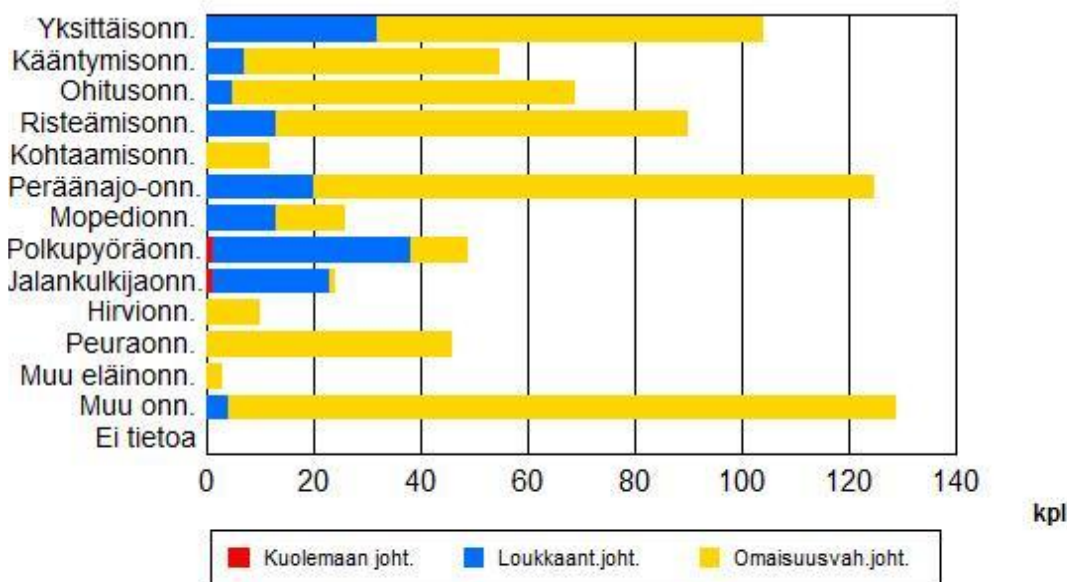
5.1 Kaikki onnettomuudet

Yleisin onnettomuusluokka oli peräänajo-onnettomuus, joita oli 17 % (125 onn.) kaikista onnettomuuksista. Seuraavaksi yleisimmät onnettomuusluokat olivat yksittäisonnettomuus (14 %, 104 onn.) ja risteämisonnettomuus (12 %, 90 onn.).

Eläinonnettomuuksia oli 8 % (59 onn.) kaikista onnettomuuksista, niistä yksikään ei johtanut henkilövahinkoihin.

Jk / Pp / Mopo -onnettomuuksia oli 13 % (99 onn.) kaikista onnettomuuksista. Jalankulkijaonnettomuuksia oli 3 % (24 onn.), polkupyöräonnettomuuksia 7 % (49 onn.) ja mopo-onnettomuuksia 4 % (26 onn.).

Henkilövahinkoon johtaneista onnettomuuksista 48 % (74 onn.) oli Jk / Pp / Mopo -onnettomuuksia. Jalankulkijaonnettomuuksia oli 15 % (23 onn.), polkupyörräonnettomuuksia 25 % (38 onn.) ja mopo-onnettomuuksia 8 % (13 onn.). Jalankulkija- ja polkupyörräonnettomuuksissa oli osallisena mopo 3 kertaa.

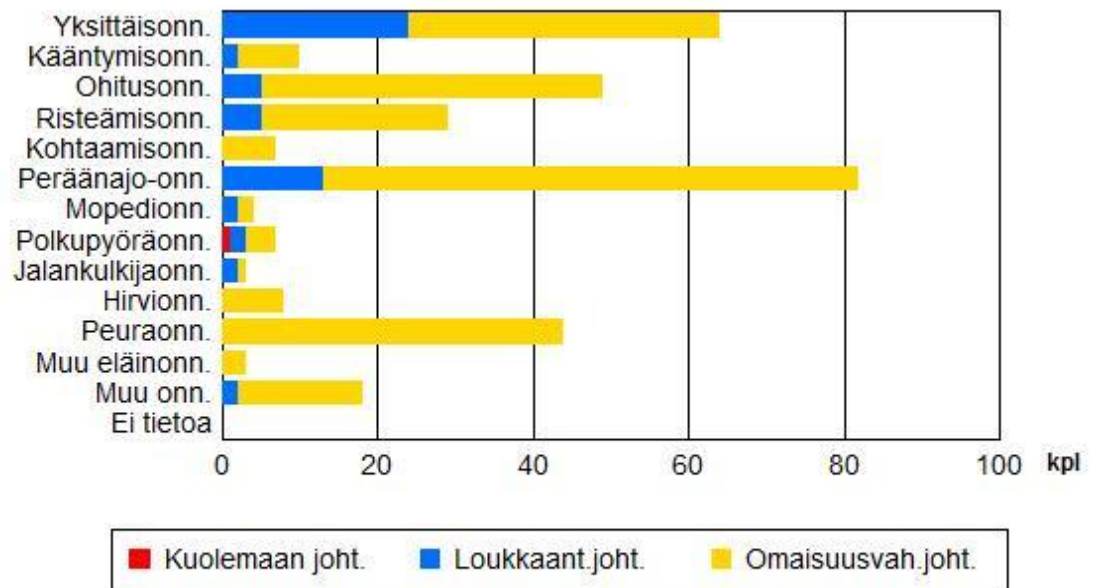
Kuva 5.1 Onnettomuusluokat kaikissa onnettomuuksissa

5.2 Onnettomuudet maanteillä

Maanteillä tapahtuneista onnettomuuksista yleisimmät luokat olivat peräänajo-onnettomuus (25 %, 82 onn.) ja yksittäisonnettomuus (20 %, 64 onn.).

Jk / Pp / Mopo -onnettomuuksia oli 4 % (14 onn.) kaikista maanteillä tapahtuneista onnettomuuksista. Jalankulkijaonnettomuuksia oli 1 % (3 onn.), polkupyörräonnettomuuksia 2 % (7 onn.) ja mopo-onnettomuuksia 1 % (4 onn.).

Maanteillä henkilövahinkoon johtaneista onnettomuuksista 12 % (7 onn.) oli Jk / Pp / Mopo -onnettomuuksia. Jalankulkijaonnettomuuksia tapahtui 2, polkupyörräonnettomuuksia 3 ja mopo-onnettomuuksia 2.

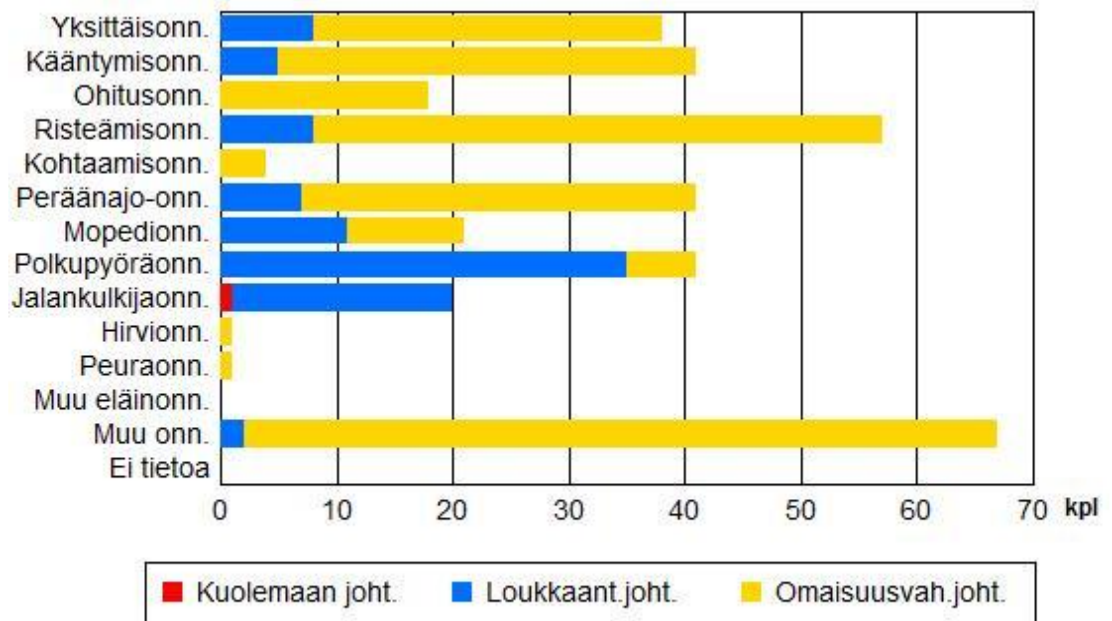
Kuva 5.2 Onnettomuusluokat maantieverkon onnettomuuksissa

5.3 Onnettomuudet katuverkolla

Katuverkolla tapahtuneista onnettomuuksista yleisimmät luokat olivat risteämisonnettomuus (16 %, 57 önn.) ja kääntymisonnettomuus (12 %, 41 önn.).

Jp / Pp / Mopo -onnettomuuksia oli 23 % (82 önn.) kaikista katuverkolla tapahtuneista onnettomuuksista. Jalankulkijaonnettomuuksia oli 6 % (20 önn.), polkupyöräonnettomuuksia 12 % (41 önn.) ja mopo-onnettomuuksia 6 % (21 önn.).

Katuverkolla henkilövahinkoon johtaneista onnettomuuksista 69 % (66 önn.) oli Jk / Pp / Mopo -onnettomuuksia. Jalankulkijaonnettomuuksia oli 21 % (20 önn.), polkupyöräonnettomuuksia 36 % (35 önn.) ja mopo-onnettomuuksia 11 % (11 önn.).

Kuva 5.3 Onnettomuusluokat katuverkon onnettomuuksissa

6 ONNETTOMUUSKUSTANNUKSET

Onnettomuudet aiheuttavat inhimillisten kärsimysten lisäksi taloudellisia menetyksiä. Suomessa käytössä olevan onnettomuuskustannusmallin mukaan liikenneonnettomuuksien yksikkökustannukset ovat henkilövahinkoon johtaneissa onnettomuuksissa noin 308 800 euroa ja omaisuusvahinkoon johtaneissa onnettomuuksissa noin 2 200 euroa (Tieliikenteen onnettomuuskustannusten tarkistaminen, Trafi 2016). Kuntien maksettavaksi onnettomuuskustannuksista kohdistuu noin 15–20 % mm. pelastus-, terveys- ja sosiaalitoimen menoina aikaisempien tutkimusten mukaan (mm. Valmixa 2006).

Vantaalla tapahtuneet onnettomuudet maksoivat vuonna 2015 noin 49,1 milj. euroa, josta kunnalle kohdistuvien kustannusten osuus on noin 9,8 milj. euroa.

LIITE 1. TIETOLÄHTEET, Käsitteet ja määritelmät

Tietolähteet

Tilastokeskus saa poliisiasiain tietojärjestelmään (PATJA) tallennetut tieliikenneonnettomuustiedot poliisilta. Tiedot siirretään poliisilaitoksilta keskitettyyn rekisteriin, josta uudet tiedot muokataan ja siirretään Tilastokeskuksen tietokoneelle kolme kertaa kuukaudessa. Jokaisen kuukauden aineistoa päivitetään vielä kolme kuukautta sen päättymisen jälkeen.

Tilastoitavan kuukauden tiedot ovat seuraavan kuukauden alussa Tilastokeskuksen käytettävissä. Tilastokeskus tarkastaa tiedot, tekee poliisilaitoksiin lisäkyselyitä ja täydentää tietoja tarvittaessa muiden rekisterien tiedoilla. Tarkistetun aineiston pohjalta Tilastokeskus laatii tiedotteen ja taulukkopaketin. Tiedote on luettavissa esimerkiksi Tilastokeskuksen internet-palvelussa.

Tilastokeskus täydentää vuosiaineistoa kuolemansyytilaston tiedoilla kuolleista. Vuosiaineistoa täydennetään lisäksi tilastoitavaa vuotta seuraavan vuoden keväällä Liikenneviraston tiedoilla tapahtumapaikasta ja henkilövahingoista sekä liikenneonnettomuuksien tutkijalautakuntien tiedoilla kuolemaan johtaneista rattijuopumusonnettomuuksista. Lisäksi tieliikenneonnettomuusaineistoa täydennetään vuosittain Liikenteen turvallisuusviraston ajokortti- ja moottoriajoneuvotiedoilla.

Peittävyys

Tilaston peittävyys kuolemaan johtaneitten onnettomuuksien osalta on sataprosenttinen. Ilmoittamista kontrolloidaan kuolinsyytodistusten avulla. Peittävyydestä ja vakavuudesta johtuen liikennekuolemien kehityssuunta kuvaa onnettomuuksia varmemmin tieliikenneturvallisuuden kehitystä.

Peittävyys on henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien osalta noin 30-prosenttinen. Eri onnettomuustyyppien tietoontulossa on eroja. Huonoin peittävyys on yksittäisonnettomuuksissa loukkaantuneista polkupyöräilijöistä. Puutteellisuudet johtuvat lähinnä siitä, etteivät onnettomuudet tule poliisin tietoon. Syy siihen, ettei onnettomuuksia ilmoiteta poliisille, on valtaosassa onnettomuuksia vahinkojen pienuus ja korvauksesta sopiminen. Puuttuvista loukkaantumiseen johtaneista onnettomuuksista valtaosa on lieviä loukkaantumisia, sillä tieliikennelaki velvoittaa ilmoittamaan onnettomuudesta poliisille vain, jos joku on loukkaantunut vakavasti.

Määritelmät

Tieliikenneonnettomuus

Henkilö- tai omaisuusvahinkoon johtanut tapahtuma, joka on sattunut tieliikennelain mukaan yleiselle liikenteelle tarkoitettulla tai yleisesti liikenteeseen käytetyllä alueella ja jossa on osallisena ainakin yksi liikkuva kulkuneuvo. Tieliikennelaissa määriteltyjen ajoneuvojen lisäksi osallisiksi kulkuneuvoiksi luetaan myös raitiovaunu sekä juna tasoristeysonnettomuuksissa. Jalankulkijan kaatuminen ei ole liikenneonnettomuus, polkupyörällä (=ajoneuvo) kaatuminen on.

Onnettomuudessa kuollut

Henkilö, joka on kuollut onnettomuuden seurauksena 30 vuorokauden kuluessa onnettomuudesta.

Onnettomuudessa loukkaantunut

Henkilö, joka ei ole kuollut, mutta on saanut onnettomuudessa vammoja, jotka vaativat hoitoa tai tarkkailua sairaalassa, hoitoa kotona (sairauslomaa) tai operatiivista hoitoa, esimerkiksi tikkejä. Jos henkilö on saanut mustelmia, naarmuja tai muuta sellaista, joista ei aiheudu edellä mainittua hoitoa, häntä ei katsota loukkaantuneeksi.

Onnettomuuteen osallinen

Onnettomuuteen osallisiksi henkilöiksi katsotaan onnettomuuteen osallistuneet kulkuneuvojen kuljettajat ja jalankulkijat sekä kuolleet ja loukkaantuneet matkustajat. Eläin on eläinonnettomuuden osallinen.

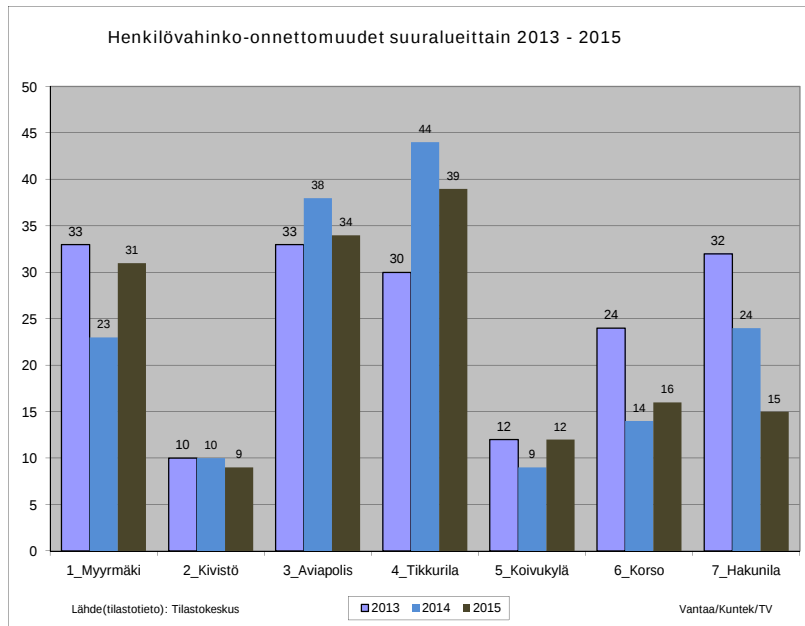
Alkoholitapaus

Onnettomuus, jossa jonkun osallisen kuljettajan tai jalankulkijan on todettu (verikokeen tai puhalluskokeen tulos vähintään 0,5 promillea) tai vahvoin perustein epäillään olleen onnettomuushetkellä alkoholin vaikutuksen alaisena.

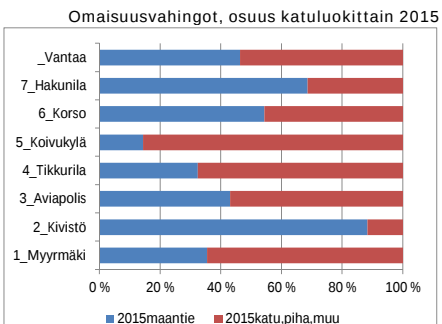
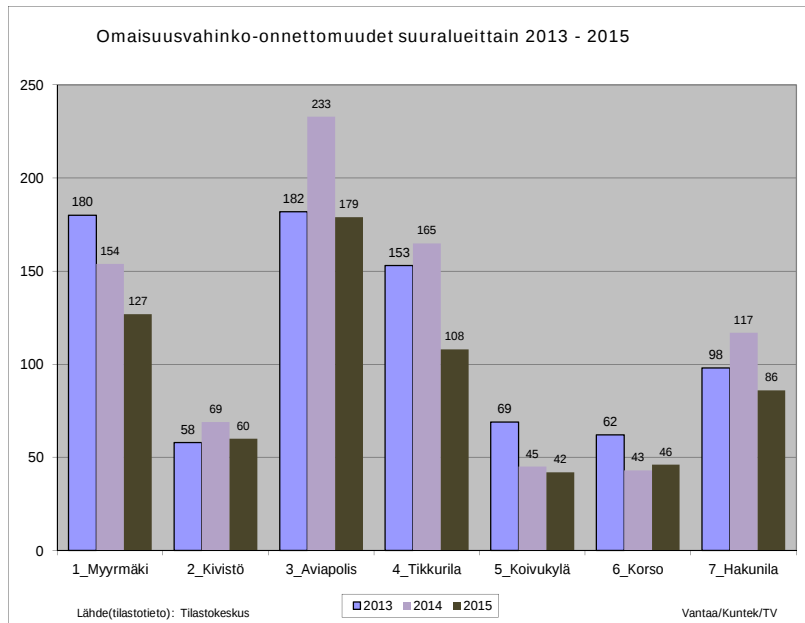
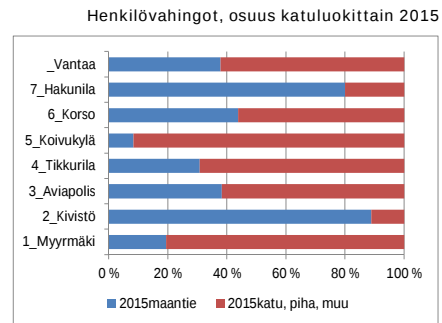
Rattijuopumustapaus

Onnettomuus, jossa moottoriajoneuvon kuljettajan on todettu (verikokeen tai puhalluskokeen tulos vähintään 0,5 promillea) tai vahvoin perustein epäillään olleen onnettomuushetkellä alkoholin vaikutuksen alaisena.

Onnettomuudet suuralueittain 2013 - 2015 sekä jakauma katuluokittain 2015

v.2013 174 hev.onn. v.2014 168 hev.onn. v.2015 156 hev.onn.
v.2013 829 omaisuusv.onn. v.2014 826 omaisuusv.onn. v.2015 648 omaisuusv.onn.

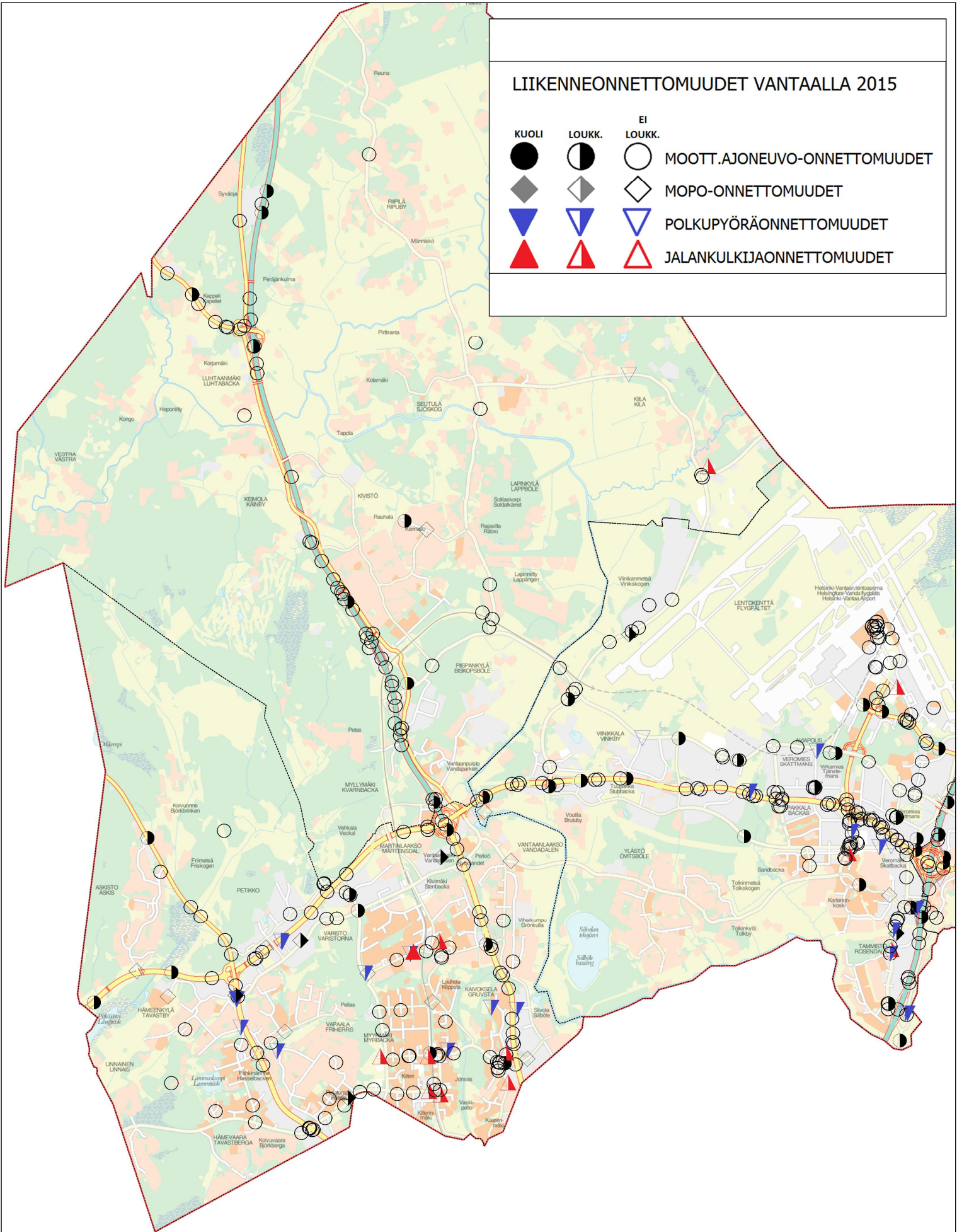

Onnettomuuskartat

- Liikenneonnettomuudet Vantaalla 2015
 - o Länsi-Vantaa ja Itä-Vantaa
 - o huom., piha- ja pysäköintialueilla tapahtuneita onnettomuuksia ei ole esitetty
- Indeksin IND5 mukaiset pahimmat onnettomuuspaikat 2011–2015
 - o kartta ja taulukko

LIIKENNEONNETTOMUUDET VANTAALLA 2015

KUOLI	LOUKK.	EI LOUKK.	
			MOOTT.AJONEUVO-ONNETTOMUUDET
			MOPO-ONNETTOMUUDET
			POLKUPYÖRÄONNETTOMUUDET
			JALANKULKIJAONNETTOMUUDET

LÄNSI-VANTAA

Vantaa/Kuntek/TV

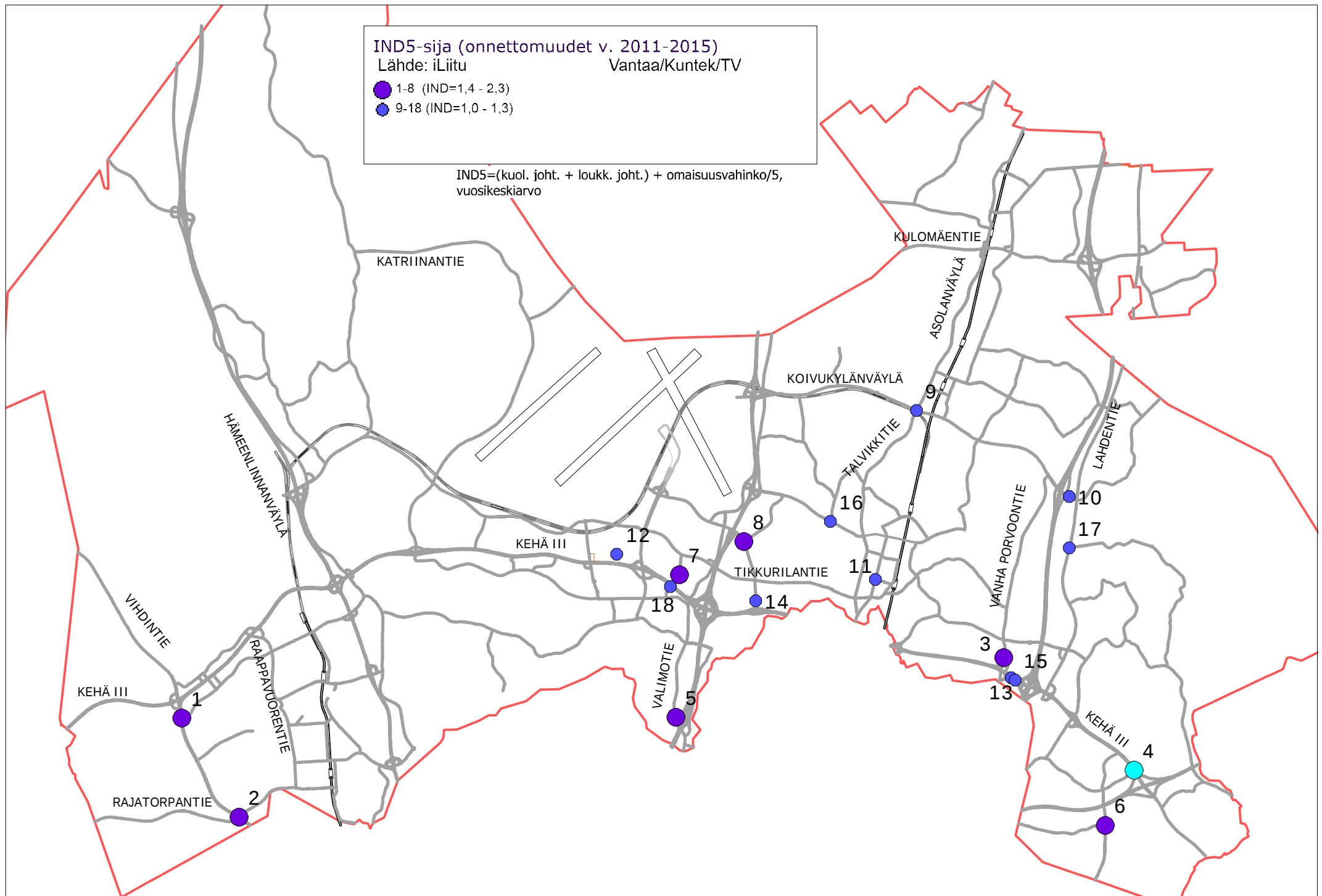
Lähde: Tilastokeskus

IND5-sija (onnettomuudet v. 2011-2015)
Lähde: iLiitu Vantaa/Kuntek/TV

- 1-8 (IND=1,4 - 2,3)
- 9-18 (IND=1,0 - 1,3)

IND5=(kuol. joht. + loukk. joht.) + omaisuusvahinko/5,
vuosikeskiarvo

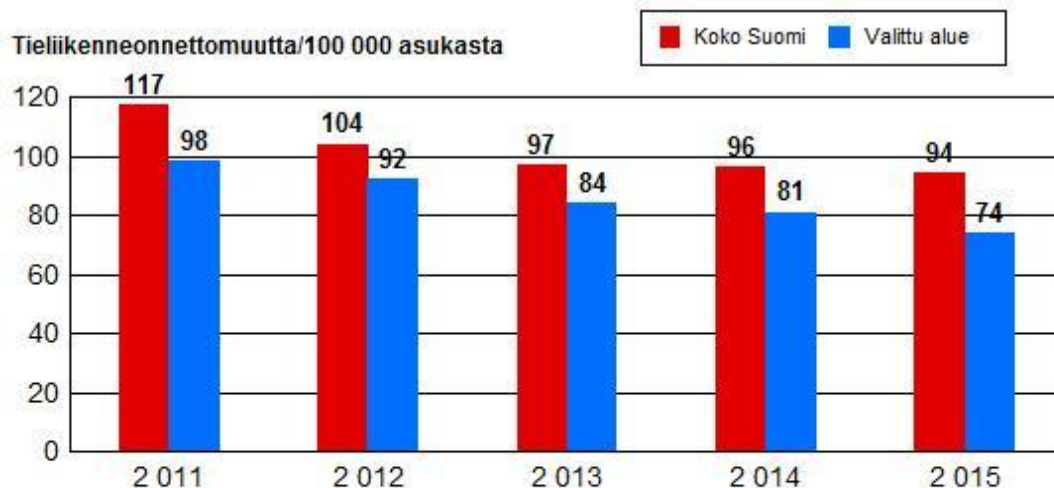
KOhteet, joissa IND5* vähintään 1,0 (onnettomuudet v. 2011 - 2015)

	KUOLJ	LOUKJ	VAHINKO	YHT	IND5	OSOITE	Huom
1	1	8	12	21	2,28	VIHDINTIE X AINONTIE	liikennevalot
2	0	7	21	28	2,24	VIHDINTIE X RAJATORPANTIE	liikennevalot
3	0	7	9	16	1,76	VANHA PORVOONTIE X KUUSIKKOTIE	liikennevalot (2012)
4	0	4	22	26	1,68	KEHÄ III X FAZERINTIE	LIITTYMÄ POIS 2015
5	0	5	17	22	1,68	VALIMOTIE X TAMMISTONKATU	liikennevalot
6	0	6	10	16	1,60	LÄNSIMÄENTIE X MARATONTIE	kiertoliittymäksi 2017
7	0	4	15	19	1,40	RÄLSSITIE X ÄYRITIE	tehostettu väistämism.
8	0	5	10	15	1,40	NIITTYTIE X MEIRAMITIE	
9	0	3	16	19	1,24	KOIVUKYLÄNVÄYLÄ X ASOLANVÄYLÄ	liikennevalot
10	0	4	10	14	1,20	KOIVUKYLÄNVÄYLÄ X LAHDENVÄYLÄ ITÄ	
11	0	4	10	14	1,20	KIELOTIE X UNIKKOTIE	liikennevalot
12	0	3	14	17	1,16	VIRKATIE X TOINEN SAVU	
13	0	4	9	13	1,16	KEHÄ III X VANHA PORVOONTIE ITÄ	eritasoliittymäaluetta
14	0	1	22	23	1,08	NIITTYTIE X KURIIRITIE	kiertoliittymä
15	0	3	11	14	1,04	KEHÄ III X LAHDENVÄYLÄ LÄNSIR.	**
16	0	3	10	13	1,00	VALKOISENLÄHTEENTIE X KOIVUKYLÄNTIE	liikennevalot
17	0	4	5	9	1,00	LAHDENTIE X I. VALKOISENLÄHTEENTIE	suunn. liikennevalot
18	0	4	5	9	1,00	KEHÄ III X LENTOASEMANTIE LÄNSI	**
KUOLJ =kuolemaan johtaneet onnettomuudet LOUKJ =loukkaantumiseen johtaneet onnettomuudet VAHINKO =omaisuusvahinkoon johtaneet onnettomuudet YHT =onnettomuudet yhteensä *) IND5 =(KUOLJ+LOUKJ)+VAHINKO/5, vuosikeskiarvo viiden vuoden onnettomuuksista							**)kohde ei ollut viime vuoden listalla

YHTEENVETO TIELIIKENNEONNETTOMUUKSISTA

Vuonna 2015 tapahtuneista poliisin tietoon tulleista onnettomuuksista 2 johti kuolemaan (2 menehtyi) ja 153 loukkaantumiseen (177 loukkaantui). Vuonna 2015 tapahtui (omaisuusvahingot mukaan lukien) yhteensä 742 liikenneonnettomuutta (vuonna 2014 luku oli 989).

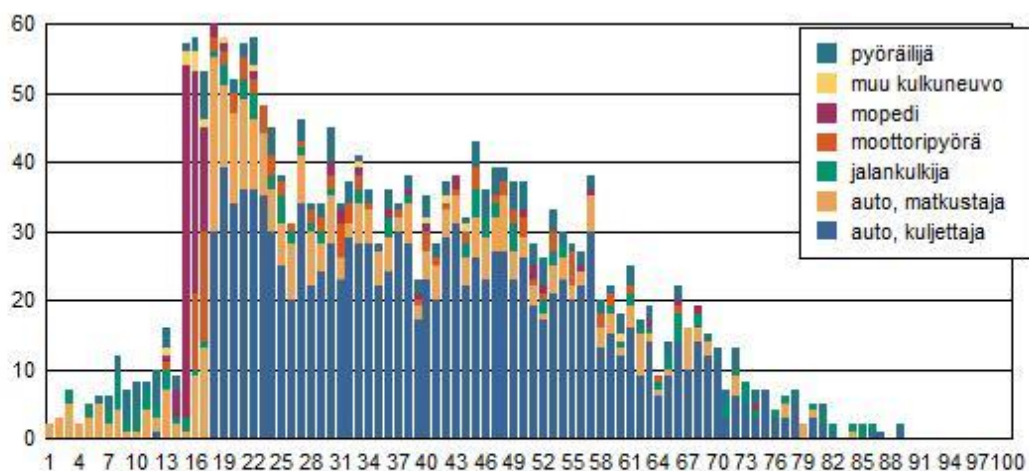
Asukasmäärät: 5 451 270 / 208 098 hlö.

Kuva 1. Henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien määrän (heva-onnettomuutta/100.000 asukasta) kehitys verrattuna koko Suomen onnettomuusmäärien kehitykseen.

HENKILÖVAHINKOON JOHTANEIDEN ONNETTOMUUKSIEN IKÄJAKAUMA KULKUTAVAN MUKAAN

1/2011 - 12/2015

Kuva 2. Henkilövahinkoon johtaneissa onnettomuuksissa olleiden henkilöiden ikä kulkutavoittain

ONNETTOMUUSPAIKKA JA OLOSUHTEET HENKILÖVAHINKOON JOHTANEISSA ONNETTOMUUKSISSA 2015

Henkilövahinkoon johtaneista onnettomuuksista tapahtui 62 % (96 onn.) katuverkolla ja 37 % (58 onn.) maanteillä. Yksityisteillä ja muilla liikennealueilla tapahtui 1 % (1 onn.) kaikista onnettomuuksista. Taajamissa tapahtui onnettomuuksista 66 % (103 onn.).

Maanteiden onnettomuuksista tapahtui pääväylillä eli valta- ja kantateillä 47 % (27 onn.) ja alempiluokkaisilla teillä 53 % (31 onn.).

Henkilövahinkoon johtaneet onnettomuudet tapahtuivat useimmiten hyvissä olosuhteissa.

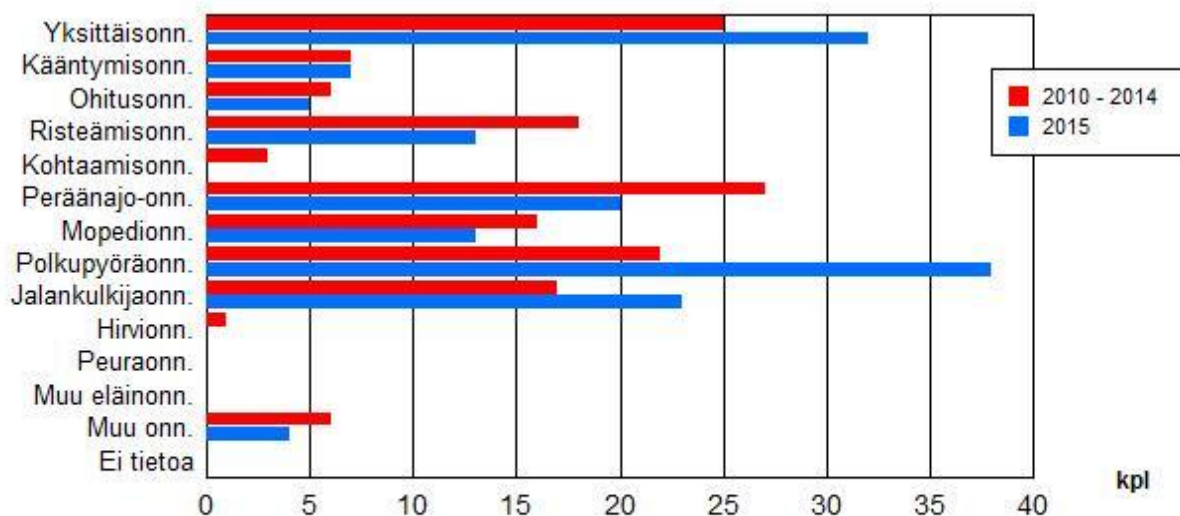
Onnettomuushetkellä sää oli kirkas tai pilvipoutainen 77 % (119 onn.) onnettomuuksista. Vesisateella tapahtui 17 % (26 onn.) onnettomuuksista, lumi-, rae- tai räntäsateella 5 % (8 onn.) ja sumussa 1 % (1 onn.).

Tienpinta oli paljas ja kuiva 56 % (87 onn.) sekä paljas ja märkä tai urissa vettä 33 % (51 onn.) onnettomuuksista. Lumisella, sohjoisella tai jäisellä tiellä tai ajourien ollessa paljaana tapahtui 10 % (16 onn.) onnettomuuksista.

ONNETTOMUUSLUOKKA HENKILÖVAHINKOON JOHTANEISSA ONNETTOMUUKSISSA

Yleisin onnettomuusluokka oli polkupyöräonnettomuus, joita oli 25 % (38 onn.) kaikista onnettomuuksista. Seuraavaksi yleisimmät onnettomuusluokat olivat yksittäisonnettomuus (21 %, 32 onn.) ja jalankulkijaonnettomuus (15 %, 23 onn.).

Henkilövahinkoon johtaneista onnettomuuksista jalankulkijaonnettomuuksia oli 15 % (23 onn.), polkupyöräonnettomuuksia 25 % (38 onn.) ja mopo-onnettomuuksia 8 % (13 onn.).

Kuva 3. Onnettomuusluokat ja niiden kehitys henkilövahinkoon johtaneissa onnettomuuksissa.

15 § Vantaan pysäköinnin maksullisuuden järjestäminen

VD/1146/08.00.00.00/2016

HW

Vantaan kaupunginhallitus hyväksyi 7.3.2016 § 45 Vantaan liikennepoliittisen ohjelman yhteydessä periaatteen pysäköinnin maksullisuudesta Vantaan kaupunkikeskustojen sekä asemien ympäristöjen katu- ja torialueilla sekä kaupungin hallinnoimilla liityntä- ym. pysäköintialueilla. Lisäksi kaupunginhallitus päätti velvoittaa kuntatekniikan keskuksen selvittämään pysäköintimaksujen keräämis- ja järjestämistapaa siten, että järjestelmä voidaan ottaa käyttöön syksyllä 2017. Liityntäpysäköinnin informaatio- ja maksujärjestelmien toteuttamisen periaatteista Vantaalla on päätetty aiemmin kaupunginhallituksen kokouksessa 8.6.2015 § 23.

Kuntatekniikan keskuksen toimeksiannosta Trafix Oy on laatinut selvityksen pysäköinnin maksamisesta Vantaalla. Maksulliselle pysäköinnille on asetettu tavoitteita sekä liikennejärjestelmän, käyttäjän että kaupungin näkökulmasta. Liikennejärjestelmän kanalta tavoitteena on pysäköintipaikkojen kapasiteetin optimaalinen hyödyntäminen, kustannusten kohdistuminen entistä enemmän hyötyjälle ja kestävien kulkumuotojen käytön edistäminen. Käyttäjän kannalta tavoitteena on pysäköinnin maksamisen helppous, hinnoitteluperiaatteiden selkeys ja oikeudenmukaisuus. Käyttäjälle on myös hyödyllistä, mikäli maksujärjestelmä on yleisesti käytössä lähiseudulla. Kaupungin näkökulmasta järjestelmän tulee olla edullinen, luotettava sekä jo käytössä olevaan tekniikkaan perustuva. Lisäksi pysäköinninvalvonnan on oltava tehokkaasti järjestettävissä.

Pysäköinnin maksualueiden rajauksen lähtökohtina ovat olleet nykyiset lyhytaikaista asiointia palvelevat pysäköintipaikat kadunvarsilla ja muilla yleisillä alueilla. Maksullisuus esitetään toteutettavaksi vaiheittain siten, että maksullisuuden käyttöönotto alkaisi ensimmäisillä alueilla syksyllä 2017. Lisäksi suositellaan myös kaupungin omistamien kiinteistöjen lyhytaikaiseen asiointipysäköintiin tarkoitettujen paikkojen muuttamista maksullisiksi keskusta-alueilla, pois lukien koulut ja päiväkodit.

Ensimmäisessä vaiheessa maksullisuus kattaisi seuraavat keskuksat: Tikkurila, Myyrmäki, Koivukylä, Korso, Kivistö ja Martinlaakso sekä Vantaan liityntäpysäköintialueet. Alueiden maksullisuuden tarkemmat rajaukset on esitetty selvityksessä ja nämä tarkentuvat edelleen laadittavissa yleissuunnitelmissa ja liikenteenohjaussuunnitelmissa. Käyttökokemusten ja maankäytön kehittymisen perusteella maksullisuutta on mahdollista seuraavassa vaiheessa laajentaa.

Hinnoittelumalliksi esitetään tasahintamallia, koska se on käyttäjälle selkein. Pysäköinnin esitetään olevan maksutonta ensimmäisen 30 minuutin ajan. Tämä mahdollistaa saattoliikenteen ja nopeat pistäytymiset ilman pysäköintimaksua. Lisäksi tämä vaikuttaa huoltoliikenteen toimivuuteen, jolloin huollolle ei tarvitse suunnitella ja ylläpitää omaa maksujärjestelmää esimerkiksi vuosittaisen maksun muodossa. Ensimmäisen puolen tunnin jälkeen pysäköintimaksun suuruus olisi keskeisimmillä paikoilla 2 €/h ja muilla keskusta-alueilla 1 €/h. Maksullisuus olisi voimassa arkisin klo 7-19 ja lauantaisin klo 8-14. Tapauskohtaisesti maksullisuus voisi olla voimassa myös öisin ja pysäköinti voi olla maksullisuuden lisäksi myös aikarajoitettua.

Pysäköintimaksujen keräystavaksi esitetään pääasiassa mobiilimaksamista, jossa maksaminen tapahtuu rekisteröitymällä mobiilisovelluksen käyttäjäksi tai tekstiviestillä, joka ei edellytä rekisteröitymistä. Mikäli pelkkä mobiilimaksaminen aiheuttaa jatkossa ongelmia, keskeisille paikoille voidaan toteuttaa maksuatomaatteja tai mahdollistaa pysäköinnin maksaminen esimerkiksi Vantaa-infoissa tai kioskeissa. Kustannus- ja turvallisuussyistä käteisellä rahalla maksaminen automaateilla ei kuitenkaan olisi mahdollista, vaan maksaminen tapahtuisi aina pankki- ja luottokorteilla tai käyttäen lähimaksuominaisuutta.

Liityntäpysäköinnin esitetään olevan maksullista Kehä III:n sisäpuolisilla alueilla (Myyrmäki, Kaivoksela, Martinlaakso, ja Vantaankoski) sekä Tikkurilassa. Kehä III:n ulkopuolella maksuton liityntäpysäköinti edellyttäisi aina HSL:n matkakortilla tunnistautumista ja vastaavasti Kehä III:n sisäpuolella matkakortilla tunnistautumisen lisäksi peritään pienehkö lisämaksu.. Matkakortilla tunnistautuminen tarkoittaa tässä tapauksessa sitä, että pysäköijällä on oltava matkakortillaan voimassa oleva kausi- tai arvolippu, jonka voi ostaa pysäköinnin yhteydessä. Koska mobiilimaksamisen yhdistäminen matkakortin tunnistukseen ei ole toistaiseksi teknisesti mahdollista, liityntäpysäköinnin ja mahdollisen arvolipun maksaminen maksukorteilla edellyttää aluksi lippuautomaattien (ei käteistoimintaa) hankkimista ja asentamista.

Liityntäpysäköinnin pysäköintitaksojen ehdotetaan olevan Kehä III:n sisäpuolella ja Tikkurilassa HSL:n matkakortilla tunnistautuessa 1 €/alle 12 h pysäköinti ja sen jälkeen yhteensä 3 €/ (alle 24 h). Ilman HSL:n matkakorttia

hinta on 10 €/pysäköintipahtuma (alle 24 h). Kehä III:n ulkopuolella HSL:n matkakortilla liityntäpysäköinti on ensimmäiset 12 h ilmaista, jonka jälkeen pysäköinnistä peritään 2 € (alle 24 h). Ilman matkakorttia pysäköinti maksaa 5 €/pysäköintipahtuma (max. 24 h). Alle 30 min. saattopysäköinti on ilmaista. Liityntäpysäköintialueilla on 24 h aikarajoitus, jolloin yli 24 tuntia kestävän pysäköinnin hinta vastaa pysäköintivirhemaksua.

Selvityksessä on arvioitu alustavasti järjestelmän kustannuksia ja tuloja kaupungille. Näissä arvioissa ei ole otettu huomioon, että selvitystyössä on päädytty esittämään ensimmäisen 30 minuutin ajan pysäköinnin olevan maksutonta. Arvioiden mukaan pysäköintitulot ensimmäisen vaiheen maksullisesta tasahintapysäköinnistä olisivat suuruusluokaltaan n. 1,3 - 1,7 miljoonaa euroa/vuosi. Kaupungin mobiilimaksamisesta palveluntuottajalle maksamat provisiot kustannukset olisivat n. 25 000 – 67 000 €/vuosi. Lisäksi pysäköintimaksujen suorittamisen valvonta edellyttää lisäresursseja kaupungin pysäköinninvalvontaan, mistä aiheutuu henkilötyökustannuksia. Selvityksen periaatteiden mukainen pysäköinnin maksullisuus toisi kaupungille arviolta noin yhden miljoonan euron nettotulot. Arvioidut tulot jäävät pienemmiksi, mikäli päädytään 30 min. maksuttomaan pysäköintiin.

Kaupunkisuunnittelulautakunta on 12.9.2016 hyväksynyt kolmen uuden pysäköinnintarkastajan viran perustamisen. Yhtenä perusteena oli siirtyminen maksulliseen pysäköintiin. Pysäköinninvalvonta on myös huomionnut toimintansa suunnittelussa, että maksullisuuteen siirtyminen asettaa teknologiaan liittyviä haasteita käytännön työssä.

Tekninen lautakunta 11.10.2016 § 15

Kaupungininsinöörin esitys:

Päätetään, että

- Pysäköinnin maksullisuus toteutetaan keskusta-alueilla "Pysäköinnin maksaminen Vantaalla –selvityksessä" esitettyjen rajausten mukaisesti aloittaen syksyllä 2017 keskeisimmistä alueista (Tikkurila, Myyrmäki, Kivistö) ja edeten muille keskusta-alueille (Koivukylä, Korso ja Martinlaakso) seuraavan 2 - 5 vuoden sisällä kytkien maksullisen pysäköinnin vireillä olevien rakennushankkeiden toteutumiseen. Maksullisen pysäköinnin laajentamisesta em. keskusta-alueiden alueiden ulkopuolisille alueille päätetään erikseen.
- Pysäköinnin hinnoittelu perustuu tasahintamalliin, siten että pysäköinnin ensimmäinen 30 min. on maksutonta, jonka jälkeen pysäköintimaksut ovat keskeisimmillä paikoilla 2 €/h ja muilla paikoilla 1 €/h.
- Maksullisuus on voimassa arkisin klo 7 - 19 ja lauantaisin klo 8 - 14. Tapauskohtaisesti maksullisuuden alkamis- ja päättymisajankohtia voidaan muuttaa teknisluonteisena korjauksena. Maksullinen pysäköinti voi tapauskohtaisesti olla voimassa myös öisin ja pysäköinti voi olla maksullisuuden lisäksi myös aikarajoitettua.
- Pysäköintimaksujen keräystapa perustuu pääasiassa mobiilimaksamiseen. Mikäli pelkkä mobiilimaksaminen osoittautuu ongelmalliseksi, voi kaupunki hankkia yksittäisiä maksuautomaatteja tai mahdollistaa pysäköinnin maksaminen esimerkiksi Vantaa-infoissa tai kioskeissa.
- Liityntäpysäköinnin maksullisuus ja matkakortilla tunnistautuminen toteutetaan esittelytekstin mukaisten periaatteiden mukaisesti
- Veloitetaan kuntatekniikan keskus selvittämään pysäköintimaksujärjestelmän hankintamenettelyjä ja jatkossa organisointia kaupunkikonsernin sisällä esim. siten, että järjestämisvastuun ottaisi joku kaupungin nykyisistä pysäköintiyhtiöistä.
- Maksulliseen lyhytaikaisen asiointipysäköintiin suositellaan siirryttävän myös kaupungin omistamien kiinteistöjen osalta, pois lukien koulujen ja päiväkotien pihat.

Päätös:

Päätettiin yksimielisesti palauttaa asia uudelleen valmisteluun.

Liite:

Selvitys pysäköinnin maksamisesta Vantaalla

Täytäntöönpano: Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

Kaupungininsinööri Henry Westlin puh. 09 8392 2427 etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

SELVITYS PYSÄKÖINNIN MAKSAMISESTA VANTAALLA

28.9.2016

ESIPUHE

Työn taustalla on maaliskuussa 2016 kaupungin hallituksen hyväksymä Vantaan liikennepoliittinen ohjelma (VALO), jossa on linjattu, että pysäköinti asetetaan maksulliseksi keskuksissa ja asemien ympäristössä.

Tässä työssä on laadittu ehdotus Vantaan maksullisen pysäköinnin toteutustavasta. Selvitys käsittää Vantaan kaupungin hallinnoimia pysäköintialueita, kadunvarsipaikkoja ja liityntäpysäköintialueita.

Vantaan kaupungilta työn ohjausryhmään ovat kuuluneet Henry Westlin, Emmi Pasanen, Jarmo Pajunen, Jukka Anttila, Tommi Hietanen, Jonna Hohti ja Jyrki Vättö. Konsulttina työn laadinnassa on toiminut Trafix Oy, jossa työhön ovat osallistuneet Juhani Bäckström ja Leena Gruzdaitis.

Työtä esiteltiin Vantaan yrittäjien hallitukselle ja Helsingin seudun kauppakamarin Vantaan toimiston johtajalle 31.5.2016.

Työ käynnistyi maaliskuussa 2016 ja valmistui syyskuussa 2016.

TIIVISTELMÄ

Vantaan pysäköinnin maksullisuuden taustalla on maaliskuussa 2016 kaupunginhallituksen hyväksymä Vantaan liikennepoliittinen ohjelma (VALO), jossa on linjattu, että pysäköinti asetetaan maksulliseksi keskuksissa ja asemien ympäristössä. Tässä työssä on laadittu ehdotus Vantaan maksullisen pysäköinnin toteutustavasta.

Maksulliselle pysäköinnille asetettiin tavoitteita liikennejärjestelmän, käyttäjän ja kaupungin näkökulmasta. Liikennejärjestelmän osalta maksullisella pysäköinnillä tavoitellaan muun muassa sitä, että pysäköintipaikkojen kapasiteetti hyödynnetään optimaalisesti, rakentamis- ja ylläpitokustannukset kohdistuvat nykyistä paremmin niistä hyötyville, ja että pysäköinnin maksullisuudella edistetään kestävien liikkumismuotojen käyttöä. Käyttäjän kannalta tavoitteena on, että pysäköinnin maksaminen on helppoa ja hinnoitteluperiaatteet ovat selkeät ja oikeudenmukaiset. Lisäksi on eduksi, jos Vantaalla käytössä oleva maksujärjestelmä on käytössä myös muualla seudulla. Kaupungin näkökulmasta maksujärjestelmän tulee olla edullinen ja luotettava, sen tulee perustua käytössä olevaan tekniikkaan ja valvonnan tulee olla tehokkaasti järjestettävissä.

Pysäköinnin maksualueen rajauksen lähtökohtana ovat olleet nykyiset lyhytaikaista asiointia palvelevat pysäköintipaikat kadunvarsilla ja kaupungin yleisillä alueilla. Maksullisuus esitetään toteutettavaksi vaiheittain. Maksullisuuden käyttöönotto alkaa ensimmäisillä alueilla syksyllä 2017.

Ensimmäisessä vaiheessa maksullisuus kattaa seuraavat VALOssa esitetyt keskukset: Tikkurila, Myyrmäki, Koivukylä, Korso, Kivistö ja Martinlaakso. Lisäksi ensimmäisessä vaiheessa mukana ovat Vantaan kaikki radan varren liityntäpysäköintialueet. Liityntäpysäköinti on joko maksullista tai edellyttää tunnistautumista HSL:n matkakortilla, jossa on voimassaoleva kausilippu tai arvolippu. Mahdollisessa seuraavassa vaiheessa maksullisuus on

mahdollista laajentaa käyttökokemusten ja maankäytön kehittymisen perusteella. Ensimmäisen vaiheen maksualueiden rajauksia voidaan myös laajentaa seuraavassa vaiheessa.

Hinnoittelumalliksi ehdotetaan tasahintamallia, koska se on käyttäjälle selkeä. Tasahintamallissa pysäköintimaksun suuruus on keskeisimmillä paikoilla 2 €/h ja muilla keskusta-alueilla 1 €/h. Ensimmäinen 30 minuuttia on kuitenkin ilmaista. Tällä mahdollistetaan erittäin lyhytaikaisen saatto-, asiointi- ja huoltopysäköinnin maksuttomuus. Maksullisuuden ehdotetaan olevan voimassa arkisin klo 7–19 ja lauantaisin klo 8–14. Maksullisuus voi olla voimassa tapauskohtaisesti myös öisin ja lisäksi paikat voivat olla aikarajoitettuja.

Pysäköinnin mobiilimaksaminen on käytössä useissa kaupungeissa ja se tulee yleistymään edelleen. Pysäköintimaksujen ensisijaiseksi keräystavaksi ehdotetaan mobiilimaksamista, jossa pysäköinnin maksaminen on mahdollista rekisteröitymällä mobiilisovelluksen käyttäjäksi tai rekisteröitymättä tekstiviestillä. Lisäksi pysäköintiautomaattien toteuttamista voidaan harkita joihinkin keskuksiin. Automaateissa pysäköinnin voi maksaa pankki- ja luottokortilla sekä käyttäen lähimaksamisominaisuutta. Rahalla maksamista ei esitetä toteutettavaksi.

Liityntäpysäköinnin ehdotetaan olevan maksullista Kehä III:n sisäpuolella ja Tikkurilassa. Kehä III:n ulkopuolella maksuton liityntäpysäköinti edellyttää tunnistautumista HSL:n matkakortilla.

Pysäköintitulot ensimmäisen vaiheen maksullisesta pysäköinnistä tasahintamallilla sijoittuvat välille 0,6–1,3 miljoonaa euroa/vuosi. Mobiilimaksamisesta kaupunki maksaa provisiota palveluntuottajalle, mistä kaupungille syntyy kustannuksia noin 15 000–50 000 euroa/vuodessa. Siirtyminen pysäköinnin maksullisuuteen kadunvarsilla ja kaupungin yleisillä pysäköintialueilla tuo kaupungille arviolta ainakin puolen miljoonan euron nettotulot.

Sisältö

Esipuhe.....	2
Tiivistelmä	3
1 Pysäköinnin maksamisen tavoitteet.....	5
2 Muualla toteutettuja malleja	7
2.1 Pysäköinnin hinnoittelu.....	7
2.2 Pysäköinnin maksutapoja	9
3 Ehdotus pysäköinnin maksualueiksi	11
3.1 Määräytymisperiaatteet.....	11
3.2 Tikkurila	13
3.3 Myyrmäki.....	14
3.4 Martinlaakso	15
3.5 Koivukylä.....	16
3.6 Korso	17
3.7 Kivistö	18
3.8 Liityntäpysäköintialueet	19
3.9 Seuraava vaihe (Pakkala, Hakunila).....	22
4 Ehdotus hinnoittelumalliksi	23
5 Ehdotus pysäköintimaksujen maksutavaksi.....	25
6 Ehdotus liityntäpysäköinnin maksamiseksi.....	27
7 Esimerkkilaskelma pysäköintituloista ja -kustannuksista	30
8 Jatkotoimenpiteet	31
Liite 1: Muuttuvia hinnoittelumalleja ulkomailla	32
Liite 2: Nykyiset pysäköintipaikat tutkituilla alueilla.....	35

1 PYSÄKÖINNIN MAKSAMISEN TAVOITTEET

Vantaan liikennepoliittinen ohjelma (VALO) muodostaa lähtökohdan pysäköinnin maksamisen tavoitteille. VALOssa on linjattu, että pysäköinti asetetaan maksulliseksi keskuksissa ja asemien ympäristössä. Keskukset on määritetty VALOssa omana liikkumisaluetyypinä. Ne ovat tehokkaan ja monipuolisen maankäytön alueita, joissa kestävien liikkumismuotojen palvelutaso ja kilpailukyky henkilöautoon verrattuna ovat hyvät. Keskuksien alueilla on selkeästi enemmän asukkaita, työpaikkoja ja kaupallisia palveluita kuin Vantaalla keskimäärin.

Keskusta-alueita ovat Tikkurila ja Myyrmäki sekä kuusi alakeskusta: Pakkala, Hakunila, Koivukylä, Korso, Kivistö ja Martinlaakso. Keskustavyöhykkeen säde on 500 metriä keskuksen asemasta. Tikkurilassa, Myyrmäessä ja Pakkalassa keskusta-alue on laajempi ja perustuu Joukkoliikennekaupunki Vantaa -työssä määritettyihin alueisiin. Vantaan liikennepoliittisen ohjelman mukaiset liikkumisalueet on esitetty kuvassa 1.

VALOsta johdettuja konkreettisia liikennejärjestelmätason tavoitteita maksulliselle pysäköinnille ovat:

- Maksullinen pysäköinti palvelee erityisesti lyhytaikaista asiointia ja mahdollistaa paikkojen tehokkaan hyödyntämisen usealle käyttäjälle keskeisillä alueilla. Lisäksi tavoitteena on pysäköintipaikkojen kapasiteetin optimaalinen hyödyntäminen.
- Pysäköintipaikkojen rakentamis- ja ylläpitokustannukset kohdistuvat nykyistä paremmin niistä hyötyville.
- Pysäköinnin maksullisuudella edistetään kestävien liikkumismuotojen (joukkoliikenne, pyöräily ja kävely) käyttöä, koska keskusta-alueilla ja asemien läheisyydessä on hyvä joukkoliikennetarjonta.

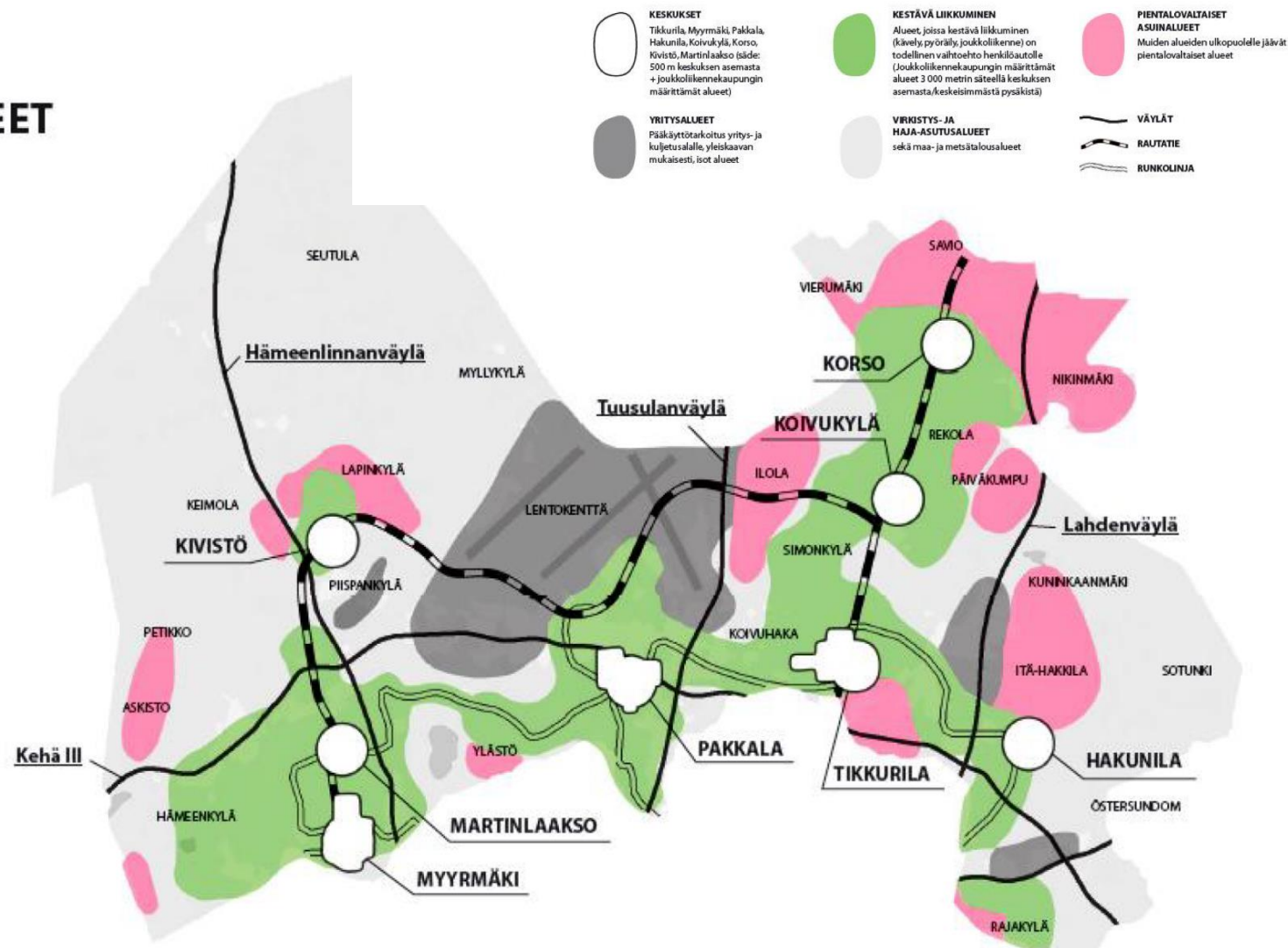
Käyttäjän kannalta maksulliselle pysäköinnille voidaan asettaa seuraavia tavoitteita:

- Pysäköinnin maksaminen on pysäköintiä käyttävälle helppoa ja selkeää.
- Pysäköinnin hinnoitteluperiaatteet ovat selkeät ja oikeudenmukaiset.
- Vantaalla käytössä oleva maksujärjestelmä on käytettävissä myös muualla seudulla, jotta käyttäjä ei joudu hankkimaan useita eri maksusovelluksia. Maksujärjestelmiä on käytössä Helsingissä ja useissa muissa kaupungeissa.

Kaupungin näkökulmasta maksulliselle pysäköinnille voidaan asettaa seuraavia tavoitteita:

- Järjestelmä tukee kaupungin liikennepoliittisia tavoitteita.
- Järjestelmä on edullinen ja luotettava.
- Järjestelmä perustuu jo käytössä olevaan tekniikkaan.
- Pysäköinnin maksamisen valvonta on tehokkaasti järjestettävissä.

VANTAAN LIKKUMISALUEET

Kuva 1. Vantaan liikumisalueet (Vantaan liikennepoliittinen ohjelma).

2 MUUALLA TOTEUTETTUJA MALLEJA

2.1 PYSÄKÖINNIN HINNOITTELU

Mualla Suomessa pysäköinnin maksullisuus on toteutettu hieman vaihtelevilla hinnoittelumalleilla. Pysäköinti on maksullista pääosin kaupunkien keskustoissa, harvemmin usealla erillisellä alueella. Taulukossa 1 on esitetty muutamissa kaupungeissa käytössä olevia maksullisen pysäköinnin periaatteita ja taulukossa 2 käytössä olevia pysäköintimaksuja.

Helsingissä on käytössä tasahinta ja kolmevyöhykettä. Vyöhykkeet ovat erihintaiset. Vyöhykkeellä 1 maksullisuus on voimassa arkisin klo 9–21 ja lauantaisin klo 9–18. Vyöhykkeellä 2 pysäköinti on maksullista arkisin klo 9–21 tai klo 9–19 ja vyöhykkeellä 3 arkisin klo 9–19.

Tampereella kadunvarsipysäköinti on jaettu kolmeen eri maksuvyöhykkeeseen. Jako perustuu sallittuun pysäköintiaikaan. Vyöhyke 1 on yhden ja kahden tunnin maksualuetta, vyöhyke 2 neljän tunnin maksualuetta ja vyöhyke 3 enintään 10 tunnin.

Turussa keskustan alueella on käytössä kaksi vyöhykettä. Lisäksi pysäköinti on maksullista muutamassa erityiskohteessa. Vyöhykkeillä 1 ja 2 sekä erityiskohteissa yhtä lukuun ottamatta käytössä on tasahinta.

Oulun keskustan alueella maksullinen pysäköinti on jaettu kolmeen maksuvyöhykkeeseen.

Lahdessa keskustan kadunvarsipysäköinti on jaettu myös kolmeen maksuvyöhykkeeseen. Vyöhykkeellä 1 on käytössä muuttuva hinnoittelu siten, että ensimmäinen pysäköintitunti on edullisempi kuin seuraavat. Vyöhykkeellä 2 on käytössä tasahinta. Vyöhykkeellä 3 on käytössä muuttuva hinnoittelu niin, että ensimmäinen pysäköintitunti on kalliimpi kuin seuraavat tunnit.

Taulukko 1. Eri kaupungeissa käytössä ovat pysäköinnin hinnoittelumallit ja maksullisen pysäköinnin voimassaoloaika sekä yksityisten operaattoreiden hintoja Espoossa ja Vantaalla.

Kaupunki	Hinnoittelumalli	Maksullisuuden voimassaoloaika
Helsinki	Tasahinta, 3 vyöhykettä	9–19 tai 9–21 (9–18), vyöhyke 1
Tampere	Tasahinta, 3 vyöhykettä	8–20 tai 8–18 (8–18) tai (8–16)
Turku	Tasahinta, 2 vyöhykettä	9–18, (9–15)
Oulu	Tasahinta, 3 vyöhykettä	8–18 (8–16)
Lahti	Muuttuva ja tasahinta, 3 vyöhykettä	8–18 (8–16)
Kuopio	Tasahinta, 2 vyöhykettä	klo 8–17, (8–15)
Jyväskylä	Tasahinta ja muuttuva, 2 vyöhykettä	klo 8–18/20, (8–16)
Joensuu	Tasahinta, 3 vyöhykettä	klo 8–18, (8–15)
Rovaniemi	Tasahinta	klo 8–18, (8–16)
Mikkeli	Tasahinta	klo 8–17, (8–15)
YKSITYISIÄ		
Espoo, Tapiola Park	Muuttuva	24 h
Espoo, Tapiola Garden	Muuttuva	24 h
Vantaa, Myyrmanni	Tasahinta	klo 7–22, (7–20, 10–18)
Vantaa, MyyrinPuhos	Tasahinta	klo 8–20, (8–15)
Vantaa, Martinlaakson ostari	Tasahinta	klo 7–22, (7–22, 9–22)

Kuopion keskustan kadunvarsipysäköinti on jaettu kahteen maksuvyöhykkeeseen. Pysäköinnin enimmäiskesto on kaksi tuntia.

Jyväskylässä keskustan kadunvarsipysäköinti on jaettu kahteen maksuvyöhykkeeseen. Vyöhykkeellä 1 on käytössä tasahinta ja vyöhykkeellä 2 on käytössä muuttuva hinnoittelu. Vyöhykkeellä 2 ensimmäinen pysäköintitunti on kallein, seuraavat kolme tuntia hieman edullisempia ja sitä seuraavat tunnit vielä hieman edullisempia.

Joensuussa kadunvarsipysäköinti on jaettu kolmeen maksuvyöhykkeeseen. Pysäköinti on maksullista myös keskustan yleisillä pysäköintialueilla. Vyöhykkeellä 1 pysäköintiaika on enintään 1 tunti, vyöhykkeellä 2 enintään 2 tuntia ja vyöhykkeellä 3 ei ole aikarajoitusta. Pysäköinti on maksullista myös muutamilla keskustan lähialueen pysäköintialueilla, joilla on käytössä tasahinta.

YHTEENVETONA SUOMALAISISTA KAUPUNGEISTA VOI TODETAA SEURAAVAA:

- Kaupungeissa on yleensä käytössä tasahinta, mutta myös muuttuvaa hinnoittelua on käytössä.
- Maksullisuusvyöhykkeitä on pääosin kaksi tai kolme.
- Maksullinen pysäköinti on yleensä voimassa arkisin klo 8–18 ja lauantaisin 8–16.
- Pysäköinnin hinta on 1–2 euroa/h.

Kansainvälinen käytäntö näyttäisi pienin askelin siirtyvän kohti muuttuvaa hinnoittelua. Liitteessä 1 on lyhyesti kuvattu pysäköinnin muuttuvia hinnoittelumalleja ulkomailta.

Taulukko 2. Muissa kaupungeissa käytössä olevat pysäköintimaksut.

Kaupunki	Pysäköinnin tuntihinta eri vyöhykkeillä
Helsinki	4,00 €, 2,00 € ja 1,00 €
Tampere	3,20 €, 1,60 € ja 1,00 €
Turku	3,00 € ja 1,50 € (erityiskohteet 0,60–0,80 €)
Oulu	2,60 €, 1,70 € ja 1,20 €
Lahti	2,50 € ensimmäinen tunti ja 3,60 € seuraavat tunnit (vyöhyke 1) 1,50 € (vyöhyke 2) 1,00 € ensimmäinen tunti ja 0,5 € seuraavat tunnit (vyöhyke 3)
Kuopio	2,40 € ja 1,60 €
Jyväskylä	2,00 € (vyöhyke 1) 2,00 €, 1,00 € ja 0,50 € (vyöhyke 2)
Joensuu	2,00 €, 1,50 € ja 1,30 €
Rovaniemi	1,40 €
Mikkeli	1,00 €
YKSITYISIÄ	
Espoo, Tapiola Park	2,00 € (1. tunti), 1,00 € (seuraavat 30 min)
Espoo, Tapiola Garden	1,50 € (klo 6–22), 1,00 € (yöllä)
Vantaa, Myyrmanni	1,00 € (vain osa paikoista)
Vantaa, MyyrinPuhos	0,50 €
Vantaa, Martinlaakson ostari	2,00 € (2 ilmaisen tunnin jälkeen)

2.2 PYSÄKÖINNIN MAKSUTAPOJA

Pysäköinnin maksutavat ovat muuttuneet erittäin paljon viimeisen kymmenen vuoden aikana ja tulevat muuttumaan myös tulevaisuudessa. Taulukossa 3 on esitetty muissa kaupungeissa käytössä olevia maksutapoja.

Maksuautomaattien ominaisuudet ovat kehittyneet viime vuosina. Uusissa automaateissa pysäköinnin voi maksaa pankki- ja luottokortilla sekä käyttäen lähimaksamisominaisuutta. Kolikkomaksamisesta ollaan yhä enenevässä määrin luopumassa. Lisäksi uusien automaattien etähallinta tuo niiden käyttöön joustavuutta, mahdollisuuden muuttuvaan hinnoitteluun, rekisteritunnuksen syöttömahdollisuuden, maksullisuusajojen etäpäivittämiseen sekä mahdollisuudet erilaisten tiedotteiden jakamiseen automaattien näytöiltä.

Mobiilimaksaminen on käytössä useissa kaupungissa ja tulee yleistymään edelleen. Pysäköinnin voi maksaa nykyisin matkapuhelimella muun muassa **Helsingissä, Oulussa, Turussa, Lahdessa, Jyväskylässä, Joensuussa, Rovaniemellä ja Mikkeliissä**. Mobiilimaksaminen on jo nykyisin mahdollista myös Vantaalla joissakin yksityisissä pysäköintilaitoksissa. Laajimmin Suomessa käytössä olevat mobiilimaksamispalvelut ovat **EasyPark** ja **ParkMan**. Palvelut edellyttävät rekisteröitymistä ja luottokorttitietojen antamista pysäköintimaksun veloitusta varten. Rekisteröitymisen jälkeen asennetaan sovellus älypuhelimelle ja palvelun käytön voi aloittaa. Molemmat palvelut hyödyntävät GPS-paikannusta. Kun sovellus on paikantanut pysäköijän, valitsee pysäköijä arvioidun pysäköintiajan ja aloittaa pysäköinnin. Pysäköintiaikaa voidaan jatkaa suoraan sovelluksella, ja käyttäjää laskutetaan vain käytetystä pysäköintiajasta. Lisäksi sekä EasyParkilla että ParkManilla on palvelu, jolla pysäköinnin voi maksaa tekstiviestillä ilman rekisteröitymistä.

Taulukko 3. Muissa kaupungeissa käytössä olevat maksutavat kadunvarsipysäköinnissä.

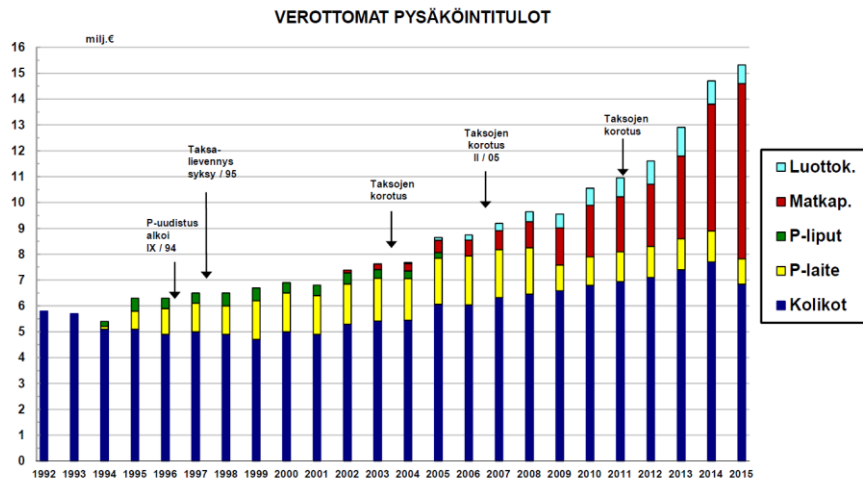
Kaupunki	Käytössä olevat maksutavat
Helsinki *)	Mobiili (EasyPark, ParkMan) *) Automaatti (pankki- ja luottokortti, vanhoissa vielä kolikot) Comet-maksulaite. Maksaminen laitteella päättyy vuoden 2017 lopussa.
Tampere	Mobiili (EasyPark, ParkMan) Automaatti (kolikot, pankki- ja luottokortti)
Turku	Mobiili (EasyPark, ParkMan) Automaatti (kolikot)
Oulu	Mobiili (EasyPark, ParkMan, eParkki) Automaatti
Lahti	Mobiili (EasyPark, ParkMan) Automaatti (kolikot)
Kuopio **)	Automaatti (kolikot, osassa korttimaksaminen)
Jyväskylä	Mobiili (EasyPark) Automaatti (kolikot, pankki- ja luottokortti)
Joensuu	Mobiili (EasyPark, ParkMan) Automaatti (kolikot, osassa korttimaksaminen)
Rovaniemi	Mobiili (EasyPark, ParkMan, eParkki) Automaatti (kolikot)
Mikkeli	Mobiili (EasyPark) Automaatti (kolikko)

*) Helsingissä on käynnissä älypuhelimella maksamisen lisäksi kokeilu tekstiviestimaksamisesta vuoden 2016 loppuun.

**) Kuopiossa keskustan maksullisille katuvarsipysäköintipaikoille voi ostaa ns. mittariluvan, jonka hinta on 95,00 euroa/kk (sis. alv 24 %). Mittariluvalla voi pysäköidä rajattomasti kaikilla keskustan maksullisilla katuvarsipaikoilla.

Case Helsinki

Helsingissä mobiilimaksaminen on yleistynyt merkittävästi 2010-luvulla. Vuonna 2015 lähes 45 % pysäköintituloista kertyi matkapuhelimella maksetuista pysäköinneistä. Lisäksi Helsingissä kokeillaan tekstiviestimaksamista vuoden 2016 loppuun asti. Kuvassa 2 on esitetty pysäköintimaksutulojen kehitys Helsingissä.

Kuva 2. Pysäköintimaksutulojen (alv 0 %) jakautuminen maksutavoittain Helsingissä 1992–2015 (lähde: Helsingin rakennusvirasto, Kuva: Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto).

Helsingin kaupunki on tehnyt kahden palveluntarjoajan (EasyPark, ParkMan) kanssa sopimuksen pysäköinnin maksamisesta matkapuhelimella vuosille 2013–2014. Sopimusta on jatkettu kahdella optiovuodella vuoden 2016 loppuun. Sopimuksen perusteella kaupunki maksaa yrityksille provisiota (0–3 % pysäköintimaksusta) pysäköintimaksujen keräämisestä. Muita kustannuksia palveluista ei aiheudu kaupungille. Täten palveluntuottaja

vastaa itse esimerkiksi mahdollisten pysäköintimaksuvyöhykkeiden tai muiden muutosten aiheuttamista kustannuksista. Palveluntarjoajasta riippuen pysäköijä maksaa pysäköintimaksun lisäksi palveluntarjoajalle:

- kiinteän kulun per pysäköintitapahtuma tai
- prosenttimäärän pysäköintitapahtuman kokonaishinnasta tai
- kiinteän kuukausimaksun ilman muita lisäkuluja.

Helsingin kaupunki on päättänyt maksuautomaattien vähentämisestä, mikäli mobiilimaksamisen suosio kasvaa edelleen. Kun mobiilimaksamisen osuus tuloista on 75 %, tavoitteena on maksuautomaattien määrän vähentäminen kolmanneksella nykyisestä noin 580 maksuautomaatista, jolloin jäljelle jäisi noin 400 maksuautomaattia. Jos mobiilimaksamisen osuus tuloista nousee pysyvästi yli 90 %:iin, Helsinki harkitsee luopuvansa automaateista kokonaan.

Helsingin kaupungilla on lisäksi ollut käytössä erillisiä Comet-maksulaitteita, jotka toimivat prepaid-periaatteella. Helsinki on päättänyt luopua niiden käytöstä vuoden 2017 loppuun mennessä.

YHTEENVETONA SUOMALAISISTA KAUPUNGEISTA VOI TODETA SEURAAVAA:

- EasyParkin ja ParkManin mobiilisovellukset ovat käytössä lähes jokaisessa tutkitussa kaupungissa.
- Kertamaksaminen matkapuhelimella ilman rekisteröitymistä on käytössä vain Helsingissä.
- Maksuautomaateissa kolikkomaksaminen on vielä hyvin yleistä, mutta pankki- ja luottokorttimaksamiseen ollaan siirtymässä.

Kaupunkien uusissa pysäköintilaitoksissa (maanalaisissa toriparkeissa jne.) käyvät maksuvälineinä kolikot sekä pankki- ja luottokortit.

3 EHDOTUS PYSÄKÖINNIN MAKSUALUEIKSI

3.1 MÄÄRÄYTYMISPERIAATTEET

Pysäköinnin maksualueet määräytyvät pääosin Vantaan liikennepoliittisen ohjelman liikkumisalueiden perusteella. Pysäköinnin maksualueen rajauksen lähtökohtana ovat olleet nykyiset lyhytaikaista asiointia palvelevat aikarajoitetut (30 min - 4 h) pysäköintipaikat kadunvarsilla ja kaupungin yleisillä alueilla.

Maksullisuus toteutetaan vaiheittain. Maksullisuuden käyttöönotto alkaa ensimmäisillä alueilla syksyllä 2017.

Ensimmäisessä vaiheessa maksullisuus kattaa seuraavat VALOssa esitetyt keskukset: Tikkurila, Myyrmäki, Koivukylä, Korso, Kivistö ja Martinlaakso. Lisäksi ensimmäisessä vaiheessa mukana ovat Vantaan kaikki radan varren liityntäpysäköintialueet. Liityntäpysäköinti on joko maksullista tai edellyttää tunnistautumista HSL:n matkakortilla.

Mahdollisessa seuraavassa vaiheessa maksullisuus on mahdollista laajentaa koskemaan myös VALOssa esitettyjä Pakkalan ja Hakunilan keskuksia. Ensimmäisen vaiheen maksualueiden rajauksia voidaan laajentaa seuraavassa vaiheessa saatujen kokemusten myötä. Maksullisuus voidaan laajentaa koskemaan joitain erityiskohteita (esimerkiksi Kuusijärven ulkoilualue, Vetokannaksen maauimala, Hakunilan urheilupuisto, Tikkurilan urheilupuisto, Myyrmäen urheilupuisto jne.).

Taulukossa 4 on esitetty tarkemmin keskusten pysäköintipaikkamäärät ensimmäisen vaiheen maksualuerajauksella. Taulukkoon on merkitty oranssilla maksullisuuden piiriin tulevat paikat. Kuvassa 3 on esitetty ehdotus pysäköinnin maksullisiksi keskusta-alueiksi.

Kappaleissa 2.2–2.7 on esitelty pysäköinnin maksualueiden tarkemmat rajaukset. Keskuskohtaiset aluerajaukset ja paikkamäärät tarkentuvat edelleen seuraavassa suunnitteluvaiheessa.

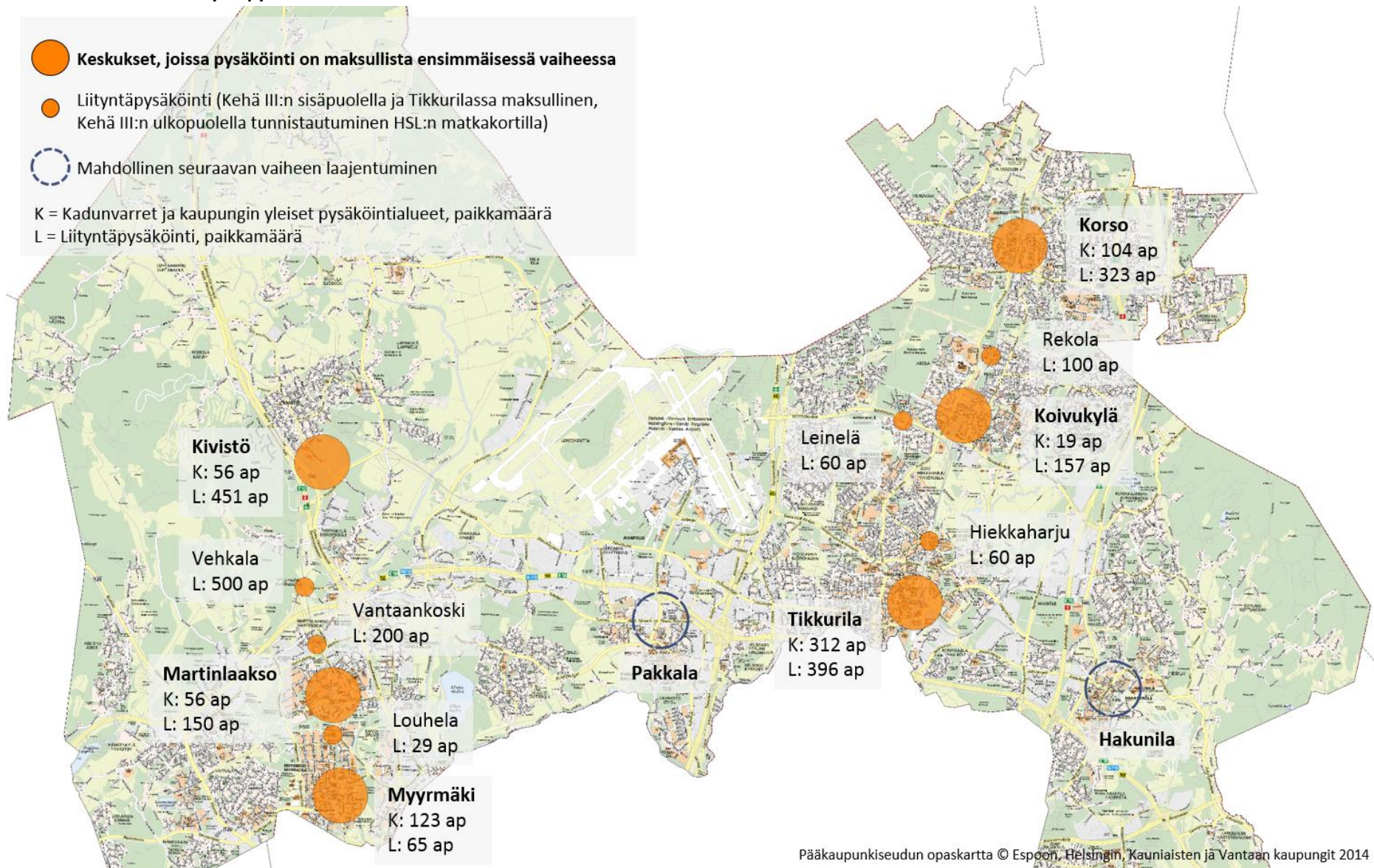
Tikkurilan, Myyrmäen ja Martinlaakson osalta on tarkasteltu tarkemmin myös nykyistä pysäköintitarjontaa. Nykytilanteen pysäköintiä koskeva aineisto on esitetty liitteessä 2.

Taulukko 4. Pysäköintipaikkamäärät maksualueilla ensimmäisessä vaiheessa (oranssilla korostettu alue).

Keskusta/ maksualue	Kaupungin maksulliset paikat		Kaupungin muut paikat	Tietyn kohteen asiak- kaille va- ratut maksut- tomat paikat	Yksityi- nen, mak- sullinen
	Kadun- varret ja yleiset alueet	Liityntä- pysä- köinti			
Tikkurila	312	396 (M)	107	1 132	1 063
Myyrmäki	123	65 (M)	39	1 043	229
Koivukylä	19	157 (T)	-	-	-
Korso	104	323 (T)	-	457	-
Kivistö	56	451 (T)	-	-	-
Martinlaakso	56	150 (M)	15	326	-
Louhela	-	29 (M)	-	-	-
Vantaankoski	-	200 (M)	-	-	-
Vehkala	-	500 (T)	-	-	-
Leinelä	-	60 (T)	-	-	-
Hiekkaharju	-	60 (T)	-	-	-
Rekola	-	100 (T)	-	-	-
Yhteensä	670	840 (M) 1 651 (T)	161	2 958	1 292

M = Maksullinen liityntäpysäköinti

T = Tunnistautuminen liityntäpysäköintialueelle HSL:n matkakortilla

Kuva 3. Ensimmäisen ja mahdollisen toisen vaiheen kaupungin maksulliset pysäköintialueet.

3.2 TIKKURILA

Ehdotus (oranssi alue)

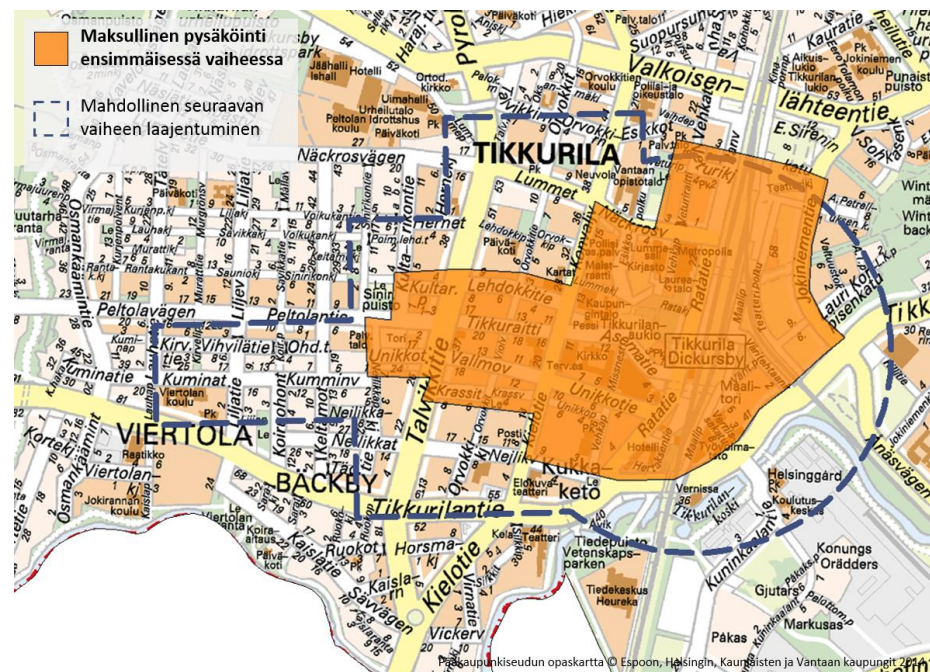
Tikkurilan keskusta-alueen pysäköinnin maksualue ehdotetaan ensimmäisessä vaiheessa rajattavan siten, että se kattaa lyhytaikaista asiointia palvelevan aikarajoitetun (30 min - 4 h) pysäköinnin kadunvarsilla ja kaupungin yleisillä pysäköintialueilla. Maksualue rajautuu Tikkurilantien, Neilikkatien, Kielotien, Krassitien, Talvikkitien, Unikkotien, Peltolantien, Lehdokkotien, Kielotien, Lummetien, Veturikujan ja Jokiniemenkadun alueelle. Lisäksi liityntäpysäköinti (396 ap) on maksullista. Taulukossa 5 on esitetty pysäköintipaikkamäärät ensimmäisen vaiheen maksualueella.

Taulukko 5. Pysäköintipaikkamäärät ensimmäisen vaiheen maksualueella, oranssilla korostettu maksullisuuden piiriin tulevat paikat.

Pysäköinnin tyyppi		Kadunvarsi	Alue/laitos
Aikarajoitettu (kiekko)	30 min	37	7
	1 h	34	55
	2 h	62	52
	4 h	65	
Liityntäpysäköinti	24 h		396
Lyhyt pysäköintiaika *)	15 min	15	
Pitkäaikainen pysäköinti *)		67	25
Tiettyjen kohteiden asiakkaille varatut maksutomat paikat, kuten kirjasto, kauppa *)			1 132
Yksityinen maksullinen pysäköinti			1 063
YHTEENSÄ		280	2730

*) Osa paikoista saattaa siirtyä maksullisen pysäköinnin piiriin seuraavan vaiheen tarkemman suunnittelun yhteydessä

Kuvassa 4 on esitetty Tikkurilan keskustan pysäköinnin maksualueen rajausta ensimmäisessä vaiheessa (oranssi) ja mahdollinen seuraavan vaiheen laajentumisalue (katkoviiva).

Kuva 4. Pysäköinnin maksualueen rajausta Tikkurilassa (oranssialue) ja mahdollisen seuraavan vaiheen laajentumisalue (=Valossa esitetty keskusta-alueen raja katkoviivalla). Aluerajaukset ja paikkamäärät tarkentuvat edelleen seuraavassa suunnitteluvaiheessa.

Tikkurilan keskusta-alueen nykytilanteen pysäköintiä koskevat tiedot on esitetty liitteessä 2.

3.3 MYYRMÄKI

Ehdotus (oranssi alue)

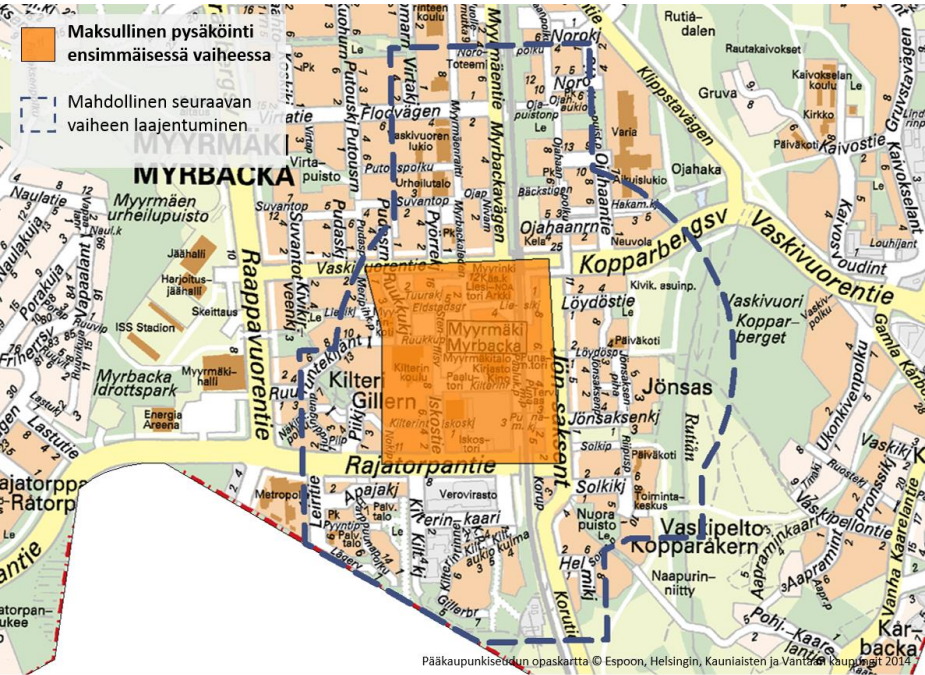
Myyrmäen keskusta-alueen pysäköinnin maksualue ehdotetaan ensimmäisessä vaiheessa rajattavan siten, että se kattaa Rajatorpantien, Jönsaksentien, Vaskivuorentien, Ruukkukujan ja Iskostien rajaamalla alueella sijaitsevan lyhytaikaista asiointia palvelevan aikarajoitetun (30 min - 4 h) pysäköinnin kadunvarsilla ja kaupungin yleisillä pysäköintialueilla ja -laitoksissa. Lisäksi liityntäpysäköinti (65 ap) on maksullista. Taulukossa 6 on esitetty pysäköintipaikkamäärät ensimmäisen vaiheen maksualueella.

Myyrmäen pysäköintipaikkamäärät perustuvat keväällä 2016 laadittuun Myyrmäen keskustan pysäköintiselvitykseen ja kuvaavat tilannetta, jossa selvityksessä esitetyt toimenpiteet ovat toteutuneet (arviolta vuonna 2018). Kaupungin lyhytaikaista asiointia palvelevat pysäköintipaikat on keskitetty Ruukkukujan pysäköintilaitokseen.

Taulukko 6. Pysäköintipaikkamäärät ensimmäisen vaiheen maksualueella, oranssilla korostettu maksullisuuden piiriin tulevat paikat.

Pysäköinnin tyyppi		Kadunvarsi	Alue/laitos
Aikarajoitettu (kiekko)	30 min	10	
	2 h	2	
	4 h		111
Liityntäpysäköinti	24		65
Lyhyt pysäköintiaika (apteekki)	15 min	3	
Pitkäaikainen pysäköinti (koulu, päiväkot)			36
Tiettyjen kohteiden asiakkaille varatut maksuttomat paikat (pääosin kaupallisia kohteita)			1 043
Yksityinen maksullinen pysäköinti			229
YHTEENSÄ		15	1 484

Kuvassa 5 on esitetty Myyrmäen keskustan pysäköinnin maksualueen raja-
us ensimmäisessä vaiheessa (oranssi) ja mahdollinen seuraavan vaiheen laajen-
tumisalue (katkoviiva).

*Kuva 5. Pysäköinnin maksualueen raja-
us Myyrmäessä (oranssialue). Mahdollisen
seuraavan vaiheen laajentumisalue (=Valossa esitetty keskusta-alueen raja katko-
viivalla). Aluerajaukset ja paikkamäärät tarkentuvat edelleen seuraavassa suunnit-
teluvaiheessa.*

Myyrmäen keskusta-alueen nykytilanteen pysäköintiä koskevat tiedot on esi-
tetty liitteessä 2.

3.4 MARTINLAAKSO

Ehdotus (oranssi alue)

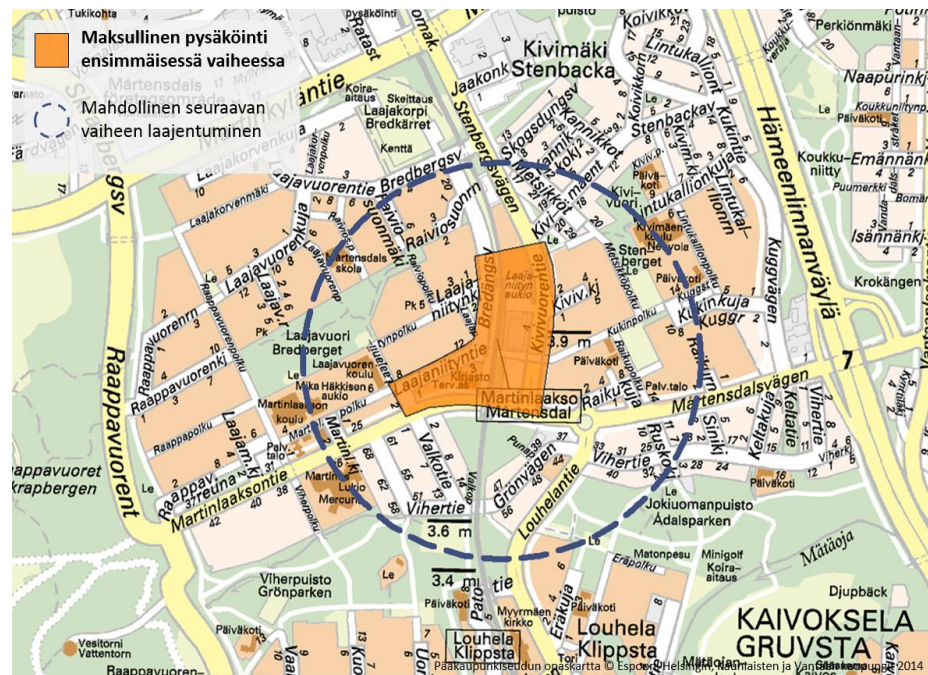
Martinlaakson keskusta-alueella pysäköinnin maksualue ehdotetaan ensimmäisessä vaiheessa rajattavan siten, että se kattaa Kivivuorentien, Martinlaaksontien ja Laajaniityntien rajaamalla alueella sijaitsevan lyhytaikaista asiointia palvelevan aikarajoitetun (30 min - 1 h) pysäköinnin kadunvarsilla ja kaupungin yleisillä pysäköintialueilla. Lisäksi liityntäpysäköinti (150 ap) on maksullista. Taulukossa 7 on eritetty pysäköintipaikkamäärät ensimmäisen vaiheen maksualueella.

Taulukko 7. Pysäköintipaikkamäärät ensimmäisen vaiheen maksualueella, oranssilla korostettu maksullisuuden piiriin tulevat paikat.

Pysäköinnin tyyppi		Kadunvarsi	Alue/laitos
Aikarajoitettu (kiekko)	30 min	9	
	1 h		47
Liityntäpysäköinti	24 h		150
Lyhyt pysäköintiaika	15 min	15	
Tiettyjen kohteiden asiakkaille varatut maksutomat paikat, kuten ostari, terveyskeskus *)			326
YHTEENSÄ		24	523

*) Osa paikoista saattaa siirtyä maksullisen pysäköinnin piiriin seuraavan vaiheen tarkemman suunnittelun yhteydessä

Kuvassa 6 on esitetty Martinlaakson keskustan pysäköinnin maksualueen raja-
aus ensimmäisessä vaiheessa (oranssi) ja mahdollinen seuraavan vaiheen laajentumisalue (katkoviiva).

*Kuva 6. Pysäköinnin maksualueen raja-
aus Martinlaaksossa (oranssialue). Mahdollisen seuraavan vaiheen laajentumisalue (=Valossa esitetty keskusta-alueen raja katkoviivalla). Aluerajaukset ja paikkamäärät tarkentuvat edelleen seuraavassa suunnitteluvaiheessa.*

Martinlaakson keskusta-alueen nykytilanteen pysäköintiä koskevat tiedot on esitetty liitteessä 2.

3.6 KORSO

Ehdotus (oranssi alue)

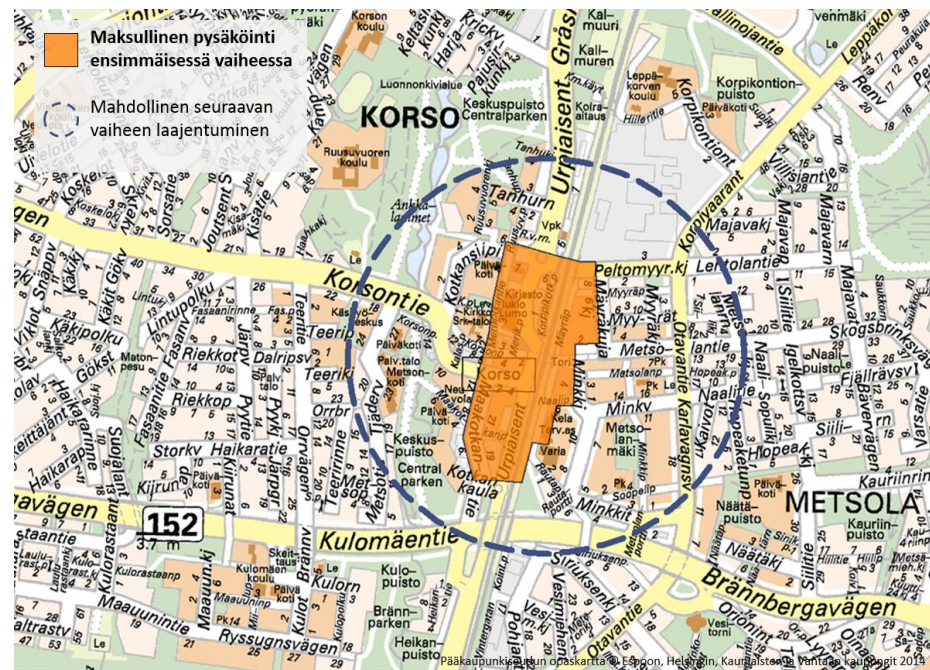
Korson keskusta-alueella pysäköinnin maksualue ehdotetaan ensimmäisessä vaiheessa rajattavan siten, että se kattaa Maakotkantien, Merikotkantien, Peltonmyyränkujan, Mäyräkujan Minkkikujan, Naalipolun ja Kotkankaulan rajaamalla alueella sijaitsevan asiointia palvelevan aikarajoitetun (1–4 h) pysäköinnin kadunvarsilla ja kaupungin yleisillä pysäköintialueilla. Liityntäpysäköinti (323 ap) on maksutonta HSL:n matkakortilla tunnistauduttaessa. Taulukossa 9 on eritetty pysäköintipaikkamäärät ensimmäisen vaiheen maksualueella.

Taulukko 9. Pysäköintipaikkamäärät ensimmäisen vaiheen maksualueella, oranssilla korostettu maksullisuuden piiriin tulevat paikat.

Pysäköinnin tyyppi		Kadunvarsi	Alue/laitos
Aikarajoitettu (kiekko)	1 h	38	8
	2 h	5	37
	4 h		16
Liityntäpysäköinti	24 h		323
Tiettyjen kohteiden asiakkaille varatut maksutomat paikat, kuten kauppa, terveyskeskus *)			457
YHTEENSÄ		43	841

*) Osa paikoista saattaa siirtyä maksullisen pysäköinnin piiriin seuraavan vaiheen tarkemman suunnittelun yhteydessä

Kuvassa 8 on esitetty Korson keskustan pysäköinnin maksualueen rajausta ensimmäisessä vaiheessa (oranssi) ja mahdollinen seuraavan vaiheen laajentumisalue (katkoviiva).

Kuva 8. Pysäköinnin maksualueen rajausta Korsoissa (oranssialue). Mahdollisen seuraavan vaiheen laajentumisalue (=Valossa esitetty keskusta-alueen raja). Aluerajaukset ja paikkamäärät tarkentuvat edelleen seuraavassa suunnitteluvaiheessa.

Korson keskusta-alueen nykytilanteen pysäköintiä koskevat tiedot on esitetty liitteessä 2.

3.7 KIVISTÖ

Ehdotus (oranssi alue)

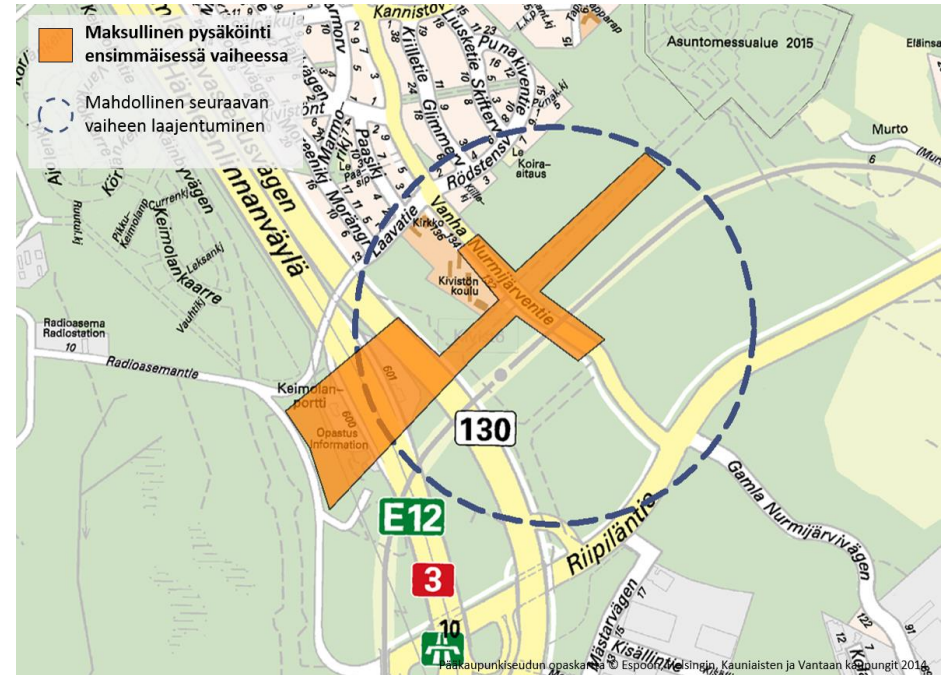
Kivistön keskusta-alueella pysäköinnin maksualue ehdotetaan ensimmäisessä vaiheessa rajattavan siten, että se kattaa Ruusukvartsinkadulla Timanttiki-teenkujaan asti ja Keimolantiella sijaitsevan asiointia palvelevan aikarajoitetun (30 min - 4 h) pysäköinnin kadunvarsilla. Liityntäpysäköinti (451 ap) on maksu- tonta HSL:n matkakortilla tunnistauduttaessa. Taulukossa 10 on eritetty pysä- köintipaikkamäärät ensimmäisen vaiheen maksualueella.

Taulukko 10. Pysäköintipaikkamäärät ensimmäisen vaiheen maksualueella, oran- silla korostettu maksullisuuden piiriin tulevat paikat.

Pysäköinnin tyyppi		Kadunvarsi	Alue/laitos
Aikarajoitettu (kiekko)	30 min	6	
	60 min	22	
	4 h	28	
Liityntäpysäköinti	24 h		451
YHTEENSÄ		56	451

*) Osa paikoista saattaa siirtyä maksullisen pysäköinnin piiriin seuraavan vaiheen tar- kemman suunnittelun yhteydessä

Kuvassa 9 on esitetty Kivistön keskustan pysäköinnin maksualueen raja- aus ensimmäisessä vaiheessa (oranssi) ja mahdollinen seuraavan vaiheen laajentu- misalue (katkoviiva).

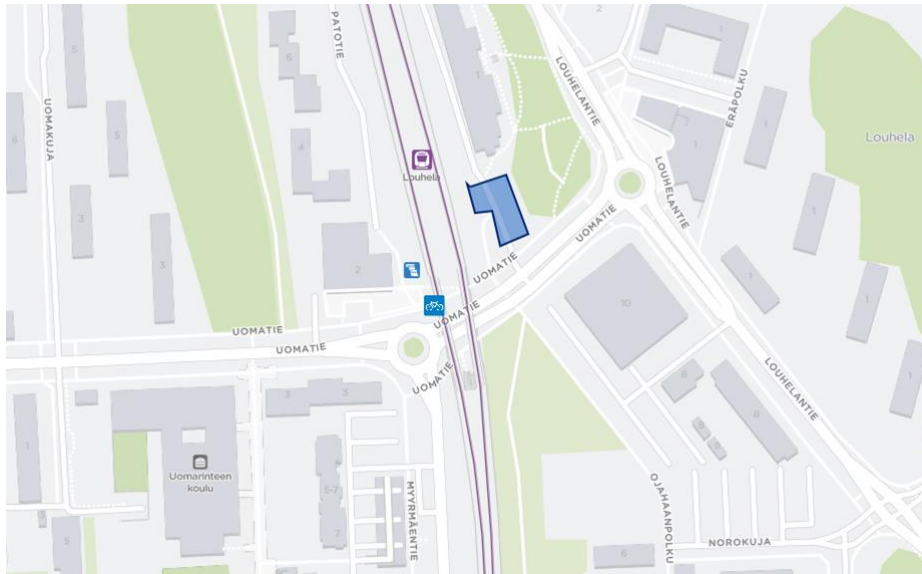
Kuva 9. Pysäköinnin maksualueen raja- aus Kivistössä (oranssialue). Mahdollisen seu- raavan vaiheen laajentumisalue (=Valossa esitetty keskusta-alueen raja katkovi- valla). Aluerajaukset ja paikkamäärät tarkentuvat edelleen seuraavassa suunnitte- luvaiheessa.

Kivistön keskusta-alueen nykytilanteen pysäköintiä koskevat tiedot on esitetty liitteessä 2.

3.8 LIITYNTÄPYSÄKÖINTIALUEET

Louhela

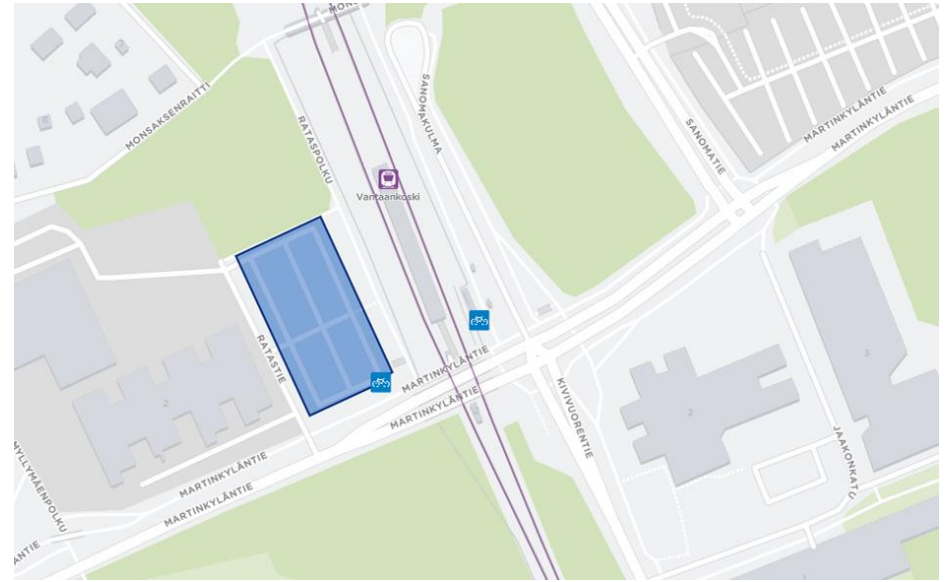
Liityntäpysäköinti (29 ap) on maksullista.

Kuva 10. Louhelan liityntäpysäköinti (HSL: www.hsl.fi/liityntäpysäköinti).

Vantaankoski

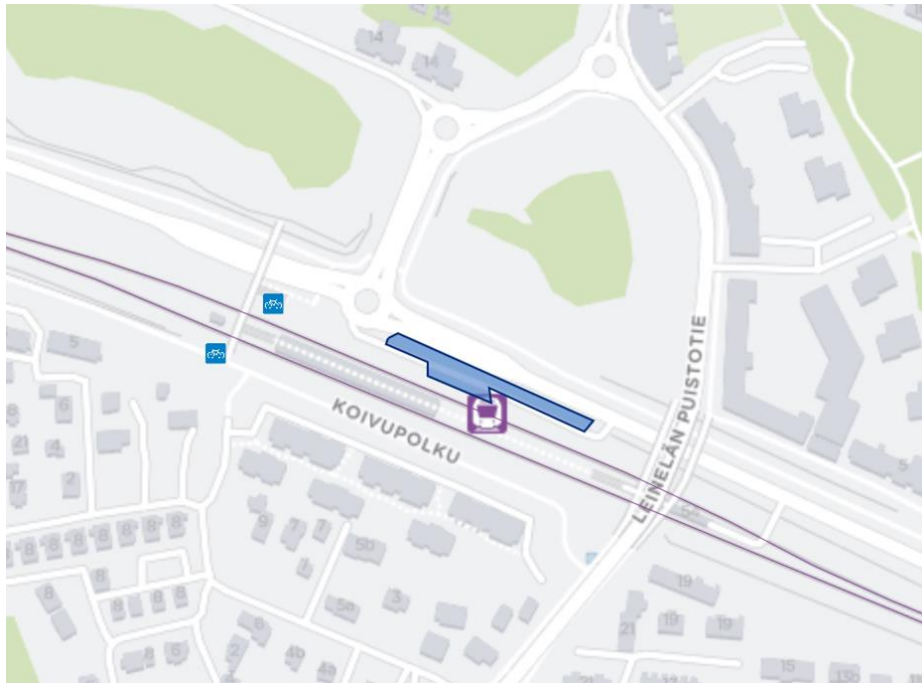
Liityntäpysäköinti (200 ap) on maksullista.

Kuva 11. Vantaankosken liityntäpysäköinti (HSL: www.hsl.fi/liityntäpysäköinti).

Leinelä

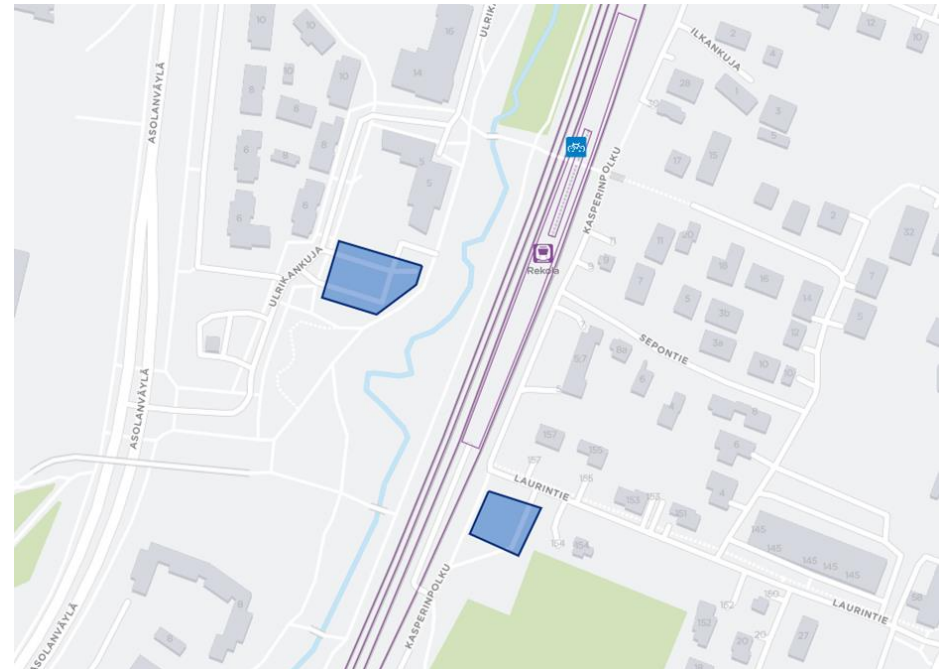
Liityntäpysäköinti (60 ap) on maksutonta HSL:n matkakortilla tunnistauduttaessa.

Kuva 14. Leinelän liityntäpysäköinti (HSL: www.hsl.fi/liityntäpysäköinti).

Rekola

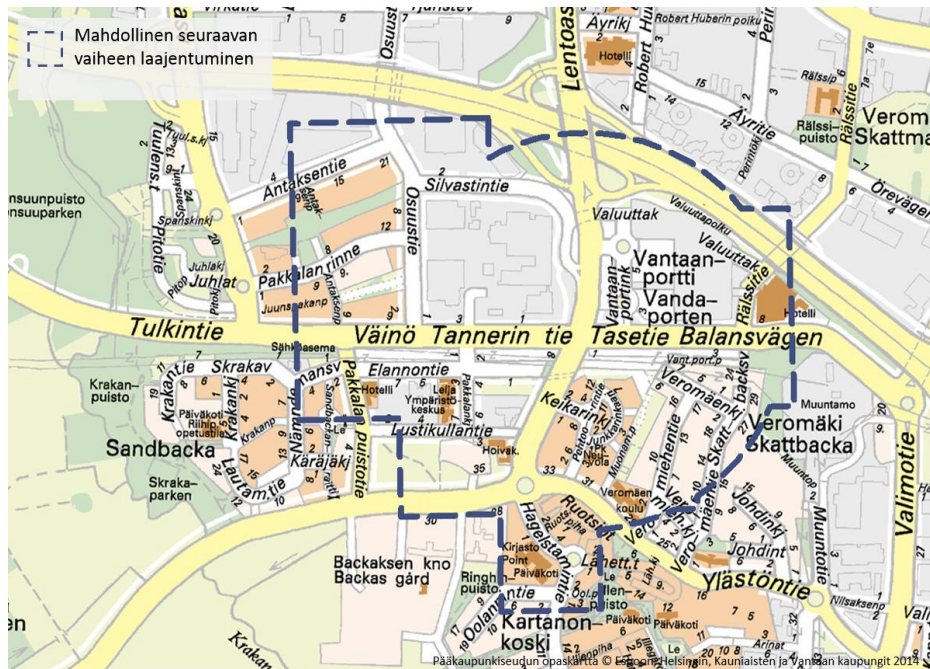
Liityntäpysäköinti (100 ap) on maksutonta HSL:n matkakortilla tunnistauduttaessa.

Kuva 15. Rekolan liityntäpysäköinti (HSL: www.hsl.fi/liityntäpysäköinti).

3.9 SEURAAVA VAIHE (PAKKALA, HAKUNILA)

Pakkala ja Hakunila tulisivat mahdollisesti maksullisuuden piiriin seuraavan vaiheen laajentumisessa. Kuvassa 16 on esitetty VALOn mukainen keskusta-alueen rajaus Pakkalassa.

Kuva 16. Mahdollisen seuraavan vaiheen laajentumisalue (=Valossa esitetty keskusta-alueen raja katkoviivalla). Tarkempi rajausta laaditaan, jos päädytään laajentamaan maksullisuus myös Pakkalaan.

Kuvassa 17 on esitetty VALOn mukainen keskusta-alueen rajaus Hakunilassa, jossa keskusta-alue muodostuu 500 metrin säteenä.

Kuva 17. Mahdollisen seuraavan vaiheen laajentumisalue (=Valossa esitetty keskusta-alueen raja katkoviivalla). Tarkempi rajausta laaditaan, jos päädytään laajentamaan maksullisuus myös Hakunilaan.

4 EHDOTUS HINNOITTELMALLIKSI

Maksullisuus voidaan jakaa kolmeen tyyppiin keskusta-alueilla:

- Maksullinen pysäköinti kadunvarsilla sekä kaupungin yleisillä pysäköintialueilla,
- Maksullinen tai tunnistautumiseen (HSL:n matkakortti) perustuva liityntäpysäköinti,
- Maksullinen yksityinen pysäköinti.

Vantaan liikennepoliittisessa ohjelmassa on todettu, että myös yksityinen laitospysäköinti olisi keskustoissa pääsääntöisesti maksullista.

Tässä työssä on tutkittu kahta vaihtoehtoista pysäköinnin hinnoittelumallia kadunvarsipysäköinnille ja kaupungin yleisille pysäköintialueille: tasahintamalli ja muuttuva hinnoittelumalli. Tasahintamallissa pysäköintimaksun suuruus on kaikilta tunneilta sama, mutta keskeisimmillä paikoilla (hotspot-paikat, esimerkiksi Tikkurilan ja Myyrmäen ytimet) korkeampi kuin muualla alueella. Vaihtoehtoisessa muuttuvassa mallissa pysäköintimaksun suuruus kasvaa pysäköinnin keston mukaan.

Taulukossa 11 on tasahintamallin ja muuttuvan hinnoittelumallin vahvuuksia ja heikkouksia suhteessa pysäköinnin maksamiselle asetettuihin tavoitteisiin.

Taulukko 11. Tasahintamallin ja muuttuvan hinnoittelumallin vahvuuksia ja heikkouksia suhteessa pysäköinnin maksamiselle asetettuihin tavoitteisiin.

Liikennejärjestelmänäkökulma: Maksullinen pysäköinti palvelee erityisesti lyhytaikaista asiointia ja mahdollistaa paikkojen tehokkaan hyödyntämisen usealle käyttäjälle keskeisillä alueilla.	
Tasahintamalli + paikkojen optimaalista käyttöä voidaan säädellä tuntihintaa korottamalla tai laskemalla - ei suosi lyhytaikaista pysäköintiä yhtä tehokkaasti kuin muuttuva hinnoittelumalli	Muuttuva hinnoittelumalli + paikkojen optimaalista käyttöä voidaan säädellä erittäin tehokkaasti esimerkiksi tuntihintaa korottamalla tai laskemalla. Mallilla voidaan tehokkaasti suosia esimerkiksi lyhytkestoista pysäköintiä ja tarjota pysäköintipaikka mahdollisimman monelle sitä tarvitsevalle
Liikennejärjestelmänäkökulma: Pysäköintipaikkojen rakentamis- ja ylläpitokustannukset kohdistuvat nykyistä paremmin niistä hyötyville.	
Tasahintamalli + kohdistuu hyvin käyttäjälle	Muuttuva hinnoittelumalli - kohdistuu vain osin käyttäjälle, koska lyhytaikainen pysäköinti on hyvin edullista
Käyttäjän näkökulma: Tavoitteena on yksinkertainen hinnoittelumalli, joka on käyttäjille selkeä ja oikeudenmukainen.	
Tasahintamalli + tasapuolinen + selkeä ja yksinkertainen malli	Muuttuva hinnoittelumalli + oikeudenmukainen, koska tavoitteena on tarjota mahdollisimman monelle tarvitsijalle pysäköintipaikka - ei aivan yksinkertainen
Kaupungin näkökulma: Pysäköinnin maksamisen valvonta on tehokkaasti järjestettävissä.	
Tasahintamalli + tehokkaasti järjestettävissä myöhemmin esitetyillä maksutavoilla	Muuttuva hinnoittelumalli + tehokkaasti järjestettävissä myöhemmin esitetyillä maksutavoilla

Hinnoittelumalliksi ehdotetaan seuraavaa mallia:

- tasahintamallia, koska se on käyttäjälle selkeä
- tunti hinnat: hotspot-paikat 2,00 €/h, muut paikat 1,00 €/h
- ensimmäinen 30 minuuttia on maksutonta. Tällä mahdollistetaan erittäin lyhytaikaisen saatto-, asiointi- ja huolto-pysäköinnin maksuttomuus
- maksullisuus aika: arkisin klo 7–19 ja lauantaisin klo 8–14
- tapauskohtaisesti maksullisuus voi olla voimassa myös öisin tai paikat voivat olla aikarajoitettuja 30 minuutista neljään tuntiin.

Alla on esitetty vertailuna pysäköintimaksujen suuruuksia yksityisissä laitoksissa Vantaalla:

- Tikkurilan Tikkuparkissa pysäköintimaksu on 2 €/h, Dixissä 1,3 €/h ja Ratakujan parkissa 1€/h
- Myyrmäessä Myyrmannin pysäköintilaitoksessa pysäköintimaksu on 1 €/h ja Myyrinpuhoksen pysäköintialueella 0,50 €/h,
- Martinlaakson ostarilla pysäköinti on ilmaista 2 ensimmäistä tuntia, jonka jälkeen pysäköinti maksaa 2 €/h.

Muuttuvassa hinnoittelumallissa tunti hinnat voisivat olla alla olevan mukaiset:

- ensimmäinen 30 minuuttia on ilmaista
- toinen 30 minuuttia 1,00 €
- 2. tunti 2,00 €/h
- 3. tunti ja 4. tunti 3,00 €/h

5 EHDOTUS PYSÄKÖINTIMAKSUIEN MAKSUTAVAKSI

Pysäköintimaksuja voidaan Vantaalla kerätä automaateilla, mobiilimaksamisella tai omalla pysäköinnin maksulaitteella. Omaa pysäköinnin maksulaitetta ei kuitenkaan suositella hankittavaksi, koska kehityssuunta vaikuttaa olevan selkeästi mobiilimaksamisessa ja automaateissa. Taulukossa 12 on arvioitu mobiilimaksamisen ja automaattien vahvuuksia ja heikkouksia suhteessa pysäköinnin maksamiselle asetettuihin tavoitteisiin. Seuraavalla sivulla on esitetty mobiilimaksamiselle ja automaattimaksamiselle asetettavia vaatimuksia.

Pysäköintimaksujen ensisijaiseksi keräystavaksi ehdotetaan mobiilimaksamista. Pysäköinnissä mobiilimaksaminen on yleistynyt nopeasti ja palvelut kehittyvät jatkuvasti yhä joustavimmiksi ja helppokäyttöisimmiksi. Pysäköitsijä maksaa mobiilipalvelussa vain pysäköintiin käyttämänsä ajan, koska maksu menee tarkasti käytetyn ajan mukaan. Mobiilipalvelu ei edellytä investointeja eikä vaikeuta esimerkiksi talvikunnossapitoa (vertaa automaatit). Jos maksutapana on pelkkä mobiilimaksaminen, niin tulee harkita pysäköintilippujen myymistä Vantaa-infossa ja/tai kaupallisten palveluiden yhteydessä (kioskit tms.). Pysäköinnin mobiilimaksamisen osalta on jatkuvasti käynnissä erittäin vilkas ja innovatiivinen kehittämistyö niin kotimaassa kuin ulkomailla. Pysäköinnin maksaminen on myös koko ajan yhä enemmän integroitumassa pysäköinnin opastukseen. Esimerkiksi Helsingissä käytössä olevissa Parkmanin ja EasyParkin maksamissovelluksissa käyttäjät auttavat toisiaan siten, että lopettaessaan pysäköinnin paikka näkyy vapaana paikkana muille pysäköijille. Vertailuksi voidaan vielä todeta, että esimerkiksi Tallinnassa mobiilimaksamisen osuus on lähes 95 % pysäköintimaksamisesta.

Taulukko 12. Mobiilimaksamisen ja automaattien vahvuuksia ja heikkouksia suhteessa pysäköinnin maksamiselle asetettuihin tavoitteisiin.

Käyttäjän näkökulma: Vantaalla käytössä oleva maksujärjestelmä on käytettävissä myös muualla seudulla, jotta käyttäjä ei joudu hankkimaan useita eri maksusovelluksia.	
Mobiilimaksaminen + käytössä useassa kaupungissa + käytössä myös Vantaalla yksityisissä laitoksissa *)	Automaatti + automaatteihin on totuttu *) - automaattien käyttölogiikat ovat automaattikohtaisia
Käyttäjän näkökulma: Pysäköinnin maksaminen on pysäköintiä käyttävälle helppoa ja selkeää. Pysäköinnin hinnoitteluperiaatteet ovat selkeät ja oikeudenmukaiset	
Mobiilimaksaminen + maksu menee tarkasti käytetyn ajan mukaan + pysäköintiä ei tarvitse ostaa "varuille" + aikaa voi jatkaa käymättä autolla + käyttö onnistuu myös ilman rekisteröitymistä + laskutus hoituu puhelinlaskun yhteydessä + kehitetään jatkuvasti uusia ominaisuuksia, kuten vapaan pysäköintipaikan löytäminen - maksaminen vaatii matkapuhelimen	Automaatti + ei vaadi lisälaitteita tai sovelluksia + maksaminen hoituu pankki- ja luottokortilla - jos automaattiverkosto on harva, niin automaatin löytäminen saattaa olla haasteellista - käyttö huonoissa sääolosuhteissa on epämiellyttävää
Kaupungin näkökulma: Järjestelmä on edullinen ja luotettava sekä perustuu koettuun tekniikkaan.	
Mobiilimaksaminen + markkinoilta löytyy valmiita tuotteita	Automaatti + markkinoilta löytyy lukuisia valmiita tuotteita - saattaa vaikeuttaa talvikunnossapitoa
Kaupungin näkökulma: Pysäköinnin maksamisen valvonta on tehokkaasti järjestettävissä.	
Mobiilimaksaminen ± valvonta edellyttää, että valvojilla on kämmentietokoneet rekisteritunnistusta	Automaatti ± perinteinen pysäköintilipuke tuulilasin takana ei vaadi erityislaitteita mutta valvonta vaatii henkilöresursseja

varten. Helsingissä on myös tutkittu tähän liittyen kamera-auton käyttöä ja älylasien hyödyntämistä	± automaateissa on mahdollista toteuttaa rekisteritunnistautuminen. Valvonta edellyttää, että valvojilla on kämmentietokoneet rekisteritunnistusta varten
---	---

**) Vantaan kaupungilla tai kaupungin omistamilla pysäköintiyhtiöillä on nykyisin yhteensä 9 pysäköinnin maksuautomaattia ja 3 pysäköintimittaria. Automaateissa maksuvälineinä käyvät kolikot, setelit ja kaikki maksukortit. Automaatteja on Tikkurilassa Tikkuparkissa ja Ratakujan parkissa sekä Kivistössä Ruusuparkissa ja Rubiiniparkissa. Mittarit sijaitsevat Tikkurilan Unikkoparkissa (Terveyskeskuksen kiinteistö). Niissä maksuvälineinä käyvät kolikot ja kaikki maksukortit. Lisäksi Unikkoparkissa pysäköinnin voi maksaa mobiilisti EasyParkin sovelluksella. Vantaan kaupunki on hankkinut myös neljä pysäköinnin maksuautomaattia liityntäpysäköintialueille Kivistön, Vehkalan ja Vantaankosken asemille liityntäpysäköinnin maksujärjestelmän pilotointia varten. Liityntäpysäköinnin pilottikohteissa maksuvälineenä käyvät kaikki maksukortit.*

Mobiilimaksamiselle asetettavia vaatimuksia

- Palvelu on helposti käyttöön otettavissa ja sen käyttö on hyvin helppoa kaikilla laite- ja ohjelmistoalustoilla.
- Maksaminen on mahdollista myös ilman rekisteröitymistä.
- Palvelu paikantaa pysäköijän sijainnin, jos matkapuhelimessa on GPS-paikannusominaisuus.
- Maksu peritään käytetyn ajan mukaan. Matkapuhelinmaksamisen voi jo nyt keskeyttää, kun pysäköijä tulee autolle ja jatkaa matkaansa. Näin turhasta pysäköintiajasta ei tarvitse maksaa ylimääräistä. Olisi myös hyvä, että palvelu hälyttäisi, kun pysäköijä palaa autolle, jotta pysäköijä muistaa lopettaa pysäköinnin. Vaihtoehtoisesti palvelu voi automaattisesti lopettaa pysäköinnin, kun ajoneuvo on siirtynyt riittävän kauaksi pysäköintipaikasta. Tästä on myös hyötyä sen takia, että tällöin palvelu tietää, että kyseinen paikka on vapaana ja vapaan paikan tiedon voi tarjota muille pysäköijille.
- Maksuissa voidaan tarvittaessa huomioida ajoneuvojen ominaisuuksia (esimerkiksi vähäpäästöisyys).

- Palvelu ei vaadi erillisiä tarroja tms. tuulilasiin, vaan pysäköinnintarkastaja pystyy tarkistamaan pysäköintimaksun mobiililaitteella rekisterinumeron perusteella.
- Palvelu mahdollistaa muuttuvan hinnoittelun (esimerkiksi progressiivinen hinnoittelu) ja/tai viikonpäivän ja kellonajan mukaan vaihtuvan hinnoittelun.
- Laskutus hoituu helposti esimerkiksi matkapuhelinlaskun yhteydessä
- Pysäköintipaikan tilatiedon seuranta on reaaliaikaista ja tiedon jaetaan avoimen rajapinnan kautta. Vantaan pysäköinnin maksutoimintojen kannattaa olla kokonaisuudessaan digitalisoituja, jolloin pysäköintitiedot ovat helposti yhdistettävissä kaikkiin muihin Vantaalla tulevaisuudessa toteutettaviin digitaalisiin liikenne- ja liikkumispalveluihin.
- Tekstiviestiominaisuuden lisäksi olisi hyvä olla palvelun tarjoajalla puhelin-tuki.
- Digitaalinen pysäköintikiekko voi olla myös osana mobillimaksamispalvelua

Automaattimaksamiselle asetettavia vaatimuksia

- Maksaminen hoituu pankki- ja luottokorteilla sekä lähimaksuominaisuudella.
- Automaattien tulee olla etähallittavia, mikä lisää niiden käytön joustavuutta, mahdollistaa joustavan hinnoittelun ja maksullisuusaikojen etäpäivittäminen sekä tiedotteiden jakamisen automaattien näytöillä. Myös automaattien toimintahäiriöt on helppo tunnistaa.
- Rekisteritunnuksen syöttöominaisuus on oltava mahdollinen mahdollistaen valvonnan ilman pysäköintilipukkeiden tarkistamista autojen tuulilasien takaa.

Pysäköintimaksujen ensisijaiseksi keräystavaksi ehdotetaan mobiilimaksamista, jossa pysäköinnin maksaminen on mahdollista rekisteröitymällä mobiilISOVELLUKSEN KÄYTTÄJÄKSI tai rekisteröitymättä tekstiviestillä. Lisäksi pysäköinti-automaattien toteuttamista voidaan harkita tapauskohtaisesti joihinkin keskuksiin.

6 EHDOTUS LIITYNTÄPYSÄKÖINNIN MAKSAMISEKSI

Liityntäpysäköinnin hinnoittelu perustuu HSL:n uuden taksa- ja lippujärjestelmän ns. kaarimalliin, jossa joukkoliikennelipun hinta määräytyy vyöhykkeittäin. B- ja C-vyöhykkeen raja kulkee Vantaalla Kehä III:sta pitkin. Vantaalla sijaitsevista liityntäpysäköintialueista Myyrmäki, Louhela ja Vantaankoski kuuluvat eri hintavyöhykkeeseen kuin muut alueet, jolloin joukkoliikennematka Helsinkiin on näiltä alueilta edullisempaa kuin muilta Vantaan liityntäpysäköintialueilta. Jotta tavoite liityntäpysäköinnistä mahdollisimman lähellä matkan alkupäätä saadaan toteutettua, on syytä ohjata liityntäpysäköintiä hinnoitellulla Kehä III:n ulkopuolelle esimerkiksi Vantaan suurimmille liityntäalueille Vehkalaan ja Kivistöön. Liityntäpysäköinnin ehdotetaan siten olevan maksullista ainoastaan Kehä III:n sisäpuolella ja Tikkurilassa.

Liityntäpysäköintialueilla pysäköinti maksetaan tähän tarkoitukseen hankituilla maksuautomaateilla. HSL:n matkakortin tunnistus tapahtuu maksuautomaattiin liitetyllä matkakortinlukijalla. Pysäköinnin maksaminen onnistuu kaikilla maksukorteilla, muttei rahalla. Lähimaksuominaisuutta tai mobiilimaksamista ei toteuteta ensimmäisessä vaiheessa. Liityntäpysäköintialueiden pysäköinnin valvonnasta vastaa Vantaan kaupunki.

Liityntäpysäköintialueet varustetaan pääsääntöisesti puomeilla, mutta myös puomiton toteutus on mahdollinen. Näillä alueilla pysäköinnin maksaminen tapahtuu eri tavoin. Kuvassa 18 on esitetty pysäköinnin toiminnallisuus puomein varustetuilla alueilla ja kuvassa 19 puomittomalla alueella.

Liityntäpysäköinnin ehdotetaan olevan maksullista Kehä III:n sisäpuolella ja Tikkurilassa. Kehä III:n ulkopuolella maksuton liityntäpysäköinti edellyttää tunnistautumista HSL:n matkakortilla *).

Kehä III:n sisäpuolella ja Tikkurilassa liityntäpysäköintialueilla on 24 tunnin aikarajoitus. Maksut ovat alustavasti seuraavat:

- Alle 12 tuntia kestävä pysäköinti maksaa HSL:n matkakortilla 1–2 euroa/pysäköintitapahtuma
- 12–24 tuntia kestävää pysäköinti maksaa HSL:n matkakortilla 3–5 euroa/pysäköintitapahtuma.
- Enintään 24 tuntia kestävä pysäköinti maksaa ilman HSL:n matkakorttia 10 euroa/pysäköintitapahtuma.

Kehä III:n ulkopuolella liityntäpysäköintialueilla on 24 tunnin aikarajoitus. Maksut ovat alustavasti seuraavat:

- Alle 12 tuntia kestävä pysäköinti on HSL:n matkakortilla ilmaista.
- 12–24 tuntia kestävää pysäköinti maksaa HSL:n matkakortilla 1–2 euron/pysäköintitapahtuma
- Enintään 24 tuntia kestävä pysäköinti ilman matkakorttia maksaa 5 euroa/pysäköintitapahtuma.

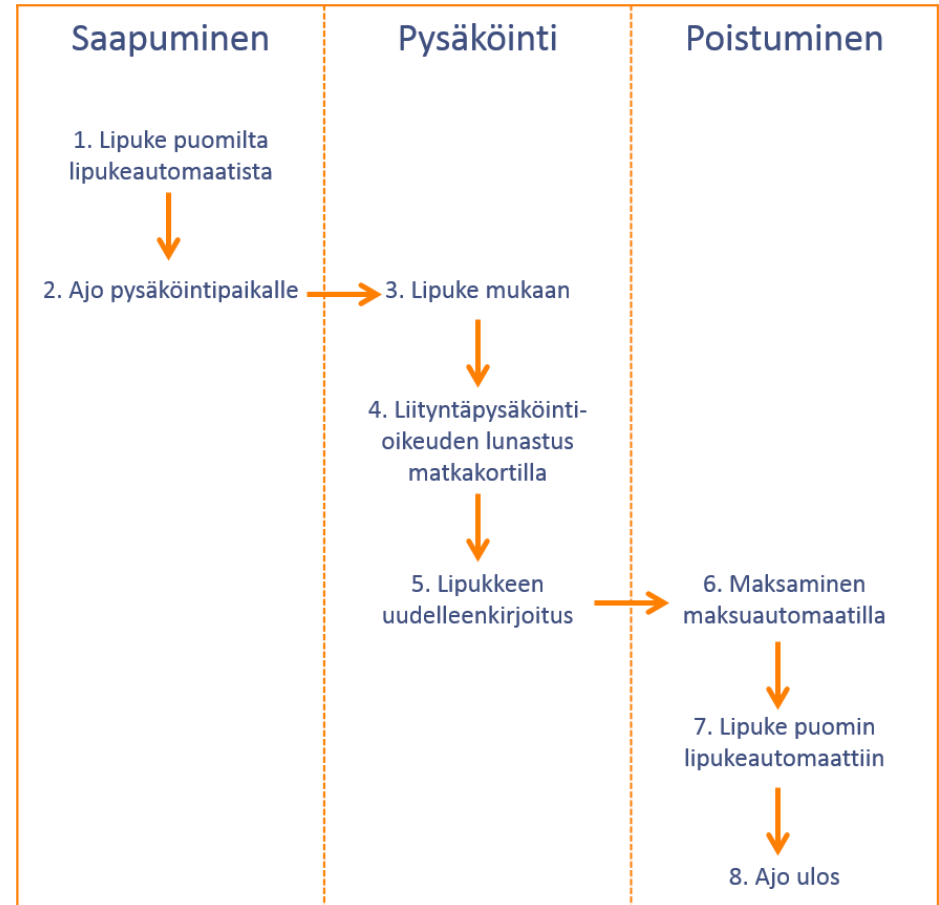
Sekä Kehä III:n sisäpuolella ja Tikkurilassa että Kehä III:n ulkopuolella

- alle 30 minuuttia kestävä saatto on liityntäpysäköintialueella ilmainen,
- yli 24 tuntia kestävän pysäköinnin hinta vastaa pysäköintivirhemaksua.

*) Tunnistautumista varten matkakortilla on oltava voimassaoleva kausilippu tai arvolippu

Alueille, joilla on puomit sisään- ja ulosajossa, liityntäpysäköinnin ja pysäköinnin maksamistoimenpide on seuraava:

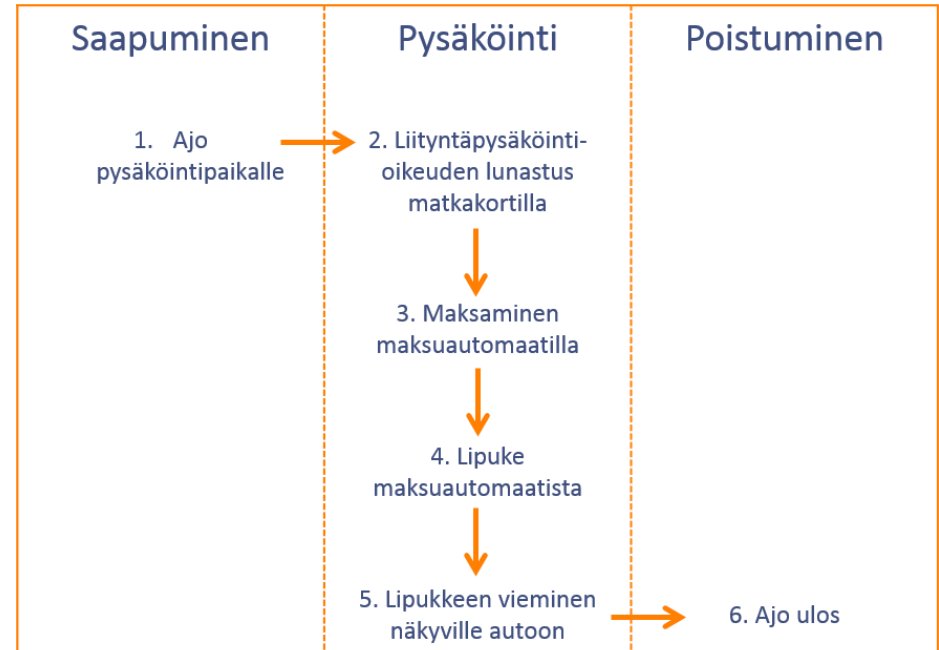
- Kohdat 1–2: Sisäänajon yhteydessä otetaan lipuke puomilta lipukeautomaatista ja puomi nousee, jonka jälkeen ajetaan pysäköintipaikalle.
- Kohdat 3–5: Pysäköinnin jälkeen ennen joukkoliikennematkaa lunastetaan liityntäpysäköintioikeus pysäköintialueella olevasta maksuautomaatista siihen liitetyn matkakortinlukijalaitteen avulla. Liityntäpysäköintioikeuden lunastus edellyttää joko voimassa olevaa HSL:n kausilippua tai arvolippua.
- Kohta 6: Joukkoliikennematkan jälkeen pysäköinti maksetaan maksuautomaattiin.
- Kohdat 7–8: Ulosajon yhteydessä maksettu pysäköintilipuke syötetään puomilla sijaitsevaan lipukeautomaattiin ja puomi nousee.

Kuva 18. Pysäköinnin toiminnallisuus puomillisilla alueilla.

Alueilla, joilla ei ole puomeja, pysäköinti- ja liityntäpysäköinnin maksamistoi-
menpide on seuraava:

- Kohta 1: Ajetaan suoraan pysäköintipaikalle.
- Kohdat 2–5: Pysäköinnin jälkeen ennen joukkoliikennematkaa lunastetaan liityntäpysäköintioikeus pysäköintialueella olevasta maksuautomaatista ja maksetaan pysäköinti etukäteen. Liityntäpysäköintioikeuden lunastus edellyttää joko voimassa olevaa HSL:n kausilippua tai arvolippua. Pysäköintilipuke jätetään autoon näkyvälle paikalle.
- Kohta 6: Joukkoliikennematkan jälkeen ja ulosajon yhteydessä ei ole pysäköinnin maksamiseen liittyviä toimenpiteitä.

Kuva 19. Pysäköinnin toiminnallisuus puomittomilla alueilla.

7 ESIMERKKILASKELMA PYSÄKÖINTITULOISTA JA -KUSTANNUKSISTA

Pysäköintitulojen kertymistä on arvioitu maksullisuuden piiriin ensimmäisessä vaiheessa tulevien pysäköintipaikkojen kokonaismäärän perusteella. Tarkastelussa on mukana yhteensä 670 pysäköintipaikkaa kadunvarsilla ja kaupungin yleisillä pysäköintialueilla. Taulukossa 13 on laskettu pysäköintitulot seuraavilla lähtöoletuksilla:

- täyttöaste on joko 60 % tai 80 %,
- pysäköinnin keskimääräinen kesto on joko yksi tai kaksi tuntia,
- maksullisuus aika on arkisin klo 7–19 ja lauantaisin klo 8-14
- ensimmäinen 30 minuuttia on ilmaista pysäköintiä.

Pysäköintitulot ensimmäisen vaiheen maksullisesta pysäköinnistä tasahintamallilla sijoittuvat välille **0,6–1,3 miljoonaa euroa/vuosi**. Muuttuvalla hinnoittelumallilla tulot ovat laskelman mukaan hieman korkeammat (1,0–2,0 milj. euroa/vuosi). Mobiilimaksamisesta kaupunki maksaa provisiota palveluntuottajalle. Jos provision oletetaan olevan 2–4 %, niin tasahintamallissa kustannuksia kaupungille syntyy **12 000–50 000 euroa/vuodessa**. Mikäli automaatteja päädytään toteuttamaan, kymmenen pysäköintiautomaatin investointikustannus on noin **100 000 euroa**. Niihin liittyvät lisenssi- ja sopimusmaksut ovat noin 2 000 euroa/automaatti/vuosi eli yhteensä **20 000 euroa/vuosi**.

Yhteenvedon voidaan todeta, että siirtyminen maksullisuuteen kadunvarsilla ja kaupungin yleisillä pysäköintialueilla tuo kaupungille arviolta ainakin puolen miljoonan euron nettotulot.

Maksullisia liityntäpysäköintipaikkoja on kaikkiaan yhteensä 858 kappaletta. Jos yhdestä paikasta oletetaan saatavan keskimäärin 0,5 euroa/päivä, niin tulot ovat luokkaa 100 000 euroa/vuosi.

Taulukko 13. Arvio pysäköintituloista.

ESIMERKKILASKELMA VANTAAN KESKUSTEN PYSÄKÖINTITULOISTA				
	60 %, 1 h	60 %, 2 h	80 %, 1 h	80 %, 2 h
Täyttöaste	0,6	0,6	0,8	0,8
Paikkamäärä	670	670	670	670
Keskimääräinen pysäköinnin kesto (h)	1	2	1	2
Maksullista aikaa (30 min ilmaista)	0,5	1,5	0,5	1,5
Maksullisuus aika (klo 7-19, 12 h)	12	12	12	12
Keskimääräinen tuntihinta / pysäköintitapahtuma (sis alv 24 %)				
Ve1: Tasahinta	0,625	0,9375	0,625	0,9375
Ve2: Muuttuva hinnoittelumalli	1	1,5	1	1,5
TULOT/ARKIVUOROKAUSI (euroa, alv 0 %)				
Ve1: Tasahinta	2 291	3 437	3 055	4 583
Ve2: Muuttuva hinnoittelumalli	3 666	5 499	4 888	7 332
TULOT/VUOSI (milj. euroa, alv 0 %)				
Ve1: Tasahinta **	0,6	0,9	0,8	1,3
Ve2: Muuttuva hinnoittelumalli **	1,0	1,5	1,3	2,0
** laajennettu 275:llä, josta 250 muodostuu arkivuorokausista ja 25 lauantaista (Huom: lauantain maksullisuus aika on vain puolet arkivuorokaudesta, josta syystä luku on puolet todellisten lauantapäivien määrästä)				
Ve1: Tasahintamalli (sis. alv 24 %)				
- hotspot-paikat 2,00 €/tunti (25 % paikoista)				
- muut paikat 1,00 €/tunti (75 % paikoista)				
- ensimmäinen 30 minuuttia ilmainen				
Ve2: Muuttuva malli (sis. alv 24 %)				
- ensimmäinen 30 minuuttia ilmainen				
- toinen 30 minuuttia 1,00 €				
- toinen tunti 2,00 €				
- kolmas ja sitä seuraavat tunnit 3,00 €				

8 JATKOTOIMENPITEET

Ensimmäiset alueet on tarkoitus ottaa käyttöön syksyllä 2017. Jatkotoimenpiteiksi ehdotetaan seuraavia:

- Suunnitelmien tarkentaminen (pysäköinnin maksamisen yleissuunnitelma ja liikenteenohjaussuunnitelmat). Näiden laatimisen yhteydessä raportissa esitetty pysäköintipaikkamäärät ja aluerajaukset vielä tarkentuvat.
- Käynnistetään tarvittavien pysäköinnin mobiilimaksamispalvelujen hankinta ja tarvittaessa myös maksuautomaattien hankinta.
- Pysäköintialueiden maanomistusten selvittäminen. Ainakaan Tikkurilassa kaikki alueet eivät ole kaupungin omistuksessa, joten maksullisuuden käyttöönotto vaatii tämän osalta selvittelyä ja/tai sopimista.
- Selvitetään kaupungin omistamien kiinteistöjen, joissa toimijana on kaupungin yhtiö tai ulkopuolinen taho (esim. urheilupuistot, Kuusijärvi, Heureka), pysäköinnin maksamisen käyttöönottomahdollisuudet mahdollisen seuraavan vaiheen laajennusta varten.
- Osallistutaan Helsingin seudun liikenteen (HSL) syksyllä 2016 käynnistämään liityntäpysäköinnin toimenpideohjelman laadintaan, jossa käsitellään myös liityntäpysäköinnin hinnoittelua. Alustavien tulosten on tarkoitus valmistua vuoden 2016 loppuun mennessä.

Pidemmällä tähtäimellä tulee seuraavia asioita harkita edelleen kehitettäväksi:

- Liityntäpysäköintialueilla voisi olla vuorottaiskäyttöä esimerkiksi asuminen ja/tai kaupan kanssa. Tällöin myös esimerkiksi asukkaat osallistuisivat omalta osaltaan pysäköinnin kustannusten jakoon.
- Liityntäpysäköinnin salliminen kaupungin mobiilimaksupalvelulla tai tekstiviestillä ilman matkakorttia. Tällöin pysäköinnin hinta olisi esimerkiksi sama kuin kaupungin muussa maksullisessa pysäköinnissä.
- Lipuntarkastajilla ja/tai pysäköinninvalvojilla voisi olla mahdollisuus tarkistaa, että liityntäpysäköijä on tehnyt matkan joukkoliikenteellä poistuessaan liityntäpysäköintialueelta.
- Sama mobiilipalvelu ja/tai automaattityyppi olisi käytössä kadunvarsi-pysäköinnissä, kaupungin yleisillä pysäköintialueilla, liityntäpysäköinnissä ja kaupungin omistamien pysäköintiyhtiöiden maksullisissa pysäköintilaitoksissa sekä mahdollisesti myös yksityisten operaattoreiden hallinnoimissa maksullisissa pysäköintilaitoksissa.
- Yksinkertaisen joustavan pysäköinnin hinnoittelumallin toteuttaminen esimerkiksi siten, että ensimmäinen tunti olisi ilmainen ja tämän jälkeen tasahinta.

LIITE 1: MUUTTUVIA HINNOITTELUMALLEJA ULKOMAILLA

Kansainvälinen käytäntö näyttäisi pienin askelin siirtyvän kohti muuttuvaa hinnoittelua. Esimerkiksi progressiivisessa hinnoittelussa pysäköintimaksu kasvaa ajan myötä.

Esimerkkejä progressiivisesta hinnoittelusta:

- Tallinnassa ensimmäinen 15 minuuttia on ilmaista.
- Tukholmassa tietyillä alueilla tuntihinta on 2,80 euroa klo 9–17 ja 1,80 euroa muina aikoina. (Aika 9–17 muuttuu 9–16 päivää ennen lomia ja lomien aikana).
- Oslon ydinkeskustassa ensimmäinen tunti maksaa 3,40 euroa ja toinen tunti 5,20 euroa. Pysäköinti on rajattu kahteen tuntiin.
- Varsovan keskustassa arkisin klo 8–18 ensimmäinen tunti maksaa 0,70 euroa, toinen tunti 0,85 euroa ja kolmas tunti 1,00 euroa. Neljäs tunti ja siitä eteenpäin on 0,70 euroa.
- Leedsissä (katso kuva).
- San Franciscossa (katso seuraava sivu).

Welcome to
Leeds Station
Short Stay car park

Prices				
Up to	20	Mins	£	0.50
Up to	40	Mins	£	2.00
Up to	1	hour	£	4.00
Up to	2	hours	£	12.00
Up to	3	hours	£	35.00

Please purchase a ticket and
display in the windscreen

Kuva: Lauri Kangas

Case: San Fransisco

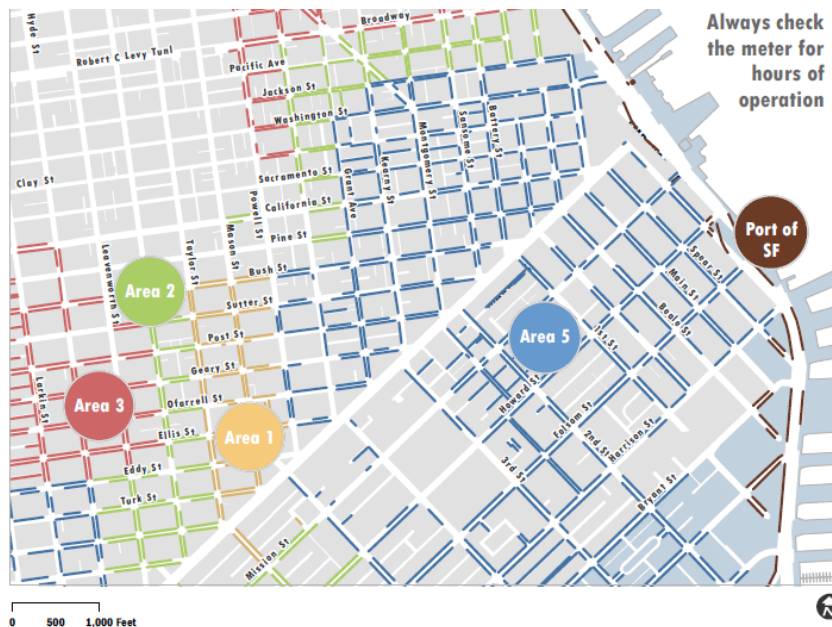
Kadunvarsien ja pysäköintilaitosten pysäköintihinnoittelu vaihtelee alueittain San Franciscossa. Pysäköinnin hinnan määrittelee alueen lisäksi aika, milloin paikalla on ja kuinka kauan siinä on. Pysäköintipaikat kuuluvat joko alueisiin 1–3 ja 5 tai ”Port of SF”. Muut pysäköintipaikat ovat käytössä vain iltatunteina ja/tai niillä on oma hinnoittelu erityisten tapahtumien aikaan. Alueiden 1–3 ja 5 kadunvarsipaikat ovat maksullisia maanantaista lauantaihin klo 9–18. Alueet 1 ja 2 operoivat jo aamuseitsemästä ja alueet 3 ja 5 aloittavat operoinnin seitsemän ja yhdeksän välillä riippuen kadusta. Port of SF–alueella pysäköintimaksut ovat käytössä jokaisena päivänä klo 7–23. (SFMTA 2016)

Tuntihinnat vaihtelevat kellonaikojen mukaan. Alueen 1 paikat maksavat tunnista riippuen 0,89–3,13 €/h ja alue 2 maksaa 0,89–2,68 €/h. Molemmilla alueilla pysäköinnin aikarajat ovat yhdestä neljään tuntiin. Alue 3 maksaa 0,22–1,79 €/h ja pysäköinnin maksimiaika vaihtelee yhdestä tunnista rajattomaan aikaan. Port of SF -alueella tuntihinta vaihtelee 0,22–3,13 €/h välillä ja paikoilla on neljän tunnin aikaraja. (SFMTA 2014) USA:n dollari on muutettu euroiksi Euroopan keskuspankin 19.5.2016 kurssitiedoilla.

Alueen 5 tuntihinnat vaihtelevat 0,22–5,36 €/h välillä, ja ne määrittyvät kysynnän mukaan. Aikaraja näillä alueilla on kaksi tuntia tai rajaton. San Franciscossa on otettu käyttöön vuonna 2011 uusi pysäköinnin pilottiprojekti SFpark. Aikarajoituksen sijaan kadunvarsipysäköinti sekä kaupungin omistamien pysäköintilaitosten pysäköinti suoritetaan kysyntään perustuvalla hinnoittelulla. Jokaisella paikalla on oma sensorinsa, joka kertoo, onko paikka varattu vai vapaa. Hinnoittelu menee sen mukaan, kuinka paljon vapaita paikkoja korttelissa on, eli korkea kysyntä aiheuttaa korkean pysäköintihinnan. Hinnoittelu määritellään kuukausittain ja korkein hinta tavoitetaan, kun korttelissa on yksi vapaa

paikka. Kysyntään vastaavalla pysäköinnillä halutaan minimoida parkkipaikan etsimisestä syntyvää liikennettä. (SFpark 2016)

- SFMTA 2016, saatavilla osoitteesta <https://www.sfmta.com/getting-around/parking/meters>. Viitattu 20.5.2016
- Parking meter locations and rate areas (general metered parking), saatavilla osoitteesta https://www.sfmta.com/sites/default/files/maps/ParkingMeters_Citywide2014_0.pdf
- SFpark 2016, saatavilla osoitteesta <http://sfpark.org/>. Viitattu 20.5.2016

RATE AREAS	GENERAL OPERATING HOURS	HOURLY RATES	TIME LIMITS*
Area 1	7a-6p Mo-Sa	\$1.00-\$3.50	1 to 4 hours
Area 2	7a-6p Mo-Sa	\$1.00-\$3.00	1 to 4 hours
Area 3	8a/9a-6p Mo-Sa	\$0.25-\$2.00	1 hr to unlimited
Area 5**	7a/9a-6p Mo-Sa	\$0.25-\$6.00	2 hrs or unlimited
Port of SF	7a-11p Mo-Su	\$0.25-\$3.50	4 hours
Evening Hours and/or Special Event Pricing***			

* Sunday metering discontinued citywide on July 6 2014, except at Port of SF meters (including Fisherman's Wharf) and SFMTA meters around AT&T Park during special events, which will continue to operate on Sundays.

**Area 5 consists of SFpark pilot areas, some of which have evening hours. Rates can adjust by \$0.25 or \$0.50 increments every 6 to 8 weeks based on block, day of week, and time of day, and only on smart meters in Area 5. Rates adjusted to achieve a consistent minimum level of available spaces per block. Real-time information on rates can be found at sfpark.org.

*** Evening hours and special event pricing may be in effect in these areas. Evening hours extend to 10pm Mo-Sa, except for Port of SF meters which operate until 11pm Mo-Su. For more information go to sfpark.org/eventsandevening.

Date: 10/23/20

LIITE 2: NYKYISET PYSÄKÖINTIPAIKAT TUTKITUILLA ALUEILLA

TIKKURILA

Nykytilanne

Tikkurilassa keskusta-alueen laajuus noudattaa Joukkoliikennekaupunki Vantaan -työssä määritetty rajausta vuodelle 2015. Tikkurilan keskusta-alueella sijaitsee nykyisin kaikkiaan noin 3 740 pysäköintipaikkaa, joista kadunvarsilla on noin 260 ja pysäköintialueilla ja -laitoksissa noin 3 480 pysäköintipaikkaa. Kaupungin toimivallassa olevien pysäköintipaikkojen kokonaismäärä on noin 480. Näillä paikoilla pysäköinti on maksutonta, mutta useimmiten aikarajoitettua. Aikarajoitus vaihtelee 10 minuutista 4 tuntiin ja pitkäaikaiseen pysäköintiin tarkoitetuilla paikoilla 12 tunnista 24 tuntiin. Osa pitkäaikaisesta pysäköinnistä on ilman aikarajoitusta.

Maksullisilla pysäköintialueilla ja -laitoksissa sijaitsee nykyisin noin 1 140 pysäköintipaikkaa. Esimerkiksi Tikkuparkissa pysäköinti maksaa 2 €/h.

Tikkurilan aseman ympäristössä on noin 920 liityntäpysäköintiin varattua pysäköintipaikkaa (osa paikoista on väliaikaisesti liityntäpysäköintiin osoitettu).

Viereisessä taulukossa on esitetty pysäköintipaikkojen jakautuminen erityyppiseen pysäköintiin Tikkurilan keskusta-alueella.

Nykyisen pysäköinnin jakautuminen Tikkurin keskusta-alueella (pysäköintipaikat laskettu Tikkurilan pysäköintikartan perusteella, kartan rajausta suppeampi kuin keskusta-alueen).

Pysäköinnin tyyppi		Keskusta-alueen rajausta	
		Kadunvarsi	Alue/laitos
Lyhyt pysäköinti-aika	10–15 min	35	
Aikarajoitettu (kiekko)	30 min	37	7
	1 h	34	55
	2 h	38	71
	4 h	15	
	12 h		65
Pitkäaikainen pysäköinti		99	25
Kohteen asiakkaille tarkoitettu pysäköinti			1203
Maksullinen pysäköinti			1138
Liityntäpysäköinti			916
YHTEENSÄ		258	3480

MYYRMÄKI

Nykytilanne

Myyrmäessä keskusta-alueen laajuus noudattaa Joukkoliikennekaupunki Vantaa -työssä määritetty rajausta. Myyrmäen keskusta-alueella sijaitsee nykyisin kaikkiaan noin 2 430 pysäköintipaikkaa, joista kadunvarsilla on noin 200 ja pysäköintialueilla ja -laitoksissa noin 2 230 pysäköintipaikkaa. Kaupungin toimivallassa olevien pysäköintipaikkojen kokonaismäärä on noin 1 060. Näillä paikoilla pysäköinti on maksutonta, mutta useimmiten aikarajoitettua. Aikarajoitus vaihtelee 10 minuutista 8 tuntiin ja pitkäaikaiseen pysäköintiin tarkoitettuilla paikoilla 12 tunnista 24 tuntiin. Osa pitkäaikaisesta pysäköinnistä on ilman aikarajoitusta.

Maksullisilla pysäköintialueilla sijaitsee nykyisin noin 110 pysäköintipaikkaa. Lisäksi osa Myyrmannin pysäköintipaikoista on maksullisia. Myyrmannin pysäköintilaitoksen maksullisilla paikoilla pysäköinti maksaa 1 €/h ja MyyrinPuhoksen maksullisella pysäköintialueella 0,50 €/h.

Myyrmäen aseman ympäristössä on myös 65 liityntäpysäköintiin varattua pysäköintipaikkaa.

Myyrmäen keskustassa maankäyttö on kehittymässä ja osa nykyisistä maantasaapaikoista (yhteensä noin 276 ap) on poistumassa käytöstä.

Viereisessä taulukossa on esitetty pysäköintipaikkojen jakautuminen erityyppiseen pysäköintiin Myyrmäen keskusta-alueella.

Nykyisen pysäköinnin jakautuminen Myyrmäen keskusta-alueella. Harmaalla on korostettu maksulliseksi ehdotettu pysäköinti.

Pysäköinnin tyyppi		Keskusta-alueen raja	
		Kadunvarsi	Alue/laitos
Lyhyt pysäköintiaika	10–15 min	3	5
Aikarajoitettu (kiekko)	30 min	43	
	1 h		
	2 h	6	30
	3 h	113	268
	4 h	9	70
	8 h		85
Pitkäaikainen pysäköinti		24	126
Kohteen asiakkaille tarkoitettu pysäköinti			1578
Maksullinen pysäköinti			110
Liityntäpysäköinti			65
YHTEENSÄ		198	2337

MARTINLAAKSO

Nykytilanne

Martinlaakson keskusta-alueen laajuus muodostuu 500 metrin säteellä asemasta. Martinlaakson keskusta-alueella sijaitsee nykyisin kaikkiaan noin 960 pysäköintipaikkaa, joista kadunvarsilla on noin 210 ja pysäköintialueilla ja -laitoksissa noin 760 pysäköintipaikkaa. Kaupungin toimivallassa olevien pysäköintipaikkojen kokonaismäärä on noin 410. Näillä paikoilla pysäköinti on maksutonta, mutta useimmiten aikarajoitettua. Aikarajoitus vaihtelee 30 minuutista 4 tuntiin. Pitkäaikainen pysäköinti on pääosin ilman aikarajoitusta.

Martinlaakson ostarin asiakkaille pysäköinti on 2 tuntia ilmaista, minkä jälkeen pysäköinti maksaa 2 €/h.

Martinlaakson aseman 150 liityntäpysäköintipaikkaa sijaitsevat Martinlaakson ostarin pysäköintilaitoksessa. Liityntäpysäköinti on ilmaista HSL:n matkakortilla.

Viereisessä taulukossa on esitetty pysäköintipaikkojen jakautuminen erityyppiseen pysäköintiin Martinlaakson keskusta-alueella.

Nykyisen pysäköinnin jakautuminen Martinlaakson keskusta-alueella.

Pysäköinnin tyyppi		Keskusta-alueen rajaus	
		Kadunvarsi	Alue/laitos
Lyhyt pysäköintiaika	10–15 min	15	
Aikarajoitettu (kiekko)	30 min	9	
	1 h	29	
	2 h	57	
	4 h	5	82
Pitkäaikainen pysäköinti		91	123
Kohteen asiakkaille tarkoitettu pysäköinti			416
Liityntäpysäköinti (tunnistautuminen HSL:n matkakortilla)			150
YHTEENSÄ		206	771

KOIVUKYLÄ (vain ensimmäisen vaiheen maksualueen pysäköintipaikat)

Nykytilanne

Koivukylän keskustassa ensimmäisen vaiheen maksualueella sijaitsee nykyisin noin 180 pysäköintipaikkaa, joista kadunvarsilla on noin 100 ja pysäköintialueilla noin 80 pysäköintipaikkaa. Kaupungin toimivallassa olevien pysäköintipaikkojen kokonaismäärä on noin 19. Näillä paikoilla pysäköinti on maksutonta, mutta aikarajoitettua. Aikarajoitus vaihtelee 30 minuutista yhteen tuntiin.

Lisäksi Koivukylän aseman 157 liityntäpysäköintipaikkaa sijaitsevat kahdella erillisessä kohteessa radan itä- ja länsipuolella.

Viereisessä taulukossa on esitetty pysäköintipaikkojen jakautuminen erityyppiseen pysäköintiin Koivukylän keskustassa ensimmäisen vaiheen maksualueella.

Nykyisen pysäköinnin jakautuminen Koivukylän keskustassa ensimmäisen vaiheen maksualueella.

Pysäköinnin tyyppi		Keskusta-alueen raja	
		Kadunvarsi	Alue/laitos
Aikarajoitettu (kiekko)	30 min	10	
	1 h	9	
Liityntäpysäköinti		80	77
YHTEENSÄ		99	77

KORSO (vain ensimmäisen vaiheen maksualueen pysäköinti- paikat)

Nykytilanne

Korson keskustassa ensimmäisen vaiheen maksualueella sijaitsee nykyisin noin 910 pysäköintipaikkaa, joista kadunvarsilla on noin 50 ja pysäköintialueilla ja -laitoksissa noin 860 pysäköintipaikkaa. Kaupungin toimivallassa olevien pysäköintipaikkojen kokonaismäärä on noin 400. Näillä paikoilla pysäköinti on maksutonta, mutta useimmiten aikarajoitettua. Aikarajoitus vaihtelee 30 minuutista 12 tuntiin. Pitkäaikainen pysäköinti on pääosin ilman aikarajoitusta.

Korson asemalla on 56 liityntäpysäköintipaikkaa.

Viereisessä taulukossa on esitetty pysäköintipaikkojen jakautuminen erityyppiseen pysäköintiin Korson keskustassa ensimmäisen vaiheen maksualueella.

Nykyisen pysäköinnin jakautuminen Korson keskustassa ensimmäisen vaiheen maksualueella.

Pysäköinnin tyyppi		Keskusta-alueen raja	
		Kadunvarsi	Alue/laitos
Aikarajoitettu (kiekko)	1 h	46	
	2 h	5	
	4 h		16
	12 h		23
Pitkäaikainen pysäköinti			305
Kohteen asiakkaille tarkoitettu pysäköinti			457
Liityntäpysäköinti			56
YHTEENSÄ		51	857

KIVISTÖ

Nykytilanne

Kivistön keskusta-alueen laajuus muodostuu 500 metrin säteellä asemasta. Kivistön keskusta-alue on vasta rakentumassa. Nykyisin keskusta-alueella sijaitsee noin 580 pysäköintipaikkaa, joista kadunvarsilla on noin 56 ja pysäköintialueilla ja -laitoksissa noin 520 pysäköintipaikkaa. Kaupungin toimivallassa olevien pysäköintipaikkojen kokonaismäärä on noin 56. Näillä paikoilla pysäköinti on maksutonta, mutta useimmiten aikarajoitettua. Aikarajoitus vaihtelee 30 minuutista 4 tuntiin. Pitkäaikainen pysäköinti on pääosin ilman aikarajoitusta.

Ruusuparkin pysäköintilaitoksessa sijaitsee 71 maksullista pysäköintipaikkaa. Pysäköinti on maksullista ympäri vuorokauden kaikkina päivinä. Päivisin (klo 6–24) pysäköinti maksaa 1 €/h ja öisin (klo 24–6) 3 €.

Kivistön aseman 451 liityntäpysäköintipaikkaa sijaitsevat kahdella erillisellä alueella.

Viereisessä taulukossa on esitetty pysäköintipaikkojen jakautuminen erityyppiseen pysäköintiin Kivistön keskusta-alueella.

Nykyisen pysäköinnin jakautuminen Kivistön keskusta-alueella.

Pysäköinnin tyyppi		Keskusta-alueen raja	
		Kadunvarsi	Alue/laitos
Aikarajoitettu (kiekko)	30 min	6	
	1 h	16	
	2 h	2	
	4 h	28	
Pitkäaikainen pysäköinti		4	
Maksullinen pysäköinti			71
Liityntäpysäköinti			451
YHTEENSÄ		56	522

16 § Kaupunginarkkitehdin viran nimikkeen muuttaminen hankepäälliköksi ja kelpoisuusehdon tarkistaminen

VD/8764/01.01.00.00/2016

PW/SS

Tilakeskuksen johtamisjärjestelmää ollaan tarkistamassa vuonna 2015 aloitetun kartoitusvaiheen sekä vuoden 2016 aikana toteutetun kehittämisvaiheen tulosten pohjalta. Perustehtävän kirkastaminen ja johtamisen kulttuurin uudistaminen nähtiin tarpeelliseksi ja kehittämistoimenpiteiden täytäntöönpano tapahtuisi luontevasti uuden kiinteistönhallintajärjestelmän käyttöönoton yhteydessä. Keskeiset teemat liittyvät johtamisjärjestelmän täsmentämiseen erityisesti johtamisen rakenteiden ja sääntöjen osalta, yksöiden välisten rajapintojen selkeyttämiseen, yhteisten asioiden vastuiden ja oikeuksien määrittämiseen sekä palvelutuotannon johtamiseen. Tavoitteena on tarkistaa organisoituminen ja resurssit paremmin tunnistettuja tehtäväkokonaisuuksia vastaavaksi.

Kaupunginarkkitehti on toiminut hankevalmisteluyksikön päällikkönä. Hankevalmistelun rooli toimitilojen järjestämisessä, toimitilaverkkosuunnittelussa, investointisuunnittelussa, hankkeiden ohjelmoinnissa ja hankekehityksessä vahvistuu siirrettäessä yksittäisten hankkeiden valmistelu- ja rakennuttamistehtävät rakennuttamisyksikköön. Sisäisten uudelleenjärjestelyjen johdosta on tarpeen muuttaa kaupunginarkkitehdin viran nimike tulevia tehtäviä paremmin vastaavaksi.

Tilakeskusjohtaja esittää, että kaupunginarkkitehdin viran nimikkeeksi muutetaan hankepäällikkö. Samassa yhteydessä uudeksi viran kelpoisuusehdoksi esitetään "Tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto ja kokemusta toimialalta sekä ruotsinkielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito".

Hallintosäännön § 18:n mukaan ao. lautakunta päättää virkanimikkeiden muuttamisesta ja kelpoisuusehdoista.

Tekninen lautakunta 11.10.2016 § 16

Tilakeskusjohtajan esitys:

Päätetään

- a) muuttaa kaupunginarkkitehdin viran (vakanssi n:o 500 262) nimikkeeksi hankepäällikkö 1.11.2016 alkaen
- b) muuttaa vakanssin kelpoisuusehdoksi: "Tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto ja kokemusta toimialalta sekä ruotsinkielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito".

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: tilakeskus

Muutoksenhakuohje: 1. oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

Pekka Wallenius, puh. 040 749 2592, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus Tekniselle lautakunnalle

Tässä kokouksessa tehtyihin päätöksiin, ellei pöytäkirjassa ole päätöksen osalta erikseen toisin mainittu, tyytymätön voi tehdä oikaisuvaatimuksen **Vantaan tekniselle lautakunnalle**.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä **14 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta.

- ☐ Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu julkisesti nähtäväksi.
- ☐ Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana taikka kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen

Oikaisuvaatimus on toimitettava kirjallisena oikaisuvaatimusajassa **Vantaan tekniselle lautakunnalle**.

Oikaisuvaatimusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimuksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Oikaisuvaatimuksen sisältö ja allekirjoittaminen

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- muutoksenhakijan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset muutoksenhakijalle voidaan toimittaa
- päätös, johon vaaditaan oikaisua
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla oikaisua vaaditaan.

Kirjallinen oikaisuvaatimus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Jos muutoksenhakijan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai, jos oikaisuvaatimuksen laatijana on muu henkilö, on oikaisuvaatimuksessa ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Vantaan teknisen lautakunnan yhteystiedot:

Käynti- ja postiosoite: Vantaan kaupungin kirjaamo, Asematie 7, 01300 Vantaa

Puhelin: (09) 8392 2184

Faksi: (09) 8392 4163

Sähköposti: kirjaamo@vantaa.fi

Virka-aika: klo 8.15 - 16.00

Muutoksenhakuohje 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Tässä kokouksessa oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun **päätökseen §:t - tyytymätön voi hakea muutosta Helsingin hallinto-oikeudelta.**

Valituksen voi tehdä vain oikaisuvaatimuksen tekijä, tai mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, myös asianosainen sekä kunnan jäsen.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta.

- ☐ Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä (koskee myös oikaisuvaatimuksen hylkäävää päätöstä) tiedon, kun pöytäkirja on asetettu julkisesti nähtäväksi.
- ☐ Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana taikka kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä.

Valituksen toimittaminen

Valitus on tehtävä kirjallisena **Helsingin hallinto-oikeudelle**. Valittajalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 250 euroa.

Valitusasiakirjat on valittajan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusasiakirjat voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Kirjallisessa valituskirjelmässä on ilmoitettava

- muutoksenhakijan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai, jos valituskirjelmän laatijana on muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valitukseen tulee liittää virallisesti oikeaksi todistettu ote pöytäkirjasta sen päätöksen kohdalla, johon vaaditaan muutosta.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Puhelin: 0295642000

Faksi: 0295642079

Sähköposti: helsinki.hao@oikeus.fi

virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 3. Valitus katu-, puisto- tai muun yleisen alueen suunnitelmaa koskevassa asiassa

Katu-, puisto- tai muun yleisen alueen suunnitelman hyväksymispäätökseen § - tyytymätön voi hakea muutosta Helsingin hallinto-oikeudelta.

Valituksen voi tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

Valitusaika

Valitus on jätettävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäville. Asianosaiselle lähetetään päätöstä koskeva pöytäkirjanote erikseen tiedoksi kirjeellä. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluessa kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erikseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Valituksen toimittaminen

Valitus on tehtävä kirjallisena **Helsingin hallinto-oikeudelle**. Valittajalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 250 euroa.

Valitusasiakirjat on valittajan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusasiakirjat voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Kirjallisessa valituskirjelmässä on ilmoitettava

- muutoksenhakijan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai, jos valituskirjelmän laatijana on muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valitukseen tulee liittää virallisesti oikeaksi todistettu ote pöytäkirjasta sen päätöksen kohdalla, johon vaaditaan muutosta.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Puhelin: 0295642000

Faksi: 0295642079

Sähköposti: helsinki.hao@oikeus.fi

virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 4. Hankintaoikaisu ja oikaisuvaatimus hankinta-asiassa

4.1

Tässä kokouksessa tehtyyn, **hankintaoikaisua koskevaan päätökseen § -**, ei saa hakea muutosta.

4.2

Päätöksistä, jotka koskevat vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei kuntalain 91 §:n mukaan saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

Kansallisen kynnysarvon alittavissa hankinnoissa tehtyyn kunnan viranomaisen (hankintayksikkö) päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä annettuun ratkaisuun tyytymätön voi tehdä hankintayksikölle hankintalain 81 ja 83 §:issä tarkoitetun vaatimuksen hankintaoikaisusta tai kuntalain 89 §:ssä tarkoitetun oikaisuvaatimuksen. Oikaisua koskevan vaatimuksen voi tehdä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen). Kuntalain mukaisen oikaisuvaatimuksen voi lisäksi tehdä kunnan jäsen.

Määräaika oikaisua koskevien vaatimusten tekemiselle

Oikaisua on vaadittava 14 päivän kuluessa siitä, kun oikaisuvaatimuksen tekijä on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

- **Asianosaisen** katsotaan saaneen hankintapäätöksen oheisasiakirjoineen tiedoksi sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin.

Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

- **Kunnan jäsenen** katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Hankintaoikaisun ja oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Hakemukseen on merkittävä oikaisua vaativan ja kirjelmän laatijan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Hankintaoikaisu ja/tai oikaisuvaatimus toimitetaan osoitteeseen

Vantaan kaupungin kirjaamo

Tekninen lautakunta

Asematie 7

01300 Vantaa

sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi

puhelin (kirjaamo): 09- 8392 2184, 050- 318 1625, fax: 09- 8392 4163

Virka-aika: ma - pe 8.15 - 16.00

Muutoksenhakuohje 5. Hankintaoikaisu ja markkinaoikeusvalitus hankinta-asiassa

Julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun voidaan julkisista hankinnoista annetun lain (hankintalaki) mukaan hakea muutosta vaatimalla hankintayksiköltä oikaisua (hankintaoikaisu). Asia voidaan myös saattaa valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi, mikäli hankinnan arvo ylittää hankintalain 15 §:n mukaisen kynnyksarvon.

5.1 Oikaisuohje

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi tehdä hankintalain 81-83 §:n mukaan **hankintayksikölle** kirjallisen hankintaoikaisun. Hankintaoikaisun voi tehdä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen).

Hankintaoikaisun tekoaika

Asianosaisen on tehtävä hankintaoikaisu **14 päivän kuluessa** siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Hankintaoikaisun sisältö

Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Hankintaoikaisu toimitetaan osoitteeseen:

Vantaan kaupungin kirjaamo
Tekninen lautakunta
Asematie 7, 01300 Vantaa
Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Puh. 09- 8392 2184, 050- 318 1625, fax: 09- 8392 4163

Virka-aika: ma - pe 8.15 - 16.00

Hankintaoikaisun vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankintalain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

5.2 Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee, voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Julkisista hankinnoista annetun lain 86 §:n mukaan puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea valittamalla muutosta, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa. Lupa on myönnettävä, jos: asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää; tai

siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Jollei toisin säädetä, valitus on tehtävä kirjallisesti **14 päivän kuluessa** siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen.

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankintasopimuksen hankintalain 78 §:n 1 nojalla noudattamatta odotusaikaa.

Valitus on tehtävä **kuuden kuukauden kuluessa** hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava hankinta-asia, jota valitus koskee, sekä valittajan vaatimukset ja niiden perusteet. Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatija on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valitukseen on liitettävä alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon haetaan muutosta, sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta. Valitukseen on liitettävä asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi. Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, kuten hallintolainkäyttölain 21 §:ssä säädetään.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden virka-ajan päättymistä. Itse tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan.

Hakemuksen voi toimittaa markkinaoikeuden kansliaan henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, telekopiona tai sähköpostin avulla kuten laissa sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) säädetään. Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa asiakirjat toimittaa markkinaoikeudelle ensiksi seuraavana arkipäivänä.

Valituskielto

Hankintalain 102 §:n mukaan markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain nojalla.

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 86 §:n mukaisesti.

Muutoksenhausta ilmoittaminen hankintayksikölle

Hankintalain 88 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön kohdassa 6.1 mainittuun osoitteeseen.

Markkinaoikeuden osoite ja muut yhteystiedot:

Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
puh. 029 56 43300
fax. 029 56 43314
sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Muutoksenhakuohje 6. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

6.1

Tässä kokouksessa tehtyyn, hankintaoikaisua koskevaan päätökseen §- ei saa hakea muutosta

6.2

Tässä pöytäkirjassa oleviin päätöksiin, jotka koskevat vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei kuntalain 91 §:n nojalla saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

Muutoksenhakuohje 7 Hallintovalitus hallinto-oikeudelle

Tässä kokouksessa tehtyihin päätöksiin §:t - saa hakea muutosta hallinto-oikeudelta.

Päätöksestä saa valittaa se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen).

Valitus on jätettävä **Helsingin hallinto-oikeudelle 14 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta.

Valitus on tehtävä kirjallisena. Valitukseen tulee liittää alkuperäinen tai jäljennös päätöksestä, johon haetaan muutosta. Lisäksi valitukseen tulee liittää todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta, sekä asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle. Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, jollei päämies ole valtuuttanut häntä suullisesti valitusviranomaisessa. Asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomaisella on määrä.

Valituksesta on käytävä ilmi, miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi sekä perusteet, joilla muutosta vaaditaan. Valituskirjelmässä on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Valituskirjelmässä on lisäksi ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valitusasiakirjat on valittajan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 250 euroa.

Päätöksen tiedoksisaanti

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana taikka kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä.

Yhteystiedot:

Helsingin hallinto-oikeus
Radanrakentajantie 5
00520 Helsinki
puhelin: 0295642000, faksi: 0295642079
sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
virka-aika: klo 8.00 - 16.15